

УКРАЇНСЬКІ РІЗДВЯНІ ОБРЯДИ, ЗВИЧАЇ ТА СИМВОЛІКА

Напередодні Різдва батько з сином йшли до току з веретою, нав'язували в неї соломи і заготовляли два снопки — один, щоб розіслати на столі, а другий правили за дідуха. Потім прямували до річки, вмивалися джерельною водою, змочували з трьох сторін крачуна і, прихопивши з собою солому та сніпки, йшли до хати. Почувши постуки в сінях, господиня запитувала: «Хто там гуркоче?» — «Святий Дух з калачами та зі свяченою водою, — відказував газда і, переступивши поріг, оповіщав: — Щедрий і добрий вам вечір!».

Про символіку — на стор. 8 і 9

*Бажаємо Вам веселих
Різдвяних свят та щастя й
успіху в Новому році*

*Щешліви Крачун и Нови рок,
Sretan Božić i Nova godina*

IZ SADRŽAJA / ІЗ ЗМІСТУ:

Теме / теми :

- Гавриіл Костельник – стор. 12
- „Акција Visla“ – str. 14
- Galicija – I. sv. rat - str. 15

Pisma / листи :

- Đuro Vidmarović:
Povlačim se – str. 6
Відступаю – стор. 7
- Marusja Jurista:
Raspelo inv.br.72 – str. 10
Хрест інв.№ 72 – стор 11

Humor / гумор :

- Novela; humor – str.16
- Новела; гумор. – стор. 16

ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВАМ ВЕЛИКОГО ГОЛОДОМОРУ НА УКРАЇНІ 1932-33 рр.

Анатолій Чернишенко
і Євгеній Пащенко

Протягом останніх десяти років на Україні та між закордонним українством відбуваються сумні заходи пам'яті жертвам Великого голодомору 1932-33 рр.

Цього року в Загребі жертв вшановували двічі: 25 листопада в приміщенні КПТ русинів і українців м. Загреб та 3 грудня в церкві Св. Кирила і Мефодія. В згаданому КПТ зібралася добра кількість учасників (близько тридцяти), з яких майже половина — посадовці Посольства України в Хорватії, а серед решти присутніх, окрім членів КПТ, було кілька гостей і один журналіст. Присутні почули слова вітання від виконуючого

Стор 2

ЧЕРГОВІ ЗВІТНА Й ВИБОРЧА СЕСІЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У вівторок 19 грудня 2006 р. в Загребі в Палаці Матиці хорватської відбулися чергові звітна та виборча сесія Товариства української культури. Засідання збіглися в часі з дружнім вечором присвяченим 15-літтю незалежності України дружнім вечором, який був організований Товариством дружби Хорватія-Україна в Європейському домі. Сесію не перенесли, тому

що Тов. Української культури, яке не має приміщення, замовило місце засідання заздалегідь. Це та інші обов'язки деяких членів зменшила рівень присутності, але було приємно зауважити, що більшість все-таки зібралася. На сесії були і члені з інших міст, представники колективних членів та гості.

Більше, хорватською мовою на сторінці 3

Джуро Відмарович, Горан Нідогоґон, Алекса Павлешин і Філіп Побран

З ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

Президент назвав історичним прийняття закону про Голодомор

Глава держави підписав прийнятий Верховною Радою Закон «Про Голодомор 1932-33 років в Україні».

Президент України Віктор Ющенко вважає історичним прийняття 29.11.2006 Верховною Радою Закону «Про Голодомор 1932-33 років в Україні», яким Голодомор визнано геноцидом Українського народу.

«Наголошую, це рішення історичне. Воно не спрямоване проти когось. Цим рішенням ми повертаємо свою національну гордість. Ми повертаємо національну пам'ять по тих 10 мільйонах невинно убієнних в 1932-33 роках», – сказав Президент у заяві для преси. Цим Законом Україна вчинила акт справедливості по відношенню до невинних жертв голоду, зазначив В. Ющенко. «Я схиляю голову перед усіма політичними діячами, визначними діячами нації, кожним, хто доклався до розгляду цього питання і прийняття рішення по суті», – сказав В. Ющенко. За активну позицію в цьому питанні Президент подякував Голові Верховної Ради Олександрі Морозу, керівникам фракцій БЮТ, «Наша Україна» та Соціалістичної партії, а також депутатами інших фракцій, «які знайшли мужність, справедливість, відчували свій обов'язок підтримати цей законопроект». (.....) # *(скорочене Н.газетою)*

З виступу Міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка перед главами дипломатичних місій, акредитованих в Україні за сумісництвом від 01.12.2006

Сьогодні в нашій країні не звичайний день. Саме в цей день п'ятнадцять років тому український народ своїм волевиявленням на всеукраїнському референдумі навечно підтвердив Акт проголошення незалежності України.

Минуть роки, виростуть нові покоління українців, але 1 грудня 1991 року назавжди залишиться незабутньою датою в історії нашого народу.

Тоді, 15 років тому, понад 90 процентів громадян нашої держави, які прийшли до виборчих урн, своїм волевиявленням поставили останню крапку в 70-річній історії існування радянської імперії та розпочали новий відлік державотворення в українській історії. #

ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВАМ ВЕЛИКОГО ГОЛОДОМОРУ НА УКРАЇНІ 1932-33 рр.

Продовження зі стор. 1

обов'язки посла Анатолія Чернишенка й голови товариства Славка Бурди та мали змогу побачити телетрансляцію вшанування пам'яті з Києва.

Третього грудня в церкві Св. Кирила і Мефодія, як і кожної першої неділі місяця, літургію було відправлено українською мовою. Українців зібралось, як завжди за такої нагоди, «на повну церкву»; із Посольства були присутні п'ять осіб, зокрема виконуючий обов'язки посла Анатолій Чернишенко, консул Микола Джиґун й аташе з питань культури Ярослав Симонов.

Літургію правив о. Іван Гринишин, який у проповіді згадав голодомор і подав слово на цю тему пану А.Чернишенку. Також до літургії було приєднано молебень за всіх померлих у Великому та інших голодоморах на Україні.

За добрим звичаєм, після літургії парафіяни-українці спілкувалися у церковній залі, де пан А.Чернишенко звернувся до присутніх з кількома принагідними словами. #

О. Іван Гринишин править молебень за жертвами голодомору

AKTIVNOSTI KPD RUSINA I UKRAJINACA RIJEKE U 2006. GODINI

Približava nam se kraj godine i treba pogledati unazad i sumirati svoj rad u toku godine. Ako se uzme u obzir da prema zadnjem popisu stanovništva u Rijeci ima ukupno oko 60 Rusina i Ukrajinaca, te da smo od svih KPD-a i KUD-a, koji su članovi Saveza Rusina i Ukrajinaca republike Hrvatske, dobili od Saveza najmanju potporu za amaterski rad i ako, po broju registriranih članova i broju nastupa nismo na zadnjem mjestu, onda možemo biti čak i zadovoljni ostvarenim programom.

Pjevačka skupina Društva na „Dravskim valovima“ u Osijeku 2006.

Naše KPD ima preko 30 registriranih članova. Našim pjevačkim zborom, od oko 15 članova, ravna akademski glazbenik Boris

Denisjuk, a ove godine smo osnovali i dječju literarno-dramsku sekciju

Početkom proljeća, s repertoarom od nekoliko Ukrajinских i Rusinskiх pjesama, sudjelovali smo na festivalu ukrajinских i rusinskiх pjesama i plesova u Lipovljanima te postigli zapažen uspjeh, a kao i svako ljeto nastupili smo i na festivalu „Petrovačko zvono“.

Naš najznačajniji nastup u našoj županiji je sudjelovanje na Etnosmotri Primorsko-goranske županije koja se svake godine održava u Rijeci. Ove godine je održana na otvorenom prostoru na «KORZU», tako da je to bila ujedno i turistička atrakcija.

Zadnji nastup smo imali 03.12.2006. godine u Osijeku na festivalu „Dravski valovi“, gdje smo postigli zapažen uspjeh i od organizatora dobili pisano priznanje. Posebno nas je obradovalo, što je naš nastup „podigao publiku na noge“ te je u ritmu naše pjesme, pljeskala i zajedno s nama pjevala.

Osim javnih nastupa, mi se redovno sastajemo svake srijede u 19,00 sati, u našim prostorijama, koje nam je bez naknade ustupio mjesni odbor Kantrida. Tijekom mjeseca održavamo probe, a zadnja srijeda je rezervirana za druženje „PRADKI“ gdje pokušavamo nastaviti tradiciju naših običaja. Povodom božićnih i novogodišnjih blagdana, zadnje takvo druženje u ovoj godini, održali smo u subotu 16. prosinca. Druženje je bilo veselo i ugodno, djeca su dobila božićne darove, a mi stariji smo se počastili našim starim nacionalnim specijalitetima.

Na kraju ovog dopisa, KPD Rusina i Ukrajinaca Rijeke, čitateljima „Naše gazete“ želi sretan Božić i uspješnu novu godinu.

Nikola Čapko – Predsjednik društva

SKUPŠTINE DRUŠTVA ZA UKRAJINSKU KULTURU

Proteklo je malo manje od pet godina od kada su se osnivači Tatjana Nikolić, Marina Malacko, Đuro Vidmarović, Goran Nidogon i Aleksa Pavlešin dogovorili o koncepciji, a potom i osnovali Društvo za ukrajinsku kulturu. Zahtjev za upis u registar udruga podnesen je 22.02.2002., na osnovu zaključaka osnivačke skupštine koja je održana dva dana ranije. Od tada su održane redovite tri godišnje izvještajne skupštine, a 19.12.2006., u Palači Matice hrvatske u Zagrebu, održana je redovita četvrta izvještajna i prva izborna skupština. Odazvala se većina od 26 članova, od kojih i predstavnici dvaju ukrajinskih KPD – kolektivnih članova društva, a ljubazno su se odazvali i gosti.

U ovoj prigodi vrijedi ukratko spomenuti profil Društva, jer iako izdaje svoje novine, u njima se o samom Društvu skoro i nije pisalo. Kolektivni članovi su KPD „Ivan Franko“ iz Vukovara i KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana, koji u kulturnom amaterizmu

na 4., odnosno 5. stranici ovog broja „Naše gazete“, a o nekim aspektima u kulturnoj autonomiji i drugim pitanjima važnim za Ukrajinu u RH trebalo bi možda drugi put (eventualno pod naslovima „Dobri zakoni i praksa“; „Etno-biznis – što je to?“; „Formaliziranje školstva“; „Tko nas predstavlja?“; „Preko mosta se prelazi ili pregazi?“; „Izazov poseljačenja kulture“; „Kulturalizam ili politizacija“; „Mužikaši pišu roman atamanu“....) u ovoj prigodi – tek o nekim uvjetima rada i (ne)objektivnim planovima.

Spomenuti uvjeti rada bi također zahtijevali širu elaboraciju, no najbljeđi sažetak bi bio, da je očito iz kojih razloga trgovcima mediokritetstvom („iz vlastitog dvorišta“) smeta intelektualizam i zašto se ulaže veliki trud u sprječavanju da samostalno dođu do izražaja potencijali Društva za ukrajinsku kulturu. Kao jednu od konkretnih okolnosti treba navesti da društvo nema nikakve prostorije, a kada „ukrajinsko“ stanje u Zagrebu bude koliko-toliko

Bilo je vrlo zanimljivo saslušati izvješća o radu u periodu od osnutka do ove skupštine

sa svojim brojnim članovima ostvaruju vrlo opsežan i kvalitetan program. Ostali članovi (24), su renomirani djelatnici u području kulture, prosvjete i drugih područja. Zamisao osnivača je bila da aktivnosti Društva, po svojoj naravi, budu nadopuna aktivnostima ostalih kulturno prosvjetnih društava, odnosno, da se s njima ne preklapaju već nadopunjuju. Zbog dobro uhodane široke lepeze kulturnih aktivnosti u Rusina, težište rada društva je na dopunjavanju kulturnih formi kod Ukrajinaca u RH. Da bi cijenjenom čitateljstvu bilo jasnije – time se društvo ni u kom slučaju ne distancira od Rusina, već se samo više bavi ukrajinskim nedovoljno zahvaćenim specifičnostima. Sukladno okolnostima, iz aktivnosti je uglavnom potisnut kulturni amaterizam, a prakticira se pretežno intelektualno-kreativni rad. Zato i jest jedan od uvjeta za redovite članove da vladaju ukrajinskim jezikom u govoru i pismu. Time je unaprijed isključena mogućnost masovnosti, jer, zbog objektivnih okolnosti, na žalost, broj i teorijski mogućih kandidata nije veliki. Ipak, i pojedinačni članovi su iz cijele Hrvatske – iz Osijeka, Vukovara, Slavskog Broda, Lipika, Lipovljana, Velike Gorice i Zagreba, a uskoro i iz Rijeke. S obzirom da su spomenuti članovi uglavnom visokoobrazovani, među kojima su uz sveučilišni profesori, doktori znanosti, svećenici, profesori ukrajinskog jezika i književnosti te diplomirani stručnjaci iz drugih područja, to predstavlja vrlo veliki intelektualni potencijal.

Zato što se o radu društva može pročitati u izvješću danom

normalizirano, valjda će biti najnormalnije zajednički koristiti prostor KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba.

Na izornoj skupštini je ponovno izabran isti sastav predsjedništva: Goran Nidogon, Filip Pobran (tajnik), Aleksa Pavlešin (predsjednik), a zbog povećanja članstva, sukladno Statutu, predsjedništvo je prošireno još jednim članom – izabran je Ivan Semeljuk, jedan od predstavnika KPD „Karpati“. Ovakav izbor je učinjen da bi iste osobe započeto „uhodavanje“ rada društva mogle dovesti do prihvatljivog modaliteta (npr. u izdavanju „Naše gazete“ za isti kvantum ostvarenja društvo dobiva tek polovinu potpore od onoga što dobivaju drugi, te novine izdaje zahvaljujući ogromnom volonterskom radu. Kao primjer, urednik, koji radi i grafičku pripremu, ovom prigodom se odrekao potraživanja honorara u iznosu 25 tisuća kuna, a ni inače nije uzeo nikakav honorar.)

U 2007. godini, uz redovito izdavanje novina, društvo ima želju izdati bar neke od tri priređene knjige, pokrenuti nove vidove amaterizma koji su u KUD-ima još uvijek sasvim izostavljane, a s kolektivnim članicama ostvariti zanemarene akcije i manifestacije koje bi zaživjele po prvi put. Nakon plodnih diskusija, dan je sasvim utemeljen prijedlog da se u buduće organiziraju i debatne sjednice na kojima bi članovi mogli izravno razmijeniti mišljenja i zajednički specificirati problematiku kao i vidove potrebnih rješenja.

Aleksa Pavlešin

“DRAVSKI VALOVI” U OSIJEKU

Smotra pjevačkih zborova Ukrajinaca i Rusina Republike Hrvatske «Dravski valovi» održana je 3. prosinca povodom dana grada u Osijeku u starom Domu željezničara. Ovo je druga po redu manifestacija i kako je u planu organizatora -KPD Rusina i Ukrajinaca Osijek, trebala bi prerasti u tradicionalnu manifestaciju. Sudjelovali su pjevački zborovi, KPD «Karpati» Lipovljani, KPD Rusina i Ukrajinaca Rijeka, KPD «Taras Ševčenko» Kaniža, KUD «Osif Kostelnik» Vukovar, KPD Rusina i Ukrajinaca Vinkovci, KUD «Joakim Hardi» Petrovci, KPD «Ivan Franko» Vukovar, KUD «Jakim Govlja» Mikluševci, Matica Slovačka Osijek i domaćini manifestacije; zbor KPD Rusina i Ukrajinaca Osijek. Nakon programa organizator je za sve sudionike priredio večeru. *M.S.*

Zbor KPD „Ivan Franko“ iz Vukovara na smotri u Osijeku 2006.

AKTIVNOSTI DRUŠTVA ZA UKRAJINSKU KULTURU U PERIODU 2002. - 2006.

Izviješće o radu dano na izbornoj skupštini Društva 19.12.2006.

Informiranje:

Praktično odmah nakon osnutka Društva, pokrenut je list „Naša gazeta“ – kulturno-informativni mjesečnik (sa stankom u srpnju i kolovozu) na šest strana u nakladi 100 primjeraka. S obzirom da je prve godine list izlazio na vlastiti trošak urednika – umnožavan je fotokopiranjem. Vremenom, zalaganjem mr. Teodora Frickog, dobivena je potpora od Ureda za nacionalne manjine RH, a kasnije od osnovanog Savjeta za nacionalne manjine RH. Zbog minimalne potpore list se i sada finalizira polumanufakturno i volonterski, no vremenom je povećan opseg i naklada, a u nekoj mjeri i tehnička kvaliteta. Trenutno izlazi na 12 stranica u 350 primjeraka. Do sada je izdano ukupno 47 brojeva, uz potpuno pridržavanje termina izlaza. Zahvaljujući meritornim suradnicima autorima i lektorima, „Naša gazeta“ je postala respektabilan list. S obzirom da je izdavanje ovog lista za sada ujedno i glavna kontinuirana aktivnost Društva, dobro je spomenuti i njegovu distribuciju.

«Našu gazetu» se distribuira u ukrajinska i rusinska društva (Vukovar, Sl. Brod, Šumeće, Kaniža, Lipovljani, Petrovci, Mikluševci, Rijeka – dva društva, Osijek, Vinkovci, Zagreb – dva društva, Udruga ukrajinskih kršćanskih obitelji, Udruga ukrajinskih žena, Udruga ukrajinskih predavača), te pomoću GKT župnih ureda (Sibinj, Kaniža, Osijek, Lipovljani), poglavito u mjestima gdje nema KUD-ova. Određeni broj primjeraka, posredstvom dodatne nastave ukrajinskog jezika, dostavlja se roditeljima učenika koji uče ukrajinski jezik. Uz obveznu dostavu članovima Savjeta za nacionalne manjine RH i određenim institucijama (Savjet za nacionalne manjine RH, Nacionalna i Sveučilišna te Gradska knjižnica, Savez Rusina i Ukrajinaca RH, Ministarstvo vanj. posl. RH, Filozofski fakultet – Katedra za ukrajinski jezik, Institut za etnologiju i folkloristiku, Veleposlanstvo Ukrajine u RH, Počasni konzulat Ukrajine u RH u Zadru, Ordinarijat Križevačke biskupije...), u Zagrebu se novine distribuiraju i u Crkvi sv. Cirila i Metoda – upravo na dan izlaza, tj. prve nedjelje u mjesecu, a pojedinim članovima Društva šalju se poštom.

Simboličan broj primjeraka se šalje ukrajinskim društvima (Prnjavor, Lišnja) i pojedinim ukrajinskim GKT župama u BiH (Banja Luka, Prnjavor, Devetina, Kozarac), te u Vojvodini ukrajinskom društvu «Prosvita», Savezu Rusina i Ukrajinaca Vojvodine, i nekolicini istaknutih ukrajinskih kulturnih djelatnika u Novom Sadu.

U Ukrajinu se, pored pojedinačnih autorskih, primjerci redovito šalju Ministarstvu vanjskih poslova Ukrajine – odjel za iseljeništvo, Institutu za istraživanje dijaspore, Komitetu za pitanja nacionalnosti i migracija, te Svjetskom ukrajinskom savjetu (Vsesvitnja ukr. rada). Nadalje, posredno – vlastitom inicijativom i rodbinskim vezama pojedinaca, «Naša gazeta» (ili fotokopije pojedinih članaka) dopire do ukrajinske dijaspore u Njemačkoj, Belgiji, SAD, Kanadi i Australiji.

Izdavaštvo:

Društvo je u svoje planove redovito uvrštavalo i određena izdanja za koje se smatralo da za ukrajinsku nacionalnu manjinu imaju prvenstvo. Svi izdavački projekti su blagovremeno i sukladno pravilima, podnošeni Savjetu za nacionalne manjine, no još uvijek nijedan nije prihvaćen, a time nije dobivena ni potpora. Vjerojatno nikad nećemo saznati zašto predstavnici ukrajinske nacionalne manjine, a time su oni i naši, nisu podržali projekte poput: „Ilustrirana povijest Ukrajine“ (Glavni autor je trebao biti povjesničar Olexsandr Levčenko), „Holodomor 1922/23.“ ; „Mali lemkiški rječnik“ ; „Od prve osobe“ Serhija Grabara – prijevod na hrvatski ; „Pet drama“ Olexandra Irvanca – prijevod na hrvatski.

Unatoč spomenutom negativnom odnosu, Društvo je požrtvovnošću pojedinaca izdalo knjigu „Od prve osobe“, „Mojselj“ – Ivana Franka i brošuru „Drvene crkve zapadne Ukrajine“ Zenovija Sokolovskog.

Najveći kompliment ovakvoj požrtvovnosti je dobiven od predsjednika Svjetskog ukrajinskog savjeta, velikog ukrajinskog književnika Dmytra Pavlyčka, koji je također dao u reprint Frankovog „Mojselja“, da smo po svoj prilici, od ukrajinske dijaspore u svijetu, u povodu ovogodišnjih Frankovih jubileja, jedini tiskali neko njegovo djelo. Možda bi se naši predstavnici ipak trebali korigirati u svojim negativističkim stavovima prema ovom Društvu.

Nadalje, kao manji pothvat je kreiranje i tiskanje božićnih i uskršnjih čestitki s ukrajinskim motivima, te tiskanje kataloga za izložbe, ilustrirane pozivnice i sl.

Kao poseban vid izdavaštva treba spomenuti multimedijske prezentacije na CD-u. Društvo je izradilo prezentaciju „Putovima pobjede“ na temu oslobođenja Ukrajine u II. sv. ratu, te popratne prezentacije uz predavanja na temu holodomora, Ivana Franka i državnosti Ukrajine. Jednako su važni i tematski dokumentacijski CD-i koje je društvo izradilo. Među njima su sadržaj 30 brojeva „Naše gazete“, ukrajinski božićni

običaji te ukrajinski uskršnji običaji.

Manifestacije:

Društvo za sada nije u poziciji da može imati samostalne manifestacije, s obzirom da za to nema financijsku potporu ni vlastite prostorije. Unatoč tome, uspjelo se imati aktivnosti i na tom planu. Čak je na neki način i posebno dobro što su se takve aktivnosti uvijek ostvarivale u suradnji s drugim čimbenicima, jer se na taj način stimuliralo zajedništvo, a u potpunosti se otklonila napast samoizolacije. Zajedničke aktivnosti su ostvarivane ponajviše u suradnji s Gradskom knjižnicom – Središnjom knjižnicom Rusina i Ukrajinaca (s kojom Društvo ima i potpisanu suradnju) ; Veleposlanstvom Ukrajine u RH ; Katedrom za ukrajinski jezik i književnost ; KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba ; Savjetom za nacionalne manjine RH te Koordinacije društava prijateljstva. Također je dio aktivnosti ostvaren susretljivošću kulturno prosvjetnih društava iz Lipovljana, Vukovara, Slavonskog Broda i Rijeke, a u tome posebno treba istaknuti i susretljivost Matice hrvatske.

Takve akcije su bile:

- Obljetnice:
 - priprema, a kasnije i obilježavanje 80. obljetnice „Prosvite“ (u Staroj gradskoj vijećnici)
 - 70. obljetnica holodomora održana u Zagrebu i Slavonskom Brodu
 - 60. obljetnica oslobođenja Ukrajine u II. svjetskom ratu
 - 15. obljetnica samostalnosti Ukrajine
 - 150. obljetnica rođenja književnika Ivana Franka
 - sudjelovanje u svečanosti 60. obljetnice lista „Jednota“ češke nacionalne manjine, a u toj prigodi u ime Društva održano je predavanje „Neki aspekti male naklade“
 - Izložbe:
 - Jurija Luckeoviča i Galine Gorodničeve - u Sesvetama
 - Galine Gorodničeve – u Zagrebu – Gradska knjižnica
 - Galine Gorodničeve – u Zagrebu – galerija „Šalom“ pri Židovskom kulturnom centru
 - Zenovija Sokolovskog - crteži drvenih crkava zapadne Ukrajine – galerija „Kupola“ u Gradskoj knjižnici u Zagrebu te u Lipovljanima
 - Alekse Pavlešina - karikature objavljene u „Našoj gazet“ – GKZ
 - Promocije:
 - „Ukrajinske bajke“ (na hrvatskom) i „Ukrajinski književni huligani“ (na hrvatskom) – promocija u Zagrebu (Gradska knjižnica) i Lipovljanima
 - „Ide svašta“ – dječja poezija Darije i Jurija Lysenka – GKZ
 - „Od prve osobe“ Serhija Grabara – prijevod Đure Vidmarovića – u Grad. Knjižnici i u Utrinama
 - Akcije:
 - otvoreno pismo Parlamentu ukrajine povodom predsjedničkih izbora u Ukrajini („Narančasta revolucija“)
 - otkrivanje spomen-ploče u Ukrajinskoj ulici
 - otkrivanje spomenika kozaku Mamaju u Lipovljanima
 - iniciranje je rad na Ukrajinsko-hrvatskom frazeološkom rječniku
 - Sudjelovanja:
 - seminar o provođenju Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina – Cavtat
 - seminar za urednike radijskih emisija i glasila nacionalnih manjina – Vodice
 - ekskurzija u Ukrajinu u organizaciji KPD Ukrajinaca iz Lipovljana
 - na sastanku predsjednika ukrajinskih KUD-a u Vukovaru s Larisom Uglješić – predstavnikom ukrajinske nac. manjine u Savjetu za nac. manjine RH
 - Susreti:
 - s predsjednikom Ukrajine Leonidom Kučmom
 - s ministrom vanjskih poslova Ukrajine Konstantinom Hriščenkom
 - s predsjednikom Ukrajine Viktorom Juščenkom – na press-konferenciji
 - s predsjednikom ukrajinskog parlamenta Volodymyrom Litvinom u Slavonskom Brodu
 - s novinarima Neovisnog sindikata novinara Ukrajine
 - Suradnje:
 - s Neovisnim sindikatом novinara RH
 - s društvom „Horus“ iz Zagreba
 - s KPD-a u Rijeci, Lipovljanima, Kaniži, Vukovaru i Mikluševcima
- Brojna sudjelovanja na prigodnim svečanostima spomenutih i drugih institucija i udruga ovdje se ne nabrajaju kao posebna aktivnost, iako je odazivom na njima predstavljano Društvo za ukrajinsku kulturu.

Filip Pobran - Tajnik Društva za ukrajinsku kulturu

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗА ПЕРІОД 2002 – 2006 РР.

Звіт роботи поданий на звітно-виборчій сесії Т-ва 19.12.2006 р.

Інформування:

Практично відразу по постанові Товариства, розпочато видавництво «Нашої газети» - культурно-інформаційного місячника (з першою в липні і серпні) на шести сторінках з тиражем 100 примірників. З огляду на те що першого року газета виходила за кошти редактора – випуск здійснювався фотокопіюванням. З часом, завдяки клопотанню п. Теодора Фрицко, Відділ з питань нацменшин РХ, а потім і Рада з питань нацменшин РХ, надали фінансову допомогу. Тому, що згадана допомога ще все є недостатньою, газета фіналізується напівмануфактурно, але з часом збільшено кількість сторінок, а і технічну якість. Газета тепер друкується на 12 сторінках тиражем 350 примірників, що задовольняє потреби української нацменшини, маючи на увазі, що кількість українців в Хорватії які володіють рідною мовою на належному рівні, можливо і менша від згаданого тиражу, в газеті подаються статті і хорватською мовою. З огляду на те що, поки що, видавання газети основна постійна діяльність Товариства, варто сказати і про її розповсюдження.

«Наша газета» розповсюджується в українських й русинських товариствах (Вуковар, Сл. Брод, Шумече, Канижа, Липовляни, Петрівці, Міклушевці, Рієка – два т-ва, Осіек, Вінковці, Загреб – два т-ва, Спілка українських християнських сімей, Спілка українських жінок, Спілка українських викладачів), а також в УГК парафії (Сібін, Канижа, Осіек, Липовляни). Опосередковано учителями української мови, тобто учнями, газета посилається і їхнім батькам. Крім примірників що обов'язково надсилаються членам Ради з питань нацменшин РХ і інституціям (згадана Рада, Національна і університетська бібліотека, Союз русинів і українців РХ, МЗС РХ, Кафедра української мови і літератури, Інститут етнології і фольклористики, Посольство України в РХ, Почесне консульство України в РХ, Ординаріат Крижевської єпископії....). В Загребі газета розповсюджується і в церкві Св. Кирила і Мефодія – якраз на день випуску, тобто першої неділі в місяці, а декотрі члени Т-ва газету дістають поштою.

Символічна кількість надсилається українським т-вам в Боснії (Прнявор, Лешня) УГК парафіям (Баня Лука, Прнявор, Девятина, Козарач), а також і у Воеводину українському т-ву «Просвіта», Союзу русинів і українців Воеводини та деяким культурним діячам в Новому Саді.

В Україну, крім поодиноких авторських примірників, газета регулярно надсилається Міністерству закордонних справ України – Управлінню з питань закордонного українства, Інституту дослідження діаспори, Комітету з питань національностей і міграцій та Всесвітній українській раді. Також, опосередковано, з особистої ініціативи, «Наша газета» (або фотокопії деяких статей) доходять до української діаспори в Німеччині, Бельгії, США, Канаді й Австралії.

Видавництво:

Товариство в свої плани постійно вкладає і деякі видання які вважало пріоритетними для нацменшини. Усі видавничі проекти, вчасно і згідно з правилами, передані Раді з питань нацменшин РХ, але ще й досі жоден не був ухвалений для надання фінансової допомоги. Можливо що ніколи не дізнаємося чому представники української нацменшини, тобто – наші, не надали підтримку таким проектам як: «Ілюстрована історія України» (головним автором цього авторсько-компілятивного видання мав бути історик Олександр Левченко); «Голодомор 1932/33»; «Малий лемківський словник»; «Від Першої Особи» Сергія Грабара – переклад хорватською мовою; «П'ять п'єс» Олександра Ірванця - переклад хорватською мовою.

Незважаючи на вищезгадане негативне відношення, завдяки особистим жертвам і стараннями поодиноких членів, Товариство видало переклад книги «Від Першої Особи», передрукувало «Мойсея» Івана Франка і видало брошуру-каталог «Дерев'яні церкви західної України» Зеновія Соколовського.

Найбільший комплімент такій праці надав Голова Всесвітньої ради українців, великий український письменник Дмитро Павличко, котрий також подав на передрук «Мойсея» Франка. Хвалячи, він сказав що, наскільки йому відомо, це одинокі закордонні Товариства, котре з нагоди Франкових ювілеїв видрукувало один з його творів. Тому, може було б непогано щоб наші представники змінили своє негативне ставлення що до цього Т-ва.

Далі, як менше значну діяльність варто згадати друкування, з нагоди Різдва та Великодніх свят – привітальних листівок зі сакрально-українськими мотивами, каталогів для виставок та з нагоди численних заходів – ілюстрованих запрошень.

Як окремий вид видавництва варто згадати мультимедійні презентації на компакт-дисках. Товариство зробило презентації «Шлях перемоги» на тему визволення України в 2-й світовій війні, та презентації і проєкції до доповідей на теми голодомору, літературного

вечору Івана Франка та про державність України. Не менш важливі і тематичні документальні презентації на дисках. Так Т-во зробило на диски записи 30 номерів «Нашої газети», українських різдвяних, а також і великодніх звичаїв.

Маніфестації:

Товариство не має поки що можливості самостійно організувати маніфестації, бо для цього немає ані свого залу, ані фінансової допомоги. Все-таки, т-во провело заходи і такого плану. На якийсь спосіб і особливо добре що такі акції все були реалізовані у співпраці з іншими. Таким чином була заохочена згуртованість, та вдалося уникнути можливої самоізоляції. Спільні активності найчастіше здійснені у співпраці з Місцевою бібліотекою – Центральною бібліотекою русинів і українців (з якою Т-во має і підписаний договір про співпрацю); Посольством України в РХ; Кафедрою української мови і літератури; КПТ-вом русинів і українців м. Загреб; Радою з питань нацменшин РХ та Координацією товариств друзи. Частина діяльності реалізована і завдяки співпраці з КПТ з Липовлян, Вуковару, Славонського Броду і Рієки, а особливо слід подякувати за допомогу Матиці хорватській.

Акції:

- Річниця:
 - 80 річниця «Просвіти» (проведено в Старій місцевій ратуші)
 - 70 річниця Голодомору (проведено в Загребі і Славонському Броді)
 - 60 річниця визволення України у Другій світовій війні
 - 15 років незалежності України
 - 150 років з дня народження Івана Франка
 - участь у святкуванні 60 річчя журналу «Єднота» чеської нацменшини в Хорватії. З цієї нагоди представник Т-ва зачитав за «Круглим столом» доповідь на тему «Деякі аспекти малого видавничого тиражу».
- Виставки:
 - картин Юрія Луцкевича і Галини Городнічевої – в Сесветах
 - картин Галини Городнічевої – в Загребі, галерея «Купола» (купол) в Місцевій бібліотеці та в галереї «Шалом» в Єврейському культурному центрі
 - рисунки дерев'яних церков західної України Зеновія Соколовського в згаданій галереї «Купола» в Загребі, та в Липовлянах
 - карикатур Алекси Павлешина опублікованих в «Нашій газеті» - в Загребі, Миська бібліотека (МБЗ)
- Представлення:
 - «Українські казки» (переклад хорватською м.) та «Українські літературні хулігани» (вбір новел – переклад хорв.м.) – в Загребі (МБЗ) і Липовлянах
 - «Иде всяке» - дитяча поезія (написана хорватською мовою) ма-лої Дарії й батька Юрія Лисенка – в Загребі (МБЗ)
 - «Від Першої Особи» Сергія Грабара – переклад хорв. м. Джури Відмаровича – в Загребі (МБЗ та Утріне)
- Акції:
 - відкритий лист Парламенту України з нагоди президентських виборів в Україні («Помаранчева революція»)
 - відкриття меморіальної дошки в Українській вулиці в Загребі
 - відкриття пам'ятника козаку Мамаю в Липовлянах
 - розпочато проєкт створення українсько-хорватського фразеологічного словника
 - Участь у наступних акціях:
 - семінар про реалізацію Рамкової конвенції про захист нацменшин – у Цавтаті
 - семінар для редакторів радіопередач і друкованих видань нацменшин – у Водиницях
 - екскурсія в Україну – організатор КПТ-во українців з Липовлян
 - зустріч у Вуковарі голів українських КПТ-в з Ларисою Угleshич - представником української нацменшини в Раді з питань нацменшин РХ.
 - Зустрічі:
 - з Президентом України Леонідом Кучмою
 - з міністром закордонних справ України Константаном Грищенком
 - з Президентом України Віктором Ющенком – на прес-конференції
 - з головою Верховної ради України Володимиром Литвином
 - зі журналістами з Незалежної профспілки журналістів України
 - Співпраці (крім вже згаданих):
 - з Незалежною профспілкою журналістів РХ
 - з т-вом «Хорус» зі Загребу
 - з КПТ-вами з Рієки, Липовлян, Канижі, Вуковара і Міклушевців
- Участь у численних заходах згаданих та інших інституцій не подаються, хоча відвідуванням таких заходів було представлено Товариство української культури.

Філіп Побран

– секретар Товариства української культури

OTVORENO PISMO ĐURE VIDMAROVIĆA : POVLAČIM SE !

Dragi prijatelji,

nakon povratka s dužnosti veleposlanika Republike Hrvatske u Ukrajini nastavio sam marljivo i dobronamjerno, koliko su mi mogućnosti dopuštale, unapređivati kulturne i znanstvene veze ukrajinskog i hrvatskog naroda. Činio sam to kao član Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva, Društva za ukrajinsku kulturu, ali nadasve individualno, kao intelektualac, književnik, književni prevoditelj i povjesničar.

Sada od svega odustajem. Dajem ostavku na članstvo u Društvu ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva, a zamoliti ću Nj. E. Veleposlanika Ukrajine u Zagrebu da me izostavi iz popisa uzvanika prilikom obilježavanja državne nezavisnosti njegove zemlje.

Dozvolite mi kazati zbog čega?

1. Prilikom obilježavanja 10. obljetnice Društva prijateljstva bio sam izostavljen iz bilo kojeg oblika priznanja, a priznanja su dobili ljudi koji nisu ništa više od mene uradili na upoznavanju i približavanju dvaju naroda.

2. Prilikom posjeta ukrajinskog državnog poglavara do sada nikada nisam bio uvršten među uzvanike koji bi se mjim trebali pozdraviti, bez obzira na moj diplomatski status i sve urađeno.

3. Dolaskom u ukrajinski DKP u Zagrebu književnika Jurja Lisenka, koji je je – nota bene – bio čest i drag gost u našem Veleposlanstvu u Kijevu tijekom mojega obnašanja veleposlaničke dužnosti, očekivao sam suradnju na prevođenju djela ukrajinskih pisaca na hrvatski jezik. Umjesto toga gospodin Lisenko je angažirao kolegu Fikreta Cacana, a njegovom zaslugom na ukrajinski jezik je preveden kao predstavnik suvremenog hrvatskog pjesništva Simo Mraović, pripadnik srpske nacionalne manjine u RH. Nemam ništa protiv mladog kolege, ali prije njega prijevod su zaslužili Slavko Mihalić, Dragutin Tadijanović, Vesna Parun, Danijel Dragojević... da dalje ne nabrajam.

4. Ove godine otvoren je hrvatsko-ukrajinski klub «HORUS» u Vlaškoj. Nisam bio pozvan na otvorenje kluba.

5. Na izložbu u Rijeci koju sam s velikim naporom priredio nije došao ama baš nitko od vodećih ljudi iz Saveza Ukrajinaca i Rusina, kao i iz DKP-a Ukrajine u Zagrebu. A kamo li, nedaj Bože, da mi se zahvale na trudu. Kao da je izložba spadala u moje obveze!

6. Na ovogodišnje obilježavanje gladomora vodstvo Saveza nije našlo za shodno pozvati moju malenkost, bez obzira na predavanje koje sam prošle godine održao na tu temu.

7. Kroz niz susreta stekao sam dojam da me se želi uključiti u trenja koja traju unutar ukrajinsko-rusinske etničke manjine. U takvim stvarima nisam sudjelovao, niti kanim.

8. Upravo je objavljen antologija hrvatske proze prevedena na ukrajinski jezik. Kao urednik se javlja kolega Vlaho Bogišić. Cijenim kolegu Vlahu, ali bilo je pristojno da se i mene bar konzultiralo. U ovu antologiju uvrštena je Dubravka Ugrešić, premda se odrekla Hrvatske, i u inozemstvu već 16 godina djeluje kao pobornik Jugoslavije, a osporavatelj hrvatske Države. Među prevoditeljima na ukrajinski javlja se kao središnja osoba Ala Tatarenko. Gospodu Tatarenko upoznao sam prilikom nastupnog posjeta Univerzitetu u Lavovu. Bila mi je predstavljena zbog toga što predaje srpski jezik. Nisam znao da je iz serbistike prešla na kroatistiku, ili, možda, drži kako se radi o jednome jeziku. Prilikom rada na ovoj knjizi nisu kontaktirani Leonid Talalaj, laureat nagrade «T. G. Ševčenko», prevoditelj pregleda hrvatskog pjesništva «Čudo prvoga», niti prof. Pešorda koji je radio kao lektor u Lavovu i sjajno naučio ukrajinski. Mislim da je ondje i magistrirao. Dakle, sve u svemu, ovdje se, očito, radi više o politici, nego o književnosti, a s takvom se politikom ne slažem. O tome ću obavijestiti predsjednika Društva ukrajinskih književnika i zamoliti ga da neslaganje obrazloži na predavanju u prostorijama Društva u Kijevu.

9. Što je pretilo čašu? Prilikom dolaska u Zagreb velikog pjesnika, saborskog zastupnika i veleposlanika, Dmitra Pavlička, moga dobrog poznanika, nije mi omogućen susret s njime, a pozvani su predstavnici Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva čiji sam član. Bio sam zbog toga tužan, ojađen i razočaran. Pozvati me propustili su domaćin skupa Europskog kongresa Ukrajinaca, koji se održavao u Zagrebu, predsjednik Društva prijateljstva kojega sam bio član, te kolege iz ukrajinskog DKP-a, za koje sam držao da više cijene moj rad i da me poštuju kao prijatelja Ukrajine.

Sve što sam naveo nije rezultat slučajnosti i zbog toga se povlačim. Ne smatram se nekom veličinom. Nisam sujetan. Naprosto, takav odnos prema meni otkrivao bi i glupome o čemu se radi. Razumijem poruke koje mi se šalju. Dugo sam u politici, a imam i solidno životno iskustvo.

Navedeno povlačenje neće utjecati na moju ljubav prema ukrajinskom narodu. Dapače! Usredotočiti ću se na još kvalitetniju suradnju s kolegama iz Kijeva.

Đuro Vidmarović
bivši veleposlanik RH u Ukrajini

----- *Neke od aktivnosti bivšeg veleposlanika RH u Ukrajini Đure Vidmarovića u području kulture*

Za bolje razumijevanje pobude za otvoreno pismo, odnosno, razlog stigmatiziranja paradoksalog ponašanja nekih struktura i dužnosnika, kao podsjetnik čitateljima, „Naša gazeta“ predočava pregled nekih od aktivnosti u području kulture bivšeg veleposlanika RH u Ukrajini Đure Vidmarovića, a koje nisu povezane s njegovom spomenutom službenom diplomatskom ulogom.

- Gradskoj knjižnici u Zagrebu poklonio je iz osobne knjižnice preko 500 knjiga na ukrajinskom jeziku, među kojima je dobar dio i raritetnih.

- samostalno, ili u suradnji, preveo je više studija i znanstvenih radova, a također pjesnička i prozna djela petnaestak uglednih ukrajinskih književnika

- preveo je i objavio nekoliko studija među kojima i «Čije je Slovo o p'lkju Igoreve» te «Čiji su Kazimir Malević i David Burljuk».

- organizirao je i priredio nekoliko izložaba reprezentativnih ukrajinskih slikara.

- održao je seriju predavanja u Hrvatskoj paneuropskoj uniji o povijesti ukrajinskog naroda, ukrajinskoj kulturi, ukrajinskim crkvenim i vjerskim specifičnostima, a i na radio-postaji «Radio-Marija» o Ukrajinskoj Grkokatoličkoj Crkvi.

- inicirao je hrvatsko hodočašće u Zarvanicu i Počajevsku lavru.

- održao je predavanje o Gladomoru u Ukrajini i, koliko se zna, jedini od hrvatskih javnih djelatnika energično je podržao akciju da se ovaj događaj tretira kao genocidan čin nad ukrajinskim narodom tj. - ukrajinski holokaust.

- suosnivač je „Društva za ukrajinsku kulturu“ gdje, uz ostalo, brojnim člancima aktivno surađuje s „Našom gazetom“.

Uz ove nabrojane, bilo je i drugih aktivnosti na dobrobit Ukrajine i ukrajinskog naroda te svestrano dobrih međudnosa s Hrvatskom. #

„Naša gazeta“

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДЖУРИ ВІДМАРОВИЧА: ВІДСТУПАЮ

Дорогі друзі,

Після повернення з посади посла Хорватії в Україні я продовжив старанно і з добрими намірами, наскільки мені це дозволяла можливість, розбудовувати культурні й наукові зв'язки українського і хорватського народів. Робив це як член товариства дружби Хорватія-Україна, Товариства української культури, та насамперед особисто, як інтелектуал, письменник, літературний перекладач і історик.

Тепер від усього відступаю. Даю відставку як член товариства дружби Хорватія-Україна, а звернуся з проханням до й. в. Посла України у Загребі щоб викреслив мене зі списку запрошених з нагоди відзначення дня незалежності його країни.

Дозвольте мені пояснити, чому саме?

1. Під час відзначення 10 річниці Товариства дружби мені не надано ніякої уваги, а визнання отримали люди які не зробили анітрохи більше від мене для знайомства і зближення двох народів.

2. Під час візиту голови української держави досі ніколи не був внесений до списку запрошених, які повинні були його привітати, незважаючи на мій дипломатичний статус і все зроблене.

3. З прибуттям в український дипломатичний корпус у Загребі літератора Юрія Лисенка, який був – *nota bene* – частим і дорогим гостем у нашому Посольстві у Києві під час мого перебування на посаді посла, я очікував співпрацю при перекладі творів українських письменників на хорватську мову. Замість того пан Лисенко задіяв колегу Фікрета Цацана, а його заслугою на українську мову був перекладений як представник сучасної хорватської поезії Сімо Мраович, представник сербської нацменшини у РХ. Особисто не маю нічого проти молодого колеги, але насамперед бути запрошеними до перекладу заслуговують Славко Міхалич, Драгутін Тадіанович, Весна Парун, Данієл Драгосевич... не буду перелічувати далі.

4. Цього року відбулося відкриття хорватсько-українського товариства «ХОРУС». Мене не було запрошено на відкриття.

5. На виставку у Рієці, яку я готував з великими зусиллями, не прибув абсолютно ніхто з керівництва Союзу русинів і українців, як і з дипломатичного корпусу України у Загребі. А куди вже, не дай Боже, щоб мені подякували за труд. Так ніби була моїм обов'язком!

6. На цьогорічне відзначення Голодомору керівництво Союзу не вважало за необхідне запросити мою скромну особу, незважаючи на лекцію, яку я провів минулого року на ту ж тему.

7. На ряді зустрічей у мене склалося враження, що мене

хочуть підключити до суперечок, які вже довгий час тривають всередині українсько-русинської нацменшини. У таких речах не брав участі і не збираюся надалі.

8. Нещодавно вийшла з друку антологія хорватської прози в українському перекладі. Упорядником антології є колега Влахо Богішич. Поважаю колегу Влаха, але було б виховано хоч проконсультуватися зі мною. У цю антологію входить і творчість Дубравки Угрешич, хоча вона відреклася від Хорватії, і проживає закордоном понад 16 років, діє як поборник Югославії, а заперечує існування хорватської Держави. Між перекладачами на українську мову з'являється як центральна особа Алла Татаренко. З пані Татаренко я познайомився під час відвідин Львівського університету. Вона була представлена мені, тому що викладає сербську мову. Не знав, що вона з сербістики перейшла на кроатистику, або, можливо, вважає що йдеться про одну мову. Під час роботи над цією книгою не були задіяні Леонід Талалай, лауреат Шевченківської премії, перекладач збірки хорватської поезії «Чудо першого», ані викладач п. Пешорда, який працював лектором у Львові і чудово вивчив українську мову. Здається від там завершив магістратуру. Тобто, з усього судячи, тут йдеться більше про політику, аніж про літературу, а з такою політикою я не згоден. Про це повідомлю голову Спілки письменників України і попрошу його про нагоду аргументувати мою думку на виступі у приміщенні Спілки у Києві.

9. Що було останньою каплею, яка переповнила чашу? Під час перебування у Загребі великого поета, народного депутата і посла, Дмитра Павличка, мого доброго знайомого, мені не було надано можливості зустрітися з ним, а запрошені були представники товариства дружби Хорватія-Україна членом якого я також є. Через це я був сумний і розчарований. Забув мене запросити організатор з'їзду Європейського Конгресу Українців, який відбувся у Загребі, голова Товариства дружби членом, якого я був, та колеги з українського дипломатичного корпусу, про яких я думав, що вони трохи більше цінують мою роботу і поважають мене, як друга України.

Усе вищевказане не є результатом прикрий випадковості і я відходжу. Не вважаю себе якоюсь визначною особистістю. Я не марнословний. Просто, таке ставлення до мене пояснило б і наївному, про що йдеться. Розумію те, що мені хочуть сказати. Я вже довго у політиці, а за плечима у мене і достатній життєвий досвід.

Наведений відхід від такого типу "діяльності" не вплине на мою любов до українського народу. Навпаки! Планую зосередитись на ще якісній співпраці з київськими колегами.

Джуро Відмарович - Екс-посол РХ в Україні (переклад Д.П.)

Дещо з діяльності екс-посла РХ в Україні Джури Відмаровича на терені культури

Для кращого розуміння причин написання відкритого листа, тобто, причин клеймування деяких структур і керівників, для читачів „Наша газета“ подає скорочений огляд діяльності в області культури колишнього посла РХ в Україні Джури Відмаровича, які не пов'язані з його згаданою вище офіційною дипломатичною посадою:

- Міській бібліотеці у Загребі подарував з особистої бібліотеки понад 500 книг українською мовою, між якими значну частину складають раритетні видання.

- самостійно, або співпрацюючи з іншими авторами, переклав численні студії і наукові роботи, а також поетичні та прозові твори понад п'ятнадцятьох видатних українських письменників

- переклав та видав кілька студій, з поміж яких слід відзначити «Чиє є Слово о полку Ігоревім» та «Чиї Казимир Малевич і Давид Бурлюк».

- організував і провів кілька виставок репрезентативних українських художників.

- провів серію лекцій у Хорватській паневропейській унії, присвячених історії українського народу, українській культурі, українським церковним і релігійним особливостям, а також на радіо «Радіо-Марія» - виступ про Українську Греко-Католицьку Церкву.

- був ініціатором хорватської прощі до Зарваніци і Почаївської лаври.

- провів лекцію про Голодомор в Україні і наскільки нам відомо єдиний з хорватських офіційних діячів енергійно підтримав акцію визнання цієї події геноцидом над українським народом, тобто - українським голокостом.

- співзасновник „Товариства української культури“, у якому з поміж усього, численними статтями активно співпрацює з „Нашою газетою“.

Окрім вищевказаної діяльності, було ще й багато інших заходів на благо України і українського народу та добрих взаємовідносин з Хорватією. # „Наша газета“ (переклад Д.П.)

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА СИМВОЛІКА З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Вибране зі СЛОВНИКА СИМВОЛІВ - www.ukrlife.org

Різдво Христове - символ нового віку; надії на подолання бездуховності, бездушності, жорстокості земного життя; народження Спасителя світу.

У давніх релігіях були урочисті свята на честь воскреслих богів, які символізували весняне пробудження. Давні єгиптяни 6 січня святкували день народження бога Озіріса, греки - бога Діоніса.

Християни запровадили на честь народження Ісуса Христа свято Різдва Христового. Безперечно, кожен народ вкладає в це свято свій зміст, форму та ідею.

На Русь Різдво прийшло разом із запровадженням християнства. За часом воно збігалось з давньослов'янськими зимовими святками, тому ці два свята злилися в одне. Різдво стало урочистим театралізованим відтворенням євангельських оповідань про народження Ісуса Христа. Воно включало колядування, ворожіння, ходіння від хати до хати з піснями і вітаннями.

У православних Різдво Христове випадає на 7 січня, в католиків - на 25 грудня.

У день Різдва Христового Церква забороняє людям працювати, всяка інша робота, крім готування страв, у цей день неприпустима. Господар ходить по сусідах, збирає і віддає все позичене, у цю ніч ніхто не повинен ночувати поза домом. Саме в цей день добре миритися з ворогами, щоб у новому році було мирно, а проти тих, з ким миру не може бути, виконуються магичні дії: затикаються всі дірки у лаві з примовкою: "Не дірки затикаю, а роти своїм ворогам, аби їх напасті не ловили мене цілий цей рік".

"В святвечірню годину, коли усе повинно бути під знаком любові і з'єднання, як було з правіку, господар в імені своєї ближчої й дальшої рідні простягає злим елементам руку до згоди; не про свою наївність або боязкість, а з великого благородства душі, із почуття правди" /Сосенко К. Різдво-Коляда і Щедрий вечір. - К.1994. - С.107/.

Обряди та ритуали Різдва свідчать про його давню космогонічну суть. Так, для приготування святкової вечері бралось 12 полін, які були жертвою 12 сузір'ям зодіаку, готували 12 священних страв. За віруваннями наших пращурів, у ніч на Різдво активізувалися сили хаосу, всяка нечисть, яка може перешкодити визріванню світлої сили. Тому колядники одягали на себе маски, щоб злі сили їх не розпізнали, ходили по хатах і співали величальні пісні Коляді, відганяючи темну нечисть.

Т.Товкайло.

Корочун - символ сімейного багатства; прадіда - Дідуха - Корочуна; Сонця і небесних зірок; культурного лицаря; Сонця і Місяця; Божого послання і слуги з сонячним оком.

За О.Афанасьєвим, корочун - ритуальний хліб, спечений у формі великих, круглих сонцеподібних буханців на свято Коляди, з нагоди Нового року, народження Нового сонця - Божича. Корочун зберігався до кінця свята Коляди з тим, щоб далі викорочувалися довгі ночі, вкорочувалась темінь, холод і зло.

Корочун виконував роль обрядового символу. Його випікали разом з калачами для вечерників і колядників. Внесення корочуна відбувалося так само урочисто, як і поставлення на покуть куті з узваром. Символічний зміст цього обрядового хліба зводився до сподівання сімейного добробуту /Українська минувшина. - С. 106/.

У Карпатських селах на Святий вечір пекли спеціальний "крачун" /"керечун"/, /"василь"/, у якому запікали зерна різних культур /пшениці, жита, кукурудзи, квасолі, а також зубки часнику/, а іноді - страви, зготовлені на це свято. "Крачун" лежав на столі до Нового року чи Хрещення як символ сімейного багатства. По "крачуну" на Різдво чи Новий рік гадали про майбутній урожай, котячи його від порога до столу. Їли його члени сім'ї і давали худобі /Українознавство. - С. 17/.

Корочун - міфічна фігура, рівнозначна в релігійній пошесті з Дідухом, Корочуном деякі слов'янські народи, зокрема росіяни, називали різдвяний піст і свято Різдва, день зимового сонцестояння 12 грудня, а також раптову смерть, що прийшла до людини молодого віку.

Корочун - це прадід. Святочність його привітання свідчить про те, що він головна особа свята. Малі "крачуни" навколо великого хліба - Крачуна - це образ прадіда з ріднею, а також символ астральних світил, тобто Сонця і небесних зірок. Сніп збіжжя й сипане на нього зерно характеризують Корочуна як культурного лицаря, першого сподвижника культури збіжжя, як першого господаря. Подібною символікою наділений і образ Дідуха - першого господаря і пасічника.

Це напівбожество і незабутній культурний лицар - доброносець народу, астральний символ. Вся староукраїнська релігійна ідеологія і народні свята українців пройняті культурно-релігійними традиціями про прадіда. Постає прадіда - Дідуха - Корочуна виступає не тільки в святі Різдва - Коляди, але й у інших релігійних і побутових святах. Цей образ є, безперечно, основою ідеї весільного короваю - хліба, символу місяця й сонця, а одночасно й прадіда, що ніби благословляє молодих. *Л. Кожуховська*

Кутя - різдвяний символ України; символ родини; обрядовий символ єднання з Богом, із світом померлих; трьох астральних світил - Місяця, Сонця, Зорі.

Кутя - обрядова страва, що подавалася на стіл у переддень Різдва - Святий вечір - серед інших дванадцяти страв. На Правобережжі її готували з пшениці, а на Україні - з ячменю і заправляли тертим маком, горіхами, медом і узваром. Кутю готували також на Водохрещі, а у деяких районах - і на Новий рік. На стіл її ставив хлопець із родини, попередньо підмостивши під неї сіно, щоб худобі у Новому році було чим харчуватись. Накривали кутю двома колачами або книшами. Поруч уможували обжинковий сніп - символ майбутнього врожаю, і глечик з узваром із сушених груш, яблук, слив, вишень. З куті починали Святий вечір, Різдво. Її лишали на столі на ніч, поклавши поруч ложки, щоб померлі родичі скуштували. Кутю носили кумам, хрещеним батькам, бабам-повитухам на другий день Різдва разом із вечерею. /Українська минувшина. К., 1993. - С.106-107/.

Варена пшениця з медом і маком є акт жертви Богів, бо пшениця з медом - це сакральна частина Святої вечері. Святоріздвяні хліби /кутя, колач або хліб/ - то символи трьох астральних світил, "головних об'єктів святочного культу, тобто Місяця, Сонця, Зорі".

Усі страви, якими зустрічали Святий вечір, мали магичну функцію - забезпечити добробут сім'ї протягом цілого року. /Українознавство. - С.177/.

Л. Кожуховська.

Коляда - це символ оновлення світу, символ святості і чистоти, перемоги добра над злом. Вона є богинею неба, дружиною Дажбога, матір'ю Сонця. Слово Коляда походить від коло, що здавна вважалося символом Сонця. У найдовшу зимову ніч Коляда народжує нове Сонце, яке й символізує добрі починання. Ховаючись від свого одвічного ворога - Мари /богині темних сил/, - Коляда перевтілюється в козу.

Коляда - це й давнє зимове свято на честь світлих богів літа й тепла. Народ примітив взимку "повертання сонця з зими на літо" й виявив його рядом свят. Вони тяглися не один день і звалились загальним словом Коляда /Л.Нечуй-Левицький. Світогляд українського народу. - С.39/.

Свято Коляди у давніх українців відбувалося з 24 грудня по 6 січня /за ст. ст./, до свята входило обрядове запалювання вогню /пов'язане з народженням нового бога світла Божича; вогонь мав допомогти золотосіяному новонародженому в боротьбі з Марою/, посипання зерном /на врожай/ в домі сусіда чи родича, обрядове заколювання свині, ходіння з плугом та козою, споживання куті, ряження, танки, пісні /колядки/, спалювання колоди /символ Мари/ /Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. - С.29-30/. О.І.Потапенко та В.І. Кузьменко зазначають, що це язичницьке свято було настільки поширене, що служителі культу змушені були підпорядковувати йому свято Різдва. *Л.Довбня.*

Дідух /Сніп-Дідух, Дідух-рай, Дід, Коляда/

Дідух є символ урожаю, добробуту, багатства; безсмертного предка, зачинателя роду; духовного життя українців; духовних начал етнічної самосвідомості; оберега роду.

Дідухом називався житній чи пшеничний сніп із першого жажинку. У пишній вінок ув'язували кілька пучків, окремо обплетених соломинками. Дідуха квітачили стрічками, гілками ялини і ставили на покуті /див. Покуть/. Дідух символізував першопредка народу на Новий рік. За даними В.В.Колесова, у давнину слово "старий" означало, як не дивно, сильну, міцну людину. "Старий" - це старший у роді, який у разі потреби ставав першим. Слово "діди" асоціювалося із "непізнаваною далекою давниною" /Колесов В.В. Мир человека. - С.89-90/. Отже, Дідух - це прапрадід, але "символ не самого самотнього попередника народу, але батька первісної рідні" /Сосенко К./.

Причому його вважали невмирущим, вічно живим, найпе-

ршим предком українців. Дідуха розглядали як "боготвореного предка роду", "культурного лицаря", "міфологічну постать".

Емблемою, символом Дідуха були місяць, сонце. "Сніп-Дідух /"Рай"/, - пише С.Килимник, - це місце перебування духів дідів-прадідів, опікунів чи "покровителів" свого дому. Український народ у ті далекі часи вірив, що всі духи /душі/ померлих - це святі душі, вони є благодійниками роду та родини; улітку вони перебувають на нивах та серед скоту; сприяють урожаю, охороняють його від бур, від граду та засухи... Отож, коли вижати ниву, то духи-люди вселяються в останній почесний "сніп-Дідух" або "Рай" і переселяються до господаря в клуню... /Килимник С. Український рік. - С.23-24/.

Отже, Дідух символізував новорічний урожай, багатство, долю людини. Не випадково стояв Дідух на найпочеснішому місці. *Я.Потапенко*

Objavlivanjem ovog dopisa redakcija se ne izjašnjava o njegovom sadržaju i stavovima. Dio navoda se nije mogao blagovremeno provjeriti te je list otvoren za eventualan odgovor.

RASPELO - predmet inventarski broj 72

Tko to tamo predstavlja Ukrajinice (u Zagrebu, Hrvatskoj i Europskom Kongresu)

Poseban poticaj da napišem ovaj tekst dali su mi napisali u «Našoj gazetzi» od 03.12.2006.g. – „Rična narada Europejskoho Kongresu Ukrajiniv“ ; „De pryhovaty poeta“ i „Pjesnik na Jakuševcu“.

Možda je u općem interesu da se čuje još mišljenja.

Po drugi puta održani Europski Kongres Ukrajinaca na Jakuševcu (prvi je bio 2005.g.) zaslužuje posebnu analizu i obradu viđenja sadašnjeg stanja duboke društvene poremećenosti života koji oblikuje pojedinaac.

Potrebna je (skoro u stilu Dostojevskog) analiza događaja, mjesta održavanja, sumornih ulica, pejzaža i slično. I ovoga puta potpuno su izostali vjerodostojni i kompetentni Ukrajinaci iz Hrvatske. Doista ne znam kakva je to manipulacija organizatora, jer je riječ o kongresu europske dijaspore, o pitanjima iz života i rada Ukrajinaca u gradu Zagrebu, u Hrvatskoj i u Europi.

Naslov „Godišnje savjetovanje Europskog Kongresa Ukrajinaca“ je preozbiljan da bi se taj događaj pretvorio u pokriće teatra i taštine predstavljanja Ukrajinaca kako u Hrvatskoj tako i u drugim zemljama Europe.

Osim toga, začuđujući je izostanak bilo kakve reakcije na pojedinost, kako je to na spomenutom kongresu od strane „veze“ istaknuto te čak i pohvaljeno, da je organizator održavanja kongresa Predstavnik Ukrajinaca grada Zagreba. Naime, iz Hrvatske je članom Europskog kongresa Ukrajinaca Savez Rusina i Ukrajinaca RH, i prirodno bi bilo da je on domaćin i organizator tog skupa. Što više, spomenuti Predstavnik Ukrajinaca je ujedno i predsjednik Saveza – i u čemu bi bila razlika? Zašto se organiziranje s državne spustilo na gradsku domenu? Razlika je možda u tome što se, radeći bez okrilja Saveza, ne mora konsultirati predsjedništvo, a ni predočiti na uvid financijske tokove. Zgodno – zar ne?! O tome za sada toliko.

Sada o stvarima vezanim za grad Zagreb. Zašto naslov moga teksta „RASPELO - predmet inventarski broj 72“... Kao Ukrajinica, dugogodišnja članica KPD Rusina-Ukrajinaca grada Zagreba (od 1974. g.), poput velikog broja članova, sudjelovala sam svojim radom u svim oblicima programa našeg Društva. Radila sam s radošću u srcu i ljubavlju, ponašna na svoje Ukrajinke korijene i domovinu Hrvatsku, koja nam je svojim pozitivnim zakonskim odredbama omogućila očuvanje nacionalnog identiteta.

Međutim, dogodila se „nepodoba“ – svojevrsan CUNAMI.

Prostorije društva zjape prazne! Nema dolaska članova u društvo (a na popisu ih je 170)! Nema aktivnosti! Nema rada Predsjedništva, a to znači nema valjanih odluka rada društva! Nema ništa! Ne, nisu članovi društva umrli, a nisu ni bolesni. Ne, nisu se ni odselili!

A više nema ni RASPELA na zidu u glavnoj prostoriji društva koje je stajalo iznad grbova i zastava Hrvatske i Ukrajine.

ON je, prethodno sastrugavši moju posvetu, RASPELU dao status predmeta s inventarskim brojem 72 i stavio ga na zid u prostoriju sa šankom, u kojoj se puši, karta i pije (doduše – sada ni tu nema posjetitelja).

To raspelo, starije više od 100 godina, bila sam darovala Društvu, a uzela sam ga natrag 06.12.2005. g. kada je održana i posljednja sjednica Predsjedništva, ujedno i posljednja aktivnost struktura društva u posljednjih 12 mjeseci. Od cijelog ustroja društva - ostao je samo ON.

ON je: Predsjednik društva KPD Rusina-Ukrajinaca u Zagrebu; Predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba; Predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika ukrajinske nacionalne manjine (navodno – ustoličen ne sasvim demokratski); Predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca Hrvatske; Tajnik društva prijateljstva Hrvatske-Ukrajina; Član nadzornog odbora Čirilo-Metodovog kora pri crkvi Sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu; Tajnik Europskog Kongresa Ukrajinaca i... - ne zna se više što i koju si funkciju nije priskrbio.

ON misli i nastupa kao «SVEMOČNI». Krši odredbe «Statuta» društva, ne saziva u zakonski propisanom roku Predsjedništvo na pisani zahtjev Inicijativnog odbora od 10.03.05.g. (koji je potpisalo 30 članova društva) i Inicijativnog odbora od 05.06.05.g. (koji je potpisalo 7 članova predsjedništva društva). Ne održava ni redovite skupštine Društva. Lažira kandidaturu za Sabor RH u parlamentarnim izborima 1999. Na sastanku Predsjedništva (jesen 1999.g.) izričito je rekao da se neće kandidirati, te za kandidaturu nije ni dana po zakonu neophodna podrška Društva. Naknadno je telefonski anketirao i navodno dobio suglasnost nekih članova predsjedništva. Mene se nije ni usudio nazvati! Nešto slično se dogodilo i u izbornoj 2003. godini.

ON misli i nastupa kao «SVEZNAJUĆI». «Pusti ti to Marusja. Oni to ne znaju. To ću ja sam učiniti...» U Zagrebu živi i radi najmanje dvadesetak visoko obrazovanih Ukrajinaca između 25-40 godina, a i nešto i više starijih od 40 godina.

ON je «SVE-PRISVAJAJUĆI», «SVE-ORGANIZIRAJUĆI». Jedno u nizu sebi-prisvajanja i sebi-organiziranja je «Izviščaj o radu KPD Rusina-Ukrajinaca za 2005.g.» sa zadnje sjednice Predsjedništva društva od 06.12.05.g. . U Izviščaju, u točki18, stoji napisano «Obilježavanje godišnjice smrti I. Lackovića CROATE». 29.11.2005.g.« A stvarni organizator je Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Udruga Hrvatsko Ukrajinska suradnja HORUS, uz podršku Veleposlanstva Ukrajine u R. Hrvatskoj. Pod 19 stoji napisano «Susret s ukrajinskim književnikom Andrijom Kurkovim» 05.12.2005. No to je organizirao izdavač Kurkovih djela «FOLIO». Susret je upriličen u prostorijama teatra &TD, a ON je bio nazočan kao običan posjetitelj. Zbog skromnog novinskog prostora ne bih i o njegovim „nakićenim“ izvješćima Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske niti o samohvalnim napisima u njegovom BILTENU, u kojem ON i netočno izvješćuje o jednim, a i prešućuje druge događaje.

Sada nekoliko riječi o knjizi «HRVATSKA-UKRAJINA / društvo prijateljstva» promovirane u Europskom domu 05.07.2005.g. . Knjiga je rezultat rada većeg broja uvažanih autora, u čemu sam i ja dala svoj doprinos. Napisala sam dva teksta za navedenu knjigu, od kojih je jedan i objavljen pod mojim imenom, a za drugi („Kronologija događaja i aktivnosti Hrvatsko-ukrajinskog društva“) moje autorstvo je **zatajeno tj. prešućeno**.

Sama sam osobno sredila svu dokumentaciju, prikupila je i arhivirala. Tog dvomjesečnog rada prihvatila sam se temeljem odluke glavnog odbora Društva prijateljstva Hrvatske-Ukrajina od 25.03.02. godine. Tekst za oba članka predan mu je posredno preko njegovog tadašnjeg tajnika, inače izuzetno vrijednog, poštenog i talentiranog mladog Ukrajinca iz Zagreba (Možda upravo zbog ovih svojih vrlina nije ni izdržao dulje vrijeme na ovom radnom mjestu). Tada je radio u prostorijama našeg Društva po pitanjima koje određuje ON kao predstavnik ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba.

ON se pojavljuje kao jedan od urednika spomenute knjige. Međutim, nikada nije savvao niti jedan sastanak Uredništva (8 članova) - što je bio obvezan. Provodeći svoju samovolju, omalovažao je i mene i druge članove uredništva.

Što se tiče predstavljanja različitih asocijacija Ukrajinaca u drugim sredinama, eventualno će više reći nositelji nacionalnog kulturno-umjetničkog rada, osnovnog i visokog obrazovanja te predstavnici kulturnih asocijacija.

Ne znam kako da nazovem ovo vrijeme predstavničke i organizacijske krize nas Ukrajinaca u Zagrebu. Je li to moguće! Nije li to tragikomično?!

Jedino što znam i u što sam sigurna i uvjeren, da ćemo se mi Ukrajinci grada Zagreba kao i svih proteklih 100 godina i dalje okupljati pri našoj crkvi Sv. Ćirila i Metoda na gornjem gradu na Griču. Duh i duhovnost, pa i nacionalna svijest Ukrajinaca u Zagrebu i dalje se u najvećoj mjeri oslanja na našu crkvu. Ona je ta koja je istinski održavala i održava duhovni i nacionalni identitet našeg naroda u dijaspori.

Okupljanje u crkvi sv. Ćirila i Metoda je redovito već 14 godina i to svake prve nedjelje u mjesecu na pjevanju sv. Liturgiji na ukrajinskom jeziku, u čemu svi zdušno sudjeluju. Po tradiciji, nakon liturgije, naši ljudi se još neko vrijeme zadrže u druženju. Ovdje, u urbanim uvjetima, to se obavlja u župnoj dvorani uz kavu, kolače i sok. Sve to pripremaju vrijedne ruke ukrajinskih žena.

Ipak, nadam se da će ovo vrijeme, obilježeno velikom krizom u organiziranosti Ukrajinaca u Zagrebu, a i u Hrvatskoj, brzo proći. Uvjeren sam da će Ukrajinci smoci snage i sposobnosti da demokratski izaberu novo vodstvo u duhu međusobnog uvažavanja, radosti druženja, njegovanja i afirmiranja nacionalnih vrijednosti ukrajinskog naroda u našem gradu i u našoj domovini Hrvatskoj.

Na dostojno mjesto u prostorije Društva vratiti će se i RASPELO – bez inventarskog broja.

Pismo je s fotokopijama dokumenata poslano:

Savezu Rusina i Ukrajinaca RH, uredništvo „Nove Dumke“ ; Savjetu za nacionalne manjine RH ; Vladiki križevačkom msg. Slavomiru Miklovsu ; Našem župniku u Zagrebu, predanom gospodinu o. Nikoli Kekiću ; Koordinaciji predstavnika nacionalnih manjina grada Zagreba ; Svim ukrajinskim kulturno-prosvjetnim društvima u RH ; Europskom kongresu Ukrajinaca ; Svjetskom forumu Ukrajinaca u Kijevu – Ukrajina ; Svjetskom Kongresu Ukrajinaca - g. A. Lozinskom – USA ; Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj

Marusja Jurista

ХРЕСТ – під інвентарним номером 72

Хто то там представляє українців (в Загребі, Хорватії і Європейському Конгресі)

Редакція не несе відповідальності за достовірність викладених матеріалів, може не поділяти думку авторів матеріалів. Частину даних було неможливо перевірити за короткий час і тому газета відкрита для еventуальної відповіді.

Особливо спонукали мене до написання цього тексту статті в «Нашій газеті» від 03.12.2006 р. – «Річна нарада Європейського Конгресу Українців», «Де приховати поета» та «Поет на Якушевці».

Можливо (в загальному інтересі) було б добре почути ще деякі думки і ставлення щодо згаданої проблематики..

Річна нарада Європейського Конгресу Українців вже вдруге проведена на Якушевці (перша, / регіональна / відбулася тут 2005-го р.) що заслуговує окремого аналізу і опрацювання теперішньої глибокої розладнаності суспільного життя яке оформлює одна людина.

Потрібний (майже в стилі Достоевського) аналіз подій, місця їх проведення, туманних вулиць й пейзажу тощо.

І цього разу зовсім не було між присутніми дійсно компетентних українців з Хорватії. Справді, не знаю яка це маніпуляція організатора, бо йдеться про конгрес української діаспори в Європі, про питання з життя й діяльності українців в Загребі, в Хорватії і в Європі.

Заголовок «Річна нарада Європейського Конгресу Українців» занадто серйозний щоб та подія перетворювалася в нагоду для покриття театрального представлення порожнього гонору українців як в Хорватії так і в других країнах Європи.

Крім того, дивує брак жодної реакції на факт, який на конгресі «зв'язки» підкреслили й навіть похвалили, що організатором проведення конгресу є Представник українців міста Загреб. Дійсно, членом Європейського Конгресу Українців з Хорватії є Союз русинів і українців Хорватії, і було б природно щоб саме він був організатором згаданої наради. До того ж варто додати, що згаданий Представник українців є одночасно і головою цього Союзу – і в чому була різниця? Чому організація з державного спущена на місцевий рівень? Різниця може в тім що обминаючи Союз, не потрібно ані консультуватися з його президією, ані подати фінансовий звіт. Цікаво?! Оце поки що й усе.

Тепер про справи в Загребі. Чому заголовок мого відкритого листа «ХРЕСТ – під інвентарним № 72»? Як українка, котра багато років є членом КПТ-ва русинів і українців м. Загреб (від 1974-го р.), як і більшість членів Т-ва, брала участь у всіх програмах й заходах. Працювала з радістю і любов'ю в серці, горда за своє українське походження і свою батьківщину Хорватію, котра нам своїми позитивними законами надала можливість зберігати свою національну самобутність.

Але, сталася «непогода-неподобство» - своєрідне ЦУНАМІ.

Сумують порожні кімнати Товариства. Його члени не заходять (а у списку їх є 170)! Немає діяльності! Немає засідань президії, а це значить – немає відповідних рішень! Немає нічого! Ні, члени Т-ва не повмирали, а також не хворі! Ні, не переселились кудись!

А на стіні у головній кімнаті більше немає ані ХРЕСТА, котрий був повішений над гербами й прапорами Хорватії та України.

ВІН дав ХРЕСТОВІ статус речі з інвентарним номером 72, і повісив його в кімнаті-барі, де курять, п'ють та грають в карти (що правда – тепер більше нема ані таких відвідувачів).

Той хрест, якому понад 100 років, я подарувала Товариству, а взяла його назад 6-го грудня 2005 року, коли і було проведено останнє засідання Президії, одночасно і остання активність структур Т-ва за минулий рік. З цілого Товариства залишився – тільки ВІН.

ВІН є: Головою КПТ-ва русинів і українців м. Загреб, Представником української нацменшини м. Загреб, Головою Координації рад і представників української нацменшини (деякі твердять, що на цю посаду ВІН прийшов не зовсім демократичним шляхом), Головою Союзу русинів і українців РХ, Секретарем Товариства дружби Хорватія-Україна, член контрольною комісії Кирило-Мефодіївського хору ГК церкви Св. Кирила і Мефодія в Загребі, Секретарем Європейського Конгресу Українців і- не знати яку посаду собі ще не надбав.

ВІН думає й виступає як «ВСЕМОГУТНІЙ». Не дотримується Статуту Т-ва. У встановлений термін не скликає засідання Президії на вимогу, яку підписали 30 членів Товариства ще 10.03.2005 р. та на вимогу, яку 05.06.2005 р. підписало 7 членів тієї ж Президії. Не скликає ані чергові річні звітні сесії-збори Т-ва. Фальсифікує дані для подання кандидатури депутата на парламентарних виборах 1999 р. На сесії Президії (осінь 1999 р.) ясно заявляє, що не буде балотуватися на згаданих виборах. Тому Президія йому для того ані не могла, ані не дала згоду і підтримку якої в такому випадку вимагає виборчий закон. Аж потім, ВІН по-телефону провів «анкету» і таким чином буцімто отримав згоду деяких членів Президії. До мене не мав сміливості навіть передзвонити! Щось подібне відбулося і у виборчому 2003-у році.

ВІН думає й виступає як «ВСЕЗНАЮЧИЙ». «Пусти то Марусю! Вони того не знають і не вміють. То я сам поладжжу...» А в Загребі живе близько двадцяти українців, віку 25-40 р., з високою освітою, а ще стільки ж старших 40 років.

ВІН є «ВСЕ-ПРИСВОЮЧИЙ» і «ВСЕ-ОРГАНІЗУЮЧИЙ». Одним з ряду собі-присвоювання і собі-організування є «Звіт діяльності КПТ-ва русинів і українців за 2005 р.» поданий на останній сесії Президії Т-ва 06.12.2005 р. Під черговим номером 18 написано «Відзначення річниці смерті І. Лацковича Кроти» 29.11.2005 р.. А дійсні організатори були Хорватський музей найішого мистецтва разом з Т-вом хорватсько-української співпраці ХОРУС, за підтримки Посольства України в Республіці Хорватія. В тому самому звіті, під № 19 написано: «Зустріч з українським письменником Андрієм Курковим» 05.12.2005. Але організувало зустріч видавництво «Фоліо» котре видало твори Куркова. Зустріч відбулася в приміщенні театру & ТД, а ВІН там був присутній як звичайний відвідувач. Щоб не розширювати національних меншин РХ, та самохвальні написи в ЙОГО «Бюлетені», в котрих ВІН і неточно звітує про одні події, а другі зовсім замовчує.

Тепер декілька слів про книгу «Хорватія-Україна / товариство дружби» представлену в Європейському домі 05.07.2005 р. Ця книга є результатом праці багатьох поважних авторів, між котрими і я зробила свій внесок. Я для згаданої книги написала два тексти, один з яких і друкований під моїм ім'ям, а другий («Хронологія подій і активності Хорватсько-українського товариства») опублікований безіменно, тобто, моє ім'я, як автора, **замовчане і приховане**.

Я особисто впорядкувала всю документацію, збирала і займалася архівуванням. За ту двомісячну роботу я взялася згідно з розпорядженням керівництва Товариства дружби Хорватія-Україна. Текст обох статей ЙОМУ переданий через його секретаря – дуже чесного, працьовитого і талановитого юного українця із Загреб. (Може якраз через ці риси характеру, він не витримав на цій посаді довгий час.) В той час згаданий секретар працював в приміщенні нашого Т-ва у справах котрі ВІН визначив як Представник української нацменшини м. Загреб.

ВІН підписується як один з упорядників згаданої книги. Однак, хоч і мав обов'язок, ніколи не скликав сесію Редакції (8 членів). Проводячи своє самовілля, принизив і мене і других членів редакції.

Щодо представлення різних українських асоціацій в інших осередках, еventуально більше скажуть носії національної культурно-мистецької праці, основної й високої освіти, та представники культурних асоціацій.

Не знаю як назвати цей час представницької й організаційної кризи в нас, українців у Загребі. Чи можливо, що таке відбувається? Хіба це не трагікомічно?!

Єдине, що знаю і в що переконана - ми, українці в Загребі, як і всіх минулих 100 літ, будемо гуртуватися в нашій церкві Св. Кирила і Мефодія в Річі. Дух і духовність, навіть і національна свідомість українців в Загребі, в найбільшій мірі і далі спирається на нашу церкву. Саме вона дійсно зберігала і зберігає національну самобутність нашого народу в діаспорі.

Постійні гуртування громади в церкві Св. Кирила і Мефодія тривають вже 14 років, а відбуваються кожної першої неділі в місяці. Тоді відправляється співана літургія українською мовою. Згідно з традицією, після літургії, наші люди ще деякий час спілкуються при церкві. Тут, в урбаністичних умовах, спілкуємося в парафіяльному спільному залі. З цієї нагоди подають каву, сік і солодощі приготовані старанними руками українських жінок.

Усе-таки, надіюся що швидко мине цей час кризи в організації Українців в Загребі та і в Хорватії. Я впевнена, що українці знайдуть сили й спосіб демократично вибрати нове керівництво, на основі дружньої взаємоповаги, плекання й афірмації національних цінностей українського народу, як в нашому місті так і в нашій Батьківщині Хорватії.

У приміщення Товариства, на достойне місце, повернеться і ХРЕСТ – без інвентарного номера.

Лист з фотокопіями документів надіслано:

Союзу русинів і українців РХ, редакції «Нової Думки»; Раді з питань нацменшин РХ; Владичі крижевському мсгр. Славомиру Мікловшу; Нашому пароху в Загребі, панотцю Миколі Кекічу; Координації рад і представників нацменшин м. Загреб; Всім українським культурно-просвітним товариствам в РХ; Європейському Конгресу Українців; Всесвітньому Форуму Українців (Україна); Світовому Конгресу Українців – п. А.Лозинському (США); Посольству України в Республіці Хорватія

Маруся Юриста (переклад А.П.)

Присвячено майже забутим ювілеям: 120-літтю від дня народження (1886 р.), 100-літтю від закінчення класичної гімназії в Загребі (1906 р.), 60-літтю від неславного Львівського псевдособору (1946 р.) й 100-літтю випуску збірки поезії хорватською мовою «Романси і балади» (у Загребі 1907 р.)

о . д - р . Г А В Р И Ї Л К О С Т Е Л Ь Н И К

**Зрадник чи месія? Рятівник чи політичний спокусник? Містик чи науковець?
«Восточник» чи філософ-вільнодумець?**

«Вставай і молися за мене – бо мене вбивають!» - повідано, що ці слова у мить нападу на о. Г. Костельника після ранішньої літургії наснилося його приятелю панотцю, котрий тому відразу і прокинувся. (Це 1974 р. при нагоді, переповів тепер вже покійний диригент І.Т. Сказав і ім'я згаданого панотця, але, на жаль, воно забуте. // зауваження А. П.)

З нагоди згаданих ювілеїв «Наша газета» подає передрук статті

«Чи був Гавриїл Костельник зрадником?»

з Тернопільської Газети № 51 (416) 17-23 грудня 2003 року

Після десятиліть переслідувань більшовицьким режимом Українська греко-католицька церква уже півтора десятиліття легально діє в Україні. Понад сорок років у підпіллі одна з найбільших церков, тисячі переслідуваних за релігійні переконання, блаженні мученики, що віддали своє життя за віру. Чи не головною відправною точкою поневірянь цієї церкви був так званий Львівський собор 8-10 березня 1946 року. На ньому Українська греко-католицька церква (УГКЦ) нібито проголосила скасування Берестейської унії 1596 року і свій перехід у лоно Російської православної церкви.

Головним винуватцем, який готував цей горезвісний акт, є о. Гавриїл Костельник – греко-католицький священник, що очолював так звану ініціативну групу зі злиття греко-католицької церкви з московським православ'ям. Думаючи люди погодяться, що за ширмою Львівського собору та ініціативної групи з о. Костельником стояли каральні органи більшовицької Москви, які, діючи через Російську православну церкву, хотіла будь-що придушити рух опору на Західній Україні.

План знищення Церкви

Більшовицький режим розумів, що основною перешкодою для «радянзації» Західної України є не УПА (збройний опір якої раніше чи пізніше вдалося б приборкати), а «уніятська» церква – через її великий авторитет у вірних і вплив у Галичині. Попри свої заяви лояльності до більшовицької влади («кесарю – кесарево»), греко-католицька церква не могла бути опорою антихристиянської влади, навпаки, вона завжди залишалася до неї в опозиції. Попри запевнення більшовицької влади, що вона не знищить УГКЦ, митрополит Шептицький сумнівався у щирості режиму і писав, що «маємо підстави побоюватися такої катастрофи, якої наш народ ніколи не переживав». Сьогодні вже можна стверджувати, що намір більшовицької Москви знищити греко-католицьку церкву виник ще в період першої більшовицької окупації Галичини у 1939 році («золотий вересень»).

Цим можна пояснити й перші жорстокі переслідування Церкви, численних замордованих священників (більшість блаженних мучеників, урочисто проголошених під час візиту римського Папи Івана-Павла II в Україну в червні 2001 року були

*Портрет о. Гавриїла Костельника
(15.06.1886 – 20.09.1948)*

замордовані більшовиками в тюрмах перед приходом німців у 1941 році). Перед своєю смертю, 23 листопада 1944 року, уже майже нерухомий митрополит Андрей Шептицький призначив своїм наступником Йосипа Сліпого, ніби передчуваючи випробування. «Цей не зламається, – передбачив якимось у своєму оточенні митрополит Андрей. – Умре, та не зламається».

Для знищення УГКЦ було розроблено детальний план. Його автором став голова Ради у справах Російської православної церкви при Раднаркомі СРСР полковник держбезпеки Г. Карпов. У хрущовські часи «розвінчання культу особи» цей професійний чекіст навіть отримав сувору догану «за грубі порушення соціалістичної законності» у 1937-1938 роках. Але з огляду на його «позитивну працю в подальші роки», справу закрили. Мабуть, до «позитивної праці» було зараховано і знищення УГКЦ. 15 березня 1945 року Сталін затвердив проект Карпова. Серед заходів, запропо-

нованих Карповим, передбачалося створення так званої ініціативної групи з «возз'єднання» греко-католиків із РПЦ. Саме тут і придалася постать Гавриїла Костельника.

Людина і вчений

Він народився у Руському Керестурі в Югославії. Для українців-русинів Бачки, Сріму і Банату, що у Воєводині, на його малій батьківщині, особа о. Гавриїла (ім'я при народженні Габор) Костельника за значущістю не поступається Шевченкові. Бачванські русини та українці цінують Г. Костельника як творця першої граматики бачванської мови (діалект, який витворився у тамтешніх українців із словацько-польсько-сербським впливом) та автора численних прозових, поетичних та історичних творів цією мовою. У Руському Керестурі періодично відбувається фестиваль «Костельникова осінь», а в 1995 році там було встановлене його погруддя.

Після вищих студій теології і філософії у Загребі і Фрайбурзі (Швейцарія) у 27-річному віці Костельник захищає докторат з філософії. Митрополит Шептицький стежив за талантом Костельника і перевів його до Львова, де Габор став священником. Але ще більше він був ученим та письменником. А ще – запеклим захисником східної обрядовості, впроваджував її давні елементи. У міжвоєнний період його називали ідеологом

Продовження з попередньої сторінки

східного напрямку у греко-католицькій церкві. Освічена молодь та еліта відвідувала його високоідейні проповіді. Був співзасновником Українського богословського товариства, викладав у духовній семінарії та богословській академії логіку, історію філософії, метафізику, психологію, християнську соціологію та філософію тощо, виконував обов'язки катехита і викладача у гімназіях. Був довголітнім редактором, видавцем та дописувачем численних видань. Його неповна бібліографія становить понад 260 друкованих праць і майже 60 рукописів. У кожній науковій проблемі з широкого обсягу питань, за які брався о. Г. Костельник, він міг сказати своє нове слово. У філософських творах досліджував світ та людину у ньому, природне та надприродне, намагався налагодити між ними гармонію. У диспутах його аргументацію було важко спростувати настільки ж авторитетно.

На гачку

У згаданому плані знищення греко-католицької церкви Костельник найкраще надавався на роль керівника "ініціативної групи з возз'єднання УГКЦ з РПЦ" – за переконаннями "восточник" з глибоким аналітичним розумом, авторитетний серед вірних та духовенства УГКЦ священик. Як же могла статися така разюча зміна у поведінці знаної особи – від послідовного антикомуніста до людини, яка активно сприяла реалізації більшовицької ідеї? Просте звинувачення – зрада – відкидаємо як безсиле. Дослідник Олег Петрук так групує ймовірні мотиви вчинку Костельника: 1) чинники психологічного тиску, активізовані через страх за себе, сім'ю тощо; 2) намагання максимально зберегти у церкві те, що підлягало нищенню більшовиками: дух, мову, культуру, обряд та забезпечення їй у легальних умовах можливості самовідтворення та самоврядування (він висловлював вимоги про духовну семінарію в Галичині, "свої" журнали, "своїх" єпископів); 3) спроба паралельно ввести до церкви реформаторські елементи. Адже "антиримські" твори о. Гавриїл мав ще у 20-х роках ХХ ст.; 4) соборність – Галицька церква об'єднувалася з церквою Великої України.

Щодо особистих чинників, НКВД заарештувало сина о. Гавриїла, Богдана, ще у 1941 році і брутально шантажувало батька. Інший син, Іреней, вступив добровольцем до дивізії "Галичина", що воювала на протибільшовицькому фронті (та й сам о. Костельник закликав галицьку молодь вступати до лав дивізії). Є відомості, що хтось із синів був у лавах УПА (загалом у священика було четверо дітей). Як з'ясувалося згодом, більшовики блефували – син о. Гавриїла Богдан був розстріляний у тюрмі ще напередодні приходу німців у 1941 році. Може, о. Гавриїл таким чином прагнув до самореалізації, але він відмовлявся очолити єпархію у "возз'єднаній" церкві, бо, мовляв, хотів і далі займатися наукою.

Швидше за все, особистий чинник не був головний. На думку доньки Костельника, Х. Поляк, батько намагався у такий спосіб врятувати греко-католицьку церкву від повного знищення.

Очевидно, Гавриїл Костельник, розглядав "возз'єднання" з Московським патріархатом як політичну акцію. Він усюди висловлював думку про те, що територіально об'єднаний український народ повинен об'єднатися також і духом. Думав він і про забезпечення територіально-правової автономії Галицької церкви. І Костельник, і більшовики чудово усвідомлювали, що ведуть взаємну тонку гру. Костельник не зрозумів одного: більшовиків неможливо обдурити, бо вони ніколи не грають за правилами.

Псевдособор

Сам "Львівський собор 1946 року" нагадував грубо склепану постановку. Фінансування "заходу" забезпечили органи держбезпеки. Площа перед собором Святого Юра 8 березня 1946 року була синьою від кашкетів ГБ, а львів'яни злословили, що у православного митрополита Київського і Галицького Іоанна (Соколова) під ризами – штани кольору хакі з синім кантом. Ні

порядку денного, ні проектів резолюцій учасники "собору" не отримали, багато хто з делегатів дізнався про свою місію щойно після того, як їх висадили з військових авто. Хоч у документах "собору" числиться 216 делегатів, насправді їх було не більше 140. Потім до них долучили покійних і тих, хто на той час перебував у в'язниці. Делегатам заборонили залишати готель і відхилитися від маршруту "Бристоль" – Святоюрський собор. Єпископи відмовилися "возз'єднуватися", тому в Києві напередодні поспішно "зробили" єпископами інших двох керівників "ініціативної групи" – священиків Пельвецького і Мельника. Згодом присутні одноставно проголосували за скасування Берестейської унії та проголосили возз'єднання з РПЦ. І Костельник, і нововисвячені єпископи виглядали пригніченими, затиналися під час виступів.

Хоча більшість провінційного священства перейшла на православ'я (з тих, хто не перебував на засланні), чимало служителів відкрито відправляли "уніятські" богослужіння. З монаших чинів у православ'я не перейшов ніхто.

Хто вбив Костельника?

Самого протопресвітера Костельника було убито через два роки на сходах церкви. Згідно з офіційною версією, яку мусували радянські пропагандисти, це був В.Панків – член ОУН та "агент Ватикану". Не відкидаємо зовсім цю версію, хоч родина о. Гавриїла в неї не вірила. Українські повстанці мали підстави для вбивства Г. Костельника. Сам він стверджував: "Хоч наші "бандерівці" вже під час німецької окупації оголосили, що бажають православної віри для всього українського народу, але вони виступають проти нашої справи лише тому, що їй намітив уряд. Це, мовляв, "співробітництво" з більшовиками, наша діяльність несе русифікацію для нашої церкви".

Однак, представники ОУН і УПА заперечували свою причетність до вбивства. Якби вони хотіли залякати тих священиків, які перейшли на православ'я, то логічно було б не приховувати свою участь у вбивстві, а навпаки – афішувати. Згідно з цією версією, невиправдано залишається також дата вбивства: не напередодні і не відразу після проведення Львівського собору, а лише двома роками пізніше. Ефект від такого "залякування" – щонайменший. Крім того, не знайдено документів, у яких висловлювалось офіційне ставлення ОУН і УПА до діяльності Г. Костельника та "ініціативної групи", що ускладнює з'ясування цього питання. Ще менш ймовірно списати все на убивцю-фанатика.

Все ж убивство о. Гавриїла Костельника було найвигідніше радянським каральним органам. Його донька пригадує, що після вбивства дружину о. Г. Костельника викликали до міліції, показали їй тіло вбивці та вимагали визнати у ньому старшого сина Іренея (який перебував в УПА).

Можливо, о. Гавриїл очолив "ініціативну групу" з метою врятувати свою Церкву від повного знищення і залишився невдоволеною результатами своєї діяльності. В такому разі, якщо б протопресвітер висловлював протести перед представниками влади, він і справді ставав небезпечним для неї. Можливо, саме з таких міркувань голова Ради у справах РПЦ згаданий вище Г. Карпов заборонив уповноваженому в УРСР П. Ходченку в травні 1948 року використовувати Г. Костельника для проведення місіонерської роботи на Закарпатті. Він писав: "Необхідно бути надзвичайно обережним з використанням відомого вам протопресвітера Костельника і було б бажаним не відряджати його в Закарпаття".

І ще одна важлива обставина – на смерті голови "ініціативної групи" можна було заробити певний політичний капітал. Звинувачення у скоєнні злочину представників ОУН та "реакційного духовенства" давало привід для розгортання чергової хвилі репресій у краї (про це свідчить і вбивство публіциста Ярослава Галана).

А тим часом, на тлі зростаючої істерії, яку нагнітає сьогодні проти УГКЦ чинна влада та Москва, УПЦ МП (читай: московська церква в Україні) проголосила священномучеником за православ'я протопресвітера Гавриїла Костельника...

Кирило Півторакожуха

Navršilo se 60 godina od nehumanog raseljavanja Ukrajinaca – uglavnom Lemka, koje se 1947. godine provodilo u Poljskoj pod kodnim nazivom

„ O P E R A C I J A V I S L A “

„Operacija Visla“ je nehuman akt poljskog komunističkog režima 1947. god., nad ukrajinskim življem na ukrajinskim etničkim područjem koje je okupirala Poljska

Ogledao se u prisilnoj deportaciji (iseljavanju) Ukrajinaca iz Lemkyvščyne, Posjanja, Pidljašja i Holmščyne na teritorije u zapadnoj i sjevernoj Poljskoj, koje su do 1945. pripadale Njemačkoj. To je akt genocida nad ukrajinskim narodom. Komunističke vlade USSR i Poljske potpisale su 9. rujna 1944. sporazum o međusobnoj razmjeni pučanstva u prigraničnim područjima. Preseljenje Ukrajinaca s njihovih

PPR doneseno rješenje o potpunoj deportaciji ukrajinskog puka u novostvorena vojvodstva nekadašnjih njemačkih područja – Vroclavsko, Gdanjsko, Oljštinsko, Poznanjsko i Šćećinsko vojvodstvo.

28. travnja 1947. godine (po drugim izvorima 24. travnja 1947.) oko 4 sata ujutro, šest poljskih divizija (blizu 17 tisuća vojnika) i odjeli Korpusa javne sigurnosti opkolili su mjesta koja je kompaktno nastanjivalo ukrajinsko pučanstvo. Odjeli NKVS i čehoslovačke armije tada su već bili blokirali istočnu i sjevernu granicu Poljske od Bresta do Sonča. „Operacija Visla“ provodila se pod izravnim zapovjedništvom ministra

Više od polovine hrvatskih Ukrajinaca u Lipovljanima su Lemky, podrijetlom iz spomenutog okruga Jaslo, na Lemkivščyni u Poljskoj, koji su i posjetili u ekskurziji prošle godine. Na slici: Lipovljanci u prapostojbini – s ovih bregova su se naselili u Lipovljane, a u prvom redu u sredini (u tamnoj haljini) je Teklja Javiljak - posljednja živuća Lipovljanka koja je rođena ovdje na Lemkyvščyni. (fot. A.P.)

etničkih teritorija, koje je trebalo imati isključivo dragovoljan karakter, najčešće se provodilo prisilno i s uporabom vojne sile. Poljska administracija je primjenjivala najraznolikije metode prinude – oduzimanje prava na zemljište, ukidanje materinjeg školstva, kulturno-prosvjetnih ustanova, grko-katoličke crkve i sl.

Od listopada 1944. do srpnja 1946. god., po podatcima iz poljskih izvora, bilo je preseljeno 482 tisuće osoba.

Preseljenje i masovne represije poljske vlasti nad ukrajinskim civilnim pukom izazvalo je odgovarajuće odlučno protudjelovanje nacionalno-patriotskih snaga – Ukrajinske Ustaničke Armije i nacionalističke ilegale Organizacije Ukrajinских Nacionalista na području Zakersonja, što je predstavljalo ozbiljnu opasnost totalitarnom režimu u cijeloj Poljskoj. U takvim uvjetima poljska komunistička vlast, provodeći svoju antiukrajinsku politiku, odlučila je potpuno iseliti ukrajinsko žiteljstvo s njegovih etničkih područja i raspršiti ukrajinsku nacionalnu manjinu u Poljskoj.

Povod za početak Akcije Visla bila je pogibija zamjenika ministra obrane Poljske, generala K.Šverčevskog, koji je stradao 28.travnja 1947. u području sela Jablonne (na protegu između Baligrada i Tisnog) u sukobu s odjeljenjem UUA (komandant-major S.Hrin). Tog je dana na zasjedanju polit-biroa

obrane Poljske, maršala R.Žimerskog i generala S.Mossora.

Deportacija je provedena u tri etape:

1. – Od 28. travnja do 15. lipnja 1947. god. iseljeni su Ukrajinci iz okruga Lisno, Sjanik, Peremyšlj, Jaslo, Korosno, Ljubačiv, Horlyci i Jaroslav.

2. – Do 30. lipnja 1947. god. iseljeno je ukrajinsko pučanstvo iz okruga Novi Sonč, Novi Targ, Tomašev Ljubeljskyj i Grubišev.

U trećoj etapi (do kraja listopada 1947. god.) bilo je iseljeno pučanstvo iz ostalih okruga Zakerzonja.

Po poljskim podatcima, do kraja srpnja 1947. god. bilo je preseljeno 140 545 osoba, u koncentracionom logoru zatvoreno 3800, ubijeno 655 osoba, te uhićeno 1466 pripadnika ukrajinskog pokreta otpora.

Nastojeći ubrzati asimilaciju preseljenika, organi vlasti nisu dozvoljavali da se u jedno mjesto naseli više od 3-4 ukrajinske obitelji. Do kraja 1947. god. u mjesta odakle su deportirani Ukrajinci, naseljeno je oko 14 tisuća osoba poljske nacionalnosti.

16.11.2006. / lemky.com

S ukrajinskog preveo Aleksa Pavlešin

HRVATI U PRVOM SVJETSKOM RATU NA UKRAJINSKIM ZEMLJAMA LEMKIVŠČINI, VOLINJI, GALICIJI, ZAKARPATJU I BUKOVINI

Nastavak iz prethodnog broja „Naše gazete“

Piše: Boris Graljuk

23. svibnja 1915. rat Austro-Ugarskoj monarhiji objavljuje i Italija. Novoformiranom 5. armijom na talijanskom bojištu zapovijeda proslavljeni u karpatskim bojevima hrvatski general Svetozar Borojević.

Da bi pomogli Talijanima, Rusi opskrbljeni velikim količinama topova i streljiva od saveznika, Francuza i Britanaca, u ljeto 1916. pokreću od pripjatskih močvara na Volinji do rumunjske granice na Bukovini, na fronti od 300 km. svoju najveću ratnu operaciju, nazvanu po zapovjedniku, Brusilovljeva ofenziva.

Ugarski domobranci polaze na svoje položaje na Dnjestru

Glavnina hrvatskih postrojbi nalazi se u 42. domobranskoj diviziji koja se sastojala od 83. i 72. zajedničke vojske. Zapovjednik divizije je hrvatski podmaršal Luka Snjarić.

U sastavu 83. domobranske brigade nalazile su se 25./zagrebačka/, 26./karlovačka/, 27. i 28. domobranska pukovnija, pod zapovjedništvom generala Teodora Bekića.

U sastavu 72. brigade nalazila se hrvatska 16. pukovnija sa četiri bataljuna i 53. zagrebačka pukovnija sa tri bataljuna. U 36. diviziji, sa pretežitom mađarskom vojskom, nalazi se unutar 13. pješačke brigade, 78. osječka pješačka pukovnija.

Hrvatske postrojbe od jakih napada Brusilovljeve armije brane široki odsjek fronte na području Bukovine do granica Besarabije, štiteći prilaze istočnim karpatskim klancima i Zakarpatju, a posebno oko graničnih mjesta Pohorlivke, Okna i uzduž stare austrijske granice do Dnjestra.

Cijela 42. domobranska divizija iskazujući veliku hrabrost i požrtvornost u tim borbama, dobija naziv „Vražja divizija“.

U tijeku lipnja i srpnja Rusi uspijevaju probiti linije obrane u istočnoj Galiciji i Bukovini, zauzimaju Luck, Černivci, prelaze rijeke Seret i Prut, potiskujući branitelje prema hrptovima Karpata, pri tom zarobivši preko 20 000 austro-ugarskih vojnika, među kojima i veliki broj Hrvata.

Prilikom protuofenzive austro-ugarskih i njemačkih snaga sredinom srpnja, ruske snage su potisnute i ponovno je vraćena cijela istočna Galicija i Bukovina. Obje hrvatske divizije ponovno su se našle na krajnjoj granici Bukovine, istočno od Černivaca.

U novoj ofenzivi koju Brusilov poduzima u ljeto 1917. u žestokim borbama za Stanislaviv (Ivano-Frankivsk), Halič i Ternopilj, sudjeluju i hrvatske postrojbe.

U to vrijeme između Zboriva i Sereta dolazi do rasula u ruskoj vojsci i općeg povlačenja na cijeloj fronti. Izbija ukrajinska narodna revolucija.

3.VII. 1917. proglašena je Zapadno-Ukrajinska narodna republika sa sjedištem u Lvivu a u studenom u Kijivu, - Ukrajinska narodna republika

Sa prostranog područja zapadno-ukrajinskih zemalja povukle su se sukobljene vojske dvaju carskih imperija, ostavivši iza sebe zgarista uništenih gradova, spaljenih sela, unesrećenog domicilnog stanovništva. (O suradnji Hucula, Lemka i Bojka – ukrajinskog domicilnog stanovništva sa hrvatskim vojnicima, kao i njihovim teškim stradanjima u tom ratnom periodu, zabilježena su dirljiva svjedočenja hrvatskih domobrana.). Ostala su i brojna masovna grobišta i još brojniji pojedinačni grobovi sahranjenih vojnika na mjestima bespoštednog ubijanja „za cara i domovinu“. Među onima koji su izginuli u tim bojevima, ili se smrzli u karpatskoj zimi, veliki je broj hrvatskih vojnika, posebno u karpatskim klancima uz rijeku Už i Stari Sibir, oko gradova Lavova, Deljatina, Strija, Kaluša, Tatariva, Bučača, Maljave, Nadvirne, Ivano-Frankivska, uz desnu obalu Dnjestra na Bukovini...

Oprema austro-ugarskih borbenih postrojbi

Možemo li u vremenu približavanja 100-te obljetnice ovog teškog ratnog sukoba sa bilancom od 9 milijuna ubijenih mladih života, obilježiti mjesta i pokloniti se i velikom broju do sada dostojno neobilježenim grobovima palih hrvatskih ratnika na ukrajinskim zemljama?!

U Moskvi počinje Oktobarska revolucija, a na talijanskoj fronti žestoke bitke.

5.XII.1917. počinju pregovori o primirju između Centralnih sila i Rusije. U pregovorima između Ukrajine i Centralnih sila, 9.II.1918. Ukrajini je prisajedinjen dio Galicije (u zamjenu za 1 milijun tona žita).

I u Austro-Ugarskoj vojsci sve veće dezerterstvo, iako žestoki ratni sukobi sa Italijom ne jenjavaju. 6.X.1918. u Zagrebu se prvi puta sastaje Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba, kada istog dana Poljski nacionalni komitet proglašava osnutak samostalne poljske države.

(Kraj)

ЩЕ Б І ПОВІРИТИ... АЛЕ...

– Ну Катрусю, що там було нового в школі?
– Нічого цікавого бабцю, ... як і все... нудно.
Навіть і тематичний аналіз не минув без звичних сутючок.

– Під час уроку?! Та як то?...

– Учителька дала завдання обговорити тему «Краса», а потім в дома про те й написати. Розмова від узагальнення естетики швидко перейшла до людської краси. Зміна наступила, коли хтось зауважив – всі художники малюють дуже гарних ангелат. Тоді хтось відповів, що причина в тому, що ангели добрі. Відразу то було підкріплене й тим, що чорта, відьму або дракона малюють паскудними і страшними, бо вони злі.

– То дійсно, і нема причини для заперечення.

– Ой, бабцю, не так просто.

Учні поділилися на дві протилежні групи. Одні твердили, що святий Миколай, який помагав людям, подавав дарунки – був добрий, але ніхто не згадує, чи був він гарний.

Інші твердили, що краса вже сама по собі добра. Ось і в казках: добра фея – красива, а зла – гидка. Всяке добро постає в краснім сяєві, а зло – в

глибокій п'ятмі.

Першу очолював Петрусь, бо знаходив якнайміцніші приклади, а між ними і в казці про красуню та чудовисько. Красуня нарешті-таки закохалася у звіра, тому що був дуже добрий.

Другі то ледве й діждали, та відразу почали доказувати, що звір був добрий якраз тому, що насправді – то був зачарований прекрасний принц. Здавалось, що цим друга група перемогла, але...

Петрусь уперто твердив, що краса не важлива, й треба дивитися людям у душу – чи вони добрі. Підкріпив це прикладом, що дзвонар Квазімодо виглядав дуже страшно, а зробив таку велику жертву й витерпів кару, врятувавши невинне дівча, котре...

– Цим прикладом Петрусь напевне переміг.

– Ні, бо надалі учні про це неохоче розмовляли.

– Як то враз?

– Ніхто не знав, чи Петрусь так говорить зі свого переконання, чи може тому, що сильно кривоносий, ще й до того має на скіс зряче око.

Загреб, листопад 2006 р.

Баба Зося

СМІХ ЯК ЛІК

Новий рік. Син батьку:

- Тато, ти говориш, чим більше віддаєш, тим більше одержуєш. Тому я віддаю тобі свій список подарунків...

У дитячому садку:

- Діти, тітка іде. Що потрібно сказати?

- Слава Богу!!!

- А в нас знову нова машина, - хвастається хлопчик на вулиці.

- А яка?

- Я ще не бачив. Папа всю ніч у гаражі їй номера перебивав, перефарбовував.

Za besplatan objed – kravata je obvezna!

До безкоштовного обіду – краватка обов'язкова!

Що має голову, та не має розуму?
(Сир, цибуля, часник...)

В якому випадку двоє дітей, дві собаки і четверо дорослих не намокнуть, заховавшись під одну парасольку?
(Якщо не буде дощу.)

Близько 40 млн. людей займаються ЦИМ в ночі. Що ЦЕ таке?
(Internet.)

Вчителька:

- Вовочка, хто такий був Архімеде?

- Ну... це був учений... якимось раз він мився у ванні і закричав: "Еврика!"

- И що означає "Еврика"?

- Ну... це означає "знайшов".

- І що ж він знайшов?

- Не знаю... Мило, напевно.

Рецепти народної медицини:

Найкращий засіб від усіх хвороб - це проста вода!
Дві краплі на склянку горілки і все як рукою зняло!

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I
M
P
R
E
S
S
U
M

I z d a v a č :

Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA
Poslovni m.: Privredna banka Zagreb
2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9

Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje
prve nedjelje u mjesecu
sa stankom u srpnju i kolovožu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešić
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr

Tisak: FILEDATA d.o.o.
Boja – elektroničkim pisacem
U Zagrebu, 07.01.2007.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

22 СІЧНЯ – ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Інформаційний матеріал з нагоди 88-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки поданий на сторінці 2

ЄВРОПЕЙСЬКА ЗУСТРІЧ МОЛОДІ

Стор. 4

Молоді паломники з України в церкві св. Кирила і Мефодія в Загребі

ПОСОЛ УКРАЇНИ В ХОРВАТІЇ

По закінченню мандата Посла України в Республіці Хорватія Віктора Киріка, роботи Посла тимчасово виконує пан Анатолій Чернишенко. Згаданий тимчасовий період має закінчитися в другій половині лютого ц.р., коли до Загреба прибуде новопризначений Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський.

Й.В. Маркіян Лубківський

Стор. 5

POLITIČKO PREDSTAVLJANJE NACIONALNIH MANJINA NA LOKALNIM I REGIONALNIM RAZINAMA I ULOGA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

Str. 2

Ще про о.-др Гавриїла Костельника

Стор. 9

О.-др Гавриїл Костельник

ЗГАДКА НА ІСТОРИЧНУ ПОСТАТЬ МИХАЙЛА СЕРГІЙОВИЧА ГРУШЕВСЬКОГО

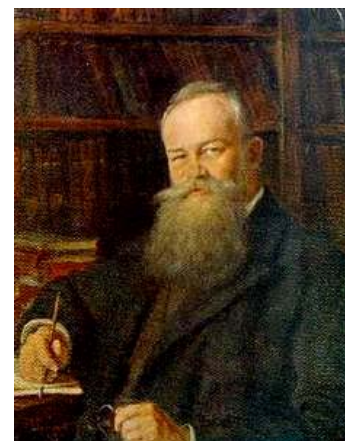
Торік минуло 140 років від дня народження Михайла Сергійовича Грушевського, але ніколи не пізно згадати цю ґрунтову постать української історії, між іншим, зокрема автора і "Історії України-Руси" – метрики українського народу.

Наукова концепція Михайла Сергійовича Грушевського (1866 – 1934) історика про етнічну соборність України стала національним ідеалом Грушевського політика. До 1906 р. він, працюючи на Галичині, широко використовував конституційні свободи Австро-Угорщини для піднесення національної свідомості українства. Коли подібні умови виникли в підросійській Україні, розгортає свою діяльність і в Києві: створює наукове товариство, переносить зі Львова окремі видання, випускає газети, відкриває книгарні.

Михайло Грушевський широтою світогляду, силою розуму, різнобічністю інтересів, негасимою жагою творчості провідний діяч національно-культурного і державного відродження ХХ ст., голова Української Центральної Ради, перший президент Української Народної Республіки (1918). Він проголосив 22 січня 1918 р. IV Універсал Центральної Ради, який є найвидатнішим конституційним актом української державності в сучасній історії нашої країни.

Після гетьманського перевороту М.С.Грушевський відійшов від політичних справ. Деякий час перебував на нелегальному становищі в Києві, а з березня 1919 р. почався емігрантський період у його житті (Прага, Берлін, Женева, Париж та інші міста).

Уривки з біографії М.С. Грушевського зі сайтів museum.iatp.org.ua, www.adm.dp.gov.ua та інших, компілював і зложив А.П.

Михайло Грушевський

POLITIČKO PREDSTAVLJANJE NACIONALNIH MANJINA NA LOKALNIM I REGIONALNIM RAZINAMA I ULOGA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

(Savjet za nacionalne manjine i
Forum za sigurnosne studije - Stu-
bičke toplice 15. i 16. prosinca
2006. godine)

ZAKLJUČCI SEMINARA:

1 - Uslijed intenziviranja pregovora Republike Hrvatske za pristupanje EU, važna je rasprava o europskom kontekstu ostvarivanja prava nacionalnih manjina i očuvanju njihovog identiteta.

2 - Model koji je uspostavila Republika Hrvatska za zaštitu prava nacionalnih manjina je u formalno pravnom smislu dobar uz mogućnost određenih preinaka, ali nedostaju određeni elementi u praksi kako bi se zadovoljili praktični zahtjevi pripadnika nacionalnih manjina.

3 - Istaknuta je važnost nacionalne koordinacije kao poveznice između Vijeća, Savjeta i zastupnika u Hrvatskom Saboru.

4 - Stavljene su naglasak na potrebu daljnje edukacije kako bi se pripadnike nacionalnih manjina pripremilo za konstruktivno iskorištavanje predpristupnih fondova koje EU nudi.

5 - Neophodno je, sukladno zahtjevima politike EU, provođenje pravila supsidijarnosti ali u skladu s preuzimanjem odgovornosti na lokalnim razinama za pitanja nad kojima tim lokalnim razinama odgovornost pripada.

6 - Svaka intervencija međunarodne zajednice u pogledu prisiljavanja države na provođenje mjera za zaštitu prava nacionalnih manjina, dugoročno šteti jer stvara dvostruki otpor zbog osjećaja nametanja. U skladu s tim potreban je konstruktivan dijalog većinskog naroda i pripadnika nacionalnih manjina kako bi se donijela zajednička rješenja bez uplitanja treće strane.

7 - Iako unutar EU postoje dvostruka mjerila po pitanju zaštite prava nacionalnih manjina, EU podrazumijeva i stvaranje novog Europskog identiteta ali ne nametnutim nego prirodnim procesom i u skladu s tim podrazumijeva popuštanje nekih dosadašnjih etničkih napetosti. #

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

(Інформаційний матеріал з нагоди 88-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки)

22 січня Україна широко відзначатиме національне свято - День Соборності. Саме 22 січня 1919 року у Києві було ухвалено рішення про об'єднання двох, історично розділених плук українського народу та підписано Акт злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки. В Універсалі Директорії УНР наголошувалося: "Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однини є єдина незалежна Українська Народна Республіка".

Акт злуки був глибоко виважений історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної й територіальної консолідації, свідченням їх самоідентифікації, становлення політичної нації. Об'єднання мало і практично - політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії.

Об'єднання територій в єдиній суверенній державі. Етнонаціональна консолідація базувалася на таких засадничих принципах, як історичне самоусвідомлення спільності, ідеали свободи і незалежності, добровільне волевиявлення, опора на власні політичні і матеріальні ресурси.

Важливим є й факт легітимності завершального соборницького процесу, який передував Акту злуки. Ініціатори об'єднувачого руху - Українська Національна Рада та Директорія УНР - ще 1 грудня 1918 року уклали Предвступний договір про наміри об'єднати населення і території обох утворень в одній державі.

У січні 1919 року Українська Національна Рада у Станіславі прийняла ухвалу про злуку і надала повноваження своїй делегації завершити оформлення об'єднання двох держав. Завершеного оформлення Акт Злуки дістав після ухвали Трудовим конгресом. Об'єднувача акція 1919 року залишила глибокий слід в історичній пам'яті українського народу. Свідченням того стали січневі події 1990 року, коли кризь ідеологічні лещата тогочасного режиму ця пам'ять вибухнула енергією інтелігенції і означилась живим людським ланцюгом, єднаючи Київ і Львів, Схід і Захід України.

Якщо події кінця Першої світової війни спричинили крах об'єднувачих зусиль українського народу, то Друга світова війна стала каталізатором збирання роз'єднаних частин України. Вони потрапили в орбіту геополітичних інтересів двох антагоністичних тоталітарних режимів - радянського і фашистського.

У результаті нового перерозподілу Європи у 1939 році західноукраїнські землі були приєднані до складу СРСР. Безперечно, тодішнє радянське керівництво вирішувало свої стратегічні завдання, нарощуючи територіальний тулуб держави, найменше турбувалося про соборність України та етнічну консолідацію українців. Якраз навпаки, воно розуміло, що західноукраїнське населення, особливо галичани, несуть на східні терени республіки небезпеку поширення "українського буржуазного націоналізму". Звідси й такі жорстокі методи "комунізації", масові репресії, численні депортації населення, братовбивче повоєнне упокорення Західної України.

При всій неоднозначності сталінського "внеску" в об'єднання українських земель, не можна заперечити, що прирадянське співжиття українців в одній республіці створило певні передумови для територіальної інтеграції та національного самоусвідомлення. Вони й стали базовими для динамічного процесу оформлення незалежності України як суверенної, соборної держави. Завдяки тому вона має повнокровну територію, усталені кордони і мирне життя громадян.

Сутнісною рисою української соборності є інтеграція етнічних земель, консолідація духовного і культурного життя, нівелювання регіональних бар'єрів. Акт Злуки насамперед був спробою ліквідації вікової роз'єднувальної межі між Заходом і Сходом України.

Унітарність нашої держави закріплена в Конституції України, а цілісність території виступає ключовим фактором її суверенітету. Проте історична спадщина старих розмежувальних ліній сьогодні подекуди проступає на державному тілі України хворобливими плямами регіоналізму.

Незалежна Україна в кінці ХХ століття стрімко ввійшла у світове співтовариство, отримала широке міжнародне визнання, створила дипломатичну службу. Подальша її інтеграція, насамперед до європейської спільноти, потребує виваженої державної політики у міжнародній сфері, гармонізації зовнішньополітичних орієнтацій різних груп населення, знаходження балансу між динамічними геополітичними реаліями і пріоритетами національних інтересів, забезпечення високого міжнародного іміджу України.

Відзначення Дня Соборності, вшанування творців Акта Злуки - це не тільки притаманна суспільна потреба, а й наш моральний обов'язок берегти світлу пам'ять незліченних жертв, принесених українським народом на оltар незалежності, соборності, державності.

Посольство України в Республіці Хорватія

«VALOVI S DUNAVA» NA «HRVATSKOM RADIJU VUKOVAR»

«Valovi s Dunava» - emisija na ukrajinskom i rusinskom jeziku na «Hrvatskom radiju Vukovar», koja se emitira svake nedjelje u sedam sati ujutro, dovoljan je razlog da se slušatelji ukrajinske i rusinske nacionalnosti bude u rano nedjeljno jutro.

Mlade novinarkе, Helena Bučko, na rusinskom, i Marija Semenjuk na ukrajinskom jeziku, uz glavnog urednika Julina Bučka, svake nedjelje pripremaju dvadesetominutnu emisiju čiji su sadržaj glavna događanja izravno vezana za Ukrajince i Rusine u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Izbor tema je iz kulture, amaterizma, javnih događanja, vjerskog života, života u gradu i selu, a između priloga uvrštava se prikladna ukrajinska i rusinska glazba.

Marija Semenjuk u radio-studiju

Pokretanje emitiranja spomenute emisije na Hrvatskom radiju Vukovar financijski je pridonio Savez Rusina i Ukrajinaca RH. Pri Savezu je oformljena i redakcija, čiji su članovi: Marija Takač, Julin Bučko, Marija Homa, Vladimir Timko, Marija Semenjuk i Gabrijel Takač.

Početak emitiranja se već dugo planirao i osmišljavao, a zainteresiranost tamošnjih pripadnika ukrajinske i rusinske nacionalne manjine vremenom je rastao. S obzirom da se na radiju Vukovar i prije Domovinskog rata emitirala slična emisija, sada nakon šesnaest godina, kada se lagano sve kreće k normalizaciji života u Vukovaru, Ukrajinci i Rusini ponovno ostvaruju i ona prava koja su, zbog rata i njegovih posljedica, neko vrijeme bila zanemarena.

U Vukovaru je u pripremi i nova serija emisija na ukrajinskom i rusinskom jeziku na lokalnom radiju «Dunav». S njenim emitiranjem bi se trebalo početi ovog mjeseca. Radi se o nastavku prošlogodišnjeg projekta od osam polusatnih emisija za svaki jezik, koje će se emitirati svaki drugi tjedan u sedamnaest sati i trideset minuta. Zbog nedostatka financija prošlogodišnji projekt je izgubio kontinuitet ali ekipa voditelja je ostala ista: urednik i voditelj emisije (srijedom) «Odhuki z Dunaju» na rusinskom jeziku je Zvonimir Erdelji, a «Ridna mova» na ukrajinskom jeziku urednica i voditeljica je Marija Semenjuk. Najveće zasluge u ovome ima direktorica radija Dunav Sanja Vukičević, koja je osmislila i operacionalizirala projekt. M.S.

IZLOŽBA KNJIGA U ZAGREBU

U Gradskoj knjižnici na Starčevićevom trgu otvorena je 19. siječnja o.g. izložba pod nazivom «Ukrajinska dijaspora u Europi. Izdavačka djelatnost» koju svi zainteresirani mogu pogledati do 15. veljače. Izložbu su organizirali Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca u RH i Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba koji je dao na raspolaganje većinu izloženog materijala.

Cilj izložbe je ukazati da diljem Europe živi više od 5 milijuna Ukrajinaca koji su vrlo dobro organizirani u zajednice i kulturno-umjetnička društva od kojih veći dio ima svoja glasila i bavi se izdavačkom djelatnošću.

U prvom djelu su izloženi primjerci različitih periodičkih izdanja koja izlaze širom Europe. Izložene su i najstarije novine, koje govore o životu i problemima Ukrajinaca u Francuskoj, a izlaze u kontinuitetu od

1933. godine. Većina autohtonih dijaspora kao u Hrvatskoj, Njemačkoj, Slovačkoj, Vojvodini i td. uz novine, koje uglavnom izlaze jednom tjedno, imaju i časopise za kulturu, umjetnost i književnost.

Drugi dio izložbe ima za cilj prikazati izdavačku djelatnost Ukrajinaca u Europskim državama. Ovdje su prikazane knjige i audio-vizualna građa koja je izdana u dijaspori i govori kako o životu etničke manjine, tako predstavlja i ukrajinsku književnost u prijevodu na jezike druge domovine.

Izložena su i izdanja hrvatskih izdavačkih kuća koje su se bavile tematikom ukrajinske manjine ili su izdale prijevode ukrajinskih autora.

Katarina Todorcev

O HRVATSKOJ I UKRAJINI U ROTARY-U

Suradnjom Rotary Claba «Gradec» (www.rotary.hr) i Društva za ukrajinsku kulturu organizirano je predavanje Dr. Jevgenija Paščenka - „Etnogeneza Hrvata u kontekstu Ukrajine“.

Predavanje je održano u četvrtak 18. o.m. za vrijeme redovitog okupljanja članova spomenutog kluba u zagrebačkom elitnom hotelu «WESTIN».

U ovoj prigodi, Dr. Jevgenij je predstavio i svoje dvije knjige na istu temu, a nakon predavanja je odgovarao na brojna pitanja, kako u kontekstu teme tako i šire glede Ukrajine.

Auditorij nije krio ugodnu iznenađenost, kako temperamentnim stilom vrsnog predavača, tako i samom temom, odnosno brojnim za njih novim podacima i vrlo zanimljivim tezama. Zato se razgovor na ovu temu nastavio i za vrijeme zajedničke večere. A.P.

NA OGRADI – OBAVIJEST ZA JAVNOST

Ispred crkve sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, zbog obnavljanja zvonika i pročelja, postavljena je zaštitna ograda, te se na nju stavljaju obavijesti o rasporedu bogoslužja, a i dodatak o samoj crkvi i njenoj povijesti..

RASPORED BOGOSLUŽJA U SLJEČNJU	
10. 30 sati	OBREZANJE GOSPODINJE SV. BAZILIJE VELIKI - 1. siječnja Pjevana liturgija sv. Bazilija Velikoga Obnova redovničkih zavjeta sestara Bazilijanki
10. 30 sati	BOGOJAVLJENE GOSPODINJE - 6. siječnja 2007. Pjevana sveta liturgija Veliki blagoslov jordanke vode
9. 00 sati	NEDJELJA PO BOGOJAVLJENJU - 7. siječnja Pjevana sveta liturgija
10. 30 sati	Pjevana sveta liturgija (na ukrajinskom jeziku)
9. 00 sati	NEDJELJA 31. PO DUHOVIMA - 14. siječnja Pjevana sveta liturgija
10. 30 sati	Pjevana sveta liturgija Pjeva Ćirilo-Metodov kor u muškome sastavu.
9. 00 sati	NEDJELJA 32. PO DUHOVIMA - 21. siječnja Pjevana sveta liturgija
10. 30 sati	Pjevana sveta liturgija
19. 00 sati	MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA - 23. siječnja Maleben za jedinstvo kršćana
10. 30 sati	NEDJELJA O CARINIKU I FARIZEJU - 28. siječnja Pjevana sveta liturgija Pjeva Ćirilo-Metodov kor u mješovitom sastavu.
Svakodnevna sveta liturgija služi se u 8 ili u 18 sati.	
Grkokatolički župni ured sv. Ćirila i Metoda, Ćirilometodska 1. Tel. 48 51 773	

Ovo je katolička konkatedralna i župna crkva za sjeverno-bizantsko-slavenskog obreda (grkokatoličke). Posvećena je apostolima slavenskih naroda i zaštitnicima Europe svetih brat Ćirilo i Metoda. Sagradena je 1885. godine prema projektu Hermana Baileja. Prije toga na istom mjestu godine 1828. bila je sagradena crkva s pročeljem u klasičističkom stilu posvećena sv. Baziliju Velikome. Godine 1935. ulica je dobila ime po Ćirilo i Metodu. Bogoslužja se služe na hrvatskom i staroslavenskom jeziku. U župi djeluje Ćirilo-Metodov kor, osnovan 1931. godine. Muški sastav pjeva liturgiju druge nedjelje u mjesecu u 10. 30 sati, a mješoviti zadnje nedjelje u mjesecu u 10. 30 sati. Probne se održavaju svakoga srijeka u 18. 30 sati u župnoj dvorani, ulaz: Ćirilometodska 1. Svi koji imaju sloba i giga i dobro volje dobrodošli u Ćirilo-Metodov kor.

Turističke grupe koje žele vidjeti obnovljenu crkvu neka se prethodno najave na gorjeli stolu.

NEDJELJA PO BOGOJAVLJENJU - 7. siječnja
9. 00 sati Pjevana sveta liturgija
10. 30 sati Pjevana sveta liturgija (na ukrajinskom jeziku)

Iz obavijesti za siječanj dade se zaključiti da je misa na ukrajinskom jeziku tek jednokratni izuzetak – tog 7. siječnja, a ne da je ona redovito svake prve nedjelje u mjesecu (već preko 10 godina), jer je u dodatku napisano : „Bogoslužja se služe na hrvatskom i staroslavenskom jeziku“. A ukrajinski?

Vjerujemo da je to slučajni propust koji će u prvoj prigodi biti ispravljen, te se očekuje da će već za veljaču obavijest biti upotpunjena – na opće zadovoljstvo.

Posvećena sv. Baziliju Velikome. Godine 1935. ulica je dobila ime u. Bogoslužja se služe na hrvatskom i staroslavenskom jeziku. Metodov kor, osnovan 1931. godine. Muški sastav pjeva liturgiju

Primijetio Ž.K.

Ікона Дружби з Тезе в Україні

З 28 грудня 2006 року по 1 січня 2007 року у Загребі, столиці Хорватії, відбулася 29-та Європейська зустріч молоді, організована французькою екуменічною спільнотою Тезе. Вона стала черговим етапом паломництва довіри на Землі, започаткованого покійним братом Роже із Тезе – засновником спільноти.

Цього року у зустрічі взяло участь близько 40 тисяч молодих людей з усіх країн Європи. Цікаво, що українська група паломників була однією з найчисельніших після польської та італійської, загалом – близько 1500 осіб.

В неділю, 31 січня, під час Регіональної зустрічі всіх українських груп брат Донах (відповідальний за Україну) передав одну з копій Ікони Друж

Багато паломників бажали причаститися

би, оригінал якої знаходиться у Тезе, робочій групі з Тернополя. Тому, саме з цього західноукраїнського міста розпочнеться паломництво ікони містами України. Ікона відвідає церковні парафії, лікарні, дитячі будинки, інтернати, в'язниці, місця, де люди втратили довіру і страждають.

(08/01/2007 ; www.ugcc.org.ua)

Зі загалом, зі собою і з громадою

В багатій спільній програмі зустрічі знайшовся час і програмі для паломників з кожної країни окремо. Так і українська молодь мала обговорення на духовні теми, а також спільний молебень з понад тисячею присутніх.

Після літургії молодь з України спілкувалася перед церквою і знайомилася з парафіянами та між собою

Молодь з України під час духовних промов

Окремо святочно було в неділю 31 грудня в греко-католицькій церкві св. Кирила і Мефодія. Крім парафіян, прийшли і близько 200 українських прочан, так що дехто навіть не зміг увійти до церкви. Шкода, що при такій нагоді літургія не правилася українською мовою, але це не стало перешкодою до відчуття глибокої духовності. Разом з парохом о. Н.Кекічем літургію служили і 10 молодих священиків з України, а проповідь з хорватської перекладав українською мовою о. Пантелеймон Саламаха з України, котрий закінчив студії теології в Загребі. Особливо зворушливо було, коли наприкінці, багатьма голосами, пролунали рідні українські коляди.

З парохом літургію служили і 10 священиків

Довідка про Спільноту з Тезе

Екуменічну спільноту з Тезе заснував 1940 р. брат Роже у малому селі Тезе в Бургундії (Франція). Ця Спільнота сьогодні об'єднує братів з більш ніж 25 країн й намагається бути знаком злагоди і миру. Спільнота не є молодіжним рухом; молодь, яка бере участь у зустрічах, лиш слідує заклику бути свідками миру, віри й злагоди там, де живе, в своїх парафіях, містах й організаціях. Щороку Спільнота організує Зустрічі молоді в одному з великих європейських міст. Ті зустрічі стають осередками Паломництва довіри на Землі, започаткованого вкінці 70-х років. На попередніх зустрічах в Мілані, Лісабоні, Гамбургу, Парижі й Будапешті брало участь кілька десятків тисяч молодих людей. #

ЙОГО ВИСОКОПОВАЖНІСТЬ МАРКІЯН ЛУБКІВСЬКИЙ

ПРЕЗИДЕНТ ВІКТОР ЮЩЕНКО ПРИЗНАЧИВ МАРКІЯНА ЛУБКІВСЬКОГО ПОСЛОМ УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

Президент Віктор Ющенко призначив Маркіяна Лубківського послом України в Республіці Хорватія. Відповідний указ датований 16 грудня 2006 р., а раніше президент звільнив Лубківського з посади радника президента України – керівника головної служби гуманітарної політики секретаріату президента у зв'язку з ліквідацією посади.

Лубківський Маркіян Романович, чл. ГП "Пора" (з 12.2005); Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія (з 16.12.2006); чл. Ради з питань етнонаціональної політики при Президентові України (з 05.2006); чл. Національної Ради з питань культури і духовності при Президентові України; чл. Національної Ради з питань фізичної культури і спорту при Президентові України.

Народжений у Львові 02.09.1971; українець; дружина Оксана; син Северин (1996), дочка Дарина (2006).

Батько, Лубківський Роман Мар'янович — письменник, перекладач, літературний критик, дипломат. Сьогодні він Голова Комітету з Національної премії імені Т.Шевченка. Мама Наталка померла 2005 року.

Освіта: Закінчив філологічний факультет на Державному університеті ім. І.Франка у Львові, (1993), "Слов'янські мови та літератури".

03.2006 канд. в нар. деп. України від "Громадянського блоку ПОРА-ПРП", №6 в списку.

На час виборів: радник Президента України - керівник Головної служби гуманітарної політики Секретаріату Президента України, чл. ГП "Пора".

08.1995-03.96 - аташе Управління Європи та Америки, МЗС України. 03.1996-12.99 - аташе, 3-й секретар, Посольство України в Союзній Республіці Югославії. 3 02.2000 - 2-й секр. Управління політичного аналізу та планування, з 02.2001 - 2-й секретар, з 12.2001 - 1-й секретар Кабінету Міністра, з 02.2003 - в.о. нач. прес-служби, з 08.2004 -нач. прес-служби, речник, МЗС України. 03.-12.2005 - заст. Держ. секретаря України. 12.2005-12.06 - радник Президента України - кер. Гол. служби гуманітарної політики, Секретаріат Пре-

*Надзвичайний і повноважний Посол України в Республіці Хорватія та в Боснії і Герцеговині (за сумісництвом)
Лубківський Маркіян Романович*

зидента України.

Державний службовець 3-го рангу (05.2005). Дипломатичний ранг - радник I класу.

Володіє англійською, сербською, хорватською і польською мовами.

Захоплення: балканістика та баскетбол.

Вітайте у нас!

За даними МЗС України, www.pravda.com.ua, oglyadach.com, www.dovidka.com.ua - А.П.

ЛУБКІВСЬКИЙ РОМАН МАР'ЯНОВИЧ

ПИСЬМЕННИК, ПЕРЕКЛАДАЧ, ЛІТЕРАТУРНИЙ КРИТИК, ДИПЛОМАТ

ДО ШЕВЧЕНКА

*Замало цих слів: Пророк.
Титан. Прометей.*

Сумління

*Ти наше, вибір і крок,
Боління, вічне боріння.
Вивів нас на світла
Вигаслі вже, здавалось.
Перепалив дотла
Брехню, що в Правді ховалась.
Нині – Правда в брехні...
Знов біснується, знову
Гадюччя у бузині.
Знов – рятувати Мову!
Вчиш: заклять і проклять
Було, гуло – аж занадто.
Наші болі болять
Не Москві, ані НАТО,
Тільки нам, тільки нам,
Що zostались при згоді, –
Роботящим рукам, роботящим умам... –
Роботящим та й годі!
Ти – наш хліб, наша честь,
Рана, заведена щойно.
Україні достойно єсть
Тобою жити – достойно!*

Роман Лубківський 16–17. 02. 2002

Роман Мар'янович Лубківський

— поет і перекладач, культуролог, державний і громадський діяч народився 10 серпня 1941 року на Тернопільщині.

Автором низки критичних нарисів та біля двадцяти збірників поезії, між котрими і "Балканський Христос" (2001).

Закінчив Львівський держуніверситет ім. І. Франка, філолог. Працював редактором у видавництві, заступником головного редактора журналу «Жовтень» («Дзвін»). 1980—1992 рр. — голова Львівської організації Спілки письменників України, член виконавчої ради українського відділення ПЕН-клубу, делегат Установчого з'їзду Руху.

Народний депутат України першого демократичного скликання, член Комісії у закордонних справах. Входив до Народної ради. Ініціатор підняття над Верховною Радою національного прапора України.

З 1992 р. — Надзвичайний і Повноважний Посол України в ЧСФР, потім у Чеській та Словацькій Республіці; 1993—1995 рр. — у Чеській Республіці. 1997—2001 рр. — начальний управління культури Львівської облдержадміністрації, професор ЛНУ ім. Івана Франка. З 2006 року — Голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Лауреат премії ім. Павла Тичини, Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, ім. Максима Рильського, закордонних: ім. Вітезслава Незвала, ім. П. О. Гвездослава.

Урядові нагороди: орден «За заслуги», ювілейна медаль Верховної Ради України з нагоди 10-річчя незалежності України. За даними www.universum.org.ua

ПЕРЕЛІК КРАЇН, ЯКІ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ ВИЗНАЛИ ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ АКТОМ ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. Заява Парламенту Естонії від 20 жовтня 1993 р. із засудженням комуністичної політики геноциду в Україні.

2. Сенат Австралії визнав Голодомор в Україні одним із жахливих актів геноциду в історії ще у своєму документі від 28 жовтня 1993 р. з приводу 60-річчя Голодомору 1932-1933 років в Україні.

Сенатом Парламенту Австралії від 31 жовтня 2003 р. ухвалено Резолюцію № 680, яка визнала події на Україні одним з найжахливіших проявів геноциду в історії людства. Законодавча Рада Парламенту штату Нова Південна Валлія 20 листопада 2003 р. прийняла аналогічну за змістом резолюцію.

3. Палата сенаторів Національного конгресу Аргентинської Республіки 23 вересня 2003 р. одностайно схвалила Декларацію № ОЯ 588/03 про вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932-1933 рр., який був організований тоталітарним радянським режимом. У документі висловлюється співчуття всьому українському народу, а також засуджується будь-яка державна політика чи рішення і дії властей, що зневажають і порушують права людини.

Ініціатор декларації, колишній президент Аргентини і сенатор Рамон Пуерта назвав штучний голодомор в Україні 1932-1933 років «терористичною акцією влади і довголітньою морально-психологічною травмою цілого народу». На його думку, ця трагедія повинна бути визнана у світі як історичний факт геноциду, що «нагадує і застерігає від жахливих наслідків діяльності будь-яких диктаторських режимів».

4. Верхня палата парламенту Канади (сенат) визнала Голодомор геноцидом проти українського народу і закликала канадський уряд ухвалити відповідне рішення з цього приводу.

Резолюція Сенату Канади від 19 червня 2003 р., у якій міститься заклик до уряду Канади визнати Голодомор - геноцид в Україні 1932-1933 рр. та засудити будь-які спроби приховати історичну правду про те, що ця трагедія була нічим іншим як геноцидом.

5. Палата Представників Конгресу США від 20 жовтня 2003 р. № 356 (внесена головою Комітету з міжнародних відносин Г.Хайдом) одностайно прийняла резолюцію і визнала Голодомор 1932-1933 рр. в Україні актом терору і масового вбивства, направленим проти українського народу і закликала підтримати ініціативи Уряду і Верховної Ради України офіційно визнати Голодомор і його жертви, а також вшанувати пам'ять мільйонів жертв штучного голодомору з приводу 70-ї річниці цієї трагедії.

Резолюція Сенату (верхньої палати Конгресу США) № 202 визнала штучний Голодомор 1932-1933 років в Україні актом геноциду

6. Постанова Державних Зборів Угорської Республіки від 26 листопада 2003 р. № 129/2003. (ХІ.26) одностайно прийняла резолюцію з приводу 70-ї річниці Голодомору. У документі висловлюється також солідарність і співчуття угорського народу рідним і близьким жертв спричиненого радянським сталінським режимом штучного і цілеспрямованого голодомору.

7. Палата депутатів Парламенту Італійської Республіки прийняла 24 лютого 2004 р. Резолюцію Комісії закордонних справ та з питань європейської співдружності в пам'ять жертв Голодомору, які по праву вважаються справжнім геноцидом, у якій закликала Уряд Італійської Республіки, серед іншого, приєднатися до «національного дня пам'яті», яким Президент України проголосив четверту суботу листопада кожного року в пам'ять жертв геноциду.

8. Парламент Литовської Республіки (Сейм) у Заяві «Про вшанування жертв політичних репресій і Голодомору в Україні в 1932-1933 роках» від 24 листопада 2005 р. визнав, що Сталінський комуністичний режим здійснював свідомий, ретельно спланований геноцид українського народу.

9. Парламент Грузії у документі від 20 грудня 2005 р.

«Щодо увічнення пам'яті загиблих в Україні у 1932-1933 роках внаслідок політичних репресій і голодомору» зазначає, що тоталітарним більшовицьким режимом у цей період був здійснений навмисний геноцид проти українського народу.

10. Парламент Польщі (сенат) у Постанові від 16 березня 2006 р. про річницю Великого Голоду в Україні солідаризується з позицією України щодо необхідності визнати Голодомор 1932-1933 рр. актом геноциду.

Факт геноциду українців сталінським режимом у 1932-1933 р. офіційно визнаний в Україні, Австралії, Аргентині, Бельгії, Ватикані, Грузії, Естонії, Італії, Канаді, Латвії, Литві, Молдові, Польщі, Сполучених Штатах Америки та Угорщині.

3 Послання Папи Івана Павла II кардиналу Л.Гузару, Верховному архієпископу Львова для Українців у зв'язку з 70-ми роковинами Голодомору:

... Мова йде про жахливий задум, здійснений з холодним розрахунком можновладцями тієї епохи..... Досвід цієї трагедії повинен сьогодні керувати почуттями та діяльністю українського народу на шляху до злагоди та співпраці... Потрібно докласти зусиль до широго та дійового примирення: саме у такий спосіб можна відповідно вшанувати жертви, які належать усьому

українському роду...

Баскський Парламент ухвалив одностайно всіма партіями 1 жовтня 2003 року резолюцію про пам'ять та засудження Голодомору в Україні 1932-33, на сімдесяту річницю цієї події і прийняв рішення що штучний голодомор 1932-33 був справжнім актом геноциду, згідно з Конвенцією про геноцид Організації Об'єднаних Націй.

Парламентська асамблея Ради Європи засудила Голодомор 1932-1933 р.р. в Україні як злочин комуністичного режиму.

До 75 річниці Голодомору – моральний обов'язок перед жертвами

У 2003 році на 58-мій сесії Генеральної асамблеї ООН 25 країн ООН визнали Голодомор трагедією.

Україна до 2007 року має намір підготувати документ щодо визнання Голодомору в Україні 1932-1933 років актом геноциду проти українського народу, який буде подано на розгляд ООН.

Парламент Ізраїлю (Кнесет) незабаром ухвалить резолюцію і визнає голодомор в Україні 1932-33 років – геноцидом українського народу.

Франція - Французькі політики від імені партії Союз за Французьку Демократію пообіцяли допомогти домогтися визнання Голодомору 1933-го року Геноцидом української нації на рівні французького парламенту - як це було зроблено стосовно вірменського геноциду 1915-го року.

Європарламент

У Європейському парламенті зареєстровано проект резолюції "Трагедія голодомору в Україні була геноцидом", яка визнає український Голодомор 1932-33-го років, під час якого загинуло понад принаймні сім мільйонів українців, "злочиним проти людства".

Хорватія

Президент України, під час зустрічі з хорватським президентом у 2006 році заявив, що Україна очікує від Хорватії визнання Голодомору актом геноциду проти українців.

Українська громада з Хорватії (26.11.2003) склала Заяву про Голодомор до Хорватського парламенту, в якій закликала визнати Голодомор актом геноциду проти українського народу. На жаль, Заява замість до Хорватського парламенту передана до "архіву" Союзу русинів і українців РХ (залишається і досі невідомо, що з нею сталося).

Підготував Віктор Філіма (В Загребі, 27 січня 2007 року)

IZBOR IZ HRVATSKOG TISKA I TISKOVINA

Izbor i komentari: Boris Graljuk

Jutarnji list, Zagreb, 11.12.2006, str.20.,

Na prijelazu iz 2006/2007 godinu u hrvatskom tisku je izašao veći broj napisa u povodu 15.-te obljetnice priznanja samostalnosti Republike Hrvatske. Našim čitateljima prenosimo izvadke iz osvrta na tu tematiku iz pera Jevgenija Paščenka, pod naslovom **Prvo međunarodno priznanje Hrvatske.**

Prije 15 godina, 11. prosinca, ukrajinski parlament donio je odluku o priznanju neovisnosti Republike Hrvatske. Bilo je to treće po redu, ali prvo međunarodno priznanje neovisne Hrvatske. Ta gesta Ukrajine bila je posve logična i odgovarala cjelokupnom ozračju raspadanja totalitarnih država. Zapad je imao određenu rezervu prema nekim novoproglašenim zemljama, zato je razumijevanje dolazilo od onih koji su bili u sličnom položaju, težili neovisnosti i sudjelovali u ubrzavanju raspasa režima. U sovjetskoj zoni to su bile zemlje Baltika i Ukrajina, u bivšoj SFRJ – Hrvatska i Slovenija. Upravo su te zemlje bile avangarde u priznavanju neovisnosti, išle su u susret jedna drugoj. Tako se dogodilo i s priznavanjem RH. U Hrvatskoj javnosti vole tu temu te se počesto postavlja pitanje: tko nas je prvi priznao?

Zapanjujuće, ali većina, ponekad na vrlo visokoj političkoj razini, uglavnom demonstrira neznanje (možda i odsustvo želje?) predočiti točnu sliku. Pa se spominju zemlje koje ipak nisu odgovor na pitanje: tko nas je prvi priznao?..

Uza sve želje, ne možemo vidjeti Vatikan, Island ili Njemačku prvima, one su ipak bile tek naredne... U 1991.redoslijed je slijedeći: 1.Republika Slovenija – 26. lipnja; 2.Republika Litva – 30. srpnja; 3.Ukrajina – 11.prosinca; 4.Republika Letonija – 14.prosinca; 5. Republika Island – 19.prosinca; 6.SR Njemačka – 19. prosinca; 7.Republika Estonija- 31.prosinca. U 1992godini : 8. Sveta Stolica – 13.siječnja, a zemlje EU 15.siječnja i tako dalje...

Prema sjećanju tadašnjeg predsjednika Odbora za međunarodnu suradnju, istaknutog pjesnika Dmytra Pavlička, koji je nedavno boravio u Zagrebu, priznanje Hrvatske bilo je među prvim aktima takva sadržaja kojima se parlament bavio. A još nismo dobro ni poznavali proceduru priznavanja, sjeća se Pavličko, veliki simpatizer Hrvatske i najviše zaslužan za tu odluku...

I Hrvatska je jedna od prvih u svijetu priznala Ukrajinu, već 5.prosinca 1991.

Jutarnji list, Zagreb, 16.12.2006, str. 84-85.

U Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu, pod naslovom *Dadoh zlato za željezo*, otvorena je po prvi puta tematska izložba o sudjelovanju hrvatskih postrojbi u I svjetskom ratu. Tom prigodom tiskan je i katalog. Za čitatelje Naše gazete, valja istaći da značajan dio izložbe prezentira osim balkanskog i talijanskog bojišta tzv. Istočni ili Ruski front, t.j. četverogodišnje ratovanje postrojbi XIII zagrebačkog zbora /korpusa/ na ukrajinskim zemljama Lemkivščini, Volinji, Galiciji, Zakarpatju i Bukovini.

U bogato ilustriranom prikazu na dvije strane, iz pera **Ivice Radoša**, pod naslovom **Atraktivan vodič kroz zaboravljeni rat**, Jutarnji podvlači: „ovom izložbom prati se ratni put Hrvatskih postrojbi „od bitaka u Srbiji i gornjem Podrinju ..do bitaka u Bukovini i Galiciji, na ruskom bojištu gdje je, među ostalim, ratovala i „vražja divizija“, sastavljena od vojnika iz središnje Hrvatske i Slavonije. #

ОТЕЦЬ В.КУБІНСЬКИЙ СТАВ ЧЛЕНОМ НСПУ

Президія Національної Спілки Письменників України таємним голосуванням в грудні 2006 р. обрала 22 нових члени. Для нашої громади в Хорватії в тім особливо цікаво, що серед обраних письменників є наш о. Володимир Кубінський – як публіцист з Карловцю (Хорватія). #

НОЋ МУЗЕЈА У HRVATSKOЈ

Akcija „Noć muzeja“ okupila je 26. siječnja ove godine više od 20-tak muzeja iz cijele Hrvatske: Zagreba, Karlovca, Rijeke, Dubrovnika, Splita, Osijeka.... Premda je akcija trajala od 18.00 do 01.00, neki od muzeja su biti otvoreni i cijelu noć te su u muzeju priredili noćenje i doručak.

U Zagrebu su Umjetnički paviljon i jedanaest muzeja, u spomenuto vrijeme, uz stalni postav, za posjetitelje (slobodan ulaz) priredili i posebne programe. Jedan od njih je bila i izložba izdanja kuharica popraćena programom narodne glazbe i degustiranja jela iz tradicijske narodne kuhinje.

Među spomenutim eksponatima bila su zastupljena i izdanja nacionalnih manjina, a među njima, uz tanjur oslikan ukrajinskim motivima, bila je izložena brošura Marusje Juriste o ukrajinskim božićnim običajima, jer je u njoj značajan dio posvećen i tradicijskoj ukrajinskoj kuhinji u to blagdansko vrijeme. #

ВЕЧЕР ІВАНА ФРАНКА У КУЛІ

U Kuli je 28. siječnja o.g. održana književna večer povodom 150. obljetnice rođenja velikog ukrajinskog pisca Ivana Franka.

U vrlo sadržajnom programu večeri, o životu i djelu spomenutog pisca govorio je Eugen Kuleba, a s temom Ivan Franko i Srbi te ujedno i prezentacijom istoimene knjige nastupio je mr.sc. Luka Hajduković iz Novog Sada.

Poeziju Ivana Franka, uz odrasle, recitirali su i učenici koji pohađaju nastavu ukrajinskog jezika. U glazbenom dijelu programa uz soliste nastupila je dječja i pjevačka skupina odraslih iz ukrajinskog KPD „Ivan Senjuk“ iz Kule, pod ravnanjem Nadje Vorotnjak. Uz njih je, kao gost, nastupio i zbor ukrajinskog KPD „Ivan Franko“ iz Vukovara, pod ravnanjem Larise Uglješić.

Među brojnom publikom, kao uzvanici, bili su i predstavnici raznih institucija i organizacija poput: gradske samouprave u Kuli, ukrajinske nac. manjine Vukovarsko-srijemske županije, Nacionalnog Savjeta ukrajinske nac. manjine Srbije, vjerskih organizacija, KPD-a i drugi. *Telefonom: Petar Stupjak*

ПРИЙОМ У МЕРА МІСТА БАНЯ ЛУКА

Із нагоди новорічних свят 29.12.2006 року мер міста Баня Лука пан Драголюб Давидович у своєму кабінеті організував прийом для представників національних меншин міста Баня Лука. На цій імпрезі серед запрошених були присутні голова Віча „Української матиці РС“ Др Евгений Павлешен та секретар Олександр Чорний.

Представники нацменшин
з мером м. Баня Лука

Олександр Чорний,
мер м. Драголюб Давидович
і Др. Євгеній Павлешен

Фото: Володимир Хавраленко

У своєму зверненні до учасників зустрічі пан Давидович підкреслив вагомість тісної співпраці міської адміністрації із товариствами національних меншин та готовність підтримувати їхню діяльність щодо збереження своєї автентичності та культури.

Багатство культур різних народів, що проживають на цій території, дають право Баня Луці носити епітет справжнього європейського міста.

Голова Віча „Української матиці РС“ Др Павлешен подякував за підтримку й конкретну допомогу, що місто дало цій молодій організації, яка відновила і продовжила працю давнього банялуцького товариства Українців „Українська матиця“ із 1934 року. *Татяна Ошті*

KRAJA I PRIJEVARA KAO NORMA

Piše: Jevgenij Paščenko

Uza svu averziju prema ovoj temi, moram joj se nažalost vratiti. Riječ je o autorstvu u knjizi *Hrvatska- Ukrajina. Društvo prijateljstva*. Zagreb, 2006. o čemu je spomenuto u prethodnom broju *Naše gazete*. Ideju za tu knjigu predložio sam vodeći se najboljim pobudama, kakve i moraju biti glede takve teme. Htio sam pomoći Društvu prema kojemu imao odavna dobro mišljenje. Pošto se vidjelo da realizacija ideje ne ide od ruke,

zdušno sam se uključio radi ostvarenja. Svaki projekt ima tri dijela: idejni koncept, financiranje, organiziranje. Prvi je dio bio moj, s obzirom na struku: priredio sam sadržaj, angažirao autore, predložio neke naslove itd. Kao i u faks-porukama, koje sam slao s prijedlozima sadržaja knjige, na više sastanaka sam naglašavao: **na kraju knjige neka bude priložena kronika događaja, koju je priredila Marusja Jurista**. Pošto nisam član spomenutoga Društva, svoje sam mjesto u knjizi, osim autorstva tekstova vidio pod oznakom *konzultant*, što bi po mome mišljenju bilo korektno. Nisam čuo nijedno osporavanje, dok se projekt pokretao s mrtve točke. Nisam ni pretpostavljao da netko sa strane, prateći taj rad, već smišlja svoje lukavosti, promatrajući velikodušnost «budale». Upravo tako sam se osjećao kad sam, minutu prije promocije, tu knjigu držao u rukama. Inače, nisam bio pozvan niti konzultiran uoči tiskanja rukopisa, što je red u svakom timskom radu. U popisu uredništva naveden sam na kraju bez dogovorenog *konzultant*. Pitao sam ironično jednoga predstavnika uredništva kakvi su to kriteriji rasporeda, vidim da abecedni nisu, pa se on kao jedan od najstarijih našao predzadnji u popisu uredništva, dok sam ja bio iza njega kao siromašni «rođak-dotepenec». Nije bila riječ o poretku, već me najviše zanimalo zašto su se posramili otisnuti ono dogovoreno *konzultant*. Netko je očito htio zataškati to konzultiranje, prisvojiti uredništvo?

Ostavimo te sitnice na stranu, glavna iznenađenja tek dolaze. Na istoj stranici odmah iza zahvale MVP-u RH dolazi zahvala PREDSTAVNIKU UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE GRADA ZAGREBA, odnosno S. Burdi. Kunem se, do sada ne mogu odgonetnuti tu tajanstvenu zagonetku – zbog čega ta zahvala. Premda je označen kao urednik, **svi znaju da to bio nije**. Primjerice, prigodom prikupljanja tekstova uočila se neobična stilaska osobina pisanja: kad taj autor počne rečenicu - ne zna se zaustaviti sve do kraja stranice... I to je samo jedan detalj opće kulturne razine. Međutim, problem je u drugome: upozoravao sam da, s obzirom na trenutno konfliktno stanje u redovima ukrajinsko-rusinske manjine, točnije njezinoga vodstva (u prethodnom izdanju *Naše gazete* rad predsjednika čak je imenovan kao CUNAMI) bolje bi bilo to zaobići. Uostalom, taj savez predstavlja posve drugu strukturu u odnosu na Društvo, o kojem govori knjiga. Ako već uključujete Savez Rusina i Ukrajinaca RH, onda, gdje su Rusini, dajte i njima mjesto! Čudno je da predsjednik tog saveza traži sebi zahvalu i dopušta ključni gaf – isključuje Rusine. Poznajem ih kao skromne, radišne ljude – kako će se osjećati!? Jedni će biti – tužni, drugi usrećeni. U tekstu *Ukrajinci u*

Hrvatskoj istoga «urednika», sadašnjeg predsjednika SRUH Rusini kao stanovništvo Ukrajine i dio manjine u RH opet se ne spominju. Tko to njih «isključuje» iz Ukrajine, iz Saveza!? To smrdi na politički lapsus, iako se i MVP RH spominje, pa bi valjda diplomati morali znati kamo se njih gura! Pravi skandal, i to u knjizi plemenitih namjera, pa još i s prisvojenom zahvalom? Čisti diletantizam i taština.

U tekstu istog autora *Počeci djelovanja hrvatsko-ukrajinskog društva* promatramo drugu osobinu koja otkriva megalomaniju: sve što je vezano za temu Ukrajine, za spomenuto Društvo mora biti zahvalno postojanju manjine, odnosno samo nekih 'manjinaca', koji očito pate od kompleksa veličine. Navode se primjeri koji nemaju blage veze s manjinom ili Društvom. Društvo je konstituirano bez obzira na postojanje SRUH-a, kao što i mnoga druga društva postoje bez obzira na 'svoje' manjine. To isto se odnosi na mnogobrojne događaje tijekom ukrajinsko-hrvatske suradnje, na koje su predstavnici manjine i Društva bili samo pozvani. Između «zasluga» se spominju mnogobrojne akcije ostvarene u službenim institucijama (na pr. obilježavanje godišnjice rođenja Gruševskog, razmjena delegacija, izložbe, prijevodi i dr.) ali sve to se daje pod nazivom *Počeci djelovanja*. Kulminacijom takvih sklonosti je zaključni tekst s lukavim nazivom *Kronologija događaja i aktivnosti hrvatsko-ukrajinskog društva*. Sadržaj ne odgovara nazivu, jer je riječ o akcijama koje ne pripadaju Društvu. Ime autora kronologije, Marusje Juriste, izostavljeno je, a nema ni komentara da to nije djelatnost Društva, već raznih drugih ustanova, kako sam i objašnjavao u izradi koncepta. Zar neće biti sramota ako netko upita: pa zar su predavanje prvog tajnika veleposlanstva u Europskom domu, prijevod u Matici hrvatskoj ukrajinske lirike, izložbe slika i mnogo drugo organiziralo Društvo? Moguća je i druga varijanta: nitko ne upita i eto nam pravdanja nečijih troškova!? Dakle, radili smo zbog toga, pa još i zahvala?

Tehnički je knjiga urađena slabo, što su zapazili grafički stručnjaci: nepotrebni su omot na koricama, pretvaranje knjige u obiteljski foto-album, niska razina tiska fotografija, na kraju knjige zjape prazne stranice na kojima bi mogle biti sažeci na drugim jezicima, bar ukrajinskom i engleskom. I za to je isto trebalo izraziti zahvalnost!? Dostojan uzor promašaja, treba se nadati da će druga društva prijateljstva i njihov Koordinator u pripremi

svojih knjiga donijeti zaključke o propustima na ukrajinskom primjeru. Šteta za dobre zamisli i takav tužni svršetak. Sve bi to bilo tužno da nije smiješno, imajući u vidu taštinu koja je obilježila sve to. A mogao bi biti dobar rezultat za dalju suradnju kad ne bi bilo prijevara. Očekivao sam da će ipak netko progovoriti, ispričati se. Međutim – šutnja, kao znak suglasnosti? S čime, s prijevarom?

Pošto osjećam vlastitu krivicu da sam ljude pozvao na suradnju nad tim projektom koji je doživio takav rezultat, prinose svoje duboke isprike svima koji su osjetili sličnu nelagodnost. Najviše se ispričavam Marusji Juristi, autorici spomenute kronologije, pokrađenoj grubo, ružno i cinično. #

Несподіване повідомлення – о.-тр. Роман Миз : То був о.-др. Василь Лаба!

В попередньому (48/1) номері *Нашої газети* у підзаголовку статті про о.-др. Гаврила Костельника подано цитату «**Вставай і молися за мене – бо мене вбивають!**» із заміткою, що ці слова у мить нападу на о. Г.Костельника після ранішньої літургії наснилися його приятелю панотцю, котрий тому відразу і прокинувся. Я також зауважив, що це 1974 р. при нагоді мені переповів тепер вже покійний диригент Іринея Тимко, але на жаль, я ім'я згаданого панотця забув.

О.-тр. Роман Миз, одержавши той примірник газети, відразу передзвонив мені (*Багато дякую!*) і повідомив, що саме він те оповів І. Тимку, а сам прочитав то в якійсь давній газеті.

Розповів, що в тому епізоді йдеться про о.-др. Василя Лабу, приятеля і співпрацівника о. Костельника. В час вбивства

о. Костельника у Львові 1948 р., о. Василь Лаба був за кордоном (мабуть у Німеччині) і в мить згаданого нападу ще спав. Йому причує уві сні той заклик о. Котельника – молитись за нього. Про те о. В.Лаба відразу розповів знайомим, хоча про вбивство було чути вперше повідомлено по радіо лише за декілька годин.

Маючи на увазі що о.-др. Гавриїл Костельник, між іншим, займався й містицизмом, ця дивна подія може свідчити про те, що той і сам був містиком.

В цій нагоді, як додаток до статті, – оповідання п. Галини Миць «**Диво на Свят-вечір**», у якому йдеться про експертизу загадкового дива – самопозолочення старовинного розп'яття Ісуса Христа, яку проводили панотці Гавриїл Костельник і Василь Лаба.

Алекса Павлешин

ДИВО НА СВЯТ-ВЕЧІР

Галина МИЦЬ

(www.wz.lviv.ua ; *Високий Замок - Інтернет версія 06.01.2003 №3(2435)*)

Десятиліттями замовчувану історію про загадкове самопозолочення почорнілого від часу образу в Глинянах журналістові «ВЗ» розповіли жителі цього містечка.

Здавалось би, усі чудодійні відпустові місця давно відкриті і добре відомі - Зарваниця, Гошів, Грушів, Унів. Але є ще одне на Галичині, про яке мало хто й знає, - селище Глиняни Золочівського району. Тут, у старенькій дерев'яній церкві Успення Пресвятої Богородиці, такій давній, що священики, аби не завалилася, уже подумували над тим, як її розібрати, на сам Свят-вечір, 6 січня 1936 року, самовідновився - покритися позолотою - образ Розп'яття Ісуса Христа. І ця старенька дерев'яна церква, і чудотворний образ зберігаються у Глинянах досі. Цьогоріч, за кілька днів до Різдва, старожили Глинян та священик Дмитро Майкут запросили мене до старенької церкви, аби показати чудотворний образ.

Ясени Богдана Хмельницького

...Отець Дмитро відчинив двері дерев'яного храму - церква війнула холодом і запахом старовини. Перед моїми очима, за склом, у світлі простих металевих ламп, - "золоте" Розп'яття Ісуса Христа. Йому років 200. Хоча здається, що намальоване "золотою" фарбою зовсім недавно. Під цим образом знаходжу фотографії заробітчани, які виїхали з України до Італії, Іспанії та інших далеких місць. Люди, що приїжджають до Глинян, вірять: якщо покласти світліну біля "золотого" Розп'яття - тому, хто на ній зображений, легшає на душі. Жінки показують два "цілющі" місця у храмі: тут завше намагаються поостати хворі.

Церква Успення Пресвятої Богородиці - одна з найстаріших дерев'яних церков Галичини, яку вчені датують кінцем XIV - початком XV століть. Однією з найдавніших дерев'яних церков вважав її й відомий український історик, професор Іван Крип'якевич. Є версія, що таких храмів у світі збереглося всього шість. Два - в Україні (в Глинянах та на Закарпатті), два - у Польщі, один - у Чехії і ще один - в Угорщині.

Минуле старенької церкви оповите легендами. Кажуть, сюди приходив помолитися за щасливу долю українського народу гетьман Іван Мазепа, а два старезні ясени на подвір'ї посадив сам Богдан Хмельницький.

Під час пожеж, які не пошкодували жодної споруди, тільки ця дерев'яна церква єдина вціліла у вогні. Чому? Відповідь - у переказах, легендах. Одну з них кілька років тому отцю Дмитру розповіла дуже старенька жителька Глинян. Під час останньої

страшної пожежі у 1867 році, оповідала жінка (цю пожежу, до слова, згадують й архівні документи), була єврейка - жителька містечка, - яка побачила, що над старенькою церквою стоїть у повітрі жінка, Матір Божа, і тримає розпростерті руки, мовби накриваючи її. Вогонь, розповідала очевидиця, доходив до вікон і, як хвилі, відкочувався від дерев'яних стін - бруси церкви не горіли.

Коли світло погасло, люди побачили диво. У 1935 році постало питання про те, аби розібрати церкву Успення Пресвятої Богородиці. Збереглися написані священиками документи, які засвідчують, що храм справді був аварійним, що міг завалитися купол. Отці мали намір поставити на місці церкви пам'ятний знак - з часом так воно з дерев'яними храмами і є, що вони або розвалюються, або горять у вогні.

Настав Свят-вечір. Довкола церкви бігали три семирічні дівчинки - Ізабелла Новак, Ярослава Паньків та Богдана Маркевич. Раптом вони побачили, що храм загорівся - у вікнах з'явилися дивні відблиски. Через шпарки в

о.-др. Гавриїл Костельник

дверях дівчатка почали туди заглядати. Пізніше Ізабелла згадувала, що це світився старий почорнілий від часу образ. Інша дитина казала, що світло було то сильніше, то слабше, начебто у нафтовій лампі хтось то скручував, то підкручував гніт. Перелякані діти поспішили повідомити паламаря Івана Ціслецінського, який мав ключі від церкви. Тремтячими руками чоловік відкрив храм, а коли глянув на запрестольний образ - почав плакати і молитися. Оговтавшись - побіг на дзвіницю. Дзвонив так, як дзвонять тільки на вогонь чи тривогу.

...Сонце почало заходити - жителі містечка бігли до храму. Один одному розповідали дорогою, що "диво сталося у церкві". Біля образу одні плакали, інші молилися, треті голосно співали. А чорне тло Розп'яття увесь час змінювалося райдугою.

Це "щось" коїлося з образом впродовж трьох тижнів. Лише коли світло погасло, люди побачили, що образ самовідновився - вкрився позолотою. Христове Тіло виглядало мовби свіжонамальоване, кров була яскраво-червоною, тло - світло-золотим. Свідки згадують, що дуже яскраво блищали цвяхи у Христових ранах.

...Отець Дмитро Майкут, який приїхав у Глиняни у 1998 році, вперше почув цю історію від людей. А коли почав шукати архівні документи, був вражений прочитаним і зрозумів, що мусить нагадати світові про глинянське диво.

Продовження на наступній сторінці

ДИВО НА СВЯТ-ВЕЧІР

Продовження з попередньої сторінки

Листівки з фотографією Богдани Маркевич облетіли цілий світ

Із тих трьох дівчаток, які першими побачили диво у старенькій церкві, сьогодні у Глинянах мешкає тільки пані Богдана Маркевич. Ярослава Паньків уже померла, Ізабелла Новак живе у Тернополі. ...З отцем Дмитром ідемо глибокими снігами до хати пані Богдани. У домі пані Богдани - сила-силенна образочків. Жінка витягує стару пожовклу фотографію довоєнного часу. На ній, ще маленькими, сфотографовані Богдана, Ярослава та Ізабелла. У 1936 році такі відкритки розлетілися по цілому світові - їх до Глинян пересілали з Польщі, Америки, Канади. "Ви пам'ятаєте, хто вас фотографував?" - "Чому ж ні, Отець Михайло Гаврилук".

"Багато деталей у пам'яті уже стерлися, - каже пані Богдана, - я тоді була зовсім маленькою. Пам'ятаю, що 1936 року була безсніжна зима. І ще дуже добре пам'ятаю, як після дива до Глинян почали масово приїздити люди - усі вулиці містечка були заставлені возами..."

У 1936 році до Глинян приїхали три львівські священики, які мали з'ясувати, що ж тут відбувається. Збереглися тексти протоколів опитування свідків та обстеження запрестольного образу Розп'яття від 11 червня 1936 року, які підписали: о. др. Василь Лаба, крилошанин Митрополичої Капітули; о. др. Гавриїл Костельник, професор гімназійний; о. Петро Козіцький, квестор Богословської академії. Священики засвідчили, що образа не торкнулася рука людини. "Ми, підписані в нинішньому дні, докладно оглянули відновлений запрестольний образ Розп'яття в церкві Успення Пресвятої Діви Марії в Глинянах. Насамперед на його звичайному місці над престолом, а потім ми його зняли і взяли до захристії, щоб його оглянути при повнім деннім світлі. Цей образ від давніх років не міг бути руханий зі свого місця, бо при зніманні рясно обсипувався порох з його рам докола. Сам образ Розп'яття (фарби) виглядає неначе новісінський, з дуже виразним лицем і зі всіма подробицями, як, наприклад, кров докола цвяхів на руках і ногах. Золоте дно з десеннями виглядає, як старанно відчищене. Воно не могло бути відчищене людською рукою, бо на дуже багатьох місцях є виприски, тріщини і частинки, які ледве тримаються, а при відчищуванні ці відстаючі частинки мусили б обсипатися. Фарба на цьому образі не має запаху свіжої фарби... Цей образ Розп'яття, цілком певно, старший як 100 літ, а як виказує його фотознімка з 1933 року, він був до Різдва 1936 року зовсім темний".

Впродовж трьох років - 3 000 зцілень

...Відомості про різдвяне диво у Глинянах священики пере-

дали до Риму. Святійший Отець Пій XI коронував образ Розп'яття Ісуса Христа і надав церкві право на проведення п'ятьох відпустів на свята Вознесіння Христового, Пресвятої Євхаристії, Різдва Святого Івана Хрестителя, Успення Пресвятої Богородиці, Воздвиження Чесного Хреста. А люди з усіх-усюд їхали і їхали в Глиняни. Було заведено спеціальну книгу, до якої отець Володимир Тим'як записував чудесні зцілення - впродовж 1936-1939 років їх назбиралося близько 3000. Хтось запам'ятав, як людина у церкві залишила милиці. За гроші, зібрані під час відпустів, перед Другою світовою війною відремонтували стареньку церкву. У 1937 році на вході в подвір'я спорудили дзвіницю - і досі гості Глинян піднімаються драбиною до головного дзвона, аби прочитати напис: "На славу Божу жертвували Степан Леськів і жена Катерина з Куліцьких в честь відновлення образу в Глинянах".

...Після трагедії з Некрасовим ніхто не намагався зняти Розп'яття

Після війни почалися роки забуття: влада не була зацікавлена у тому, аби зберегти пам'ять про маленький галицький Люрд. Отця Володимира Тим'яка заарештували, церкву закрили і зробили у ній музей килимарства. От тільки запрестольний золотий образ так ніхто зняти й не зміг - його просто завісили грубим полотном. Розповідають, якийсь майор Некрасов намагався зірвати Розп'яття. Але щойно доторкнувся - впав непритомний, з рота пішла піна. Двоє солдатів за руки витягнули безбожника з церкви і швидко посадили в машину. Глинянами пішов погос, більше чудодійного образу ніхто не намагався зняти. Але навіть у ті роки, коли церква не діяла і не було священика, люди приходили до неї самі, відчиняли двері і відспівували Богослужіння. "Отче, а що кажуть сучасні реставратори про золотий образ?" - "Приїздили фахівці з Національного музею, реставратори станкового темперного малярства Павло Петрушак і Анастасія Чабан. Перше враження - що це справді дивна річ, яка потребує вивчення й дослідження".

...Отця Дмитра Майкута та жителів Глинян не полишав надія, що вдасться зміцнити стареньку церкву. Минулоріч уклали угоди з реставраторами, уже є цікаві нароби, як відновити дерев'яний храм. Зберегти стареньку церкву вкрай важливо для містечка. Останніми роками тут живе повір'я, що саме вона і чудодійний образ оберігають жителів містечка від бід. Глиняни - як маленький щасливий острівець. Тут останніми роками не було повеней, посухи, не гинули врожаї. "Може, треба постукати по дереву, аби не наврочити?", - запитує отця. "Не треба. Ці люди мають набагато більше, аніж забобони, - Молитви і Віру!". #

С М І Х Я К Л І К

Meфiсто нашого часу: Він не лише що про мене погано пише, а ще і рисує!! - якись язик з шерстинами (з кістками)!

&&: Але ми не забороняємо жодної газети!

Ⓐ: Ну, обіцяю - наступного разу буде язик без шерстин (кісток).

Meфiсто našeg doba: On ne samo što o meni loše piše, već i crta!! - nekakve jezike s dlakama!

&&: Ali mi ne zabranjujemo nijedne novine!

Ⓐ: Evo, obećavam - naredni put bit će jezik bez dlaka..

Retorička metamorfoza // Путоричний метаморфоз

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pišaćem U Zagrebu, 04.02.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

**Вітаємо із
Честитке за № 50
Нашої газети
Naše gazete****Poštovani čitatelji***srdačno vas pozdravljamo povodom izlaska
jubilarnog pedesetog broja (vaše) Naše gazete.**Sa zahvalnošću pozivamo na suradnju sve
dosadašnje, a također i nove suradnike.***Шановні читачи,***сердечно вас вітаємо із п'ятдесятим
номером (вашої) Нашої газети, та із вдяч-**ністю запрошуємо до співпраці всіх доте-
перішніх співпрацівників, а також і нових,***DOPISNICI KOJI SU VAM PISALI IZ HRVATSKE****Zagreb:** Lidija Bilenjki-Nikolić, Roman Biljak, Slavko Burda, Vladimir Čepulić, Ostap Filima, Boris Graljuk, Oleg Graljuk, o.Oleg Hirnyk, Laszlo Horvath, Iva Lehunšek, Goran Ivanišević, Marusja Jurista, Zdenko Kanjuga, Marianna Karpa, o.Nikola Kekić, Maja Kiš, Volodymyr Kondratjuk, Nikola Mak, Marina Malacko, Silvija Maloševac, Davorin Mrljić, Gema Mudri, Kateryna Myčka-Hirnyk, Vjekoslav Nanković, Goran Nidogon, Vasilije Nikolić, Ivan Panyč,Jevgenij Paščenko, Tomislav Pavić, Darija Pavlešen, Aleksa Pavlešin, Slavica Pavlešin, Filip Pobran, Dijana Požgaj, Nikola Radić, o.Petar Rebčen, Ana Smontara, Oksana Timko, Katarina Tlustenko/Todorcev, Rajisa Trostinska, Đuro Vidmarović, Vasilij Voras,
Vukovar: Marija Blotni, Vera Pavlović, Slavka Pljiška, Marija Semenjuk, Petar Stupjak,
Petrovci: Zvonko Kosteljnik,**Mikluševci:** Zlatko Hirjovati, Marija Homa,
Slavonski Brod: Vlado Karešen, Mihajlo Semenjuk, Nikola Zastrižni,
Kaniža: o.Nikola Stupjak
Lipik: Irina Matijević
Lipovljani: Pavlo Holovčuk, Tatjana Lasek, Mirko Fedak, o.Jaroslav Leščešen, Ivanka Slota,
Karlovac: o.Vladimir Kubinski
Rijeka: Tatjana Kramer, Marta Martinčić, Nikola Čapko, Vladimir Provči,**DOPISNICI KOJI SU VAM PISALI IZ INOZEMSTVA****Bosna i Hercegovina:** Aleksandar Čorni, Tatjana Ošti, Olga Pavlešen, Ivana Repček, Štefan Stahnek, Vasilij Timkov,**Njemačka:** Orest Vlasov,
Srbija: Miroslav Hoćak, Irina Papuga,
Slovačka: Jurij Bača,**Ukrajina:** Oljha Eljaševs'ka, Igor Vinnyčenko, Marička Jaremčuk, Jurij Ažnjuk, Ivan Lučuk, Jan Makarenko, Vasylij Mazorčuk, Zenovij Sokolovski,**INSTITUCIJE KOJE SU VAM DAVALE SVOJE DOPISE**

Savjet za nacionalne manjine RH (Zgreb), Ured za nacionalne manjine (Zgreb), Katedra za ukrajinski jezik i književnost (Zgreb),

Knjižnice grada Zagreba / Gradska knjižnica / Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca RH (Zgreb), Institut za folkloristiku (Zgreb),

Veleposlanstvo Ukrajine u RH (Zgreb), Institut za istraživanje dijaspore (Kijev), Odjel za dijasporu MVP Ukrajine (Kijev)

UDRUGE KOJE SU VAM DAVALE SVOJE DOPISE

Koordinacija društava prijateljstva (Zagreb), Hrvatska - Ukrajina društvo prijateljstva (Zagreb), Samostalni sindikat novinara RH (Zagreb), Društvo za hrvatsko-ukrajinsku suradnju "HORUS" (Zagreb),

KPD Ukrajinaca "Karpati" (Lipovljani), KPD "Ivan Franko" (Vukovar), KPD "Joa-kim Govlja" (Mikluševci), KPD "Ukrajina" (Slavonski Brod), KPD "Taras Ševčenko" (Kaniža), KPD "Rušnjak"

Primorsko goranske županije (Rijeka), KPD Rusina i Ukrajinaca (Rijeka), KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba (Zagreb), KPD "Prosvita" (Novi Sad), Ukrajinaska matiča (Banja Luka)

UVAŽENE OSOBE KOJE SU VAM DALE INTERVJUNikola Mak – saborski zastupnik
Aleksandar Tolnauer – predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH
Viktor Kyryk – veleposlanik Ukrajine u RH
Dmytro Pavlyčko – živući klasik ukrajinske književnosti, predsjednik Svjetskog ukrajinskog koordinacijskog Savjeta
Vasylij Boječko – načelnik Uprave za ukrajinsku dijasporu MVP Ukrajine
Oleksandr Levčenko – zamjenik veleposlanika Ukrajine u RH
Roman Buga – savjetnik za trgovinu u Vele-poslanstvu Ukrajine u RH
Teodor Fricki – predsjednik Vatrogasne zajednice RH
Jaroslav Simonov – ataše za kulturu u Veleposlanstvu Ukrajine u RH
Alice Bauman – šef grupe za radiologiju u Zagrebu, u vrijeme katastrofe u Čornobilju
Taras Pečenyj – virtuoz na violini, koncertmajstor Filharmonije HTV
Pavlo Čučka – sveučilišni profesor iz Užhoroda
Andrij Žoldak – eminentni ukrajinski suvremeni kazališni režiserAleksandar Hemon – vrlo uspješan američki pisac – sarajevski ratni izbjeglica ukrajinskog podrijetla
Naila Ceribašić – dr. etnologije i muzikologije u Institutu za folkloristiku u Zagrebu
Olga Pyljavska iz Kijeva i Vladimir Čepulić iz Zagreba – sveučilišni profesori matematike
Danijela Draštata – voditeljica i urednica programa za nacionalne manjine na HTV
Vasilij Sikorski – urednik narodnog glazbenog programa na Hrvatskom radiju
Orest Vlasov – bivši urednik Radio Slobodna Europa**OSOBE KOJE SUPOMOGLE DA PISANA RIJEČ STIGNE DO VAS****Lektori:** Ivan Panyč Katarina Tlustenko, Darija Pavlešen, Tetyana Fuderer, Oksana Timko-Đitko, Hrystyna Hevko, Marjana Zavijs'ka**Korektor:** Slavica Pavlešin
Uredništvo: Tetyana Fuderer, Jaroslav - Slavko Leščyšin, Goran Nidogon, Ostap Graljuk, Aleksa Pavlešin,**Autoori posebnih priloga:** Pisma Panasa Bezdoljnog – Pavlo Holovčuk; Pripovijesti babe Zosje – Aleksa Pavlešin; Ilustracije i karikature – Aleksa Pavlešin

SEDAM VRLO AKTUALNIH PITANJA SABORSKOM ZASTUPNIKU NIKOLI MAKU

Ove godine, u razmatranju zahtjeva za financijsku potporu programima udruga nacionalnih manjina, uz opće, primijenjeni su i posebni kriteriji. U njima su najuočljivija dva uvjeta koje udruge trebaju ispunjavati – imati više od dvadeset članova, te biti osnovane dulje od 18 mjeseci. Također, pojavila se sugestija za uvođenje ekskluzivno-jednstrukog članstva. O tome je upriličen razgovor sa saborskim zastupnikom Nikolom Makom.

- Gospodine zastupniče, imajući na umu članak 43. Ustava Republike Hrvatske, koji jamči slobodu udruživanja, kako tumačite tendenciju da se udrugama nacionalnih manjina kolektivno učlanjenje ograniči, odnosno kanalizira samo na jednu („krovnu“ ?) udrugu?

● Ovdje nije riječ o građanskom pravu na udruživanje, pa niti pravu udruga da se udružuju u više oblike udruživanja. Ovdje se radi, kod Savjeta za nacionalne manjine RH, o novcima i o programima. Ne može se biti u dvije krovne udruge i za isti program tražiti novce s te dvije adrese. Dakle, tu je jasno opredjeljenje da to ne može biti kada je riječ o programima i o sredstvima.

Druga je stvar kako će se udruge dogovoriti i kako će to definirati u svojim Statutima, što nema veze s ovim potpuno jasnim člankom Ustava. No, to nije predmet ovog našeg razgovora, jer ovdje se govori o Savjetu za nacionalne manjine, o programima i o novcima za te programe. Ukratko, ne može netko biti u dvije krovne udruge i preko njih obadviju tražiti novce za isti program.

- U kojoj formi je moguće sugerirati da po rangu niži akt poput statuta udruge isključi odredbe Ustavnog zakona ili čak i samog Ustava? – misli se pritom o netom spomenutom udruživanju.

● U ovom slučaju bi se moglo odstupiti od doslovnog tumačenja spomenute ustavne odredbe. Normalno da jedna osoba ima slobodu biti učlanjena i u nekoliko udruga i u njima aktivno sudjelovati u radu (na pr. plesač u folkloru), ali nije u redu da jedna udruga učlanjenjem u više krovnih udruga u njima ostvaruje istovrsni program. Odnosno, članica jedne krovne udruge, nema što za isti sadržaj tražiti u drugoj udruzi, a pogotovo kada to podvedemo pod financiranje i podnošenje programa Savjetu. Također, nema logike financirati iste programe u različitim udrugama.

- Po Vašem mišljenju, može li financiranje programa udruga ovisiti o načinu njihovog udruživanja odnosno organiziranja?

● Ne. Ja mislim da je kod financiranja bitan sam program. Pri tome, za jednu nacionalnu manjinu radi se o jednom programu u nekoj kategoriji. Odnosno, može se ponuditi i više istovrsnih programa, ali Savjet se mora opredijeliti koji je program najbolji da ga financira. Naravno, tu postoje i izuzetci jer se poštiva i zatečeno stanje.

U ovom kontekstu su i sasvim novi programi, kada se javlja problem kojem drugom programu oduzeti novce da bi se financirao taj novi program. Zato je potrebno da u prvo vrijeme udruge iznađu sredstva iz drugih izvora, te kada program zaživi da se može prepoznati kvaliteta, onda se može tražiti potpora i od Savjeta za nacionalne manjine. Na taj način se ujedno sprječava „poplava“ lakomisleno osnovanih društava.

- Na koji bi se način mogli i trebali financirati programi koje zajednički realizira više udruga, a u tome participiraju posebnim dijelom zaduženja i troškova.

● U svakom slučaju zajedništvo treba potpomagati i stimulirati. Ali s obzirom da bi ovakvi parcijalni zahtjevi za financiranje dijelova programa bili nepotpuni, a sagledavanje ukupnog programa komplicirano, po mom mišljenju, bilo bi najbolje da se u takvim slučajevima dogovorno odabere glavni nositelj programa koji bi podnio zahtjev za potporu, a također preuzeo i odgovornost za njegovu realizaciju.

- S obzirom da se potpora programima nacionalnih manjina smatra državnom donacijom – ne postoji mogućnost žalbe. Kako to komentirate?

● Na žalost instituta žalbe nema, iako ja smatram da bi svagdje gdje se raspodjeljuju novci – on morao postojati. No iako instituta žalbe u ovom slučaju pravno nema, postoje drugi mehanizmi i mogućnosti obraćanja višim instancama nadležnim za nacionalne manjine ili pak društvene djelatnosti. Kao što sam se zalagao i uspio da se obavijest o zaprimanju zahtjeva za potporu programima šalje korisnicima izravno ali i dodatno oglašava u novinama, što se bez dodatnih komplikacija pokazalo dobrim, mislim da bi se mogla poboljšati komunikacija i glede eventualnih prigovora u smislu žalbenog postupka.

- Savjet za nacionalne manjine RH je uz opće uveo i posebne kriterije za dobivanje potpore programima udruga. Jesu li ti posebni kriteriji dovoljno dorečeni? Kako stoji s odredbom o minimumu članova, a također s tretmanom novoosnovane udruge koja je članica već „uhodane“ krovne udruge?

● Posebni kriteriji nisu dovoljno dorečeni, ali smatram da se u konkretnom slučaju misli na fizičke osobe kao članove osnovnih udruga. Znači, odredba o minimumu članova se ne odnosi na krovne udruge koje imaju kolektivne članove. Nadalje, prema kriterijima za financiranje programa, zahtjeve Savjetu mogu ponijeti udruge koje egzistiraju dulje od 18 mjeseci, bez obzira na eventualno članstvo u krovnoj udruzi.

- S obzirom da su, bez vlastitog utjecaja, razdvojeni u preambuli Ustava RH, a također u participiranju u lokalnoj samoupravi i drugdje, kako sagledavate mogućnost da se Ukrajinci i Rusini i u kulturnoj autonomiji organiziraju zasebno, a onda eventualno i ponovno udružuju ali u obostrano prihvatljivoj formi.

● Složenost tog problema mi je poznata. Bez ulaženja u povijesne i druge specifičnosti, a ni u postojeće raznorodne tendencije, mislim da unaprijed ne postoje posebni uvjetni razlozi ni za jedno ni za drugo rješenje. U jedno sam siguran: o tome, bez miješanja politike sa strane, odluku trebaju donijeti sami Ukrajinci i sami Rusini, bez nametanja silom ni jednog ni drugog rješenja.

- Nešto za kraj.

● Za desetak mjeseci je kraj zastupničkog mandata u ovom sazivu i stoga želim biračima iz naše izborne jedinice predočiti izvješće o mom zastupničkom radu u proteklom mandatu, pa ću Vas zamoliti da se to izvješće objavi i u Vašem listu.

- Bit će mi zadovoljstvo, kao i ovaj susret i intervju na kojem Vam srdačna hvala.

Za Našu gazetę razgovarao Aleksa Pavlešin

Saborski zastupnik Nikola Mak

А ПЕТ ИМ ЈЕ ГОДИНА ТЕК

Pet godina je poput svakog drugog perioda - i puno i malo. Prerano za veću radost, predugo za mukotrpan trud.

Ono što u radu daje smisao, radost a time i snagu za ustrajnost su osmišljeni plodovi. Kud li boljeg smisla od povezivanja, kud li boljeg povezivanja od komunikacije, kud li bolje komunikacije od riječi - ona bješe i na početku. Homo homini - verbum.

Raduje i daje snagu i sama osnova. Naša gazeta ne bi postojala bez Društva za ukrajinsku kulturu, a njega čine članovi. To je osnovna potpora. Ključ postojanja. Nadalje - tu su čitatelji. Njih nekoliko stotina - unutar naše nacionalne manjine, ponajprije oni koji znaju čitati ukrajinsko pismo. Bez njihovog interesa ni izdavanje ovih novina ne bi imalo smisla.

Spomenutog interesa ne bi bilo bez sadržaja koji stvaraju suradnici. Koje li radosti vidjeti popis od šezdeset pet autora-volontera iz Hrvatske i osamnaest iz inozemstva, osam institucija i četrnaest udruga kao suradnika, te dvadeset uvaženih osoba koje su dale intervju i sedam lektora koji su obradili tekstove.

Naravno, za izlaženje Naše gazete velika je zasluga i hrvatskog zakonodavstva kao otjelotvorenja demokratske državne politike koja je susretljiva i prema potrebama nacionalnih manjina u ostvarenju njihove kulturne autonomije. U ovom svečarskom momentu red je izostaviti sjene koje se pojavljuju u operativnoj transmisiji propisanog, a i zato što treba imati razumijevanja za neizbježna spoticanja.

Cineći retrospektivu, prisjetimo se početka izlaženja kada je Naša gazeta imala samo šest stranica i nakladu sto primjeraka, a tiskana je o trošku urednika. Neprocjenjivu pomoć dali su čitatelji iz Zagreba svojim milodarima kojima se ponekad pokrivalo i do jedne četvrtine troškova, ali glavni učinak je bio moralne naravi. Zahvaljujući upravo tom moralnom uporištu, uspjelo se izdržati godinu dana kada se velikim zalaganjem gospodina Teodora Frickog uspjelo dobiti razumijevanje tadašnjeg Ureda za nacionalne manjine RH koji je dodijelio prvu finansijsku potporu. Ovaj trend je nastavio Savjet za nacionalne manjine RH, određivši početnu kvotu koja se narednih godina povećavala samo linearno, tako da za povećanje opsega i tehničke kvalitete ni sada nema prostora, s obzirom da se dopisi, grafička priprema te sadržajno i tehničko uređivanje sve vrijeme rade volonterski. Ovo navodimo kao ispriku čitateljima što spomenuti tehnički dio stagnira, jer to nije rezultat (ne)znanja već vanjskih okolnosti koje bi se mogle i pogoršati. (Netko bi možda posumnjao da se radi o metodi iznurivanja do "spontanog gašenja.") Naravno, red je prisjetiti se i protivljenja jer ugodno je konstatirati da su ona, bez potrebe ikakve uzvratne borbe, na zagonetan način skrahirala sama od sebe.

Uz dobre i loše vjetrove, Naša gazeta sada brodi kadšto punim, kadšto opuštenim jedrima s prosječnih dvanaest stranica i nakladom oko 350 primjeraka koji stižu i do čitatelja izvan Hrvatske.

U prigodi izlaska ovog jubilarnog pedesetog broja drago mi je izreći uvjerenje da će se u interesu čitateljstva ustrajati u nastojanju da Naša gazeta nikada ne postane tiskovina biltenskog ili nekog drugog formalno-šablonskog tipa, već da zadrži i dalje razvija svoj profil dinamičnog i angažiranog lista, a svima koji su u tome pomogli - velika i iskrena hvala. Pozivam na daljnju suradnju jer to je - Naša gazeta.

Aleksa Pavlešin - glavni urednik

А МАЄ ЛИШ П'ЯТЬ РОКІВ

П'ять років, як і будь-який інший період, - і багато, і мало. Зарано для більшої радості, задовго для виснажливо-го труду.

Ще, що в праці дає сенс, радість, а значить і силу витривалості, - цінний плід. Немає кращого сенсу від зближення, кращого зближення від комунікації та кращої комунікації від слова - воно було на початку всього. Homo homini - verbum.

Потішає її дає силу і сама основа слова. Наша газета би не існувала без Товариства української культури, а його творять члени. Що є основною підпорою. Зародок існування. Надалі - тут і читачі. Їх декілька сотень з громади, насамперед тих, що знають українську грамоту. Без їхньої зацікавленості не було би сенсу видавати цю газету.

З іншого боку такої інтерес би не з'явився без інформаційного наповнення газети, а отже, без наших співпрацівників. Велика радість бачити розпис імен 65 авторів-волонтерів з Хорватії та 18 з закордону, 8 інституцій і 14 товариств, котрі з нами співпрацювали, 20 поважних осіб, котрі подали інтерв'ю, та сім осіб, які корегували тексти.

Природно, що видання Нашої газети значною мірою завдячує хорватському законодавству та є свідченням втілення демократичної державної політики щодо потреб національних меншин та здійсненні культурної автономії. При такій святковій нагоді не годиться згадувати важкості, що інколи з'являлися в оперативному пристосуванні позитивних законних норм, бо треба мати розуміння що до таких випадкових спіткань.

Роблячи ретроспективу, згадаймо початок видання, коли Наша газета мала лише шість сторінок і тираж сто примірників, та друкувалася фотокопіюванням на қоштині упорядника. Своїми пожертвами читачі із Загребу подали нецінніну допомогу. Таким чином фінансувалося біля чвертини витрат на друк, але все-таки найбільше значення мала моральна підтримка, завдяки якій газета продовжувала виходити цілий рік, доки завдяки намаганням пана Теодора Фріцкоґо від Управління національних меншин не була одержана перша фінансова допомога. Цей тренд потім продовжила Рада національних меншин РХ, внісши початкову суму, що протягом наступних років збільшувалася лиш лінійно, тому про оптимальний приріст обсягу й підвищення технічної якості сьогодні зараз говорити нема можливості, бо статті, графічна підготовка й упорядкування здійснюються на волонтерських засадах. Це є своєрідним перепопшенням перед читачами за невисоку якість, бо це не результат (не)знання, а зовнішніх обставин, які могли б і погіршитись. (Хтось би міг можливо припустити, що справа в методі виснаження до «спontanного загаснення».) Тут варто з приємністю додати з огляду на все, що перешкочи супротивників загадковим чином зникли самі по собі без жодної боротьби.

З добрими й лихими вітрами, Наша газета тепер бродить інколи під повними, інколи під опущеними вітрилами, з усередньому 12 сторінками і тиражем біля 350 примірників, котрі розповсюджуються частково навіть за кордоном Хорватії.

З нагоди випуску цього ювілейного номера приємно висловити увененість, що в інтересах читачів намагатимемося, щоб Наша газета ніколи не стала випуском бюлетневого або формально-шаблонного типу. Навпаки, старатимемося, щоб вона й далі зберегла й розвивала свій профіль динамічної й ретельної газети. Усім, хто в цьому допомогли й допоможуть - велика й щира подяка. Запрошую до дальшої співпраці, бо це - Наша газета.

Алекса Павлешин - головний редактор

ЗАСЛУЖЕНА НЕСПОДІВАНКА

Місяць лютий сповнений несподіванками, але про таку треба розповісти. Ми зазвичай святкуємо ювілеї, які нам дорогі. Тому треба відсвяткувати й півстоліття подружнього життя. Недавно мали ми у Каніжі гостей з Загреба, точніше з Етно-музичного інституту якому, по своїй оригінальності, цікавий наш церковний спів. Це вже стало звичним, щоб кожного року хоч раз наші гості приїхали записати церковні пісні як цікавий матеріал для їхньої роботи.

Пів століття в подружжі – Михайло і Ева Кава

Якраз на тій зустрічі вийшло на світ багато наших пісень, які наша дячиха довгі роки зберігала та учила молодших. Хтось згадав що десь має бути і ювілей її подружжя, а парох відразу пошукав і у метриках знайшов ту дату – 10 лютого 1957 р.

Хотілося просто якось відзначити і подякувати за довгу вірність і вагомий внесок у покращанні церковного життя. Тому попросили нашого владика, кір Славомира, нагородити родину Кава грамотою з нагоди їхнього ювілею. То мало бути коротесеньке читання грамоти по службі Божій, але коли діти дізналися, що там має бути, то потайки домовилися зробити і обід по бого-служінню. Їх трое: Іван, Катерина та Володимир – з дітьми все приготували але так, щоб це була несподіванка.

На пам'ятку: Фото із грамотою від владика, кір Славомира

11 лютого по службі парох запросив подружжя до тетраподу, щоб привітати і передати грамоту. З поведінки ювілянтів було видно, що вони справді не сподівалися того, а коли гостей запросили додому на обід, то Ева (дячиха) запитала, хто тільки наварить на всіх.

Довгий час ми там співали, веселилися і пригадували минуле – від народження чи Евиного у Каніжі, чи Михалового у Магіч Малі; як наші приїхали, де хати будували, як жили-поживали та як кохалися й одружувалися.

Ця пара успіла півстоліття жити чесно та набожно, не занедбуючи своє й працюючи для достачі життя. „Хоч не легко було, та все-таки вижилося“, – наголосив гордо Михайло під час обіду. „Як добре що я не знала про підготовку свята, – каже Ева. – Я би ночами не спала від клопоту, а так на усе готове прийшла“. Родина Кава має також родичів, котрі поволі наближаються до 80 років свого подружнього життя. Про них хіба іншого разу хтось інший.

о. Никола Ступляк

UKRAJINSKA ZABAVNA VEČER U SLAVONSKOM BRODU

Tradicionalna ukrajinska zabavna večer u Slavonском Brodu, koju priređuje KPD „Ukrajina“, ove godine održana je 20. siječnja. Ranije zabave su održavane u hotelu „Park“, no s obzirom da se on sada renovira, zabava je bila u „Slavonskom restoranu“ koji je Ukrajinčima u Hrvatskoj poznat i po tome što se u njemu već niz godina održava Festival dječjeg stvaralaštva. Velika pogodnost ove lokacije je prostrana dvorana, a također i veliki parking.

Mješoviti zbor KPD „Ukrajina“ iz Sl. Broda

Poseban gost iz Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj bio je ataše za kulturu Jaroslav Simonov sa suprugom, a kao uzvanici bili su nazočni predstavnici svećenstva kao i predstavnici nekoliko kulturno-prosvjetnih društava iz Hrvatske i inozemstva.

Nakon uvodnih pozdravnih riječi organizatora, zbor i dječji orkestar spomenutog društva izveli su umjetnički program. Pod ravnanjem prof. Larise Uglješić zbor je izveo pet ukrajinskih i tri hrvatske pjesme, a dječji orkestar, koji vodi Mihajlo Semenjuk, jednu pjesmu s vokalom i dvije samo instrumentalno.

Od društvenih igara standardno su organizirane tombola i ples srdaca, no i one su bile sasvim dovoljne jer su bogat program zabave pružila dva orkestra. Gostovao je orkestar KPD-a „Taras Ševčenko“ iz Banje Luke izvodeći ukrajinske melodije, a obilje hrvatske glazbe dao je domaći orkestar „Svirci“.

Odaziv domaćih gostiju je bio manji no što se očekivalo, no unatoč tome bilo je nazočno preko dvije stotine posjetitelja te je u vedrom raspoloženju zabava potrajala sve do četiri sata u jutro.

Organiziranje zabave „odradilo“ je tek nekoliko entuzijasta, a bilo bi poželjno da se aktivno uključe i ostali članovi KPD „Ukrajina“. Time bi bile obogaćene i druge aktivnosti, a budućnost i ove manifestacije izvjesnija.

Po podatcima M. Semenjuka

Članovi dječje glazbene skupine i orkestra

NIJE BAL AL' JE IPAK S GLAZBOM

Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba postoji već 35 godina, a skoro isto toliko je duga tradicija održavanja godišnjih kulturno-zabavnih večeri. S obzirom da je princip preuzet iz modificiranog давног обичаја предкоризмених веселица, ова у Загребу, popularno звана – бал, imala je i točan termin – друга субота у другом мјесецу. Од овог термина се одступило свега 2-3 пута и то због „више силе“, а из истих разлога традиција је једне године и прекинута – на почетку домовинског рата.

Sastavni dio tradicije bilo je održavanje u nekom od primjerenijih restorana („Internacional“, „Sport“, Gradski podrum, K pivovari ...) te program koji se sastojao iz službenog i zabavnog dijela. U prvom dijelu bi glazbena (i eventualno folklorna) sekcija u vidu godišnjeg koncerta izvela nekoliko svojih najboljih točaka, a bilo je skoro uobičajeno da se u goste pozove i drugo kulturno-umjetničko društvo koje je popunilo svoj dio programa (zbor, folklorni ples ili orkestar sa solistima).

Ove godine, bez vidljive „више силе“, tradicija je malo modificirana. Doduše, termin je bio 17. veljače – трећа субота, но изостао је уобичајен „бал“, а одржано је својеврсно друženje у просторијама споменутог друштва у Vodovodnoj 15.

Ulaz je bio besplatan, a pozivnice su poslane selektivno (valjda zbog izostavljanja nepoželjnih gostiju, па макар они били и оснивачи тога друштва). Zajedno s uzvanicima, odazvalo se ukupno четридесетак гостију – углавном чланова друштва.

Nakon pozdravnih govora održan je kraći glazbeni program u kojem su nastupile soprani Blaženka Blažinić i Tajana Seder uz pratnju Dragane Petravich на електричном гласовиру. Repertoar se sastojao od tri hrvatske i šest ukrajinskih narodnih pjesama. S obzirom da se radi o profesionalnim glazbenicama, не треба посебно ни истичати одушевљење назочних високом разини интерпретације.

Druženje je nastavljeno uz izborom vrlo bogatu i obilnu zakusku, а и пића није недостajало. U лежној атмосфери гости су се задржали у угодном разговору, а мало се и запјевало. По ријечима Таяне Седер, спонтано су запјевале будуће чланице женског збора који ће она водити у гледно вријеме. #

Predsjednik Društva Slavko Burda, отправник послова Veleposlanstva Ukrajine u RH Anatolij Černyšenko i svećenik Ivan Hrynyšen

Buduća voditeljica ženskog zbora Tajana Seder i Blaženka Blažinić

Hoće li to biti budući ženski zbor ili pjevačka skupina?

Prigoda za razgovor ugodni

ХОЧ НЕ БАЛ, ТА ОДНАК З МУЗИКОЮ

Культурно-просвітне товариство русинів і українців Загреба існує вже 35 років, майже такого віку й традиція організації річних культурно-розважальних вечорів. З огляду на те, що принцип взятий з модифікованих звичаїв перед великоднім постом, ця подія в Загребі, популярно звана – бал, мала й уточнений термін – друга субота другого місяця. Через „вищі сили“ від визначених часових рамок відступали лише 2-3 рази, а на початку недавньої війни бал раз і припинився.

Складовою частиною традиції було й те, що бал проводили в одному з кращих ресторанів («Інтернаціонал», «Спорт», Містовий підвал, В пивоварні ...) а програма складалася з мистецької і розважальної частини. В першій частині музична (інколи фольклорна) група виконувала декілька своїх найкращих перлин; був звичай в гості запросити й котре з товариств, котре також подало свій внесок в програму (хор, танці або оркестр зі солістами).

Цього року, без якоїсь очевидної причини „вищої сили“, традиція була трохи модифікована. Щоправда, дата була 17 лютого – третя субота, не відбувся й звичайний бал, а замість нього учасники мали змогу поспілкуватися в приміщенні згаданого т-ва (вул. Водоводна, 15.)

Вхід був безкоштовний, а за прошення надіслані вибірково (мабуть, щоб не прийшли небажані особи, хоч би вони були й засновниками цього товариства). Включно з гостями серед присутніх було біля сорок осіб – переважно членів товариства.

Після привітання відбулася коротка музична програма, в котрій виступили сопрано Блаженка Блажинич і Таяна Седер у супроводі Драгани Петравич на електронному фортепіано. Репертуар склався з трьох хорватських та шести українських народних пісень. З огляду на те, що згадані митці є професіоналами, зрозуміло, що присутні були дуже захоплені високим рівнем виконання.

Спілкування було продовжено біля, вибором і кількістю, дуже багатого фуршету. Не забракло й напоїв. В піднесеному настрої гості затрималися для приємної розмови, й укотре за вечір пролунала пісня. За словами Таяни Седер, співали члени майбутнього жіночого хору (або групи), яким вона планує керувати. #

8. UKRAJINSKA VEČER

Osma ukrajinska večer koju je u Društvenom domu u Lipovljani- ma 03. veljače o.g. organiziralo Kulturno-prosvjetno društvo Ukra- jinaca „Karpati“, uz sve pohvale za prvorazredan ugođaj, ujedno je lijep primjer vrhunske brižnosti i umješ- nosti organizatora. Taj duh se ogle- dao kako u programu tijekom večeri, tako i svim maštovitim poprat- nim pojedinostima. Po svoj prilici, to se naslućivalo i prije zabave jer su ulaznice rasprodane „isti dan“.

Iako je za izvođače iskorišten bočni prostor uz dvora- nu, a raspored stolova unutar nje maksimalno koncen- triran, još uvijek je ostao popriličan broj interesenata za koje više nije bilo ulaznica.

Posjetiteljima je već prvi dojam govorio da večer „obećava“. Aranžirana scena, klasje na zidovima, uk- rasi na stolnjacima, posebno složene salvete, cvjetni aranžmani na stolovima, lijepo dizajnirane ulaznice, oznake stolova i jelovnik te prigodni letak s podacima o društvu i njegovim aktivnostima bili su samo daljnji pokazatelj pažnje organizatora, nakon što su već na samom ulazu, uz dobrodošlicu, posjetitelji bili zakićeni.

Mirko Fedak i Anatolij Černyšenko

cifičnosti i bez svatovskog prizvuka.

Jelovnik je bio priča za sebe – ako se i o okusima može govoriti. „Kuharski nonet“ pod ravnanjem gospodina Damira Saltisa, pripre- mio je obilje delicija ukrajinske kuhinje. S obzirom da se fantastični okusi ne mogu riječju dočarati, treba bar nabrojati sastav jelovnika:

Predjelo – donjecki plov / pi- kantna salata od piletine ; odeski peljmeny varenyky / kokošja juha s punjenim jastučićima.

Glavno jelo – krimska pečenka zavivanec / odre- zak punjen svježim sirom i gljivama ; pohani raželati od piletine ; umak od gljiva ; krumpir na maslacu ; heljda s lukom ; sate od riže / bliha ; zelena salata ; salata od svježeg zelja.

Kasna večera – pyrohy sa sirom i sa zeljem.

Posluživanje je bilo besprijekorno, bez zastoja i čekanja jer tu su ulogu preuzeli svi mlađi članovi druš- tva (uglavnom plesači). Na taj način, cijelu organiza- torsku ekipu sačinjavalo je oko četrdesetak ljudi koji su zdušno obavili svoju preuzetu ulogu. Zato se svaki od oko dvjestotinjak gostiju u samoj dvorani mogao

Tradicijska dobrodošlica s kruhom i solju

Mješoviti zbor KPDU „Karpati“

Kićenje simpatičnim plavo-žutim cvjetnim buke- tićem je asocijacija na slično kićenje uzvanika na svadbama, a ovdje je i s nacionalnim bojama.

Uz uvodni pozdrav predsjednika društva „Karpati“ Mirka Fedaka , večer je otvorio gospo- din Anatolij Černyšenko – otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj. Iz spomenutog veleposlanstva bili su nazočni i vojni ataše - pukovnik Volodymyr Kondratiuk te ataše za kulturu Jaroslav Simonov. Naravno, po tradiciji, uz zabavni, večer se sastojala i od umje- tničkog dijela u kojem su, sa svojim biranim toč- kama, nastupili folklorna skupina i zbor društva „Karpati“.

Sve pojedinosti programa zabilježene su kamerama predstavnika medija (uključujući i televiziju), a i gosti su iskušali svoja fotografska umijeća.

Tijekom cijele večeri, koju je vodila gospođa Karmen Valenta, skladan gla- zbeni ugođaj pružila su dva ansambla. Sivčov ansambl iz Novog Sada izvodio je ukrajinske i pokoju rusinsku pjesmu. U tome je vršnu izvedbu dala renomi- rana solistica Ahneta Timko. Za hrvatsku glazbu pobrinuo se jedini ženski tamburaški orkestar u Hrvatskoj – „Garavuše“ iz Požege. Spomenute garavuše (doduše – malo „šatirane“), iako vrlo mlade, već imaju zavidno bogat i po pro- filu raznovrstan repertoar. Zato što sa specifičnim stilom, uz vodeći vokal koji ima izvanredne glasovne mogućnosti, vrlo kvalitetno izvode narodne, country i zabavne melodije, a ni balade im nisu poteškoća, za očekivati je da će ovaj ansambl u predstojećem periodu suziti lepezu svog interesa te da će u odabranoj sferi doseći vrhunac glazbenog umijeća uz kristalizaciju svojih izvođačkih spe-

Kićenje gostiju

Najmlađi

Generacije

Estetske pojedinosti

U L I P O V L J A N I M A

Plesni par – poziranje za N. gazetu

Element iz plesa opryškiv

osjećati kao da je sve priređeno upravo za njega. Gosti su imali priliku sudjelovati u tradicionalnom plesu srdaca, a tko je tu ostao nezadovoljan mogao se okušati u igri na sreću - tomboli.

Također, jedna od ugodnih pojedinosti koja se mogla primijetiti, bili su vrlo brojni sponzori ove večeri. Impozantan broj privatnih tvrtki i pojedinaca iz mjesta i šire okoline, njih oko pedesetak, najbolji su pokazatelj visoke razine zajedništva na ovom prostoru.

Uz sve zadovoljstvo viđenim, ipak treba se sjetiti i onoga što nije moglo biti viđeno. Bilo bi dobro da se moglo primijetiti bolje zajedništvo unutar cjeline ukrajinske nacionalne manjine. Nadalje, šteta što su, uz svu plesnu razigranost, Ukrajinci još uvijek bez svoga bar jednog orkestra (ako se ne računa specifični dječji orkestar u Slavskom Brodu). Šteta što niz vidova amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva među Ukrajincima u Hrvat-

skoj uopće ne postoji. Jednom se mora nekako početi.

Uz postojeće materijalne resurse, imponira vidjeti ovakvu harmoničnost organizatorskog potencijala, koja je rezultat dugogodišnjeg iskustva u priređivanju i zahtjevnijih manifestacija. Te potrebe su sada svedene na puno manji opseg, koji ova ekipa može „odraditi malim prstom“. Je li se to nacionalnu manjinu, ili njen dio, uljuljuje u uvjerenju da ona tih potreba ni nema?

A. P.

Ples „Hopak“ – vrlo dojmljiv završetak

Agneta Timko

Godine nisu važne

Dvorana prepuna veselja

Ženski tamburaški sastav „Garavušė“

Kulminacija u country stilu

Možda i glavni doprinos slavlju dale su „izvedbe kuharskog ansambla“

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ГОЛОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ, ПАНІ ЯРОСЛАВИ ГАРТЯНІ

Шановна пані голово,

Як стало відомо більшості української громадськості в Хорватії, наприкінці минулого 2006 року в Загребі відбувалася чергова річна нарада Європейського конгресу. Факт, що засідання ЄКУ регулярно проводяться в країнах Європи, де мешкають українці, виправдано дає підстави очікувати, що це, крім формальних і протокольних заходів, дає поштовх і нагоду українцям конкретної країни, керівникам громад та установ для афірмації українства у цій країні.

У звіті про VIII річну нараду ЄКУ, який підписуєте Ви спільно з секретарем, паном Любомиром Мазуром, між іншим зазначено:

...Голова ЄКУ Ярослава Гартяні привітала офіційних хорватських і українських гостей, делегатів організації - членів ЄКУ і представників української громади з Хорватії.

Шановна пані голово Європейського Конгресу Українців, в столиці Республіки Хорватія Ви вітали тих, що були присутні, і тих, хто дістали запрошення брати участь. Але серед офіційних хорватських і українських гостей та представників українських громадських організацій і установ міста Загреб та Хорватії Ви не могли вітати тих, яких не було. А не було, бо не були запрошені:

- представники Товариства української культури - Загреб,
- представники Спільноти українських жінок при греко-католицькій церкві св. Кирила і Мефодія - Загреб,
- представники товариства Хорватсько-українське співробітництво (ХОРУС) - Загреб,
- представники Кафедри української мови і літератури (понад півсотні викладачів і студентів) Філософського факультету Загребського університету,
- представники Спільноти викладачів української мови початкових шкіл Славонії і Срему,
- представники української національної меншини та діячі українського радіомовлення міста Вуковар,
- чимало громадських та культурних діячів Хорватії, які десятиріччями давали і дають свій внесок у справу збереження і афірмації українства в нашій державі та й ширше.

Чому не були запрошені, і чому не були присутніми значна кількість передових діячів в українських справах із Загреба та Хорватії взагалі? Хтось мусить дати відповідь? Або Ви не знаєте, або я помиляюся? Чому передові носії українства в Республіці Хорватія були виключені з офіційних частин програми? Чим Ви керувалися при створенні "цікавої" добірки представників українства у Хорватії та запрошених гостей? Вірю, що відповідно розбереться на Вашому першому черговому засіданні. Заради правди, треба визнати, що більшість із згаданих все ж таки отримали запрошення – але... на концерт двох самодіяльних фольклорних гуртків! Мабуть для того, щоб продемонструвати велику радість народних мас від успішно закінченої наради, чи ж може - як куліси щасливої спіль-

ноти, масовок до відомого сценарію з комуністичних часів!?

Дозвольте поінформувати Вас, що у нас в Хорватії, одразу після закінчення засідання Європейського Конгресу Українців, в українському місячнику *Наша газета*, що виходить у Загребі, з'явилася низка публікацій - як відгомін на дивовижний склад Вашого засідання. Зокрема, на запитання редактора газети пана А. Павлешина до голови Української всесвітньої організації, всім нам у Хорватії відомому українському поетові, політику, дипломатові пану Дмитру Павличкові: *чи під час цього візиту йому була надана можливість зустрічі з українською інтелігенцією в Хорватії, відповідь була коротка: Ні!!*

Голова ЕКУ Ярослава Хартяні під час наради в Загребі 2006 р.

В тому ж самому виданні, під заголовками «Де приховати поета» - українською мовою та «Поет на Якушевіці» - хорватською, з неприхованим обуренням виступає відомий в Хорватії україніст, проф. доктор наук Євгеній Пашенко. Йдеться знову про поета Дмитра Павличка, як особу, що відіграла першочергову роль у своєчасному визнанні з боку України незалежної Республіки Хорватія, і якого організатори його перебування на хорватській землі просто *приховали від хорватської громадськості, від журналістів, і особливо від студентів україністики.*

Іронізуючи над виявленням економічної ментальності місцевого організатора (рівень розміщення гостей в районі Якушевац, відомому комбінатом переробки сміття), над особливостями ритуальності та ментальності керівництва меншини, автор запитуються: *Якщо вже люди збираються у Загребі як представники українського європеїства, то вони мусили зустрітися з українською та широкою хорватською громадськістю, виступити перед пресою - аби розповісти про Україну!? Натомість, тих людей водили напоказ „по верхах“ і ретельно приховували від громадськості, що є, здається, методом і стилем відносин між верхівкою діаспори та українською громадою в Хорватії.*

Говорячи про донині небачені темпи створення культу особи однієї особи в українській діаспорі Хорватії, проф. Пашенко робить висновок, що *українська меншина повинна, нарешті, розібратися у своїх справах!*

У розгорнутій статті *Хто то там представляє українців у Загребі, Хорватії і Європейському конгресі?* про згадану сесію, зокрема, пише: *... Річна нарада Європейського Конгресу українців, вже вдруге проведена на Якушевіці, заслуговує окремого аналізу і опрацювання теперішньої глибокої розладнаності суспільного життя, яке оформлює одна людина.*

....Справді, не знаю що це за маніпуляція організатора, бо йдеться про Конгрес європейської української діаспори в Європі, про питання з життя й діяльності українців міста Загреб, Хорватії та Європи.

Заголовок *„Річна нарада європейського конгресу українців“* занадто серйозна, щоб ту подію перетворювати в нагоду для прояву театральної промоції порожньої пихатості...

Шановна пані голово,
те, як Ви разом з місцевим організатором провели у Загребі сесію українців європейських країн без участі передових українських організацій та інтелігенції, викликає запитання: чи не йдеться про створення фону для промоції дилетантського рівню керівних кадрів старшого віку?! Чи Ви звертали увагу на те, як виглядають структури національних європейських конгресів, наприклад, у Євреїв, Поляків, Мадярів, Хорватів...?!

Генерація котра може, знає і хоче новий шлях ЕКУ

Європейський конгрес українців в кожному випадку не повинен перетворюватися на вираз власного афішування за принципом "я тобі - ти мені." Це не повинно бути зібрання кількох голів самодіяльних колективів із колишніх соціалістичних країн Центральної та Південно-Східної Європи! ЕКУ є і може бути серйозною силою українства європейських країн. Окрім ухвалення Резолюцій великих ідеалів, ЕКУ повинен покласти перед собою найсерйозніші завдання. До складу ЕКУ, замість певного похилого віку керівників на рівні самодіяльних колективів, повинні входити молодші люди, високоосвічені, авторитетні у своїх країнах, із господарськими, науковими, політичними позиціями... Тільки такий склад керівництва ЕКУ може перспективно і реально діяти й лобювати за інтереси українців у європейських країнах та значною мірою і за Україну як державу.

Не входячи, в цілому, у передвиборчий і виборчий маркетинг та новообраний склад керівництва ЕКУ, дозвольте ж засвідчити „велику радість” що ось, і ми з Хорватії, без демократичної згоди більшості української громади, начебто „зробили свій внесок” - проголошений головою зібрання дилетантських рівнів - обрання „першим заступником голови ЕКУ” відому особу з нашого середовища! В такий спосіб, напевне, міжнародний авторитет ЕКУ зазнає ще більшого піднесення і зміцнення!

Кому потрібен цей гротеск, як найвищий результат Вашого перебування в столиці Хорватії та „демократичного обрання”, пані голово?! Або ж може тепер стане ясно, чому саме оте зібрання „європейських українців” відбувалося десь там, у бур’янах передмістя, майже скрито і закрито, далеко від мислячої української громадськості Загреба і Хорватії?!

Проте, надія існує. Думаю, що цілком зрозумілі тенденції, виявлені низкою делегатів. Це передусім висловлення представниці з Греції, яка заявила „що очікувала чогось іншого, що все це буде робитися якимось інакше”! Такі ж ставлення виявляють і представники середнього та молодшого віку, делегати з Польщі, Латвії, Данії, Естонії, Франції, Болгарії та декотрих інших країн, які вимагали йти новими, демократичними шляхами.

З пошаною !

Борис Гралюк

Загреб, лютий, 2007 року.

Фото: А.Павлешин

IZLOŽBE U RIJECI

U izložbenoj galeriji riječkog Državnog arhiva, u nazočnosti tridesetak posjetitelja i uzvanika, otvorena je 20 veljače o.g. velika kombinirana izložba ukrajinskih autora – arhitekta-restauratora doc. Zynovija Sokolovskog i njegove kćeri (koja sada živi u Hrvatskoj) akademske slikarice Olene Sokolovske-Đeri. Izložbu, koja će biti otvorena do 02.ožujka, organiziralo je kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ Primorsko-goranske županije.

Ekspoziti su bili izloženi, po autorima i tehničari, u tri dvorane ukupne površine oko 500 četvornih metara. U jednoj dvorani su bili izloženi radovi Z.Sokolovskog - crteži tušem drvenih crkava zapadne ukrajine. Ova izuzetna izložba već je bila postavljena u Zagrebu i Lipovljanima u organizaciji Društva za ukrajinsku kulturu. U druge dvije dvorane bili su radovi O.Sokolovski-Đeri – u jednoj posebne tkanice u Ukrajini zvane „ližnyky“, a u drugoj – ulja na platnu.

Verica Provči, dr.sc. Bogumil Karlavaris i Vladimir Provči nakon otvorenja izložbe

U popratnom katalogu izložbe mr.sc. Z.Balog je napisao: „Po vokaciji Olena je vedri i nespuntani kolorit. Njene slike su pravi buket boja, te ova vesela i slobodna dimenzija stoji u lateralnom kontekstu s čvrstom strukturom klasičnog crteža.“ U istom katalogu mr.sc. Anna Krpan kaže: „Ližnyk je poseban proizvod ukrajinske narodne umjetnosti istkan tehnikom kućnog tkanja, koji se koristio od davnina, a u naše vrijeme u ulozi prekrivača. Tkan na starim tkalačkim razbojima, prema staroj tehnologiji iz prirodne vune, on nije samo utilitarno neophodan, nego i estetski besprijeoran.... U zapadnoj Ukrajini u tkanju su najpopularniji geometrijski motivi koji predstavljaju davni jezik simbola... neophodna sastavnica umjetničke vrijednosti je kolorit, koji se formirao tijekom stoljeća pod utjecajem primjene boja isključivo prirodnog podrijetla...“

Nakon otvorenja priređen je domjenak na kojem su nazočni imali priliku kušati neka od rusinskih i ukrajinskih jela. Šteta što na svečanosti otvorenja ove vrijedne izložbe nisu mogli biti nazočni i autori.

Vladimir Provči

СТОЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ЛІБОВИЦЬКОГО ТА ЮРІЯ ШЕРЕГІЯ

16 січня у словацькому місті Пряшеві в Театрі ім.О.Духновича (колишньому Українському національному театрі) відбулася урочиста академія присвячена століттю з дня народження двох визначних представників українського театрального мистецтва в Закарпатській Україні та Словаччині – Володимира Лібовицького (1906-1984) та Юрія Шерегія (1907-1990).

Директор театру Маріан Марко, відкриваючи урочистий вечір привітав, зокрема, радника Посольства України в Словаччині Івана Новицького та Генерального консула України в Пряшеві Євгена Перебийноса. Оба вони у своїх виступах підкреслили безпосередню пов'язаність творчості Ю. Шерегія та В. Лібовицького з Україною. Євген Петрович Перебийніс між іншим, повідомив, що Ужгород буде вшанувати пам'ять Юрія Шерегія 28 січня й щиро підтримав ідею, щоб Закарпатський театр в Ужгороді було названо Театром ім. братів Шерегіїв.

Про життя і багатогранну діяльність обох артистів розповів автор цієї статті. Він підкреслив, що В.Лібовицький (чех, народжений на Волині) основи балетного мистецтва здобув у танцювальній школі Василя Авраменка в Рівному та у Вищій школі балету Єлісавети Никольської в Празі. Ще в часі студій він танцював на сценах провідних театрів Праги, а після закінчення школи став солістом Словацького національного театру в Братиславі. В 1937 році зайняв посаду директора майже розваленого Земського Підкарпатського народного театру в Ужгороді, який поставив на ноги. Не погодившись з антиукраїнською орієнтацією керівництво театру він здався цієї посади й заснував в Ужгороді приватну танцювальну школу, яка після двох місяців внаслідок Віденського арбітражу в листопаді 1939 р. зникла. В. Лібовицький переселився в Хуст, де став режисером державного театру Карпатської України „Нова сцена“, очолюваною Ю. Шерегієм. Після її ліквідації в березні 1939 р. повернувся у Прагу, звідти виїхав у Швейцарію, де став балетмейстром та режисером театрів в Люцерні, Цюріху та Женеві, а також засновником ряду театральних колективів в таборах інтернованих польських та радянських військовополонених. Після війни В. Лібовицький був співзасновником Молодіжного театру та танцювальної групи Армійського художнього ансамблю ім. Віта Неєдлого в Празі. В Пряшеві він в 1954 р. заснував балетну групу оперети Українського національного театру, яка згодом перетворилася у танцювальну частину Піддукланського українського народного ансамблю. Будучи звільненим з посади керівника цієї групи він в с. Псари під Прагою побудував невеличку дачу в якій прожив двадцять років. Умер у Празі від рака горла.

Юрій Шерегія (уродженець села Дусино Свалявського району Закарпаття) був всебічно обдарованим митцем театру: актором, режисером, педагогом, драматургом та істориком театру. Ще будучи учнем Ужгородської гімназії він заснував пластові театральні гуртки та виступав у театрі „Просвіта“. Під час навчання в Празі він разом з братом Євгеном заснував театр „Верховина“. Після повернення на Закарпаття він став директором театру „Нова сцена“ в Ужгороді та Хусті, після скасування якого угорською окупаційною владою він через Румунію виїхав в Югославію де заснував ряд драматичних колективів серед русинів Сербії та українців Боснії. В Празі він заснував театр „Українська драматична студія“, у Львові та Дрогобичі залучився до праці тамтешніх театрів. Після війни став режисером професійних словацьких театрів у Пряшеві та Кошицях а позаштатно співпрацював з Пряшівським

українським національним театром, на сцені якого поставив десять прем'єр, головним чином, із української класичної драматургії. В 1954 р. при УНТ заснував 75-членну оперетну групу (хор, балет, оркестр), яка згодом перетворилася в Піддукланський український народний ансамбль. В ньому для Ю. Шерегія (як „українського буржуазного націоналіста“) місця вже не знайшлося. Разом із сім'єю він виїхав у Братиславу. Працював режисером словацького та угорського театрів і за-

Юрій-Августин Шерегія

снував самодіяльний український Театр ім. Шевченка, який успішно діє по сей день (під керівництвом його дочки Ольги Грицак).

Нащадкам Ю. Шерегія залишив 26 рукописних томів спогадів „Моє життя в мистецтві“, з яких довідуємося, що за понад 60 років своєї театральної діяльності він лише на професійних сценах зіграв 129 ролей, поставив 233 прем'єри, написав 32 та переклав 28 п'єс. Вже після смерті Ю. Шерегія вийшла друком його капітальна праця „Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945 року“ (Пряшів, 1993, 412 с.), яка надовго залишиться неперевершеним джерелом відомостей про театральне мистецтво найзахіднішої галузки українського народу.

Директор Державного театру в Кошицях Петро Гимич та заввідділом Словацького театального архіву в Братиславі Ян Яборнік доповнили вступну доповідь цінними

архівними матеріалами про діяльність обох майстрів сцени у Словаччині.

В художній програмі ювілейної академії виступила танцювальна група Пульсу (колишнього Піддукланського українського художнього ансамблю) з танцем „Гуцульські коломийки“ (керівник М. Морохович). Артистка Ліна Гвань (довгорічна дикторка української редакції радіо „Свобода“ Галина Мовчан) майстерно представила на сцені монодраму Ю. Шерегія „Голодний“ з 1933 року, а зять Ю. Шерегія Василь Грицак (довгорічний співак опери Словацького національного театру в Братиславі) виконав дві арії із музичних комедій свого тестя.

В частині „Спогади“ дочка Ю. Шерегія Ольга Грицак наблизила глядачам сімейний портрет свого батька, Левко Довгович зворушливим словом розповів про те, як Євген Шерегія в 1957 р. „витагнув“ його із сибірського ГУЛАГ-у в Ужгород, а Юрій – влаштував його на роботу в Чехію. „Обоє вони захопили мене до національно-виховної роботи, посередництвом драматичного мистецтва, співу й музики і я досі залишаюся вірним їх заповітам. На похороні Ю. Шерегія я мав честь виголосити прощальну промову“. Учні Ю. Шерегія Анна Смотер та Михайло Забавський розповіли про величезний вплив Ю. Шерегія та В. Лібовицького на театральну молодь. В заключній частині вечора було продемонстровано чеський архівний кінофільм „Никола Шугай“, знятий з ініціативи і при фаховій співпраці В. Лібовицького та в його хореографії 1946 р. Фільм було незадовго після прем'єри стягнуто з прокату з політичних мотивів (ніби то з-за „антисемітських“ кадрів у ньому). На академії, по суті, відбулася пряшівська прем'єра цього фільму після 60 років.

Урочиста академія, присвячена двом визначним представникам театрального мистецтва Закарпатської України та Словаччини, головними організаторами якої була Асоціація українців Словаччини та Наукове товариство ім. Шевченка в Словаччині, була достойним вшануванням їх пам'яті. Сучасному поколінню вона пригадала майже забуті імена людей, які у надзвичайно важких умовах будували фундаменти театрального мистецтва і прокладали стежки до нього.

Для "UA-Reporter.com" академік Микола Мушинка

ЗАЗБИРУЮЧИ ПРНЯВОРСЬКІ ЧЕРЕПКИ СПОГАДІВ НА НЕВТОМНОГО ДІЯЧА УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЮОРІЯ А. ШЕРЕГІЯ

*Чаруй мені минувші дні
Літа ті молодії
Прегарні золотаві сні
Щой рай і ті надії*

*Заграй старий як потечуть
Дві слъози на личеньку
Що легше стане на душі
І легше на серденьку*

(Записав А.П. від А.Г.Галюка в Деревенті, в середині сімдесятих років)

Готуючись до згаданої промови, я зосередив мої спогади на окремій своєрідній рисі пана Шерегія – особливе відношення до актора і зокрема до аматорів. Бо після прняворської сцени, коли я вже мав акторський досвід у Хорватському народному театрі в Загребі, та в фільмі, загадковість того, як пан Шерегія умів сфанатизувати драматичний гурток здавалася мені чимось майже містичним. Ще й сьогодні я здивований як він вдало вибирав носіїв ролі, а потім як педагогічно з аматорів «витесував» верх вершини акторської майстерності й

«Маруся Богуславка» - гаремовий танець – солісти С.Паїч і А.Павлешин

Драматичний гурток КМТ-ва ім. Т.Г.Шевченка в Прняворі – п'єса «Маруся Богуславка»(1968 р.) ; перший з ліва – Юрій Шерегія, перший з права – Іріней Тимко

Близько десятка років тому, в загребському КМТ-ві був підготований вечір спогадів Юрія А. Шерегія, в котрому і я брав участь з доповіддю про діяльність згаданого велета українського театрального мистецтва яка, між іншим, певний період розгорнулася і між українськими самодіяльними колективами в колишній Югославії, зокрема найяскравіше в Боснії, тобто в двох містах - Прняворі та Баня Луці.

В Баня Луці ця діяльність розвинулася пізніше, коли в Прняворі, з локальних причин, вже стихала. Мій життєвий шлях склався так, що в Баня Луці я не міг до праці приєднатись повністю, тому мої спогади переважно про «молоді літа» й працю в Прняворі.

П'єса «Мати наймичка» - весілля Н.Петрешин, І.Петрешин, Н.Біляк, А.Павлишин, С.Свідерська, П.Козбур

П'єса «Перехитрили» - Оришка (Марія Павлешин) і Антон (Алекса Павлешин)

театрального мистецтва. Коли один аматор вперше побачив, що свою акторську роль виконує так вдало, що й самому важко повірити, то надалі фанатично виконував усі поради режисера й був готовий «гори посувати».

В ті часи «залізної завіси» й Варшавського пакту, приїжджати з Братислави в тодішню Югославію, та ще рік за роком на довший час, не було просто. Дозвіл було одержано завдяки нашим українцям, тобто їхнім зв'язкам «на вищому рівні». Щоб мати змогу хоч трохи побувати на Адриатичі, пан Шерегія приїжджав до нас з уже «до дрібниць» зробленим планом репетицій, так що все було вже на розраховане в часі. Репетиції були пополудні й увечері щодня. Коли на сцені грали головні ролі, решта ансамблю готували танці й вчили потрібні пісні. Музичною частиною займався диригент оркестру радіомовлення Новий Сад – пан Іріней Тимко – також наш великий культурний діяч. В той самий час, наші кравці безкоштовно шили костюми для всіх акторів, а майстри виробили куліси. Важко повірити, але таким чином уся праця й підготовка до прем'єри зайняла лише місяць часу.

Від багатьох сцен, котрі пан Шерегія опрацьовував і мене підучував, була і одна з п'єси «Мати наймичка» – момент смерті «наймички». Марко зрозумів, що то його мати. В ту мить він з болу скрикує «Мамо моя!». За сугестією п. Шерегія, було потрібно в собі викликати емоціональну тямю й подати потрібний трагічний тембр. За словами глядачів, я це виконував так, що їм шкура їжилася.

Коли бажав про це оповісти на згаданому вечорі в Загребі, пригадавши і моменти тих 90-их років, горло мені стиснулося – й доповіді не було. Це був заморожений скрик над трагедією розбитого тіла нашої громади на цих просторах.
А.Павлишин

П'єса «Тихоморський рай» - вінчання Г.Буркуш, М.Каган, І.Петрешин, А.Павлешин

На жаль, в цим моменті, для статі були мені доступні лиш мої власні світліни. – А.П.

IZBOR IZ HRVATSKOG TISKA I TISKOVINA

Izbor i komentari: *Boris Graljuk*

Novi list, Rijeka, 17.II.2007. str.12.

Drago Pilsel:

Majke su jele vlastitu djecu

Od osamostaljenja Ukrajine, 1991.godine, u javnost sve više izbija dugo zatajivana istina o najstrašnijem zločinu boljševičkog sovjetskog sustava - *holodomoru /gladomoru/*, genocidu nad ukrajinskim narodom, izgladnjivanjem do smrti u milijunskim razmjerima. O tom strašnom zločinu poznatom pod imenom Holodomor, u Hrvatskoj je prvi puta javno progovoreno u Zagrebu, pred prepunom velikom dvoranom Muzejskog prostora „Mimara“, 18.studenog 1993.godine. Naša gazeta, kao i neka druga glasila ukrajinske manjine u našoj zemlji posvećuju dužnu pažnju ovom najtragičnijem poglavlju u ukrajinskoj prošlosti. U hrvatskom tisku i drugim medijima informiranja o ovoj tragičnoj tematici globalnih razmjera još uvijek se malo govori. Ipak, poslije objavljivanja teksta o gladomoru, autora Draška Celinga u Glasu Slavonije iz Osijeka od 28. studenog 2006.g., Novi list iz Rijeke objavljuje pogled na ovu tematiku iz pera Drage Pilsela. Ovaj poznati hrvatski publicist, izuzetan poznavatelj odnosa među religijama te međuodnosa unutar komunističkih i postkomunističkih zemalja i naroda na neki način daje novu dimenziju boljševičko-komunističkih zločina nad ukrajinskim narodom.

Pitajući se pod naslovom **Tko je ubio više**, Hitler Židova ili Staljin Ukrajinaca, autor prezentira genuzu višemilijunskog genocida izgladnjivanjem ukrajinskog naroda u vremenu surovog staljinističkog terora:

Gladomor-Holodomor, /umorstvo umjetno izazvano glađu/, pojam je kojim se označava jedan od najstrašnijih, ali i najvećih zločina XX. stoljeća. Radi se o strašnoj, namjerno izazvanoj gladi koja je proždrla Ukrajinu, sjeverni Kavkaz i područje oko donjeg toka

rijeke Volge između 1932. i 1933. godine, a bila je rezultat Staljinove politike prisilne kolektivizacije. Najveći gubici su bili upravo u Ukrajini koja je bila najplodnije poljoprivredno područje Sovjetskog Saveza. Staljin je bio odlučan u svojoj namjeri da u korijenu sasiječe i najmanji trag ukrajinskog nacionalizma. Zapravo, izazvana glad bila je još samo jedan u nizu načina kako napraviti čistku i riješiti se nepodobnih ljudi u redovima ukrajinske inteligencije pa čak i u redovima ukrajinskih komunista. Glad je slomila seljake u njihovom ustrajnom neprihvatanju novog modela kolektivizacije a Ukrajinu ostavila u stanju političke, socijalne i psihološke traume.

Uspoređujući žrtve Holodomora sa žrtvama Holokausta, Pilsel iznosi i mišljenje hrvatskog povjesničara židovskog podrijetla dr. Ive Goldsteina. Prema njemu: *„brojka od sedam milijuna umorenih Ukrajinaca znatno je uvećana i da ih je sigurno pobijeno dosta manje nego Židova u Holokaustu... A Židovi koji se ljute na usporedbu s Holodomorom trebali bi shvatiti da isticanje tog, do sada malo poznatog genocida nužno ne mora značiti relativizaciju masovnog istrebljenja Židova, zaključuje Pilsel.*

Analizirajući odnos službene Rusije, autor kaže: *Taj genocid više nije tabu tema ali ostaje veliki prijevor u odnosima Kijeva i Moskve... Službena ruska vlast nije će i danas taj genocid (kao što turska vlast nije će genocid nad Armencima). Moskva smatra da se radilo o teškoj godini za ukrajinske seljake zbog naravnih razloga: suša, loši urodi itd. Dakako riječ je o cinizmu. To je bio planirani genocid od strane ruskih komunista, ali ne i bez pomoći ukrajinskih komunista lojalnih Staljinu i prepunih mržnje prema bogatim seljacima, zaključuje Pilsel citirajući mađarskog povjesničara Mikloša Kuna.*

Među 15 država koje su priznale Holodomor 1932/33.g. genocidom i zločinom protiv čovječnosti, a koje se redom navode od SAD do Svete Stolice, autor kao da usmjerava očekivanje da će se i Hrvatski parlament pridružiti priznanju ovog genocida nad Ukrajinacima. #

СМІХ ЯК ЛІК // СМІЄН КАО ЛІЄК

(Ne)savjesna samohvala

Moja najbolja
satirična karikatura
i njena puno
bolja inačica

(He)совісне самохвалення

Моя найкраща
сатирична карі-
катура і її багато
краща версія

Tiskanje mjesecnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisacem U Zagrebu, 04.03.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

HRVATSKA - UKRAJINA

Predsjednik Mesić i Markijan Lubkivskij, veleposlanik Ukrajine u RH

Ured predsjednika RH 21.03.2007.

Predsjednik Mesić primio je vjerodajnice Markijana Lubkivskog, veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj. Tijekom susreta predsjednik Mesić i veleposlanik Lubkivskij naglasili su kako Hrvatska i Ukrajina imaju izuzetno dobre bilateralne odnose koje treba intenzivirati na gospodarskom polju. www.predsjudnik.hr

Шановні друзі! Дорогі земляки!

Прийміть найщиріші вітання з Великим Днем Світлого Христового Воскресіння!

У ці весняні дні мільйони людей усього світу зустрічають найбільше з християнських свят – Світле Христове Воскресіння.

Ми віримо в те, що ця єдність, заснована на віковичних християнських моральних цінностях, буде і надалі згуртовувати всіх нас у нашій спільній справі – будівництві кращої долі на шляхах миру та розуміння.

Сердечно вітаючи Вас з Великодніми святами, щиро зичу щастя кожній родині, міцного здоров'я, добробуту, творчої наснаги в усіх гарних починаннях в ім'я розквіту нашої Батьківщини – суверенної України!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

*З найкращими побажаннями,
Надзвичайний і Повноважений Посол
України в Республіці Хорватія
Маркіян Лубківський*

*Христос воскрес! Воістину воскрес!
Щешліва Велька ноц!
Sretan Uskrs!*

*Ivan Tišov: Isusov ulazak u Jeruzalem
Іван Тішов: Вхід Ісуса в Єрусалим*

*Crkva sv. Ćirila i Metoda, Zagreb – Grič
(ulje na platnu 150 x 300 cm)*

SVEČANST POVODOM IZLASKA

50-og BROJA Naše gazete

Str. 3

УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУЛІНАРІЯ

Напередодні вербної неділі, 31 березня ц.р., у загребському Етнографічному музеї представлена українська традиційна кулінарія.

В тій нагоді організовано також виставку писанок.

Стор. 4

В ЗАГРЕБІ ПРОВЕДЕНО ДВА ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ,

ЩЕ ОДИН – В ЛИПОВЛЯНАХ

Стор. 6 і 7

ПІСЛЯ ЛІТУРГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Пише: Маруся Юриста

Фото: Катерина Павлешин ; Цитата за звукозаписом Софії Павлешин

Маруся Юриста повідомляє про наступні події (Позаду, першій зліва: посол Маркіян Лубківський)

Кожне зібрання в церкві СВ. Кирила і Мефодія, особливо після служби Божої українською мовою – це і своєрідне свято зустрічей української громади міста Загреба та його гостей. Сюди приходять люди з широю душею та думками. Ось і останнього разу відбулася приємна зустріч. В кінці служби отець Іван, що її того разу вів, впізнав і привітав присутнього серед прихожан новопризначеного посла України в Хорватії, пана Маркіяна Лубківського. Як і завжди, після служби люди перейшли до просторів, де традиційно збираються. Пан доктор Пащенко, в товаристві якого пан Лубківський прийшов до церкви, представив людям пана Маркіяна.

Він сказав, що пан Маркіян прийшов до храму Божого як вірник, не як офіційна особа. Проте, це ще раз підтверджує, наскільки значимим є для українців збирання в церкві. За словами д-ра Пащенко, це єдине місце в Загребі, де так згуртовано, дружно щомісяця збираються представники всіх поколінь українців, тобто русинів, у столиці Хорватії. Він відзначив особливо символічним те, що новоприбулий посол в першу ж неділю свого приїзду прийшов до церкви і саме тут зустрівся з представником українців Загреба.

Говорячи про нового посла, відзначено, що до Хорватії прибув, можливо, наймолодший посол великого дипломатичного корпусу України. Проте за його спиною чималий дипломатичний досвід, серед яких і організація приїзду до України покійного папи Івана-Павла Другого.

У своєму слові до присутніх пан Маркіян сказав, що він знаходиться тут саме як

вірник греко-католик, і що йому особливо приємно бачити своїх давніх друзів, котрих він привітав, як і всіх присутніх. Вітаючи, пан посол між іншим казав:

«Шановна громадо, шановні мої земляки!»

Я не міг не прийти сьогодні до вас, бо, насамперед, я йшов сюди за покликом душі, за покликом

серця, бо з іншого боку, це і моя церква, і коли я приймав таке рішення, я керувався насамперед великою любов'ю і повагою до нашої громади. Хотів би, користуючись цю нагоду, передати всіма вітання від президента України Віктора Ющенка і від українського уряду.

Хоча я народився на західній Україні, у Львові, але представ-

Після літургії – коротке спілкування парафіян

лятиму я тут всю Україну. (.....)

У всякому випадку хочу вас запевнити, що я приїхав сюди, щоби і підтримати Вас, і одержати підтримку. Можете на мене розраховувати. До нових зустрічей.»

Прихожани церкви, вся громада щиро вітає, нового прихожанина і дипломата з побажанням успіхів у великій і благородній справі представлення України в Хорватії, зміцнення українсько-хорватських відносин. #

Нагода хоч заглянути в новий випуск Нашої газети

‘Želim ukinuti vize između Hrvatske i Ukrajine i uvesti avioliniju Zagreb - Kijev’

Vlado Vurušić ; Jutarnji.list 22.03.2007.
(Skraceno – Naša gazeta)

Markijan Lubkivskij, novi veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj, bivši je savjetnik predsjednika Juščenka

Na dužnost je stupio novi ukrajinski veleposlanik u Hrvatskoj, 35-godišnji Markijan Lubkivskij. Došao je s položaja savjetnika i pomoćnika šefa ureda predsjednika Juščenka. Radio je u ukrajinskoj ambasadi u Beogradu. Diplomirao je hrvatski jezik i književnost.

- Ukrajinsko-hrvatski odnosi su jako dobri, politički dijalog je aktivan, a gospodarska suradnja ima velike mogućnosti daljnjeg razvoja. No, nisu iskorišteni svi potencijali, želim mi je da uspostavimo što je moguće šire kontakte, posebno među studentima, znanstvenicima i sveučilištima. Ipak, mi se još nedovoljno poznajemo. Jedan od naših prioriteta je ukidanje viznog režima, u tom smislu računamo na razumijevanje Zagreba. Želimo uspostaviti avionsku liniju između Zagreba i Kijeva i otvoriti Ukrajinski kulturni centar u Zagrebu, nalik na Goethe institut ili Francuski kulturni centar.

Zainteresiran sam za produbljivanje političkog dijaloga, da nam pomognete iskustvom u pregovaranju s EU i NATO-om. Mislim da u procesu približavanja euroatlantskim integracijama ne smijemo jedni druge izgubiti iz vida, već si moramo pomagati i nadopunjavati se. Važna je i gospodarska suradnja pa ću se zauzimati za to da se robna razmjena koja danas iznosi 121 milijun dolara poveća do 200 milijuna dolara. (.....)

• Prioritet Ukrajine je ulazak u EU i NATO, no koliko stav Rusije koja se protivi proširenju NATO-a može otežati vaše ciljeve?

- Nama je poznat stav Rusije i mi ga uvažavamo. Ali imamo vlastite prioritete i interese. Osim toga, Rusija bi trebala biti zainteresirana za naš ulazak u NATO jer mi kao država članica nećemo dopustiti da Sjevernoatlantski savez na bilo koji način ugrozi Rusiju. Ukrajina kao članica NATO-a neće biti prijateljnija Rusiji već, obratno, dodatna sigurnost. (.....) #

SVEČANOST POVODOM IZLASKA 50-og BROJA NAŠE GAZETE

Sukladno lijepim običajima obilježavanja zaokruženih uspješnih etapa, Društvo za ukrajinsku kulturu je priredilo svečanost povodom izlaska pedesetog broja lista Naša gazeta, čije izdavanje je glavna kontinuirana aktivnost u dosadašnjem petogodišnjem radu društva. Spomenuta svečanost je održana u Zagrebu 16. ožujka o.g. u Palači Matice hrvatske na Strossmayerovom trgu.

Uvodničar je bio prof. Đuro Vodmarović – suradnik Naše gazete od njenog početka, a pregled rada i razvoja

napisao i sljedeće:

„Molim Vas da u ime Savjeta za nacionalne manjine, kao i u moje osobno ime primite i prenesete naše iskrene čestitke za vaše zalaganje za promicanje tolerancije, suživota, multikulturalnosti i svih onih vrijednosti koje doprinose «zajedništva u različitosti», uvažavajući uvijek hrvatsku stvarnost i identitet, a afirmirajući vlastiti.“

Zahvaljujući svim suradnicima, u koje je u ovom periodu bilo uključeno oko 110 osoba, glavni urednik

Svečanost je ujedno bila i prigoda zahvaliti brojnim suradnicima

Darovi u znak zahvalnosti za zasluge

lista, s osvrtom na problematiku malonakladnog izdavaštva, specifičnosti potreba i raspršenost čitateljstva ukrajinske nacionalne manjine i druge aktualne momente, ukratko je izložio glavni urednik Aleksa Pavlešin. Čestitkama i lijepim željama su se pridružili i drugi sudionici svečanosti, ujedno koristeći prigodu iznijeti i vrijedna zapažanja od interesa za list i za ukrajinsku nacionalnu manjinu u RH.

Uzvanici koji su željeli nazočiti, ali se zbog spriječenosti nisu mogli odazvati, uz čestitke poslali su i isprike. Među njima je i predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, gospodin Aleksandar Tolnauer, koji je u čestitci, uz ostalo,

Mr. Teodor Fricki je čestitao i petu obljetnicu Društva

je kao posebnu vrijednost iznio podatak da ih je 1/4 SSS i studenata, 1/4 dipl. inženjera, pravnika, liječnika, ekonomista i sl., 1/4 profesora i svećenika, a 1/4 doktora znanosti, sveučilišnih profesora, diplomata i političara. Naglasio je da je ovakav vrijedan i dragocjen suradnički ansambl pokazatelj dobro ugođenog profila lista, ali ujedno znači i veliku odgovornost za njegov daljnji razvoj.

Na kraju svečanosti, uz zahvalu nazočnima na sudjelovanju, Aleksa Pavlešin je, u ime Društva za ukrajinsku kulturu, u znak zahvalnosti za poseban doprinos u izlaženju i profiliranju Naše gazete, uručio simbolične darove mr. Teodoru Frickom i prof. Đuri Vidmaroviću. #

Dr. Jevgenij Paščenko je iznio vrijedna zapažanja

KONCERT DUHOVNE GLAZBE U VUKOVARU

U Vukovaru je 18. ožujka o.g., u hotelu «Lav», održan koncert duhovne glazbe. Uz organizacijsku potporu Europskog doma - Vukovar, priredili su ga Župa sv. Filipa i Jakova, Evanđeosko-pentekostna crkva - Vukovar, Kršćanska Adventistička crkva - Vukovar, Srpska pravoslavna crkvena općina - Vukovar, Grkokatolička crkva - Vukovar i Islamska vjerska zajednica - Gunja.

Pred brojnim posjetiteljima, u dvosatnom programu sudjelovali su crkveni zbor «Sveta Cecilija» rimokatoličke crkve Sv. Filipa i Jakova, ukrajinski narodni zbor KPD «Ivan Franko» - Vukovar u ime grkokatoličke crkve Krista Kralja, Srpsko pjevačko društvo «Javor», tamburaški sastav Kršćanske Adventističke crkve, solisti Evanđeosko-pentekostne crkve i dječji zbor Islamske vjerske zajednice iz Gunje.

Pod ravnanjem dirigentice Larise Uglješić, sudjelovanjem svih sudionika, program je otvoren hrvatskom himnom

«Lijepa naša», a završen himnom Europe. Nakon koncerta, i izvođači i publika nastavili su se družiti na zajedničkom domjenku. M.Semenjuk

Zbor KPD „Ivan Franko“ iz Vukovara

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ Ю.А.ШЕРЕГІЯ

В неділю, 25 березня ц.р., в Братиславі відбувся вечір пам'яті з нагоди 100-річчя від дня народження актора, режисера та драматурга, натхненого поширювача творів Тараса Шевченка та ідеалів незламності національного руху – **Юрія Августина Шерегія**. Місце проведення вечора був будинок культури Ружінов, а серед організаторів були Посольство України в Словацькій Республіці, Музично-драматичний ансамбль ім. Тараса Шевченка при культурно-і Ружінов, Словацько-українське товариство та Театральний інститут в Братиславі.

Вступне слово було надано дочці Ю.Шерегія п. Ользі Грицак, також вели мову про цього видатного діяча та його діяльність академік Микола Мущинка й доцент Ян Яворник.

В музичній частині програми виконано пісні з

оперет братів Шерегіїв, та арії зі світових опер, режисером яких був Ю. Шерегія. Також виконана третя дія опери С.Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у виконанні членів Музично-драматичного ансамблю ім. Т.Шевченка. Серед солістів були В.Грицак, Р.Коцан, М.Райняк, Ю.Райнякова, З.Сабова та П.Освальд (опера СНТ). Супровід на фортепіано – Ян Мішкович і доц. Раймонд Каноні.

У другій частині поданий концерт Заслуженого Закарпатського народного хору з Ужгороду, яким диригувала п. Наталія Петій-Потапчук.

Заключне слово було з уст п. Інни Огнівець - посла України в Словацькій Республіці. Протягом вечора також проходила виставка архівних матеріалів Театрального Інституту Братислава. (Дані – В.Провчі)

УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУЛІНАРІЯ

У загребському Етнографічному музеї, в рамках виставки «Світ їжі в Хорватії» 31 березня цього року представлена й українська традиційна кулінарія. Цю частину багатого програми підготували українки з греко-католицької парафії св. Кирила і Мефодія в Загребі, а їхнім координатором була п. Маруся Юриста.

Українська програма складалася з багатьох частин. Серед страв приготованих та поданих, а про їхню підготовку, кухарки коротко і оповіли:

- борщ (Тетяна Шагадин)
- вареники (Славця Павлешин і п.матка Наталія Гринишин)
- традиційні великодні писанки – автор Ана Юриста
- традиційні великодні кошичок – зложила Невенка Гралюк

Виставка комерційних писанок була з колекції Марусі Юриста та Бориса Гра люка. Усі страви демонструвалися та куштувалися в українській розмальованій поливаній кераміці з колекції Марусі Юриста котра також і короткою

Маруся Юриста - перша зліва, а до неї – директор музею Дамодор Фріян, аташе з питань культури Ярослав Симонов, археолог Борис Гралюк та відвідувачі

Н.Гралюк, Т.Шагадин і С.Павлешин

З цієї нагоди, завдяки пожертвам парафіян, вийшла у світ хорватською мовою невеличка книжечка-каталог, в яку входить програма представлення, загальний огляд української кулінарії (М.Юриста) та рецепти декількох борщів й вареників, і звичайно, паски. Також згадано про великодні кошичок та сказано кілька слів про Україну.

Хоч уся програма виставки «Світ їжі в Хорватії» була над-

Частина змішаного хору церкви св. Кирила і Мефодія

Частина виставки кераміки й писанок

дповіддю представила Україну та українську громаду в Хорватії, як загально так і з аспекту традиційної кулінарії.

Під диригуванням п. Даряни Блаче, змішаний хор церкви св. Кирила і Мефодія, зі солісткою Тетяною Фільові, виконав «Отче наш» та церковні пісні «Ангел вопіюще» й «Христос воскрес» (старослов'янською мовою) в три версії.

звичайно цікава, відвідувачі зокрема звернули увагу і на цю вартну і дуже вдалу несподіванку у вигляді українських смаків тут в Хорватії. Крім того незвичайне духовне враження справив згаданий хор, а дивовижно ніжний колоратурний сопрано п. Тетяни всі слухачі безперечно згадуватимуть із приємністю ще довгий час.

А.П.

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA KPD UKRAJINACA „KARPATI“

U Lipovljanima je 31. ožujka održana izvještajna skupština KPD Ukrajinaca „Karpati“

Predsjedništvo Skupštine: Ivan Semenjuk, Ankica Mrkša, Ivanka Slota i Mirko Fedak

Već po običaju, zbog velikog broja sudionika, skupštine ovog društva se održavaju u velikoj dvorani Društvenog doma, a to ima i svoje

prednosti, jer je tu i pozornica te se ujedno za sudionike može izvesti i prigodan kulturno umjetnički program. Ovaj put, Skupština je održana nakon programa.

U kratkom, ali dobro odabranom i vrlo doradenom programu, sudjelovali su folklorna plesna skupina i mješoviti zbor Društva, a također, kao gosti, narodni orkestar i plesna skupina KUD Odra – Zabno, s kojim „Karpati“ imaju vrlo uspješnu dugogodišnju suradnju.

Uz članove Društva, bili su nazočni i brojni gosti - predstavnici diplomacije, općine, političkih organizacija, struktura ukrajinske nacionalne manjine u RH, ukrajinskih KPD-a u RH, te brojnih hrvatskih i društava nacionalnih manjina s kojima „Karpati“ imaju vrlo dobru suradnju.

Gosti Skupštine bili su i J.Simonov, T.Fricki, S.Markanović i S.Pavlešim

U samom radnom dijelu skupštine, uz financijsko, izneseno je i izvješće o aktivnostima društva u protekloj godini. To, koliko su te aktivnosti opsežne, a time i znatno prevršuju tehničke mogućnosti izvješćivanja „Naše gazete“, svjedoči i to da je svezak o tome tiskan

Miješani zbor KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana u vidu monografije. U financijskom dijelu posebno privlači pozornost što je, za ostvarenje popriličnog dijela godišnjeg programa, Društvo uspjelo iznaći znatan dio sredstava od županije, općine te od brojnih donatora – što je i preporuka Savjeta za nacionalne manjine RH.

Na kraju su predstavnici spomenutih institucija, struktura i udruga, uz srdačne pozdravne riječi, izrazili i iskrene želje za nastavak ovako kvalitetnog rada. *S.P.*

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

U vukovarskom hotelu „Lav“, 17. ožujka ove godine, održana je izvještajna skupština Saveza Rusina i Ukrajinaca RH.

Hotel „Lav“ u Vukovaru

Uz članove Skupštine (čiji je puni sastav 21 član) kao gosti bili su nazočni i počasni predsjednik Teodor Fricki, načelnik općine Tompojevci Zdravko Galović i mikluševački župnik o. Joakim Simonović, predstavnici Rusina i Ukrajinaca iz Vukovara, Petrovaca, Slavonskog Broda i Lipovljana, te urednik „Nove dumke“.

Dnevni red je bio standardan, kakav je i primjeren ovakvim sjednicama (izbor tijela Skupštine, izvješća, rasprava i njihovo usvajanje, plan rada za ovu godinu), a sve su odluke donesene jednoglasno.

Za osnovnu obavijest, čitateljima ćemo dati stavke kategorija programa i troškova u 2006. god. (zbog jednostavnosti – zaokruženo do na 10 000 kuna):

Ukupna sredstva su oko 1.520.000, u što je ubrojena i dotacija Ministarstva prosvjete - oko 200.000. Od toga pojedine stavke su informiranje – 180.000 ; izdavaštvo – 31.000 ; amaterizam (društva) – 420.000 ; manifestacije – 120.000 ; režije – 400.000 te ljetna škola 250.000.

Između ostalog, predsjednik Saveza je nazočnima priopćio da su napisali u „Našoj gazeti“ neistinito i bez osnove. # (Izvor podataka – suradnik „Naše gazete“)

KAO – SLUČAJNI LAPSUSI (Gaf do gafa – muka urednička)

Podatke za gornji članak nije bilo sasvim jednostavno pribaviti. Naime, navodno, predsjednik je zabranio da itko osim njega daje podatke, izjave i obavijesti. No, na sreću, našlo se onih koji za zabranu nisu čuli, a pojedine dokumente smatraju javno dostupnima, te da se spomenuti embargo ne može odnositi i na njih.

Povodom Skupštine, isti predsjednik je na vinkovačkoj televiziji navodno dao netočnih podataka i nesuvislih tvrdnji. Slična izjava je tih dana objavljena i u Večernjem listu (izdanje za Slavoniju), a kopija vijesti je „faksirana“ i našoj redakciji. Ako je članak vjerodostojan, krive i neprimjerene izjave predsjednika su sljedeće: „U Hrvatskoj danas ima oko 5000 Ukrajinaca i neznatan broj Rusina, a 70 posto ih živi u Vukovarsko-srijemskoj županiji.“ Uz to je kao podatak navedeno da u toj županiji ima 13 KUD-ova Rusina i Ukrajinaca. Nije teško provjeriti da su u ovome svi podatci netočni. Čak i u slučaju da je krivo citiran, spomenutom predsjedniku bi možda bilo bolje da se sam suzdrži od izjava, a da to ne zabranjuje drugima. Naravno, svima će biti drago ako je ovo nespornost. *A.P.*

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ, ПРИСВЯЧЕНІ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ

ЦЕНТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ В ЗАГРЕБІ

Літературний вечір Тараса Шевченка в Загребі відбувся в Міській бібліотеці 8 березня ц.р.. Організаторами були пані Катерина Тодорцев – від імені Централь

Аташе з питань культури Ярослав Сім онов і посол України в РХ Маркіян Лубківський

ної бібліотеки, КПТ русинів і українців Загребу, та представник української національної меншини в Загребі – пан Славко Бурда.

Вечір був присвячений ювілею – 120 років із випуску збірки Шевченкової поезії «Поетичні оповідання», перекладеної хорватською мовою Августом Харамбашичем у виданні Матиці хорватської 1887 року. Скаржачись на стриманий відгук запрошених (минулі роки така подія збирала значно більше гостей), присутніх привітав і взяв вступне слово пан С. Бурда. Маркіян Лубківський, посол України в Хорватії, звернувся зі словами вітання до гостей і з нагоди свята подарував для бібліотеки книги.

Пані К. Тодорцев розповіла присутнім про цей знаковий випуск перекладу Шевченкової поезії. Під час цієї доповіді були презентовані світлина та знімки документів і книг. Також виникла пропозиція перевидати цю цінну книгу. Наприкінці прозвучала коротка музична програма: пані Таяна Седер (сопрано) заспівала кілька українських народних пісень у супроводі Драгани Петравич на фортепіано. #

Таяна Седер – сопрано, і Драгана Петравич – супровід на фортепіано

ТОВАРИСТВО «ХОРУС» В ЗАГРЕБІ

З нагоди річниці й дня народження Т.Г.Шевченка та річниці перекладу його пісень хорватською мовою, студенти Кафедри української мови і літератури в Загребі, разом зі своїм професором Євгением Пашенком, підготували програму для шевченківського літературного вечора. Вечір відбувся 9 березня ц.р. в Товаристві хорватсько-української співпраці (ХОРУС) котре для своїх заходів користується приміщенням кнайпи закритого типу (вул. Влашка. 77).

Після привітання й вступного слова пана Є.Пашенка, до присутніх студентів, професорів і викладачів та представників української громади звернувся посол України в Хорватії, пан Маркіян Лубківський. Після перших речень українською, пан посол продовжив вітати присутніх і вести свою промову

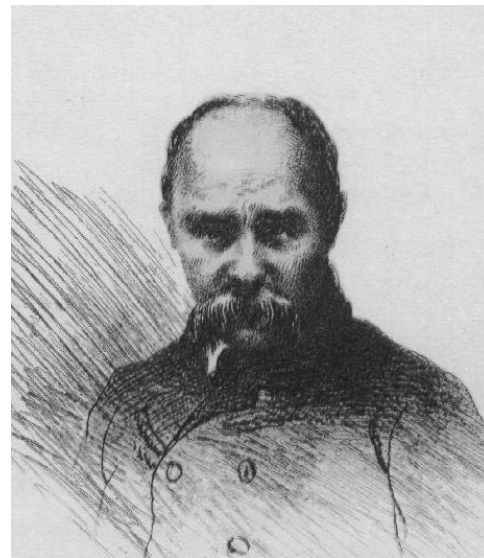
Посол Маркіян Лубківський

Джуро Відмарович амбасадор рет.

Частина гостей літературного вечора

досконалою хорватською мовою. Говорячи про значення цього дня й згадуючи, які з цього приводу заходи проходять в Україні, пан посол запевнив, що це велика честь бути зараз тут між студентами україністики, професорами й приятелями, та що він має надію, що через рік зможемо всі разом підготувати на високому рівні масштабну маніфестацію, присвячену Великому Кобзарю. Підкреслюючи велике значення національних культур та культурних взаємин, пан посол повідомив, що вже проявив ініціативу для **постановлення Українського культурного центру в Загребі** й сподівається, що ця ідея

Т.Г.Шевченко (автопортр.1860 р.)

Голова т-ва «ХОРУС», доцент кафедри української мови і літератури – Євгеній Пашенко

втілиться найближчим часом. На його думку, існування такого центру допоможе у розвитку культурного обміну між Україною та Хорватією та буде корисним в історичному дослідженні інших подій.

Присутніх привітали Джуро Відмарович - амбасадор рет., котрий в цій нагоді говорив і про життєвий шлях Тараса Шевченка, та Андрій Карафіллович – голова Координації хорватських товариств дружби, згадавши в промові й хорватсько-українське т-во дружби.

Пан Є.Пашенко у своїй промові окремо висвітлив декотрі з важливих

і тяжких моментів життя Тараса Шевченка. Також згадав українську діаспору, її організованість й намагання зберегти свою культурну традицію й окремо підкреслив її постійний патріотизм. Говорячи про хорватсько-українські взаємини вчора й сьогодні, пан Пашенко навів приклад десятиріччя існування Кафедри української мови й літератури в загребському університеті, умови й обставини подання ініціативи щодо її заснування. Згадуючи в тому заслужених осіб, повідомив, що буде запропоновано нагородити академіків за це досягнення орденом Олександра Флакера й Антицу Менац. В такому контексті пан Євген подякував професорам Міленку Поповичу та Раїці Тростинській, подарувавши їм графіку Володимира Іванова-Ахметова. Подарунок, що був приємною

Філіп Побран

Фікрет Цацан

Студентки української мови і літератури

несподіванкою, професори вирішили помістити у викладацькій кімнаті кафедри.

Головна частина програми складалася з виступу студентів україністики, котрі декламували вірші Тараса Шевченка. Любіца, Ана, Філіп, Анте, Рахела, Іван, Томіслав, Зрінка та інші чудовим виконанням презентували Шевченкові поезії. Усіх зворушило, коли після свого виступу кожен з декламаторів подарував по троянді професорам Тростинській і Поповичу з нагоди їхнього виходу на пенсію.

Як додаток до програми, пан Фікрет Цацан декламував хорватською мовою свої переклади віршів сучасних українських поетів. С.П.

КПТ УКРАЇНЦІВ «КАРПАТИ» В ЛИПОВЛЯНАХ

Неділя, 11 березня, подарувала липовляцям Шевченківський вечір в одному з менших залів Домівки. Як і торік, зал був вщерть повний глядачами, декому дове-

Про Шевченка і його творчість говорив Павло Головчук

лося дивитися програму стоячи. Дуже вдялу сценографію з великими рисунками та столом, застеленим вишивкою, яскравими деталями – макетом української дерев'яної церкви, свічкою на виточеному підсвічнику, примірником «Кобзаря» та дерев'яним барельєфом Шевченкового обличчя, вдало довершили й самі виконавці, виступаючи в народних костюмах і вишиванках.

Після вступного слова о. Ярослава Лещина, від імені організатора присутніх привітав голова КПТ українців «Карпати» Мірко Федак, а потім і заступник посла України в РХ Анатолій Чернишенко. Про Шевченкову творчість та про переклади хорватською мовою його поезій оповів пан Павло Головчук. Цю саму доповідь, тільки хорватською мовою, прочитав пан Іван Семенюк.

З огляду на те, що молоді липовлянські українці переважно слабо або ніяк не володіють українською мовою, треба зокрема похвалити те, що вони декламували не лиш переклади хорватською, але й Шевченкові вірші українською мовою.

Гарною несподіванкою став майстерний виступ хору, репертуар якого складався виключно з Шевченкових пісень: „Думи мої“, „Така її доля“, „Садок вишневий“ і „Реде та стогне Дніпр широкий“. #

Шевченкові вірші читали молодші члени КПТ-ва українців «Карпати»

STRIŽIČEV PROJEKT TEATRA U HARKOVU

Izložba "Avangardne tendencije u hrvatskoj umjetnosti" u Klovićevim dvorima (ožujak-svibanj 2007) podsjetila nas je na jedan kratak ali intenzivan susret ukrajinske i hrvatske kulture početkom tridesetih godina XX. stoljeća. Naime, u dijelu izložbe posvećenom modernoj hrvatskoj arhitekturi između dva svjetska rata, istaknuto mjesto zauzima projekt hrvatskog arhitekta Zdenka Strižića za veliki teatar koji se trebao graditi u Harkovu, tada glavnom gradu Ukrajine. Strižićev projekt je u jakoj međunarodnoj konkurenciji osvojio jedno od tri ravnopravna prva mjesta - vrlo značajno priznanje koje je, po riječima Tomislava Premerla, prvi puta na međunarodnom planu afirmiralo hrvatsku modernu arhitekturu.

Zdenko Strižić (1937.)

Krajem dvadesetih godina XX. stoljeća sovjetska arhitektura još je stvarala u tradiciji revolucionarnog modernizma, i pravljene su opsežni planovi za grandiozne urbanističke i građevinske pothvate - 200 novih gradova je trebalo osnovati i izgraditi širom zemlje u prvoj petoljetki. Središnje mjesto gradskih društvenih, kulturnih i političkih okupljanja trebala je biti građevina novoga tipa namijenjena masovnim javnim priredbama - dvorane/kazališta

za masovne priredbe - što je uključivalo kazališne predstave, sportska takmičenja, mitinge, skupove, predavanja, masovne sastanke i slično. U pojedinim slučajevima predviđalo se da preko pozornice mogu defilirati kolone sudionika, vojne jedinice i motorna vozila!

Međunarodni natječaj za projekt Teatra za masovne glazbene priredbe - **Театр массового музыкального действия** - u Harkovu raspisan je 1930. godine. Prema uvjetima natječaja pozornica i dvorana za 4.000 gledatelja trebale su činiti jedinstveni prostor i omogućavati održavanje raznih priredaba

- od kazališnih predstava do masovnih parada. Na natječaj je pristiglo 142 rada, od čega 92 iz inozemstva - SAD, Francuske, Njemačke, Italije, Japana i drugih razvijenih zemalja, među kojima i projekt hrvatskog arhitekta Zdenka Strižića koji je tada živio i radio u Njemačkoj.

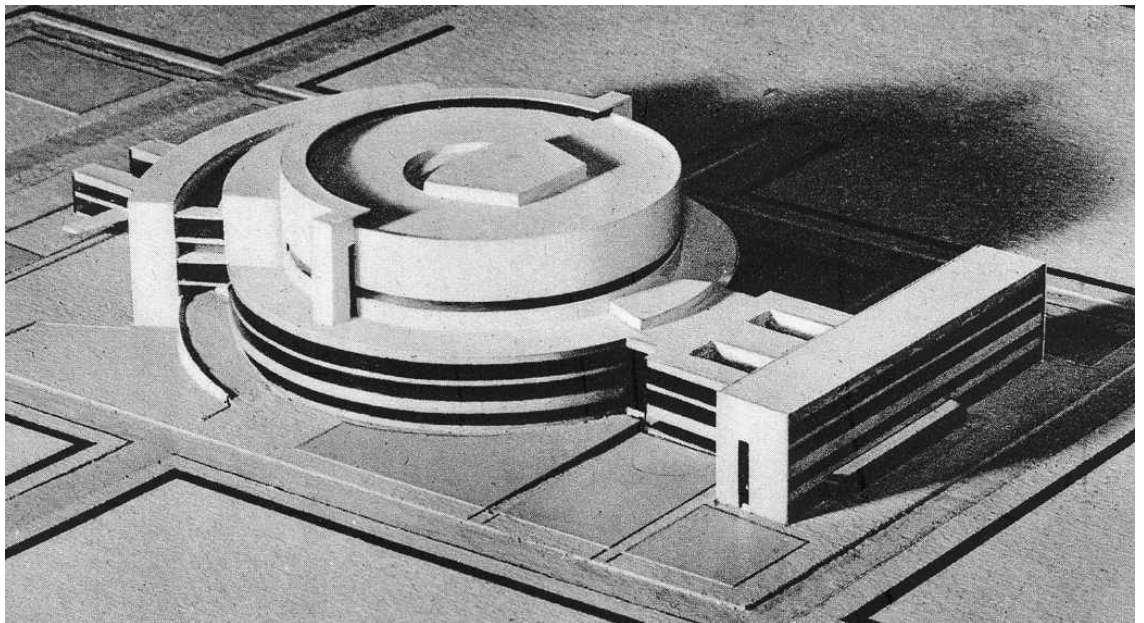
Zdenko Strižić rođen je 1902. u Bjelovaru. Nakon mature 1921. u Zagrebu, upisao je studij arhitekture na Visokoj tehničkoj školi u Dresdenu. 1924 boravi u Parizu, a 1925. odlazi u Berlin na studij arhitekture kod glasovitog Hansa Poelziga. Još kao student radio je sa Poelzigom na nekoliko njegovih značajnih projekata, a

1928-1931 je suradnik u njegovoj berlinskoj radionici.

Projekt za Harkovsko kazalište Strižić je napravio samostalno - odvojio se od Poelziga kako bi se nekoliko mjeseci mogao posvetiti samo tom izazovu. Zahtjev da teatar ima prostor za publiku i pozornicu u najužem kontaktu, Strižić je riješio spajajući dva elementarna oblika: kruga za pozornicu i čunja za gledališni prostor. Prostorije koje pripadaju pozornici podređuju se krugu - jednako udaljene i lako pristupačne. Kružni oblik u središtu građevnih masa dominira općim izgledom kazališta. Gledališni prostor postavljen u isječku većeg koncentričnog kruga i dijelovi zdanja koji služe za protok posjetitelja, administraciju i radionice su dodatni elementi koji određuju geometrijsku formu zgrade.

Strižićev projekt podijelio je prvu nagradu sa projektom braće Aleksandra i Vladimira Vesnina - istaknutih predstavnika ruskog konstruktivizma, te projektom Alfreda Kastnera. Konačno je za izvedbu odabran projekt braće Vesnina. U tu svrhu početkom 1930. srušena je **Мироносицкая церковь**, na čijem mjestu je trebalo izgraditi novi kulturno-društveni centar grada. Malo nakon početka gradnje, konstruktivizam je kao stil izvrnut kritici i započelo se usiljenim dodavanjem pseudoklasičnih elemenata koji su više odgovarali duhu staljinskog imperija. Projekt je nekoliko puta mijenjan, a konačno je napušten nakon proglašenja Kijeva glavnim gradom Ukrajinske SSR u 1934. Na njegovim temeljima izgrađen je društveni dom, a na trgu ispred teatra utemeljena je trolejbusna radionica. Tako je završio pothvat koji je Harkov mogao obogatiti jednim izvanrednim djelom moderne međuratne arhitekture.

Nakon ovog meteorskog uspjeha na međunarodnoj sceni, Zdenko Strižić je Projekt harkovskog kazališta prikazao na Izložbi udruženja umjetnika "Zemlja" održanoj rujna 1931. u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu. Povodom izdavanja knjige "Problemi suvremene arhitekture" koju je 1932. uredio S. Planić, Strižić je na "Izložbi arhitektonskih projekata" uz druge projekte ponovo izložio

Maketa Strižićevog Teatra za masovne glazbene priredbe u Harkovu

i osnovu za kazalište u Harkovu. U Zagreb se vraća 1933., gdje je 1946. izabran za profesora na arhitektonskom odjelu tadašnjeg Tehničkog fakulteta u Zagrebu. 1955. Strižić je bio prisiljen emigrirati iz tadašnje Jugoslavije, a od 1962. živio je i radio u Njemačkoj, kamo je pozvan da osnuje treću katedru za projektiranje na Tehničkom sveučilištu u Braunschweigu. Umro je 1. studenog 1990. u Njemačkoj, gdje je i pokopan. Iako ga se u domovini u trenutku smrti rijetki sjećaju, njegov znameniti projekt kazališta u Harkovu ostao je jedan od vrhunaca moderne hrvatske arhitektonske misli.

Nikola Radić

ВИДАНИЙ ТРЕТІЙ ТОМ «МАТЕРІАЛІВ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ»

У березні ц.р., у виданні «Русько-го слова» й греко-католицької парафії св. Петра і Павла в Новому Саді у Сербії, вийшов друком третій том „Матеріалів до історії українців у Боснії“, статі для якого зібрав і відредагував о. мсгр Роман Мизь. Обсяг книги – 17 друкарських аркушів накладом 300 примірників. На м'якій обкладинці поміщено світлини колишнього українського хору в Баня Луці і декотрих авторів вкладених статей. Також на 22 сторінках вложено давні світлини й табличні дані.

У передмові цієї цінної для української громади книги, між іншим, автор пише:

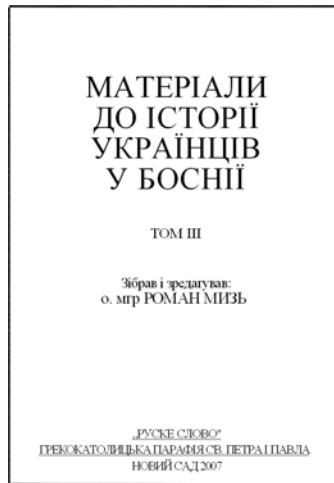
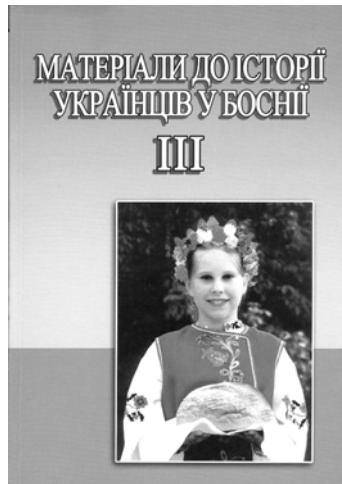

Богдан Ліський

Борис Гралюк

«..... Крім того, видання другого тому було поштовхом, що деякі особи приєдналися до акції збирання матеріалів до наступних випусків, або фінансово допомогли виданню цього третього тому. Так п. Богдан Ліський з міста Корнеліус у США, надіслав чимало цікавих матеріалів - своїх та інших авторів і профінансував половину коштів видання цього третього тому; п. Роман Біляк із Загребу, інженер на пенсії, тильно прочитував газети в Університетській бібліотеці і робив ксерокопії тих статей, які стосуються українців; п. Павло Головчук, публіцист і письмен-

ник з Липовлян, встановив зв'язки з істориками з Баня Луки, які виявили свою готовність допомогти у цьому ділі. Немалий внесок дали і о. Мирослав Кернишин, п. Оля Гралюк-Павлишин, Володимир Гавриленко - усі з Баня Луки. Щиро усім дякую!.....»

Статті подані написані оригінальними мовами, а розпис авторів і тем такий:

Ferdo Hauptman: Reguliranje zemljišnog posjeda u Bosni i Hercegovini i počeci naseljavanja stranih seljaka u doba austrougarske vladavine / **Vaso Strehaljuk:** Ukrajinci u Bosni / **Dušan Drljača:** Poljaci u Derventi i okolini / **Adnan Busuladžić:** Pojava grkokatoličkog stanovništva u Bosni i Hercegovini / **Душан Дрляча:** Марија Домбровска о Польцима у Босни / **Artur Burda:** Poljski naseljenici u Bosni / **Husnija Kamberović:** Iseljavanje Poljaka iz Bosne i Hercegovine / **Milan Vukmanović:** Ukrajinci u

Василь Стрехалюк

Душан Дрляча

privrednom životu Bosne i Hercegovine između dva rata / **Milan Vukmanović:** Neki sadržaji vjerske, političke i kulturne djelatnosti Ukrajinaca u Bosni i Hercegovini između dva rata / **Bogdan Liskij:** Ukrajinska čitaonica u Prnjavoru / **Біляк Олександр:** Короткий перегляд культурно-просвітної праці в Прняворі / **Boris Graljuk:** Organiziranje Grkokatoličke Crkve u Bosni i Hercegovini za vrijeme nadbiskupa Stadlera / **Dr. Janko Simrak:** Mitropolit Septicki i Križevačka eparhija.

Наприкінці приєднано декілька документів, необхідних для розуміння важливих давніх подій. #

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА РАДА ВИЗНАЛА НАЦІОНАЛЬНІСТЬ «РУСИН»

12 березня 2007 - www.radiosvoboda.org ; (В редакцію Нашої газети переслав Віктор Філіма)

Закарпатська обласна рада визнала національність «русин» Так депутати вирішили напередодні на черговій сесії.

У рішенні мовиться, що Закарпатська облдержадміністрація при фінансуванні потреб національних меншин має враховувати потреби русинської громади у розвитку мови, освіти, культури, традицій та звичаїв.

Також депутати планують звернутися до Верховної Ради з проханням визнати національність «русин» на загальноукраїнському рівні.

Дискусії навколо вимог русинів визнати їх окремою національністю в Україні точаться вже давно. Центральна влада ці вимоги відкидає.

Слово «русин» було однією з перших самоназв українців. Після виникнення сучасної самоназви «українець» це слово почало поступово виходити з ужитку і найдовше збереглося саме на Закарпатті і прилеглих територіях східної Словаччини, а також

серед переселенців із цих земель, переважно в країнах колишньої Югославії, і в діаспорі в Канаді і США.

Понад сто років тому на Закарпатті виникли три течії: одні стверджували, що русини — це цілком окремий народ, відмінний від українців та інших народів; інші вважали місцеве населення з самоназвою «русин» частиною українського народу; і ще інші намагалися довести, що русини є частиною російського народу.

Прихильники першого погляду, які раніше домоглися визнання русинів за окрему національну меншину в тодішніх Чехословаччині й Югославії, хочуть цього і в Україні. Українська держава дотримується другого погляду і вважає русинів етнічною групою українців.

Під час Всеукраїнського перепису населення 2001 року в Закарпатській області русинами назвали себе близько 10 тисяч 100 осіб — приблизно 0,8% від населення області; українцями — понад 1 мільйон 10 тисяч. #

СПОГАДИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРІЯ ШЕРЕГІЯ В ПРНЯВОРІ ТА БАНЯ ЛУЦІ

(Уривок зі статті О. Павлешені, з нагоди ювілею 100 років з народження заслуженого режисера Ю.Шерегія.)

(- - - -) Валеріян Ревуцький сказав так: «Сам Юрій своєю невтомною працею для України створив собі сам невимрущий пам'ятник!»

Маючи на увазі цю фразу, ми не могли усвідомити, яке щастя і честь мали Українці Боснії, коли, старанням Івана Сватка, до нас прибув відомий режисер із Братислави Юрій Шерегія. А було це 1968-го року.

конкретною працею сприяв о. Олександр Біляк, тоді парох прняворський. Розділювалися та виучували ролі, удосконалювали українську мову, шили і вишивали різноманітні костюми, виготовляли реквізити, готувалася сцена, вчилися народні українські танці часів козачини. Допомогу з розучуванням музики та пісень надав відомий музикознавець Іріней Тимко із Нового Саду.

що ці поїздки, товаришування підносили дух, зміцнювали спільноту наших акторів, танцюристів, співаків, музикантів, майстрів сцени, провідників управи. Але найголовніше було те, що ми тим самим в усіх відвіданих осередках майже не свідомо сіяли зерна любові до рідного походження.

Про свою діяльність в Боснії Юрій Шерегія написав «Спогади», своєрідну історію в трьох томах, які, наскільки нам відомо, передані до музею України.

Варто знати, що в цій галузі культурної праці в Боснії брали участь майже цілі родини, що мало широкий позитивний вплив і піднімало авторитет нашої громаді. Виростали у товариствах нові, свідомі генерації, багаті знаннями, створювалася гарна перспектива для Українців Боснії.

Так було б, якби не ця остання війна. Внаслідок війни частина наших людей, а отже, і молоді, розсіялася по світі, але саме праця в Товариствах і наука, якої набиралися від Шерегія, допомагала їм пристосуватися до нових обставин життя, не пропасти, а навіть стати провід-

Учасники в опері «Сорочинський Ярмарок» (Баня Лука)

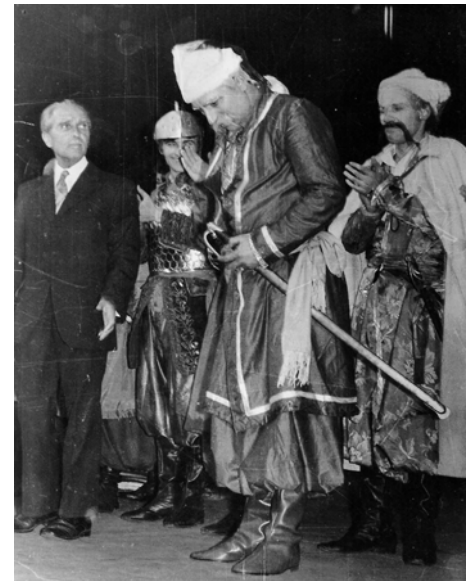
У складних обставинах того часу, між нашими людьми панувала непевність, культурний і духовний занепад, гасла повага до свого походження. Юрій Шерегія – скромна людина – прибув до Прнявора здавалось тихенько. Але незабаром цей здібний і талановитий педагог із прняворчанами підняв такий рух, якого ми собі тепер не можемо уявити. Був це поступ до відродження. Готувалася історична драма «Маруся Богуславка», М. Старицького. Треба підкреслити, що загальному успіху цього культурного здвигу у Прняворі своїм авторитетом і

Займалися цим усі від малого до похилого віку, самовіддано, жертвовно, кожен намагався зробити свій внесок по здібностях. Прем'єра 18.08.1968 року відбулася дуже успішно. Зростала самосвідомість, гордість за своє походження та охота праці працювати далі.

На запрошення управ Товариств ім. Т. Шевченка з Прнявора та Баня Луки режисер Ю.Шерегія протягом 15 років, влітку жертвував для нас своїм часом і поставив на сцені низку історичних та сучасних п'єс. У Прняворі: «Мати наймика», «Вечорнеці», «Гануся», «Ніч під Івана купала», «Пісня вірності», «Пошилися в дурні», «Скамполо», «Тихоморський рай» тощо, а в Б.Луці з 1971 року: «Іван Сірко», «Тарас Бульба», «Запорозька Січ», «Ой не ходи Грицю на вечорниці», «Сорочинський ярмарок», «Пошилися в дурні», «Безталанна», «Назар Стодоля», «Танго для тебе» та ін.

В Тернополі - Козарац, із 52 аматорів підготував комедію із співами й танцями «На першій гулі» С. Васильченка.

Праця цієї для нас дорогої людини не обмежувалася тільки режисурою, а була багатосторонньою. Працюючи над історичними п'єсами ми вчили історію України, культуру, звичаї. Вивчаючи ролі, вчилися по-українськи читати, писати, для декого це були перші уроки рідної мови. Відвідували із гастролями осередки, де живуть наші люди в Боснії, Хорватії, Воеводині і де нас дуже тепло, із зворушенням приймали. Можна сказати,

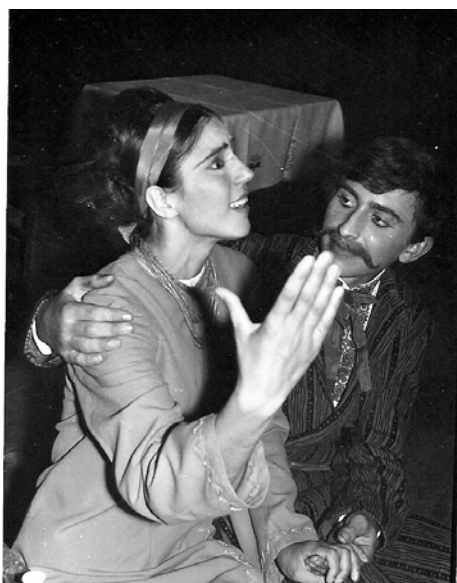

Юрій Шерегія та Євгеній Павлешен – п'єса «Тарас Бульба» (Баня Лука)

никами в нових середовищах. І ми тут на цих просторах ще до сьогодні черпаємо й користуємося знанням, що здобули від нашого великого вчителя, який глибоко вплинув на нашу свідомість.

Маємо надію, себто зрозуміло, що Товариства імені «Тараса Шевченка» в Баня Луці і Прняворі, в котрих роками працював світової слави режисер Юрій Шерегія, на достойному рівні відзначають 100 роковини народження невтомного діяча за добро українського народу Боснії.

Ольга Гралюк Павлишин
«Українська матиця РС» - Баня Лука, Боснія

П'єса «Маруся Богуславка» - М. Павлешин-Ошті та Іван Петрешин (Прнявор)

о. Гавриїл Костельник: **Встань Україно!** (Пісні неволі й визволення. Львів 1918р.)

Продовжуючи друкування елементів з життя й творчості о. Гавриїла Костельника з нагоди його ювілеїв: 120-ліття з дня народження (1886 р.), 100-ліття закінчення класичної гімназії в Загребі (1906 р.), 60-ліття з неславного Львівського псевдособору (1946 р.) й 100-ліття випуску збірки поезії хорватською мовою «Романси і балади» (у Загребі 1907 р.) – «Наша газета» подає уривок прологу його пісні «Устань, Україно».

Прольог

Для великих річій, для великої **пори**
Все найдуть ся у Бога речники-пророки –
На високих верхах високої гори
Все найдуть ся орли крилаті, бистроокі.

Так Творець рядить – на причуд Він рядить:
Вирве слід землі, і накаже говорити –
Вибере раба, з кайданів визволить,
І у світ його шле: нове слово голосити.

Ізза світа покличе – з невідомих сторін,
Непромовному Він накаже научати –
З міді, що скрита з землі, Він виготовить дзвін,
І велику **пору** накаже віщувати.

Україно-Ненько! З невідомих сторін
Вирвав Творець і мене, й до Твого огорода
Пересадив – о, Нене, прийма жеж мій поклін!
Глянь: вже Господь збирає розбитки Твого роду!

На Дунаю-річці я за філями глядів –
Запропашений в світі, осамлений у світі
Я лиш з Богом розмовляв – я не знав братів,
– я братами уважав дунайські філі й цвіти!

І промовив Творець: «Ти забув своє ім'я!
Сину! Чоловік для народу має жити!
Знай, що велика твоя нещасна сім'я - :
Красших літ дожидає – підиж їх голосити!»

І свобода наша стала неімовірна.

В кайданах уроджені діти
Зжили ся з думкою неволі:
«Чиж моглоб инакше й бути? Така наша доля!
Нема дороги, виходу нема – нема сили,
Що розбила би двері наших підземних тюрем!
– Lasciate ogni speranza!»

А прецінь, брата, а прецінь ми діждали ся сонця!
Здійснюєсь неімовірно:
Розпались двері наших тюрем,
Розпадають ся і мури їх понури!
Сам Бог воював за нас!

Встань, Україно-Ненько, сядь на володарський престол,
Убери ся в шелом, возьми берло в руки,
Мечем опережи ся,
І пануй над своїми дітьми!
Так кличте, брата, зі мною –
Кличте голосом на весь світ!
Заспівайте пісню зі мною – пісню визволення:
На зломі віків в огни і крові
Сотки мільйонів ридають –
А ми ликуємо:
Ми горе забули, й танцюємо
В огни і крові!
З нас спали кайдани – наш настав день!
О, двацять і пять поколінь ждало на той день!

В огни розтопились наші кайдани!
Зм'ягчились в крові за давні рани!
Дух життя несе нас – мов орлинні крила!
Несе нас вперед!

З землі ми піднеслись, піднесли лица,
І бачимо, що нас **много** – **ми сила могутча!**
Ні! вже ніхто нас не застановить,
Не поконе!
Миж природа, що пре до розвою,
А її **пора** прийшла!
Ми – море підземне, що береги підмулило,
І твердь, що була над нами,
На дні опинилась – під нашими ногами!
Боввани падуть! Наші будучі віки!

Чиж чуєте ви, що мовляли про нас:
«Там нічого нема – лиш тисячлітні лахи!» ?
Чиє чуєте ви, що глумили з нас:
«Се болото без душі і сили!»?
Стрепеніть ся тепер – ви безмисні й безглузді!
Ось ми живі – **а нас много!**
Ми море підземне, що береги підмулило,
І твердь, що була над нами,
На дні опинилась – під нашими ногами!
Наша будучність! Наші будучі віки!

(- - -)

Збірка «Встань Україно» написана Гавриїлом Костельником під враженням визвольних змагань українського народу в Галичині. У цій поезії Костельник відходить від «русинського» маргіналізму, радикально стаючи на бік української ідеї. «Встань Україно» - це своєрідне просвітлення поета, від-найдення свого національного коріння, своєї великої батьківщини України. Збірка є надзвичайно актуальна і нині!

До друку підготувала Катерина Гірник, Загреб.

КИЇВСЬКИЙ СОБОР СВЯТОЇ СОФІЇ - ПРЕМУДРОСТІ БОЖОЇ

Кожен храм - чи то величний собор, чи скромна церковця - має одне найголовніше призначення: тут навколо чаш з Тілом Кров'ю Господніми гуртуються громада, тут навчається вона Слова Божого. Та храми, що гуртують увесь народ, вони - символ нації: Нотр-Дам - у Парижі, Христа-Спасителя - у Москві... Для Руси-України - це Київський собор Святої Софії - Премудрості Божої.

Його зведено за наказом великого князя Ярослава Мудрого на місці останньої битви русичів з печенігами - кочівниками, від яких довгі роки потерпала наша Вітчизна. Літописець згадує про це так: "... зступилися вони на [тім] місці, де стоїть нині Свята Софія, митрополія руська; бо тоді [це] було поле поза городом. Сталася січа люта, ледве одолів під вечір Ярослав, побігли печеніги в різні боки..."

Спорудження храму розпочалося 1017 року, закінчилося 1037-го. Від

тоді він став осередком релігійного, політичного й культурного життя Київської Русі: тут відбувалися найвеличніші Богослужіння, возводили на великокняжий престол, приймали іноземних послів, тут було створено першу в нашій Батьківщині бібліотеку. Не раз цей собор зазнавав спустошень руйнувань, але вівтарна частина, де зображено Христа, апостолів Богородицю, тримається непорушно. Недарма й напис на цій стіні грецькою мовою - слова з біблійної Книги псалмів - гласить: "Бог серед нього [міста Божого], - нехай не хитаються, Бог допоможе йому, коли ранок настане". Тож існує стародавнє повір'я: поки стоять Нерушима Стіна - стоятиме й Київ, а отже й Україна.

Власне кажучи, Нерушимою Стіною в православній традиції йменують Діву Марію - за словами з акафіста Пресвятій Богородиці: "Радуйся, держави Нерушима Стіно..." Так називають цю велетенську мозаїчну ікону в Софії Київській:

Нерушима Стіна, або ж Оранта, тобто по-грецьки Молитвениця.

У календар нашої Церкви й день на честь цього образу Божої Матері - 6 червня за н. ст., але його нині й присвятком годі назвати. Тож чи не започаткувати б нам цього ювілейного для Київської Софії року нове національне свято з такою ж назвою - Нерушима Стіна, що стало б символом нашого

єднання, історичної пам'яті та ще однією нагодою прийти до храму, не конче до цього столичного, а кожному до свого? Бо ж ікона ця та собор хоч і належать до спадщини всього людства, насамперед на лежать Україні, як, скажімо. Казанська - насамперед Росії (день Казанської ікони Богородиці, що стала знаком визволення цієї країни від загарбників, - нині державне свято Російської Федерації).

Нехай же наша віра буде мов непорушна стіна

супроти всіх підступів ворога людського, а нове свято - во спасень благочестивих.

Молитва до Богородиці перед образом "Нерушима Стіна"

Допоки Ти благаєш Свого Сина, Молільнице за Київ, Русь і світ, - не лиш столиця, а й уся Вкраїна кожна з благочесних людських віт не рушиться, не упаде, не згине, аж скільки світові зосталось літ.

Смиренно ж ми, палко, й беззупинно прохаєм Тя за Твій покров щит, цінуючи від Спаса кожну днину. Взивай до Бога, сохрани од бід, щоб мир Він дарував християнину, аби сповнять Його святий Завіт. О Вибрана з усіх земних створінь, зміцни нас, грішних, у мольбі. Амінь!

Луцьк, березень 2007р. **Віктор ГРЕБЕНЮК**
Першодрук: Волинські парохіальні відомості
(Одержано опосередковано Жном Макаренком.- Зам. ред.)

Софія Київська

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisacem U Zagrebu, 08.04.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Щирі привітання зі святом
Воскресіння Христового!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

"Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть
подолав, і тим, що в гробах, життя дарував".

ТЕМАТСКИ ДОДАТАК О АКТУАЛНИМ ЗБИВАЊИМА У УКРАЈИНИ

Internetom zbivanja pratio i redakciju Naše gazete izvješćivao: Viktor Filima

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Додав: **Майдан-ІНФОРМ**, 02-04-2007 21:35, Україна ; maidan.org.ua/static/news/2007/1175538934.html

Віктор Ющенко: Україна потребує вашої допомоги і вашої підтримки!

Шановний Український народе,

Сьогодні я підписав Указ про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України п'ятого скликання.

Я прийняв це рішення у відповідності до положень Конституції України, обов'язків Президента України та з дотриманням необхідної конституційної процедури.

Моя дія продиктована гострою необхідністю вберегти державу, її суверенітет і територіальну цілісність, забезпечити додержання Основного Закону України, прав і свобод людини і громадянина.

Підкреслюю: це – не тільки право. Це – мій обов'язок.

У Верховній Раді триває свідоме загострення політичної кризи, що становить загрозу нашій країні і народу.

В основі кризи – три небезпечні тенденції.

Перша – неконституційний процес формування і переформування парламентської більшості. Згідно з Конституцією, коаліція створюється на основі депутатських фракцій, а не на основі індивідуального чи групового членства.

Все інше – це ревізія волі народу. Найбільш цинічний виклик кожному з нас.

Друга тенденція – постійна практика прийняття нелегітимних, антиконституційних рішень. Останній приклад – Закон про Кабінет Міністрів, який системно порушує Конституцію України і є замахом на конституційний лад України.

Третя тенденція – систематичне недотримання зобов'язань і політика шахрайства, інтриг і зрад, приховані гаслами про національну єдність.

За рік діяльності Верховна Рада п'ятого скликання не продемонструвала роботи, яку очікували люди.

Парламентсько-урядова більшість вже не приховує своєї головної мети – узурпувати владу і законсервувати своє правління.

Суспільству набридло бачити одне й те саме – боротьбу за повноваження і повне ігнорування щоденних потреб громадян України.

Упродовж тривалого часу я закликав політичні сили до

конструктивної роботи і діалогу.

Мої пропозиції і сьогодні були проігноровані.

Порушення Конституції України, серед яких ключовим став неконституційний характер створення коаліції, створили однозначні правові і політичні підстави для розпуску парламенту.

Позачергові вибори – це крайній засіб. Він став неминучим.

Планові і позапланові вибори – це легітимний демократичний інструмент, яким володіє Український народ для контролю за владою.

Жодних потрясінь і протистоянь не буде.

Ситуація в державі знаходиться під контролем і залишиться стабільною.

Указ Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України є обов'язковим для виконання.

Застерігаю будь-які гарячі голови від протиправних закликів, намірів і дій.

Звертаюся до всіх громадян України:

Ми йдемо складним, але демократичним шляхом.

Не піддавайтесь на жодні провокації.

Будь-які замах на вашу безпеку будуть подолані і покарані.

Дострокові вибори відбудуться у повній відповідності до Конституції України, демократичних національних і міжнародних стандартів. Волевиявлення буде вільним. Я твердо гарантую це право.

Вибори відбудуться під належним моніторингом міжнародних спостерігачів.

Я закликаю Український народ здійснити відповідальний, свідомий і справедливий вибір, який дозволить завершити політичні чвари і відкриє нову перспективу для України.

Ви є єдиним джерелом влади в Україні.

Ваше право ніхто не може узурпувати.

На сторожі ваших прав стоять Конституція і Президент України.

Україна потребує вашої допомоги і вашої підтримки! #

VIKTOR JUŠČENKO RASPUSTIO UKRAJINSKI PARLAMENT

www.index.hr/clanak.aspx?id=343378 ; 03.04.2007.

UKRAJINSKI PREDSDJEDNIK Viktor Juščenko je nakon bezuspješnih pregovora vodećih parlamentarnih stranaka večeras ispunio svoju prijetnju te raspustio Radu, nacionalni parlament gdje većinu drži proruski blok premijera Viktora Janukoviča.

Odluka dolazi nakon nekoliko dana burnih uličnih prosvjeda na kojima su pripadnici prozapadne oporbe na čelu s Julijom Timošenko zahtijevali raspuštanje Rade i raspisivanje novih izbora. U tim zahtjevima su im se pridružili pripadnici Juščenkove stranke Naša Ukrajina, te je tako obnovljen savez zaslužan za uspjeh "narančaste revolucije" krajem 2004. godine.

"Narančasta revolucija" je naziv za ulične prosvjede kojima je izboreno poništenje predsjedničkih izbora, odnosno novi izbori na kojima je pobijedio Juščenko, a s njim opcija koja se zalaže za udaljšavanje Ukrajine od Rusije, odnosno za članstvo u EU i NATO.

Trijumf prozapadne opcije je, doduše, kratko trajao, jer su se Juščenko i njegova tadašnja premijerka Julija Timošenko posvađali, a nakon parlamentarnih izbora 2006. godine većinu stekao Janukovičev proruski blok.

Juščenko je nakon mukotrpnih pregovora pristao dati

Janukoviču sastav za mandat nove vlade, ali je taj sporazum bio opterećen sve većim neslaganjima o budućnosti Ukrajine. Dok Juščenko - koga podržava zapadni dio Ukrajine - inzistira na eu-roatlantskim integracijama, Janukovič - iza kojega stoje glasači na istoku i jugu zemlje - inzistira na ponovno zbližavanju s Rusijom.

Povod za najnoviji spor je sve veći broj članova Rade koji prelaze iz prozapadnih u proruske stranke, što predsjednik smatra kršenjem Ustava i dogovora s Janukovičem. Ukoliko bi Janukovič na svoju stranu uspio dobiti 300 zastupnika, imao bi potrebnu većinu za mijenjanje Ustava, odnosno lišavanje Juščenka svih ovlasti.

Juščenkov potez bi vrlo lako mogao izazvati ustavnu krizu i dugoročnu nestabilnost u Ukrajini. Predsjednik Rade je večeras raspuštanje nazvao "protuzakonitim i protuustavnim", ali nije jasno hoće li većina od 450 zastupnika zauzeti taj stav.

S druge strane, vjeruje se da ni sami izbori neće riješiti spor, s obzirom da većina anketa prednost daje proruskoj Stranci regija.

D.A

УКРАЇНЬСЬКА КРИЗА: ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ

04.04.2007__ Максим Стріха, для УП

Постійне посилання: <http://pravda.com.ua/news/2007/4/4/56883.htm>

Сьогодні, напевно, вже немає сенсу шукати винуватців української політичної кризи, яка має всі шанси перерости в кризу української державності.

Очевидно одне: внесок у виникнення й розвиток цієї кризи зробили чи не всі чільні постаті нашої політичної сцени, які виявилися на диво неготові до співжиття й виконання взятих на себе зобов'язань.

І все ж тією вихідною точкою, яка зробила необоротною появу президентського указу від 2 квітня, стала, очевидно, не скандальна відставка Бориса Тарасюка, і не ще скандальніше відсторонення Юрія Луценка.

І не очевидне нехтування урядом зобов'язань, взятих на себе підписанням Універсалу національної єдності.

І навіть не масоване бульдозерне обсаджування державних посад "донецькими". Тоді ще залишалось поле для маневру.

Але коли Віктор Янукович, домовившись 11 січня у присутності спікера з Віктором Ющенком про шляхи спільного доопрацювання закону про Кабмін, того ж вечора пішов на іншу домовленість – вже з Юлією Тимошенко – про "обмін" потрібного урядові закону про себе на потрібний БЮТ закон про імперативний мандат депутатів місцевих рад – дальший кризовий розвиток подій було вже обумовлено.

Президент, який до того щиро намагався виконувати роль загальнонаціонального арбітра й закликав до примирення і єдності, гостро зрозумів: він не має ніяких козирів проти ситуативного, але потужного союзу "Регіонів" і БЮТ.

Замість позиції "над сутичкою" треба чітко ставати на чийсь бік у протистоянні.

А стати на бік коаліції "Регіонів" і їхніх сателітів глава держави вже не міг – надто багато демонстративних кроків було зроблено проти того, що президент вважав для себе справді важливим - ідеться про, зокрема, й про питання мови, історії й зовнішньополітичної орієнтації.

Відтак сталося те, що сталося.

Звичайно, дехто називатиме методи, якими Юлія Тимошенко йшла до омріяної мети, шантажистськими.

Але в українській політики давно власні уявлення про межі прийняттого.

Важливіше натомість зрозуміти, за яким сценарієм криза розвиватиметься надалі.

І почати слід, очевидно, з головного висновку: Україна вже випала з правового поля.

Чинне законодавство просто не передбачає способу розв'язання колізій, які вже виникли - наприклад, як змусити уряд фінансувати позачергові вибори, коли він того робити не хоче.

Будь-який спосіб розв'язання кризи (байдуже, силовий, чи мирний) відтак з неминучістю матиме квазі-правовий характер, який зможе бути легітимізовано лишень згодою переважної частини суспільства, чи еліт, саме на такий варіант.

Спробуємо пояснити цю думку на прикладах.

Звичайно, найпростіше для прибічників Януковича буде, якщо Конституційний Суд ближчим часом оголосить вердикт щодо легітимності президентського указу і цей вердикт виявиться негативним.

Тоді опозицію буде розчавлено, а президент, навіть якщо йому не буде оголошено імпічменту, перетвориться на напівцеремоніальну фігуру.

Проте хронічна недієздатність КС, ще й у випадку можливої відставки його голови Івана Домбровського, робить реальною перспективу багатомісячного і безрезультатного розгляду цього питання.

А значить, стануть можливі два сценарії розвитку подій.

Сценарій перший. Коаліція далі дотримується тактики визнання указу глави держави неконституційним. Уряд не фінансує вибори.

Місцеві ради в областях, контрольованих "Регіонами", дістають вказівку бойкотувати створення виборчих комісій.

Відтак президентська вертикаль так-сяк на напіваматорському рівні організовує 27 травня голосування на половині території держави.

Очолювана Давидовичем ЦВК винесе свій вердикт, але Україна отримає два парламенти й два уряди – обидва з сумнівною легітимністю.

Причому не факт, що теперішній уряд і Рада, розпущена 2 квітня, поспішать виїхати з Києва до Харкова чи Сіверсько-донецька.

Радше президент змушений буде шукати нові приміщення в столиці для "своїх" уряду й парламенту.

Про війну указів, постанов і законів, яка при цьому виникне, про рішення місцевих рад на користь тієї або іншої сторони не писатимемо – читач може уявити все сам.

Логічним наслідком такої "війни до переможного кінця" стане розкол держави.

І сценарій другий. "Регіони" вирішують піти на вибори, щоб перемогти на них.

Про характер виборчої кампанії і голосування в цьому випадку не писатимемо – 2-й тур президентських виборів 2004 року при цьому здаватиметься взірцем демократії й лицарського ставлення до опонентів.

(.....)

Скорочене «Нашою газетою»

НОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМО-ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І ХОРВАТІЄЮ

з розмови із Надзвичайним і Повноважним Послом України у Республіці Хорватія Й.В. паном Маркіяном Лубківським

У минулому числі "Нашої газети" ми інформували про те, що Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Хорватія призначено пана Маркіяна Лубківського. На наше прохання, Посол України люб'язно погодився прокоментувати визначальні аспекти сучасного українсько-хорватського співробітництва, а також розповів про здобутки Посольства України за останній період.

Стор 3 і 4

Надзвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Хорватія Маркіян Лубківський

PREDSTOJEĆI IZBORI VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA U RH

Očekivalo se da će na zasjedanju Sabora tijekom travnja biti donesena odluka o raspisivanju izbora za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave. S obzirom da je ta odluka izostala, sada se ona očekuje u svibnju.

Zbog blagovremene pripreme za aktivno sudjelovanje u tom procesu, dobro je podsjetiti se bar ključnih dijelova zakonske regulative ovog postupka, te je to čitateljima predočeno **na str. 2**

PREGLED POTPORE SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE RH KULTURNIM PROGRAMIMA UKRAJINACA I RUSINA U 2007. str. 9

В РІЄЦІ, В ПАЛАЦІ МОЛОДІ, ВИСТУПИВ ЗАСЛУЖЕНИЙ АНСАМБЛЬ ТАНЦЮ УКРАЇНИ "ЮНІСТЬ" ЗІ ЛЬВОВА стор. 9

ЛІТЕРАТУРНО-ТЕАТРАЛЬНИЙ ВЕЧІР ПІД НАЗВОМ «ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКОЮ ДРАМАТУРГІЄЮ»

Доц. Др. Євгеній Пащенко

В камерній атмосфері приміщення Товариства хорватсько-українського співробітництва «ХОПУС» у Загребі, 20 квітня ц.р., проведений літературно-театральний вечір під назвою «Зустріч з українською драматургією». Про українську драматургію коротко оповів др. Євгеній Пащенко, а про п'єси відомого сучасного українського поета, прозаїка і драматурга Олександра Ірванця говорив Олекса Павлишин. З цієї нагоди, вузькому колу глядачів, було окремо представлено

монодраму «Recording», Олександра Ірванця. Це приємно здивувало аудиторію, а можливо стало і новою віхою в культурно-просвітній діяльності українців Хорватії. **Стор. 8**

АНМЕТОВ - ИЗЛОЖБА ГРАФИКА И ГАЛЕРИЈА SV. JUAN ZELINA

Prošlog mjeseca, u galeriji Sv. Jvan Zelina, bila je izložba grafika ukrajinskog umjetnika Volodymyra Jvanov-Ahmetova. U ovoj prigodi uzvanici su, osim visokim estetskim užitkom, bili počašćeni i poznatom gostoljubivošću domaćina – supružnika Nade i Velika Žiljaka.

Str. 6

*Вітальне слово Надзвичайного і Повноважного Посла
України в Хорватії - Маркіяна Лубківського
(виставка «Голодомор в Україні 1932-33рр.», м.Рієка, 17 квітня 2007р.)*

**Шановні пані і панове!
Дорогі друзі!**

Радий вітати всіх, хто відгукнувся і прийшов відвідати виставку "Голодомор в Україні 1932-33рр.". Дякую вам, небайдужим до самого дорогого, що є в наших народів – національної пам'яті та духовного єднання. В кожного з поколінь є свої світлі й темні сторінки історії, що впливають на майбутнє і спричиняють до інколи непередбачуваних наслідків.

Голодомор 1932-1933 років можна вважати безпрецедентним злочином, спрямованим проти українського народу, який набув розмірів національної катастрофи. Конфіскація продовольства застосувалася як зброя масового знищення українського селянства. За оцінками дослідників, жертвами страшного голоду, що панував в Україні у 1932-1933 роках, стали від 7 до 10 млн. осіб, понад третина з яких – діти.

Незважаючи на те, що про трагедію в Україні знали і писали ще з 1933 року, однак, значний період української історії про голод в Україні на офіційному рівні заборонялося згадувати. Влада комуністичного режиму навіть робила спроби заперечити відомі факти злочинів, намагаючись тим самим притупити пам'ять про цю чорну сторінку вітчизняної історії.

Вперше проблема Голодомору об'єктивно була висвітлена у 1992-1993 роках, тобто вже після здобуття Україною своєї незалежності.

Сьогодні, політичне керівництво української держави та особисто Президент України Віктор Ющенко докладають максимум зусиль для широкого інформування світової громадськості про цю загальнонаціональну біду України, яку ми, українці, не маємо морального права забути.

Ми не одні в розумінні трагедії Голодомору і різного типу геноцидних проявів та їх жахливих наслідків. Парламенти 10 країн світу вже визнали Голодомор 1932-1933рр. актом геноциду українського народу. І тому, хотів би звернутися до Вас з проханням щодо більш активного долучення української і русинської громади в Хорватії до увічнення

Й.В. Маркіян Лубківський

пам'яті українців, невинно загинувших внаслідок Голодомору 1932-1933 рр., та роз'яснення суті цієї трагедії як акту геноциду проти українського народу серед хорватської громадськості. Зі свого боку, ми також сподіваємося, що засудження Голодомору в Україні зможе знайти своє документальне відображення у рішеннях найвищого законодавчого органу хорватської держави.

Я особисто, всі співробітники Посольства України в Республіці Хорватія, спільно з вами та всією українсько-русинською громадою в Хорватії працюємо над всестороннім висвітленням цієї нечуваної в історії України соціальної біди. Сьогодні вже можна вважати традиційним проведення тематичних виставок, поминальних літургій, акції „Запали свічку!” та інших заходів, що покликані більш широко розкрити тему Голодомору і висвітлити його справжню сутність.

Особливої актуальності це питання набирає в рік відзначення 75-ї річниці цієї страшної трагедії українського народу. І саме тому, сьогоднішній вечір є одним з важливих в низці заходів, що планується провести в Україні та за кордоном, для увіковічення і вшанування безневинно загинувших.

Хотів би подякувати керівництву міста Рієка, організаторам цієї виставки, як і всіх заходів що проходять в рамках Тижня русинсько-української культури, за Ваш внесок у добру справу збереження національної пам'яті і самобутньої культури українського народу та побажати національної толерантності, добробуту і благополуччя. #

IZBORI VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

S obzirom da se ovoga mjeseca očekuje donošenje odluke o raspisivanju izbora za Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama samouprave, kao podsjetnik, daje se izvadak iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Članak 24.

(1) U jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici svake takve nacionalne manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina.

(2) U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova pripadnika nacionalne manjine.

(3) U slučajevima kada nije ispunjen barem jedan od uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za izbor vijeća nacionalnih manjina, a na području jedinice samouprave živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, za područje ovakove jedinice samouprave bira se predstavnik nacionalnih manjina.

(4) Kandidate za članove vijeća nacionalnih manjina odnosno kandidate za predstavnike nacionalnih manjina mogu predlagati udruge nacionalnih manjina ili najmanje 20 pripadnika nacionalne manjine s područja općine, odnosno 30 s područja grada i 50 s područja županije.

(5) Članovi vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasovanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora i druga pitanja u svezi s njihovim izborom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

(6) Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjerodavan je popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača koji se sastavlja radi izbora članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. #

НОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМО-ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І ХОРВАТІЄЮ

з розмови із Надзвичайним і Повноважним Послом України у Республіці Хорватія Й.В. паном Маркіяном Лубківським

Наразі, як стало відомо, у Посольстві триває підготовка до офіційного візиту Президента України Віктора Ющенка до Республіки Хорватія, в рамках якого заплановано проведення низки заходів, спрямованих на розвиток українсько-хорватського діалогу, а також заплановано проведення зустрічі з українською громадою, яка проживає на цих теренах.

На початку нашої розмови нами було відзначено активну діяльність пана Посла, особливо враховуючи той факт, що протягом перших двох місяців з моменту його призначення, ним вже започатковано ряд важливих ініціатив, які сприяють покращенню двосторонніх відносин України з Хорватією.

Дякуючи за таку високу оцінку його діяльності, М.Лубківський зазначив, що Україна зацікавлена у всебічному розвитку відносин з Хорватією, яка сьогодні виступає регіональним лідером. Посол України наголосив на особистій ролі Президента України В.Ющенка, який неодноразово наголошував на не обхідності розвитку та інтенсифікації українсько-хорватської двосторонньої співпраці.

На думку Посла України, пріоритетними напрямками українсько-хорватського співробітництва мали б стати обмін досвідом між Україною і Хорватією у процесі європейської та євроатлантичної інтеграції, подальша лібералізація візового режиму, для того, щоб зробити Хорватію і Україну максимально доступними для наших громадян, поглиблення українсько-хорватського торговельно-економічного співробітництва, особливо, враховуючи спільність зовнішньополітичних пріоритетів.

У цьому зв'язку, на думку пана М.Лубківського, дуже важливо, аби наші держави підтримували одна одну на шляху європейської і євроатлантичної інтеграції, не

забуваючи використовувати переваги та перспективи торговельно-економічної взаємодії.

Коментуючи реалізацію проектів культурно-гуманітарного спрямування, Посол наголосив, що дипломатичне представництво України в РХ вже здійснило цілу низку кроків з метою відкриття в Загребі Українського культурного центру, наявність якого допоможе

українському і хорватському народам ближче пізнати один одного.

Одним з важливих проектів, до реалізації якого приступив Посол України, є відзначення у наступному році сторіччя з часу перебування на лікуванні в Хорватії, у місті Ліпик, видатного сина українського народу Івана Франка.

Сьогодні Посольство працює у напрямі налагодження співробітництва між "Матицею Хорватською" і Науковим товариством Т.Шевченко зі Львова, а також й між академіями наук і мистецтв Хорватії і України. У галузі розвитку співпраці у інформаційній сфері, наразі проробляється можливість укладання угоди про співпрацю між хорватською і українською інформаційними агенціями "ХІНА" і "УКРІНФОРМ". На думку Посла, у недалекій перспективі нам також вдасться наблизитися й до оптимальної моделі режиму взаємних поїздок громадян.

Відповідаючи на питання, що саме пан Посол очікує від офіційного візиту Президента України В.Ющенка в Хорватію, М.Лубківський наголосив, що "візит Президента України до Республіки Хорватія з одного боку має стати підсумком певного періоду у двосторонньому співробітництві, а з іншого – початком нового етапу українсько-хорватських відносин". Також, за очікуваннями М.Лубківського, результатами візиту Президента України до Хорватії, мають стати принципові домовленості між двома країнами щодо взаємопідтримки і обміну досвідом в контексті європейської і євроатлантичної інтеграції, розширення договірно-правової бази українсько-хорватського співробітництва та визначення планів співпраці на майбутнє. Окрім того, М.Лубківський вважає, що візит В.Ющенка започаткує реалізацію низки важливих економічних і гуманітарних проектів.

Серед іншого, варто підкреслити, що за ініціативи та підтримки Посла України наразі активно йде підготовка гастролей відомого хорватського фольклорного ансамблю пісні і танцю «Ладо» в Україну, що, безперечно, дозволить українському глядачеві ближче познайомитися із традиціями Хорватії.

Продовження на наступній сторінці

Ukrajina i Hrvatska na putu prema Europskoj uniji

Nj.E. Markijan Lubkivskij na tribini u Europskom domu u Zagrebu

Povodom 15. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa, u organizaciji Europskog pokreta Hrvatska i Veleposlanstva Ukrajine u RH, u petak, 27. travnja 2007. u Europskom domu u Zagrebu, održana je tribina pod naslovom „Ukrajina i Hrvatska na putu prema Europskoj uniji“. Ovo nadalje aktualno i zanimljivo predavanje, koje je privuklo respektabilan auditorij, održao je

na besprijeckorno savladanom hrvatskom jeziku, veleposlanik Ukrajine u RH Nj.E. Markijan Lubkivskij.

Kao što se zbog naravi teme i očekivalo, dotaknut je širok dijapazon podnaslova, od kojih su pojedini tek spomenuti, da bi se u ovakvom kratkom vremenu izlaganja moglo istaknuti najvažnije momente.

Slušatelji su bili ugodno iznenađeni čak i skrom-

nom osnovnom informacijom o diplomatskim inicijativama gospodina veleposlanika, koje su brojne unatoč

Tema i stil izlaganja dobili su zasluženu pozornost

njegovog tek nedavnog stupanja na ovu dužnost. U svemu tome, najdojmljivija je bila sličnost interesa Hrvatske i Ukrajine glede njihove europske orijentiranosti, a iz toga i očita potreba razmjene iskustava te jače povezivanje u domeni znanosti, gospodarstva, kulture, kao i drugih svekolikih sastavnica međudnosa.

Nakon susretljivog odgovora na nekoliko pitanja iz auditorija, nazočni su razgledali i prigodnu foto-izložbu. S.P.

НОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМО-ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І ХОРВАТІЄЮ

з розмови із Надзвичайним і Повноважним Послом України у Республіці Хорватія Й.В. паном Маркіяном Лубківським

Продовження із попередньої сторінки

Представляючи плани подальшої діяльності своєї роботи, М.Лубківський пообіцяв докласти максимум зусиль задля можливості організації й проведення на державному рівні Днів української культури в Хорватії. На переконання пана Посла, це матиме виняткове значення для представлення в Хорватії України та формування її позитивного іміджу, а також дозволить хорватському суспільству познайомитися з багатою та різноманітною культурно-мистецькою спадщиною українського народу, зокрема, із сучасними тенденціями в українському мистецтві. За словами М.Лубківського, проведення Днів української культури може відбутися наприкінці 2008-го або у 2009-му році.

Торкаючись питання двосторонніх торговельно-економічних відносин, Посол України наголосив на існуванні інтересу у взаємному інвестуванні, а також у створенні спільних підприємств як для двосторонньої співпраці, так і для виходу на ринки третіх країн. Обговорюючи реальні проекти українсько-хорватського співробітництва в економічній галузі, Посол України відзначив існуючі можливості співпраці у сфері туризму. У цьому зв'язку М.Лубківський наголосив на важливості відкриття у Києві представництва Хорватської туристичної спілки.

На питання, як Посольство сьогодні бачить співпрацю з українською громадою в Хорватії, пан Посол підкреслив, що українці, які живуть на цих просторах тривалий час і які

зберегли для нащадків українську самобутність, мають бути тією з'єднуючою ланкою, що доповнює відносини України з Республікою Хорватія. На думку пана Лубківського, дуже важливо, аби українська громада стала активним учасником українсько-хорватських взаємин в усіх напрямках, а не лише зводила свою діяльність до суто культурологічного рівня. За його словами, українська громада в Хорватії, яка сьогодні високо оцінена з боку місцевого соціуму як інтелектуальна община, має відігравати винятково важливу роль в українсько-хорватських відносинах.

Марія Приймаченко
Дівчина – українка (1965)

У питаннях співпраці з українською громадою в Республіці Хорватія, пан Посол висловив сподівання, що українці і русини Хорватії активно допомагатимуть і Посольству, й Україні у розширенні міждержавного співробітництва, насамперед в гуманітарній сфері. Крім того, М.Лубківський сподівається, що українська громада зробить свій вагомий внесок у розв'язанні питання визнання Хорватією Голодомору 1932/33 рр. в Україні актом геноциду.

У розмові з Послом України неможливо було не спитати і про ситуацію з визнанням русинів Закарпаття окремою національністю. На думку

пана Посла, рішення про це, яке було прийняте 7 березня ц.р. Закарпатською обласною радою, є досить суперечливим, і було неоднозначно сприйнято в самій Закарпатській області. Проблема визнання русинів, як вважає М.Лубківський, лежить поза компетенцією обласної ради, оскільки такі рішення можуть прийматися лише на загальнодержавному рівні. Водночас М.Лубківський висловив сумнів, що русини будуть визнані окремою нацією на державному рівні, оскільки, для цього немає жодного підґрунтя, чи то історичного, чи будь-якого іншого. Таке рішення, на думку пана Лубківського, схоже на рішення щодо визнання деякими Обласними радами України російської мови як регіональної.

Відповідаючи на питання щодо можливих наслідків подібного рішення, пан Посол висловив думку, що це рішення не матиме жодного впливу на становище русинів у Хорватії, ані в будь-якій іншій країні, де проживають русини. «Русини – це праукраїнці, а не окрема нація, це давня частина українського народу, яка сьогодні зберегла свою історичну самобутність. Мені здається, що було би дуже правильно і розумно, якби русини сприяли зміцненню української ідентичності, як в Україні, так і тут», - зазначив М.Лубківський.

Насамкінець Й.В. Маркіян Лубківський підкреслив: «Я дуже сподіваюся на єдність української громади. Тільки єдність і взаєморозуміння може стати запорукою нашого спільного успіху».

Розмовляв: Алекса Павлешин

10 ХВИЛИН ДЛЯ «СПАСІННЯ ПЛАНЕТИ»

Уривок з журналу «Україна», №1 / 2007 р.

Кілька років тому в колі колишніх прип'ятчан народилася ідея надати всесвітньо відомому дню 26 квітня позитивного імпульсу Надії на спасіння людства за допомогою щорічного 10-хвилинного (з 17.00 до 17.10 за Гринвічем) єднання людства в спільному прагненні Миру, Злагоди, Добра й Любові. Саме з опублікування 28.01.98 року «Звернення жертв Чорнобильського катаклізму до землян» і започаткувалася Міжнародна щорічна акція «Спасіння планета», яка вже з першого кроку - 25 квітня 1998 року - знайшла чимало прихильників як в Україні, так і в Німеччині, Австрії, Болгарії, Росії, США... (.....)

Тож і сьогодні, збираючись для об'єднання думки, ми збираємось для Блага, задля Спільного Добра. Думка про благо - щаслива думка, бо не буває благої думки, яка б не давала кращих плодів, - вона, мов блискавка, пронизуючи низькі шари, підноситься в шари духовні, повертаючись чистою енергією небесних сфер, яка захищає людину від негативних впливів. Ось чому так важливо кожному пробуджувати в серці вищі прагнення, бо енергії простору підвладні потужній дії сердечних випромінювань. І свідоме ставлення кожного до своєї божистої місії здатне покласти фундамент Нового Світу. Пробудження духовних сил виведе людство з глухого кута, - духовне оздоровлення принесе Світові вищі енергії, такі необхідні для еволюції планети й людства. #

З цієї сумної нагоди рекомендую читачам розглянути фотографії Чорнобиля на приватній сторінці Елени Філатової: www.elenafilatova.com (В.Николич)

SPOMEN NA ČORNOBILJ

Prošla je 21 godina od tragedije koja je nastala havarijom reaktora Čornobiljske nuklearne elektrane. Ta havarija rezultirala je ne samo neposrednim žrtvama, među kojima su bili vatrogasci koji su, žrtvujući sebe, pokušali umanjiti katastrofu, nego i dugotrajnim i daleko većim posljedicama, koje uzimaju svoje žrtve i danas, a nažalost, uzimat će i u budućnosti u vidu malignih bolesti, posljedica oštećenja srčanog mišića ili različitih prirodnih malformacija. Obilježnica te katastrofe obilježena je u Kulturno-prosvjetnom društvu Rusina i Ukrajinaca Zagreba, 26. travnja o.g., izložbom o Čornobilju te prigodnim govorima Veleposlanika Ukrajine u RH – Nj.E. Markijana Lubkivskog i Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba g. Slavka Burde. Prigodnu molitvu održao je o. Petar Rebčen. Među članovima društva i uzvanicima, uz goste iz Veleposlanstva Ukrajine u RH, su bili i predstavnici Društva prijateljstva Hrvatska - Ukrajina. Lidija Nikolić

O (NE)MOGUĆNOSTI SURADNJE

Gore izrečeno se odnosi na suradnju s ograncima Saveza Rusina i Ukrajinaca RH. Mnogi ljudi se javljaju s molbama i prijedlozima da određene prigodne akcije održavane u Zagrebu budu ostvarene i u drugim gradovima, u suradnji s predstavnicima saveza. Možemo shvatiti takvu težnju. Udruga Hrvatsko-ukrajinska suradnja (HORUS) u svome programu ima dovoljno širok repertoar akcija: izložbe, predavanja, prezentacije i drugo. Udruga se odaziva na pozive i ostvaruje svoj program u drugim gradovima, s drugim ustanovama - osim jedne. A to je sve što ima obilježje Saveza Rusina i Ukrajinaca RH. I to je uz najbolji stav prema dragim prijateljima, koji predstavljaju taj savez širom Hrvatske. Međutim, odbijanje je neminovno zbog samo jedne poznate osobe. Već je u više navrata, na konkretnim primjerima potvrđeno je da ta osoba ima sklonost prisvajati sve ono što su uradili drugi te onda plasirati kao svoje zasluge. Više toga, osoba smatra to normom i kritikom, odnosno prijavljeni lopovluk, imenuje kao «učestali javni napisi tih netolerantnih pojedinaca puni neistinitih tvrdnji». Sebe uključuje u skupinu kao «uspješni pojedinci i aktivisti» prema kojima «se izmišljaju neprimjereni slučajevi i ne biraju sredstva da se pojedini aktivisti štoviše ocrne» i t.d.

Kako naći argumente u pamfletiranju na str.3 (3.pasus) i 20 ; №9 ?

U više navrata, na konkretnim primjerima, u različiti sredinama je sa zaprepaštenjem ukazano na stil rada te osobe, kao duboko negativan, nedemokratski, ponižavajući najprije za ljude udružene u tom savezu. Možda još nikad Savez nije bio u takvoj krizi kao dosad.

Treba li ponavljati izraze «zasluga» «uspješnog pojedinca» koji su završavali zaprepašujućim skandalima? O tome i mnogo drugom, dovoljno autoritetno je pisano i dosadno je ponavljati. Ljudi su prepoznali stil, distancirali se od osobe, napustili te društvene prostore, imajući Bogu hvala – crkvu.

Umjesto toga da prizna poraze, da se pokaje, ta osoba u svojim monolozima izražava sve simptome nesposobnosti ne samo priznati kritiku, već se i posramiti ljudi.

Postavlja se pitanje, može li se surađivati s društvom na čelu kojeg je takva osoba? Savez Rusina i Ukrajinaca RH je ozbiljna organizacija dostojna poštovanja. Savez ne smije prebivati na rubu skandaloznosti samo zbog jedne osobe.

Međutim, odgovornost za ispravljanje stanja leži upravo na ljudima. Pošto ta poznata osoba nema niti snage, niti morala da se oslobodi od tog posla (pa zamislite samo, s kolikim ste dužnostima opteretili jednu jadnu osobu! Pa čovjeku je teško!) očito je neophodno toj osobi pružati pomoć! Savez mora pomoći osobi, time će pomoći i sebi. Treba osloboditi nesretnika, da ne bude preopterećen, da se vrati sebi. I onda će se ljudi vratiti u društvene prostorije, mladež će opet biti vidljiva, manjina će se osloboditi izoliranja.

Savez moraju voditi novi, mladi ljudi, da mu vrate dostojanstvo, u tome je njegova perspektiva.

Upravo tada možemo promijeniti gore izrečeno, da govorimo *O mogućnosti suradnje!* Pružimo tu mogućnost!

Jevgenij Paščenko

SELEKTIVNO OTVORENO-ZATVORENA SJEDNICA

U Zagrebu je 14. travnja o.g. održana sjednica predsjedništva Saveza Rusina i Ukrajinaca RH. Iz "šutljivih izvora" se moglo saznati tek uopćene konture sjednice - da se uz rutinsko usvajanje prethodnog zapisnika razgovaralo o pripremi manifestacije "Petrovačko zvono" koja će najvjerojatnije biti krajem svibnja, a na dnevnom redu su bile i pripreme za predstojeće izbore za predstavnike i Vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave.

Jedna od po-jedinosti koja se pripravlja za "Petrovačko zvono", a o kojoj se izravno moglo informirati, je knjiga "Sonetni vijenac" Miroslava Kiša. Naime, sam autor je susretljivo pokazao završen rukopis (akrostih u magistratu je "Petrovski dzvon"), također i ilustracije Ankice Verhas, a napomenu je da će urednik izdanja biti Sergej Burda.

U Zagrebu 14. travnja 2007.

Glede spomenutih izbora za predstavnike i Vijeća, navodno je odlučeno da će u jedinicama lokalne samouprave na razini općina kandidate istaknuti udruge-članice Saveza, a na gradskoj i županijskoj razini to će učiniti Savez izravno. Sukladno tome, unatoč tome što u Zagrebu postoji KPD - član Saveza, kandidaturu predsjednika tog društva za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u Zagrebu, navodno će istaknuti Savez.

U ovoj vijesti je vrlo uočljivo novinarsko ograđivanje, te bi to trebalo i obrazložiti, a odgovor je bizaran: bojažljive izjave sudionika. Naime, kontaktirani sudionici sjednice zamolili su da ih se izostavi - jer je eto tamo upitano čak i to "Otkud je A.P. mogao saznati za vrijeme i mjesto održavanja sjednice!?" Naravno, sada je najnormalnije upitati se o naravi takvih okolnosti.

Na sastanku kod Larise Uglješić, u Vukovaru 23. travnja 2005.

Već je od ranije poznato predsjednikovo "olako potezanje", a kako u danjoj konstelaciji nije ni moglo biti posljedica - metoda je malo i usavršena. Kolekcija poteza, u kojoj su na pr. pokušaj udaljanja člana društva (uz bezrazložnu prijetnju policijom) samo zato što je na svečanosti najnormalnije htio biti u statusu člana KPD-a kojeg je i osnivač, a ne kao strana osoba, nadalje, također uz prijetnju policijom, (unatoč prosvjedu nazočnih) udaljavanje jedine nazočne voditeljice nastave ukrajinskog jezika u područnim školama, koja je na regionalnoj konferenciji molila tek mirno poslušati diskusiju o toj i takvoj nastavi, dakle takva kolekcija je sada upotpunjena i udaljavanjem, po predsjedniku, nepodobnog urednika/izvjestitelja. → Na str. 11

IZLOŽBA GRAFIKA VOLODYMYRA IVANOV-AHMETOVA

GALERIJA S.V. IVAN ZELINA

U Galeriji Sv. Ivan Zelina, koja pripada cijenjenoj obitelji Žiljak, u subotu, 14. travnja 2007. godine u 19 sati otvorena je izložba grafika ukrajinskog umjetnika VOLODYMYRA IVANOV – AHMETOVA.

Nakon pozdrava i uvoda domaćina izložbe prof. Vilka Žiljka, gostima je, uz kratko prigodno izlaganje o gradu, dobrodošlicu poželjela i Predsjednica Gradskoga vijeća grada Sv. I. Zelina, Mira Čećec. O autoru, koji na žalost nije mogao biti nazočan, i njegovom djelu govorili su likovna kritičarka Branka Hlevnjak i doc. dr. Jevgenij Pasčenko, a izložbu je otvorio Nj.E. Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Markijan Lubkivskyj.

Nazočne je pozdravio domaćin izložbe prof. Vilko Žiljak (prvi zdesna)

Dio uzvanika na otvorenju izložbe

U ovoj prigodi, uzvanici su, kako sa stvaralaštvom spomenutog umjetnika, bili upoznati i s nizom zanimljivih podataka glede suradnje i kulturne razmjene između Hrvatske i Ukrajine. U tom kontekstu naglašena je i aktivna uloga ove galerije, uz navođenje i konkretnih akcija poput izložbe slika gospođe Nade Žiljak u Ukrajini, a također i gostovanje brojnih ukrajinskih slikara u ovoj galeriji, te organiziranje njihovog sudjelovanja u radu likovnih kolonija u Hrvatskoj.

Otvarajući izložbu, Njegova Ekselencija Markijan Lubkivskyj je, između ostalog, rekao da su mu poznate zasluge ove galerije u predstavljajući ukrajinskog slikarstva te da je u tome zahvalan obitelji Žiljak. Kao raniji tajnik predsjednika Viktora Juščenka, bio je zadužen za kulturu te mu je poznato to područje. Očekuje suradnju na ostvarenju planova osnivanja ukrajinskog kulturnog centra u Zagrebu, a u najskorije vrijeme razmjenu izložaba hrvatske i ukrajinske naive. #

Ivanov- Ahmetov – grafike

Likovni jezik je univerzalan i svatko ga, osjetljiv na sliku, može razumjeti. Štoviše, isčitavanje slike, ovdje grafike, iz njezinih finih grafičkih struktura, iz crta i mrlja, koje opisuju zgradu, vedutu, čovjeka, neku drugu figuru, različite oblike kojima se možda i ne zna uvijek početni smisao, sve te jasnoće kao i kolorističke ili mrljave nejasnoće, ostavljaju dojam istančane suvremene slike - grafike.

Teško je iz ovog opusa lučiti neku ukrajinsku originalnost, osim autorske, a ona prelazi iz svih granica stilskih ili kakvih drugih određenja u sferu čiste estetike. Zadivljuje autorov mar kojim se izražava u klasičnim tehnikama, koje vidljivo zahtijevaju više strpljenja (i znanja) nego sto to diktira brzi suvremeni ritam života. Zato pogled na ovaj opus nastao u razdoblju od 2002.-2006. godine, smiruje, a bliskost poznatog (i nama osobito dragog) jadranskog krajolika, daje nam neko imaginarno pravo da autora doživimo kao „svog“.

Tiskanje preko starih geografskih karata, zapravo preko probnih i nedovršenih, dakle otpadnih materijala, nove grafičke (zapravo slikarske) strukture daje ovim djelima Ivanova još jednu dimenziju modernosti, koja nam je vrlo bliska, te koja vise od svega, možda, potvrđuje produhovljenost (materijala, oblika) i napokon samog života) kao umjetničku odliku. *Branka Hlevnjak*

Volodymyr Ivanov-Ahmetov,

rođ. 1953. u gradu Isimbaj na Uralu. Odrastao je u dječjem vrtiću u Baškiriji. Studirao je u Nacionalnoj akademiji umjetnosti i arhitekture u Kijevu. Diplomirao je 1981. na studiju grafike kod profesora knjižne grafike Vasylja Cebanyka. Radio je kao grafičar u akademskim radionicama Akademije umjetnosti Ukrajine pod vodstvom istaknutog slikara Ukrajine Myhajla Deregusa. Član je Nacionalne udruge slikara Ukrajine, docent Katedre grafike Nacionalnog tehničkog sveučilišta Ukrajine, izdavačko-poligrafskog fakulteta.

Radi u tehnici grafike: ofort, koloristična litografija i koloristična monotipija, grafika na svili.

Nagrađen je Počasnom poveljom Državnog komiteta informacije, televizije i radija Ukrajine. Poglavarstvo grada Kijeva odlikovalo ga

je za uspjehe u prosvjetno-nastavnoj djelatnosti.

Izlaže od 1985., na oko 50 izložbi, od toga više od desetak individualnih, a ilustrirao je više od dvadesetak knjiških izdanja.

Njegovi radovi se nalaze u kolekcijama muzeja i galerija Ukrajine i širom svijeta, među kojima su: Nacionalni muzej umjetnosti Ukrajine, Kijev; Državna galerija Tretjakovskaja, Moskva; Galerija Hammer, USA; Nacionalni muzej umjetnosti, Beograd; Zbirke Ministarstva kulture i umjetnosti Ukrajine, Umjetničkim fundusima Ukrajine te u privatnim zbirkama mnogih zemalja svijeta.

Stvara u širokom dijapazonu grafičkih vizija u kojima je posebno izražena nostalgija nota s retrospekcijom u prošlost. To se posebice osjeća u pejzažima staroga Kijeva.

Živi i radi u Kijevu, postavši grafički pjesnik grada.

Ukrajinski grafičar Volodymyr Ivanov-Ahmetov je u nekoliko navrata prebivao na slikarskim kolonijama u Hrvatskoj, izradio je niz grafika na temu Hrvatske te nastavlja stvarati svoju grafičku Croatianu *Jevgenij Pasčenko*

TJEDAN RUSINSKE I UKRAJINSKE KULTURE U RIJECI

U sklopu svojih aktivnosti, Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca "RUŠNJAK" Primorsko goranske županije održalo je, od 13. do 22. travnja, tradicionalnu kulturnu manifestaciju „Tjedan rusinske i ukrajinske kulture u Rijeci“. Program manifestacije ispunjen je u cijelosti, a posjećenost i medijska praćenost bile su veće nego prošle godine.

Manifestacija je počela predavanjem prof. Darije Pavlešen „Živi klasici ukrajinske književnosti“. Profesorica je vrlo nadahnuo prikazala troje književnika: D.Pavlička, L.Kostenko i I.Drača. Drugi dan je vlč. Mihajlo Simonović služio sv.misu na staroslavenskom, a iza nje održao je predavanje "Grkokatolici u Hrvatskoj". Sljedeći dan bila je večer posvećena ukrajinskom dramatičaru Juriju Augustinu Seregiju. Uz nazočnost njegove kćerke Olge Hricakove iz Bratislave, održan je i koncert tenora Vasilja Hricaka iz Bratislave i Oksane

Anatolij Černyšenko, Vladimir Provči i Darko Deković

Gosti iz Ruskog Krstura izvode folklorni program na riječkom Korzu

Zvinekove iz Rijeke.

Sutradan je bilo predavanje Dr.sc. Oksane Timko-Ditko „Standardizacija rusinskog jezika“.

o. Mihajlo Simonović

Slavko Burda - predsjednik Saveza RiU RH i Vladimir Provči. (Izložba je otvorena 10 dana.) Zatim je otvorena likovna izložba rusinskog slikara Vladimira Provčija u „Filodramatici“.

Usljebile su dvije izložbe: 17. 04. - u "Matici Hrvatskoj", ogranak u Rijeci, otvorena je dokumentarna izložba „Holodomor u Ukrajini 1932. i 1933. godine“ na kojoj su govorili doc. Darko Deković - predsjednik "Matice Hrvatske"; Anatolij Černyšenko iz Veleposlanstva Ukrajine;

propraćenost od radija, televizije i tiska bila vrlo dobra. U zgradi Poglavarstva Grada Rijeke bio je uređen promotivni izlog. Hrvatska televizija će nas uvrstiti u emisiju "Prizma", a tv kuća "Kanal RI", koja često reprizira snimljenu emisiju, pozvala nas je u njihovu emisiju o nacionalnim manjinama "MOZAIK" dajući nam termin od pola sata. Glede medija, treba još spomenuti da smo izravno uključivani u radio emisije Novog Sada.

Vladimir Provči

Darija Pavlešen

Ekspoziti u promotivnom izlogu

НЕЗВИЧНА РОЛЬ ГОЛОВИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Алекса Павлешин розповів про п'єси Олександра Ірванця

Українська громада є чи не найактивнішою громадою в Республіці Хорватія. Уповодж май-же дев'яти років мого перебування в Загребі я була свідком багатьох культурно-просвітніх заходів. Це були літературні та пісенні вечори, присвячені видатним українським поетам і письменникам, виступи фольклорних колективів (пісенних і танцювальних), виставки, презентації тощо.

Вчорашній же літературно-театральний вечір під назвою «Зустріч з українською драматургією», що за підтримки Товариства хорватсько-українського співробітництва

«ХОПУС» провело Товариство української культури, не лише приємно здивував аудиторію, а й, наскільки сказати, став новою віхою в культурно-просвітній діяльності українців Хорватії. У камерній атмосфері приміщення «ХОПУСу» голова Товариства української культури, всім нам дуже добре відомий пан Алекса Павлешин, по-особливому представив вузькому

На прем'єру запрошені переважно літературознавці

колу глядачів п'єсу відомого сучасного українського поета, прозаїка, драматурга, перекладача Олександра Ірванця «Recording», яку він переклав ще в 2000 році. Шановний пан Алекса постав перед нами не тільки в ролі автора перекладу згаданої п'єси з української на хорватську мову (що само по

собі викликає щиру вдячність за нелегкий труд перекладу вимогливого тексту сучасної драми), але водночас – режисера-постановника і єдиного актора, що зіграв старого чоловіка,

Серед гостей були і представники Посольства України в РХ

який пережив знищення людської цивілізації. Завдання у актора було не просте: хоч п'єса невелика за обсягом (має всього дві дії), але є складною і для розуміння, і для сприйняття (слабо прослідковується сюжетна лінія, події розгортаються за межами часу і простору), і для постановки (один актор, на якого спрямована вся увага). Незважаючи на всі ці складнощі, пан Алекса бездоганно справився зі своїм режисерським й акторським завданням. У цьому виконавцю допоміг його природжений акторський талант і досвід, набутий ще в зовсім молоді роки в КМТ ім. Т.Шевченка в Пнрняворі (Боснія), а потім і в Хорватському народному театрі в Загребі, та у кіно. Уповодж усієї п'єси реакція глядачів змінювалася: гра актора то викликала в них сміх, то навівала роздуми, – і їх обличчя ставали вкрай серйозними. Після закінчення п'єси оплески не вщухали.

Отже, подія це була небуденна. Можливо, вона стане поштовхом до відновлення чи заснування традиції аматорського театру української громади в Хорватії.

Тетяна Фудерер

А.Павлешин виконує монодраму «Recording» Олександра Ірванця (фот. Катерина Павлешин)

IZVJEŠTAJNA I IZBORNA SKUPŠTINA KPD-a „IVAN FRANKO“ IZ VUKOVARA

Slavko Vasilek, Marija Semenjuk, Vasilij Voras, Vera Matušinski

Vukovarsko Kulturno-prosvjetno društvo «Ivan Franko» 14. travnja održalo je godišnju izvještajnu i izbornu skupštinu, budući da je istekao četverogodišnji mandat upravnog i nadzornog odbora.

Predsjedništvo skupštine je prisutnim gostima predstavilo svoj rad i postignuća u protekloj godini uz kratak osvrt na rad kroz sve četiri godine postojanja, popraćen i finansijskim izvješćima.

U izbornom djelu skupštine potvrđen je mandat dosadašnjih članova upravnog i nadzornog odbora, uz konstataciju prisutnih na skupštini da dobro vodstvo ne treba mijenjati, budući da se društvo radom svojih sekcija; ukrajinskim narodnim zborom, ukrajinskim narodnim običajima i rukotvorinama te dramsko-recitatorskoj sekciji, za kratko vrijeme od osnutka vrlo uspješno predstavilo na pozornicama manifestacija za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Po završetku radnog dijela skupštine za sve prisutne priređena je zakuska.

Marija Semenjuk

ФЕЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦІВ

Нещодавно в Рієці в Палаці молоді виступив Заслужений ансамбль танцю України "Юність" зі Львова. Концерт цей організував клуб акробатичного танцю м. Рієки з великою допомогою культурно-просвітнього товариства русинів і українців.

Заслужений ансамбль танцю України "Юність" – один з найвідоміших мистецьких колективів в Україні, створений він понад сорок років тому, а керує ансамблем Народний артист України Михайло Ванівський. На своєму творчому шляху колектив "Юність" здобув десятки мистецьких перемог на Міжнародних і Всеукраїнських конкурсах і фестивалях, йому аплодували глядачі Швеції, Данії, Німеччини, Люксембургу, Франції, Іспанії, Греції, Індії, Японії, Канади, США, Аргентини, Уругваю- загалом ансамбль демонстрував українське танцювальне мистецтво більше ніж в 30 країнах світу. А в Рієку танцюристи завітали вперше, і виступ їх пройшов з величезним успіхом. Публіка захоплено вітала молодих українців, щедро нагороджувала їх щирими оваціями. Та й кого могли б залишити байдужим такі барвисті, багаті, для кожного танцю інші костюми, такі ніжні красуні-дівчата і запальні сміливі хлопці. У двох відділах концерту "Юність" показала глядачам багату і різноманітну програму. Тут були і традиційний "Український привітальний танець", і жартівливий "Кивак", і сповнена безмежної лірики "Веснянка", і хореографічні композиції "Свято в Карпатах", "Дума про Україну", "Угорська рапсодія", "Циганський танець", і, звісно, неперевершений, відомий всьому світові "Гопак". І кожен танок- яскрава феєрія рухів і почуттів, неповторний у своїй гармонійності і вишуканості, несе в собі певне смислове навантаження, це- лірика і гумор, грація і темперамент, вікові традиції українського народу.

Неможливо описати святкову, піднесену атмосферу того вечора, урочистості йому надавала і присутність високоповажного гостя - Надзвичайного Повноважного Посла України в Республіці Хорватії п. Маркіяна Лубківського. А перед концертом п. Посол зустрівся з членами культурно-просвітницького товариства русинів і українців Рієки, познайомився з нашою громадою, послушав про діяльність і проблеми товариства, і зустріч ця була також дуже теплою і неформальною. Того незабутнього вечора багато хто з рієчан відкрив для себе Україну, її невичерпне танцювальне мистецтво, і тому так довго лунали оплески молодим талановитим танцюристам, такими щирими і добрими були слова подяки учасникам ансамблю і їх керівнику п.Михайлу Ванівському. І, звісно ж, запрошення приїздити неодмінно ще на гастролі, тож в наших планах- організувати влітку вже ціле турне "Юності" по містах Хорватії, аби майстерність їх побачило якомога більше хорватів і наших земляків.

Марта Мартинчич

SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE RH POTPORA KULTURNIM PROGRAMIMA UKRAJINACA I RUSINA U 2007-oj god. (NN Br. 26 od 12.03.2007. – izvadak)

RUSINI I UKRAJINCI	1.444.300
SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, VUKOVAR	1.393.000
Informiranje	258.000
„Nova dumka“ 6 brojeva, 36 str, format A4, naklada 1000	194.000
„Vjencić“, dječji list, 4 broja, 20 stranica, format A4, naklada 1.000	64.000
Izdavaštvo	160.000
Almanah „Misli s Dunava“, grupa autora 208/3 araka, naklada 1000, format A-5	35.000
„Poezija i proza“, autor Oksana Martinjuk 50/3 araka, naklada 300, format A-5	15000
Knjiga „Ukrajina - srce Europe“, autor Sergej Burda naklada 1.000, str. 100, format B-5	40.000
Knjiga »Sonetni vijenac - Hrvatska 1990-tih i druge pjesme i kratka proza“, autor Miroslav Kiš	20.000
Knjiga „15 godina KPD Ukrajinaca – Karpati“, autor Mirko Fedak naklada 500, format B-5	20.000
Knjiga „Domovinski rat u Mikluševcima“, autor Đuro Biki	30.000
Kulturni amaterizam	555.000
KUD „Joakim Hardi“ Petrovci	80.000
Kulturno prosvjetno društvo „Ukrajina“ Slavonski Brod	40.000
KUD „Osif Kostelnik“ Vukovar	40.000
KUD „Joakim Govlja“ Mikluševci	50.000
Kulturno prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca, Zagreb	30.000
Kulturno prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Osijek	30.000
Kulturno prosvjetno društvo „Karpati“ Lipovljani	75.000
Kulturno umjetničko društvo „Andrij Pelih“ Šumeće	35.000
Kulturno prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Rijeka	25.000
Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca, Vinkovci	30.000
KPD „Ivan Franko“ Vukovar	40.000
Kulturno prosvjetno društvo „Taras Ševčenko“ Kaniža	50.000
Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca PGŽ »Rušnjak« - Rijeka	30.000
Kulturne manifestacije	270.000
Središnja manifestacija Rusina i Ukrajinaca u RH "Petrovačko zvono 2007."	100.000
Smotra ukrajinskih i rusinskih plesnih skupina u Lipovljanima	20.000
- Manifestacija - Kulturni dani T. Ševčenka u Lipovljanima	15.000
- Manifestacija - Kulturni dani Ivana Franka – Kaniža	15.000
Dani rusinske i ukrajinske kulture- Rijeka	15.000
Manifestacija „Mikluševačko ljeto“ - Mikluševci	15.000
Kulturna manifestacija „Majalos“ - Petrovci	15.000
Dani ukrajinske i rusinske kulture Zagreb - Zagreb	15.000
Kostelnikovi dani - Vukovar	15.000
Kulturno-glazbena manifestacija „Dravski valovi“ - Osijek	15.000
- Smotra ukrajinskog i rusinskog folklor - Šumeće	15.000
- Smotra dječjeg stvaralaštva RiU - Slavonski Brod	15.000
Režijski troškovi	150.000
DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU, ZAGREB	51.300
Informiranje	46.300
1.1. „Naša gazeta“ 10 brojeva, od 6-12 stranica, format A4, naklada 300 - 400 primjeraka	39.300
Režijski troškovi	7.000
2 Izdavaštvo	5.000
2.1. priručnik „Mali lemkivski rječnik“, autor Aleksa Pavlešin, 200 str., naklada 150, format A-5	5.000
UKUPNO RUSINI I UKRAJINCI	1.444.300

Іван ДРАЧ

Художнику немає скutih норм.
Він — норма сам, він сам в своєму стилі...
У цей столітній і стобальний шторм
Я кидаюсь в буремні гори-хвилі.

(І. Драч: *Смерть Шевченка*)

Іван Федорович Драч (нар. 1936 р. в с. Теліжинці на Київщині) — поет, перекладач, кінодраматург, громадсько-політичний діяч.

Перша збірка поезій «Соняшник» вийшла друком 1962 р. Нечасто перші книжки молодих літераторів стають таким помітним явищем, як «Соняшник». Ця збірочка, що містила сорок умовних балад, етюдів та інших віршованих творів з примхливими образними асоціаціями, малозрозумілими для багатьох тодішніх читачів, і через півстоліття згадується як нетрадиційна, задерикувата, гостро-сучасна.

Згодом з'явилися й інші поетичні книги: «Протуберанці серця» (1965), «Балади буднів» (1967), «До джерел» (1972), «Корінь і крона» (1974), «Київське небо» (1976), «Сонячний фенікс» (1978), «Американський зошит» (1980), «Шабля і хустина» (1981), «Теліжинці» (1985), «Храм сонця» (1988). Визначним явищем національної літератури стали також поеми «Ніж у сонці» (1961), «Смерть Шевченка» (1962), «Чорнобильська мадонна» (1988). Значного резонансу набули драматичні поеми І. Драча «Дума про Вчителя», «Соловейко-Сольвейг» і «Зоря і смерть Пабло Неруди», що з'явилися спочатку в різних книжках, а потім видані збіркою («Драматичні поеми», 1982). Остання збірка у якій представлено практично усі етапи творчості поета аж до нашого часу - «Анатомія блискавки», вийшла з друку цього, тобто 2007 року.

Драча в усіх його книжках не сплутаєш ні з ким. Але він, разом з тим, ніби кожного разу починається заново, ніби йде за власним закликом, проголошеним у другій збірці — «Протуберанці серця» (1965): **«Народжуйте себе»**.

Народжуйте себе. Допоки світу
Плисти на галактичному крилі,
Допоки сонце землю обігріту
У пазусі тримає, й на землі
Експерименти гнуть круту орбіту,
Допоки є ще в пізнання шаблі,
Допоки музам не доволі квіту, —
Народжуйте себе допоки світу.

Художнє слово І. Драча виключно метафоричне, єднає найглибші шари етногенетичної пам'яті народу з трагічними, часом дисонансними ритмами сучасності. Піднесений космізм і суто побутова «заземленість», відвертий еротизм, художня умовність

і різка окресленість реалістичної деталі — такі риси притаманні художньому мисленню поета. Він не тільки успішно опановував класичну метрику, а й уводив у поетичну тканину раніше не чути ритми, стилістику, модерні словотворення. Нічого подібного на той час в українській поезії не було.

Іван Драч вдихнув нове життя у баладний жанр, довівши, яким захоплюючим, драматичним, цей жанр може бути. Його баладний цикл, що не має аналогів в українській літературі, неймовірно, часом виключно, строкатий і за формою, і за змістом: балади — про ДНК і кібернетичний собор; про відро і скромність; про випрані штани, двох коней і генеалогію; про Кармелюка і дядька Гордія...

І. Драч завжди відчував ворога в особі ницості, національного недокрив'я, *безкрилої-крилатої людини*. І з гіркотою констатував: «Навіщо українцям вороги?! Вони — самі собі вороги...».

Особливо вражає балада-притча «Крила». Подаровані дядькові Кирилові крила стали його мукою: вони росли і пробивали куфайку з-під лопаток, прагнучи польоту і неба, а хіба цього треба дядькові?

КРИЛА (Новорічна балада) уривок

Так Кирило до тьми брів,
І, щоб мати якусь свободу,
Сокиру брусом задобрив,
І крила обтяв об колоду.
Та коли захлинались сичі,
Насміхались зорі з Кирила,
І пробивши сорочку вночі,
Знов кипіли пружинисті крила.
Та Кирило з сокирою жив,
На крилах навіть розжився —
Крилами хату вшив,
Крилами обгородився.
А ті крила розкрали поети,
Щоб їх муза була небезкрила,
На ті крила молились естети,
І снилося небо порубаним крилам.

Завдяки такому унікальному синтезу новаторства з мотивами національної традиції, Івана Драча можемо з сміливістю вважати представником *живих* класиків української літератури.

Без його творчості неможливо уявити так званого українського «поетичного кіно». Він написав сценарії до таких фільмів, як «Криниця для спраглих» Ю. Ілленка, «Камінний хрест» Л. Осики, «Іду до тебе» М. Машенка, «Пропала грамота» Б. Івченка...

Він був організатором і першим головою Народного Руху України. В останні роки І. Драч веде активну громадсько-політичну діяльність.

Підготувала Д. Павлешен

Іван Федорович Драч

SELEKTIVNO OTVORENO-ZATVORENA SJEDNICA

Nastavak sa str. 5

Nakon izricanja zabrane prisustvovanja spomenutoj sjednici predsjedništva Saveza, na upit je li sjednica zatvorenog tipa, nije dan odgovor, a nakon pitanja je li to samo osobni stav predsjednika – sazvano je savjetovanje predsjedništva u drugoj prostoriji. Vrata se zbog neispravnosti nisu mogla sasvim zatvoriti, te se i bez nakane, ponešto djelomično i čulo.

Obrazloženje zahtjeva za udaljavanje se temeljilo na tome što urednik Naše gazete nije tek novinar već je on i predsjednik Društva koje nije član Saveza. Nadalje, obrazlažući ovu represiju, bez navođenja primjera i argumenata, uopćeno je navedeno da Naša gazeta o Savezu piše loše. Uslijedili su i protuargumenti članova predsjedništva u kojima je rečeno da sjednice Saveza nisu zatvorenog tipa, te da je pisanje Naše gazete o društvima – članicama Saveza objektivno i sasvim zadovoljavajuće, a stanje i relacije prema KPD Zagreba treba rješavati tako da se u to ne upliće Savez.

No, s obzirom da je predsjednik Saveza svjedobno i u Savjetu za nacionalne manjine, kao najnormalnije, izjavio da Savez mora imati „svoje poslovne tajne“, u ovom slučaju se na tome i insistiralo. (Kako se to uklapa s općim stavom da rad neprofitnih udruga, koje se financiraju iz državnog proračuna, mora biti transparentan – ostavlja se na odgovoritanje čitateljima.) „Kompromisna“ dosjetka predsjednika sastojala se u tome da se, kvalifikacijama koje su oslikavale nepodobnost, pridoda i napomena da će za tisak biti dostupan zapisnik ove sjednice, nakon što bude usvojen (na narednoj sjednici). Prebrojavanjem glasova konstatirano je da su četiri glasa za udaljavanje urednika/novinara, a ostali su bili suzdržani.

Moglo bi se reći da je i ovakvo suzdržano pružanje otpora u stvari poprilična hrabrost. Naime, naknadno se saznalo da su suzdržani bili predsjednici ukrajinskih društava (osim zagrebačkog, čiji je predsjednik ujedno i predsjednik Saveza i ...). Pretpostavka je da bi bilo krivo zaključiti kako se radi o konfrontaciji s Rusinima, jer globalno – oni nemaju ništa s tim. Prije bi se moglo pomisliti o postojanju spontane neformalne interesne skupine u Savezu, koja na ovaj i na druge načine štiti svoje pozicije. U to bi se uklapalo i takvo stanje da je ukrajinskoj komponenti u Savezu – praktično nemoguće iskristalizirati specifične kulturne i organizacijske potrebe, a kamo li samostalno se dogovarati o njima. U to spada i zahtjev o isključivom članstvu u Savezu, a samostalno organiziranje praktično je onemogućeno tumačenjem pravila upravo na takav način da se u tom slučaju uvede financijska blokada programa ukrajinskih društava. Očito je da tek na taj način spomenuta skupina može i nadalje „pobirati svoje vrhne“.

Teško je ne prisjetiti se slične situacije od prije dvije godine. Tada je gospođa Larisa Uglješić, kao predstavnik Ukrajinaca u Savjetu za nacionalne manjine RH sazvala susret s predsjednicima ukrajinskih udruga koje za svoje aktivnosti primaju ili kane zatražiti potporu Savjeta za n.m.. Predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca je insistirao da na tom sastanku bude i predstavnik Rusina (Čitatelje se podsjeća da u spomenutom Savjetu, kao i u jedinicama lokalne samouprave, Ukrajinci i Rusini imaju zasebno svaki svoje predstavnike.) Sudionici tog sastanka su smatrali da trebaju samostalno sa svojim predstavnikom razmotriti određena pitanja, ali nisu glasovali za udaljavanje predstavnika Rusina, već su se samo usuglasili da nije sasvim poželjan. Pametnom dovoljno – dotični gospodin je sasvim kulturno napustio skup. S obzirom da je predsjednik Saveza reagirao na „prilično temperamentan“ način, tvrdeći između ostalog da je i sam susret nelegalan, a tom „temperamentu“ je davao oduška i u nastavku, stvorena je jedna mučna atmosfera u kojoj se baš i nije mogao očekivati plodan radni učinak. Sudionici su bili iznenađeni ovakvim ponašanjem dotičnog gospodina, koje su ocijenili kao daleko od primjerenog (ovdje se izostavljaju izrečeni izravni epiteti „da se ne bi slučajno uvrijedio“ – a onda...) No, valjda mu je metodu opravdavao posti-

gnuti cilj - očuvanje monopola Saveza, a time i svoga.

Možda ipak treba potražiti odgovor na pitanje što bi mogao biti stvarni razlog nepoželjnosti potpune javnosti rada. Što li je to što se sada želi obaviti „iza zatvorenih vrata“ uz nekakvu apstraktnu obvezu sudionika „čuvati poslovnu tajnu“, a da nema zapreke to objelodaniti kroz približno mjesec dana, odnosno, nakon usvajanja zapisnika na narednoj sjednici?

Jedina stvar koja se suvislo uklapa u ovu shemu je navodni zaključak o kandidiranju za predstavnike i Vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave. Kako je već rečeno, navodna odluka je takva da bi po općinama kandidiranje obavila društva-članice, a po gradovima i županijama - Savez. I? U čemu bi mogla biti „kvaka“? Možda u tome što bi u Zagrebu, navodno, kandidat trebao biti dotični predsjednik Saveza. Pa da je i tako, u čemu je smetnja da se o tome i javno ne progovori? Čemu eventualna „tajnovitost“ u zadanom periodu?

Odgovor bi mogao biti i taj – da se o tome ne bi i javno progovorilo. Da se eventualno analitički ne upita o kandidiranju u Zagrebu – zašto Savez, a ne zagrebačko Društvo.

Naime, za kandidaturu, u Zagrebu bi se trebalo skupiti 30 potpisa ili imati podršku udruge. No, kako nam u tome stoji spomenuti eventualni kandidat? Prikupiti potpise vjerojatno nije ni moguće – ta još uvijek nije adekvatno odgovorio na peticiju koju je još davno potpisalo preko 30 članova Društva. Nadalje, dobiti podršku zagrebačkog Društva vjerojatno mu nije moguće. Okolnosti su takve da zbog nerješavanja određene problematike postoji nekakav tihi bojkot dijela članova, a i predsjedništva. Vjerojatno zato dulje od godinu dana nije održana izvještajna skupština (po obavijesti iz Registra udruga – posljednje ažuriranje glede skupština je obavljeno prije desetak godina), a teško se prisjetiti kada je bila posljednja sjednica predsjedništva. Je li uopće moguće očekivati kvorum? Ako bi bila i održana - a što ako se predloži drugi kandidat? Ovako: nema sjednice – nema kandidata? U danim okolnostima, bilo kojem kandidatu bilo bi teško skupiti potreban broj potpisa. Znači, jedini kandidat bi trebao biti onaj kojeg istakne Savez. U tom slučaju, on bi bio izabran za predstavnika čak da dobije samo jedan jedini glas. Domišljato, zar ne?

Narav ovakve eventualne odluke može se promatrati i u svjetlu zakonske konzistentnosti. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina sasvim je jasan kada je riječ o standardno definiranoj nacionalnoj manjini. Relativno je jasan i Statut Saveza Rusina i Ukrajinaca. Pa gdje je onda uopće razlog za spominjanje ovih elemenata? Razlog je u dvojnosti tretmana Ukrajinaca i Rusina u kontekstu nacionalne definiranosti.

Da bi se ukazalo na koliziju, možda je dobro pokazati naoko sličan primjer gdje kolizije nema. To je kandidiranje i biranje zastupnika nacionalne manjine za Sabor RH. Kao što je poznato, kandidata mogu istaknuti i udruge nacionalnih manjina, a za svoga kandidata glasuju pripadnici određene nacionalne manjine. U slučaju nacionalnih manjina s malim brojem pripadnika, one biraju jednog zajedničkog zastupnika. Samo u tom slučaju, birač se može odlučiti i za kandidata koji nije njegove nacionalnosti.

S izborom predstavnika i Vijeća je ipak malo drukčije – nema zajedničkih kandidata, nema skupina različitih nacionalnosti. Sukladno tome, Ukrajinci i Rusini biraju zasebno. Kako to da se onda, posredstvom Saveza, omogućava zajedničko kandidiranje? Kako to da i jedni drugima ističu kandidate? Kojim pravom mogu kandidirati nekoga za koga zatim nemaju pravo glasovati? Moguće je da Savez, ovakav kakav jest, nije profiliran i za ovu ulogu, a možda za nju nema ni pravo. Bez obzira na tamo nečiju umješnost u domišljanju izbornog inženjeringa, ovim pitanjima bi se i prije „usvajanja zapisnika“ nekakve sjednice trebali pozabaviti i ostali pripadnici nacionalne manjine, a ne samo članovi kulturno-prosvjetnih društava. Ta nismo valjda tek folklorna nacionalna manjina, jer nije riječ o tome hoće li se „tancati“ ili tko će „izborno jamići“, već je riječ o nama samima i našem ozbiljnom sudjelovanju u lokalnoj samoupravi u Republici Hrvatskoj. *Aleksa Pavlešić*

IZBOR IZ HRVATSKOG TISKA I TISKOVINA

Izbor i komentari **Boris Graljuk**

U proteklim tjednima politički događaji u Ukrajini ponovo su, kao i u vrijeme

„Narančaste revolucije“ top tema svih svjetskih medija. Međutim, čini se da je sada politička kriza puno dublja i sa puno više neizvjesnosti u ishod. I hrvatski mediji pa tako i tisak iz dana u dan izvještavaju o sukobu dvaju koncepcija ukrajinske sadašnjosti i budućnosti.

I još jedan događaj, vezan za najvažniju sporednu stvar na svijetu, stavio je Ukrajinu u središte medijske pozornosti cijelog svijeta. Ukrajina je zajedno s Poljskom, odlukom Izvršnog odbora Uefe u Cardiffu 18.travnja 2007.g., dobila nominaciju domaćina za organiziranje Europskog prvenstva u nogometu 2012.godine. Ova odluka je u Italiji, Hrvatskoj i Mađarskoj doživljena kao šok i nevjerica, obzirom da se u domaćoj javnosti stvarao dojam o njihovoj sigurnoj nominaciji, a Ukrajina i Poljska su proglašavane autsajderima.

Vjesnik, Zagreb, 19. travnja 2007, str.27.

Relja Dušek: UKRAJINA - Nova politička kriza u Kijevu / Viktor i Viktor ne mogu zajedno

Narančasti Trg neovisnosti u Kijevu još jednom je poprište masovnih uličnih prosvjeda, no ovaj puta nosi se plava boja, počinje rečenicom prikaz zbivanja na političkoj sceni Ukrajine. Prilažući ilustracije glavnih protagonista ; Viktora Juščenka, Viktora Janukoviča i bivše premijerke Julije Timošenko uvodi se čitatelja u genezu razloga novonastale krize. „Predsjednik Juščenko izazvao je novu političku krizu u zemlji nakon što je početkom travnja raspustio parlament i raspisao nove parlamentarne izbore. Na taj čin, Juščenko se odlučio nakon višemjesečnog spora s parlamentarnom većinom premijera Janukoviča, te sve češćeg prelaska članova parlamenta iz prozapadnih u proruskę stranke. Juščenko je takve „transfere“ nazvao protuustavnim, optuživši premijera da podmićivanjem i ucjenom pokušava osvojiti dovoljnu većinu u parlamentu za ustavne promjene koje bi lišile predsjednika svih ovlasti. Predsjednik parlamenta raspuštanje je nazvao protuzakonitim i protuustavnim, te zatražio mišljenje Ustavnog suda.

Novinar Vjesnika ukazuje na bit stvari; *„U pozadini posljednje političke krize nalazi se zapravo ideološka podijeljenost zemlje. Zapadna Ukrajina, koja podržava Juščenka, teži euroatlanskim integracijama, dok istočni i južni dio zemlje traže bliže odnose s Rusijom... Nakon što je propao koalicijski dogovor nekadašnjih suboraca u Narančastoj revoluciji, /Viktora Juščenka i premijerke Julije Timošenko/, Juščenko je imenovao svog rivala Janukoviča premijerom... Tada je zapravo već priznao poraz revolucije pristavši na kompromis i neprirodno savezništvo sa proruskom strankom. Kada je krajem prošle godine parlament smijenio ministre vanjskih i unutarnjih poslova, koji su bili bliski Juščenkovi suradnici, postalo je jasno da Viktor i Viktor ne mogu zajedno.*

Bez obzira na odluku Ustavnog suda i moguće izbore u zemlji, Ukrajina, kao i ostale mlade demokratske zemlje koje se bore s dječjim bolestima demokracije, naprosto vapi za novom političkom elitom, neopterećenom poviješću i korupcijskim skandalima – završava tekst o krizi u Ukrajini na cijeloj stranici vodećeg hrvatskog dnevnog lista Vjesnik.

Jutarnji list, Zagreb, 21.travnja 2007., str.30.

Jurica Pavičić: Bratska urota

U Hrvatskoj je u prvom trenu, teško primljena informacija o izboru Ukrajine i Poljske za domaćine Europskog prvenstva u nogometu a poglavito o nedobivanju niti jednog boda za Hrvatsku od strane izborne komisije za kandidaturu europskog prvenstva u nogometu. Među mnogim člancima i komentarima koji se bave ovom tematikom, zanimljive su opservacije novinara Pavičića.

„A i ti Ukrajinci. U novom Zagrebu avenija nosi njihovo ime, lijepo nas je Evgenij Paščenko naučio da smo mi i oni jedini slavenski ikavci, zajednički su nam Kijev i Kijevo, zajedno smo se za slobodu izborili. I oni su nam braća bili sve do tog groznog utorka kad je Michel Platini izvadio papirić iz oskarovske kuverte i razotkrio pravu čud naše slavenske braće. Onog časa kad su nam oteli Euro, slavenski prijatelji najednom su dobili neku drugu, tmastu boju.

„Onog časa kad je Uefa odglasovala da Euro ide u Varšavu i Kijiv (koji mi ikavci ipak još uvijek zovemo Kijev), hrvatska pučka percepcija u hipu je stvorila novu „venecijansku“ teoriju zavjere. Potpirena aluzijama Ante Markovića, narodna predaja pripovijeda o plavim kuvertama, bandama, jantaru i kavijaru, raspredaju se teorije o nogometnom Drangu nach Osten, o svemoćnom mastermindu Surkisu i zaplotnjačkim tajnim agendama postsovjetskih oligarha s kojima se ne možemo nositi mi, balkanska raja, mali pijuni između velikih carstava. ..

Nastavljajući dalje s neskrivenom kritičkom ironijom, J.Pavičić piše: *„U Cardiffu je samo jedan mogao pobijediti, a konkurirala su tri. Dva su morala izgubiti i od samog početka svakom je razboritom bilo jasno da je dvotrećinska vjerojatnost da ćemo među gubitnicima biti mi. Razloga za masovnu sablazan stoga nema, odnosno ne bi ih bilo da u aktu masovne deluzije Ante Marković nije uvjerio sve i sebe da nam je pobjeda na dlanu. Vrijedao je te Poljake i Ukrajince isto onako kako se pred deset godina ovdje vrijedalo Bosance i Srbe. Opisivao ih je kao istočne kokošare, korumpirane, muljatore, nesposobnjakoviće koji nisu u stanju delegaciju provesti kroz zemlju a da je putem ne pogube... Svoj uradak o liku i djelu nadmenog Markovića Pavičić ironično zaključuje : *„ Od svih razloga za njegovu smjenu, najgluplji i jedini koji doista nema smisla jest smijeniti ga zbog Eura koji je izgubio od jačih i većih. Istina je da je Marković sam kriv što nas je sam uvjerio da su Poljaci i Ukrajinci luzeri i kokošari, treća liga koja nema šanse kraj naših vrlina..**

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: A l e k s a P a v l e š i n E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pislačem U Zagrebu, 06.05.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9		

Наша газета

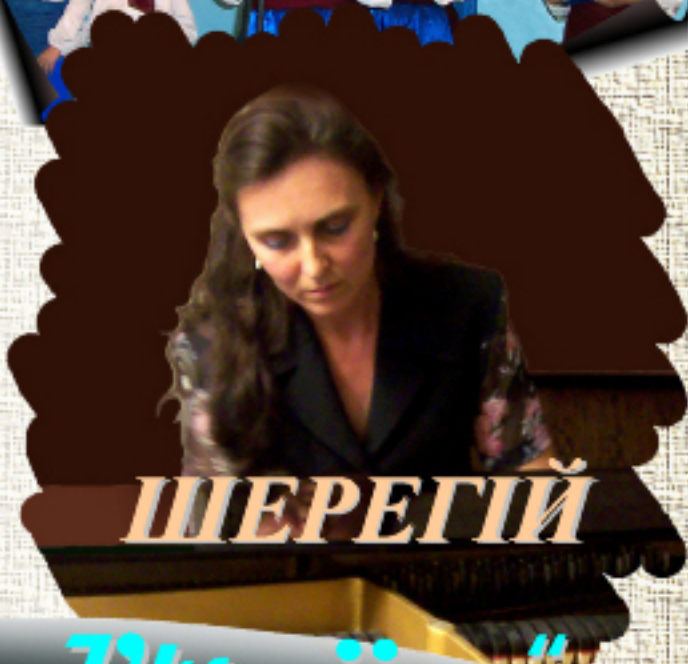
10.06.2007. • HOMEР ÷ B R O J (53) 6 • PIK ÷ GODINA VI • ISSN 1333-686X

Ю
Щ
Е
Н
К
О

В
З
А
Г
Р
Е
Б
І

КАНЦА

ШЕРЕГІЙ

КРД „Україна“

П
Є
Т
І
Р

СЬКНИЙ ДЗВІН 2007

«СОБОР СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ І ХОРВАТІЇ»

ТЕЗИ ВИСТУПУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ХОРВАТСЬКОМУ САБОРІ (ПАРЛАМЕНТІ)

Загреб, 31 травня 2007

Вельмишановні пані та панове!

Для мене честь виступати сьогодні в Хорватському Саборі – оплоті демократії, суверенітету і справедливості Республіки Хорватія. Я дуже вдячний за вашу теплу зустріч. Вітаю високошановне зібрання з Днем Сабору, відзначеним вчора на повагу обрання першого демократичного парламенту Хорватії 17 років тому.

Президенти Віктор Ющенко і Стіпе Месич

Сабор. Мені близьке і рідне це слово. Воно співзвучне з українським словом Собор – поняттям національного храму і соборності, найвищих цінностей українців. Мене сповнює почуття радості і гордості за дружні, взаємно тяжіючі відносини України і Хорватії.

З щирою шанобою я прийняв сьогодні від мого друга і колеги, пана Президента Стіпе Месича найвищу нагороду вашої держави – Орден короля Томіслава. Я високо ціную цю відзнаку. Вона дарована Українському народові.

Мій погляд звернений углиб тисячолітньої історії наших народів. Ми поріднилися у час «білих хорватів». Упродовж століть ми йшли схожими шляхами, де рівною мірою поєднались перемоги за свободу, мову, національну надію і важкі випробування. Ще в 17 столітті хорватський поет Іван Гундулич із захватом писав про героїзм українських козаків під проводом гетьмана Сагайдачного. Слово глибокої поваги до Хорватського народу і його культури було мовлене видатним українцем Іваном Франком, який був гостем вашої землі.

У час руйнації імперії Україна і Хорватія активно розпочали державний діалог. Його відродження настало у 1991 році. Україна була першою державою-членом ООН, яка визнала незалежність Хорватії. Ми відчули і пам'ятаємо ту ж взаємність.

Ці приклади, неодноразова підтримка один одного у час потрясінь склада-

ють багату історичну, духовну і людську мозаїку наших відносин – багатогранну, неперервну, багатовікову розмову українців і хорватів. Я дорожу у цій розмові почуттям побратимства. Це – найважливіша риса наших взаємин.

Як брати і друзі, ми радіємо державним, політичним та економічним успіхам Хорватії. Із захопленням наш народ

Президент Ющенко за трибуну Хорватського Парламенту

спостерігає за вашою національною відбудовою, за єдністю і здоровою палкістю хорватського суспільства. Україна повною мірою підтримує ваше прагнення стати членом Європейського Союзу і НАТО. Для регіону і всієї Європи ви даєте приклад успішної, натхненної, відродженої нації.

Від імені Українського народу я застерігаю вас щиро, побратимську шану. Упевнений - нині ми зобов'язані відкрити нові можливості і перспективи співпраці.

Бачу її три головні виміри.

Насамперед, ми зацікавлені у розвитку нового, динамічного партнерства - тісного політичного і суспільного діалогу. Сьогодні вкрай потрібно поглибити контакти на рівні державних інституцій - парламентів і урядів, регіонів. Важливо і корисно сприяти міжлюдським зв'язкам. Це – опора нашого порозуміння.

Я хочу подякувати хорватським парламентаріям і представникам влади за підтримку української національної громади – однієї з найстаріших наших діаспор. Вона визнана вами автохтонною. Ми цінуємо вашу допомогу і у відповідь гарантуємо її в Україні. Ми гостинно запрошуємо всіх хорватських друзів відвідати Україну. На ділові зустрічі, на освітні програми, на відпочинок і на спортивні змагання. Щиро і сердечно хочу, щоб на чемпіонаті Євро-2012, з проведення якого мимоволі ми були конкурентами, ваша держава здобула яскраві і заслужені перемоги, а ваші прекрасні фахівці стали співавторами спільного свята.

Другий напрям – творення ефективної моделі економічної взаємодії – системної, комплексної, адекватної нашим спільним інтересам.

Наші торговельні зв'язки міцнішають. У минулому році товарообіг України

і Хорватії склав понад 120 мільйонів доларів США. У 2003 році він налічував лише 43 мільйони. Цю тенденцію треба зберегти і посилити. Поле для співробітництва є надзвичайно широке. Це – інвестиції, промислове і сільськогосподарське виробництво, будівництво, розвиток транспортної і туристичної інфраструктури. Ми вельми зацікавлені в реалізації проекту спільного транспортування нафти нафтопроводами «Дружба» і «Адрія», безперечно з урахуванням думки екологів і громадськості. Ми постає новий формат співпраці між Балтійським, Чорноморським і Каспійським регіонами. На мій погляд, залучення

Президент Віктор Ющенко і прем'єр-міністр Іво Санадер

пропонуємо сформувати конкурентноздатний, вигідний і результативний діалог. У цьому я щиро покладаюся і на ваш інтерес.

Третє. Важливим тлом українсько-хорватського партнерства вважаю спільний курс європейської інтеграції.

Проникливий і довірливий зв'язок єднає Україну з Польщею і Литвою – членами ЄС і НАТО. Ми активно сприяємо європейському рухові наших партнерів у рамках ГУАМ – Грузії, Азербайджану і Молдови. За нашою участю

Загребу до цих процесів було б не тільки природним, але й вельми корисним для зміцнення єдиного, міхререгіонального простору демократії і поступу. Ми цінуємо ваш приклад і ваш досвід. Знаю – ми разом зуміємо сповнити нашу співпрацю новими досягненнями.

Пані і панове,

Україна відбудовує істинний і праведний Собор свого національного життя. Я пишаюся внеском мого народу у просування на теренах Східної Європи цінностей свободи та справедливості. Ці ідеали відстоювали українці під час Помаранчевої революції у 2004 році.

Кожен успіх і кожен іспит на демократію сприймаю як важливу складову відродження України. Ми прагнемо очищення через відновлення національних цінностей, побудову громадянського суспільства, відродження пам'яті народу.

«СОБОР СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ І ХОРВАТІЇ»

Продовження з попередньої сторінки

Десятки мільйони українців стали жертвами комуністично-го терору, особливо в час навмисного нищення мого народу голодом 30-х років.

Я закликаю Хорватський Сабор визнати Голодомор в Україні актом геноциду. Таке рішення наш народ вдячно сприйме як приклад підтримки і моральної допомоги. Бо велики, які ми долаємо сьогодні, існують саме в площині протистояння минулого і майбутнього, де гору має взяти і бере демократія і національна правда.

Як Глава держави я роблю все можливе, щоб Україна швидко і успішно пройшла шлях політичного оновлення і оздоровлення українського суспільства. Своїм найважливішим завданням вважаю утвердження незмінності демократичного вибору нашого народу. Найскладніші проблеми український політикум вирішує мирно і демократично. Ця традиція буде непероршоною.

Упродовж останніх днів провідні політичні сили нашої країни зуміли знайти спільне бачення виходу з нещодавньої кризи. У вересні в Україні відбудуться дострокові парламентські вибори. Вони мають одну мету – посилити відповідальність політиків перед виборцями. Це – одна з принципових основ для подальших змін і руху вперед. У цьому контексті хочу висловити чітку і однозначну підтримку традиціям європейського

парламентаризму в нашій країні. Вірю, що новий, демократично обраний парламент надасть важливого поштовху для розвитку України шляхом демократії. Національний консенсус зміцнить нова редакція Конституції держави, яка закріпить ефективну і збалансовану систему влади, посилить захист прав і свобод людини і стане надійною перешкодою проти авторитаризму.

Я твердо вірю в наш успіх. В Україні ніколи не буде ані керованої, ані корумпованої демократії. Це – моя тверда позиція. Наша перемога стане перемогою всієї об'єднаної, демократичної Європи. Вона додасть енергії та віри усім нам, усім європейцям.

Дорогі друзі,

Як Хорватія, так і Україна бачить свою перспективу в єдиній Європі. Членство в Європейському Союзі і НАТО – наша стратегічна, законодавчо закріплена мета. Нас цікавлять не гасла, а зміст. Відтак твердо віримо, що кожне завдання, поставлене перед собою, зуміємо реалізувати. Таким є дух сучасної України. На вашій землі я глибоко відчуваю нашу духовну спорідненість.

Сабор. Мені близьке і рідне це слово. Разом ми творимо величній Собор української і хорватської дружби. Це – дружба щира. Це – дружба широка. Це – дружба двох великих народів.

Дякую за увагу.

www.president.gov.ua

У ВІСЬОМЬОУ ПРІСІДАНІИ ПРІСІДАНІИ ДІЯСНОСТІ

Сједє: Марусја Јуріста, Ларіса Углјешіч і Міхалјо Семєнјук ; Стоје: Владімір Провчі, Павло Холівчук, о. Славко Леšчешен, Алекса Павлешін, о. Іван Хрынышын, Віктор Јушченко, Маркіян Лубківс'кы, Боріслав Гралјук і Габріјел Такач (Славко Бурда је біо ізван кадра) Фото: М.Лазаренко

U kasno poslijepodne, 31. svibnja ove godine, u Zagrebu je u Državnoj rezidenciji u Visokoj ulici na Gornjem gradu upriličen susret Predsjednika Ukrajine Viktora Juščenka i članova ukrajinske delegacije s predstavnicima nacionalne manjine Ukrajinaca i Rusina u Republici Hrvatskoj. U ukrajinskoj delegaciji su bili ministar vanjskih poslova Arsenij Jacenjuk, ministar prosvjete Stanislav Nikolajenko, načelnik carina Oleksandr Jegorov, ministar zdravstva Jurij Hajdajev, zamjenik načelnika Sekretarijata Predsjeednika Oleksandr Čalyj, predsjednica Kijevske oblasne administracije Vira Uljančenko i veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Lubkivskyj.

U jednosatnom susretu, koji je odisao ugodnom spontanošću, nakon uvodnog pozdrava Veleposlanika Ukrajine u RH Markijana Lubkivskog, koji je i predstavio nazočne predstavnike manjine, Predsjednik Juščenko, izražavajući zadovoljstvo ovim susretom, u glavnim crtama je dao kratak pregled ključnih rezultata opsežnog protokolarnog programa toga dana. Nije izostavio navesti i glavne

svojstvenosti sadašnjih međudnosa Hrvatske i Ukrajine, no okosnica njegovog izlaganja bila je najuže povezana s pitanjima aktualnim za Ukrajince u Hrvatskoj. Uz vrijedne poklone koje je donio našoj dijaspori (prekrasne narodne nošnje, knjige, TV i video uređaje...) naglasio je spremnost Ukrajine da pomaže u svim potrebama u kulturi i prosvjeti, uključujući i stipendije za školovanje u Ukrajini, a također ispomoć u udžbenicima za izučavanje ukrajinskog jezika u Hrvatskoj. Dotaknuo je brojne pojedinosti, no iako time nije iscrpio temu, zbog ograničenosti vremena, duhovito napomenuvši da je pametniji kada sluša, prepustio je riječ predstavnicima dijaspore.

S naše strane, govorili su Slavko Burda, Boris Graljuk, Larisa Uglješić i Marusja Jurista. S obzirom da je Predsjednik Juščenko već ranije upoznat s dobrim rješenjima glede statusa nacionalnih manjina u Hrvatskoj, uključujući i Ukrajince i Rusine, spomenuti sugovornici su ga ukratko upoznali sa našim specifičnostima u kulturnoj autonomiji i onim temama koje još treba rješavati. A.P.

BOGAT SADRŽAJ POSJETA UKRAJINSKOG PREDSJEDNIKA

Predsjednik Ukrajine Viktor Juščenko boravio je 31. svibnja o.g. u službenom posjetu Republici Hrvatskoj. Unatoč tome što je, zbog neočekivanih obveza u Kijevu, ovaj posjet nepredviđeno skraćen, i u tom jednom danu ispunjen je vrlo bogat i plodan protokolarni program.

Susret predsjednika i državnih delegacija Ukrajine i Hrvatske

Prigodom susreta, kada su uzajamno dodijelili visoka odličja, predsjednici Viktor Juščenko i Stipe Mesić ocijenili su odnose dviju zemalja dobrima, uz konstataciju da postoje i brojne mogućnosti za njihovo poboljšanje. Jedno od pitanja je i liberalizacija viznog režima, glede čega je predsjednik Mesić izjavio novinarima da je ministrici vanjskih poslova RH Kolindi Grabar-Kitarović uputio pismo da se u vezi s tim hitno poduzmu mjere – u odnosima s Ukrajinom, a i drugim zemljama. Nadalje, predsjednici su razgovarali i o poboljšanju gospodarske suradnje, a unutar toga spomenut je i projekt Družba Adrija. U istom kontekstu, predsjednik Juščenko je predložio da hrvatski građevinari sudjeluju u gradnji infrastrukture za svjetsko nogometno prvenstvo koje će se održati 2012. u Ukrajini.

Tijekom ovog susreta, u nazočnosti dvaju predsjednika, između Ukrajine i Hrvatske potpisani su sljedeći bilateralni sporazumi: Program prosvjetne, tehnološke i znanstvene suradnje, Sporazum o carinskoj suradnji te Sporazum o suradnji između Matice hrvatske i Prosvjetnog društva Taras Ševčenko.

Predsjednik Juščenko se susreo i s predsjednikom Vlade RH Ivom Sanaderom. U tom susretu su posebno prodiskutirana pitanja iz investicijske sfere te područja prosvjete, medicine i farmakologije. Također je spomenuto i pripojenje Ukrajine u zonu slobodne trgovine zemalja Središnje Europe. Izraženo je i suglasje o obostranoj razmjeni studenata zbog jezične prakse u ljetnom periodu.

U sklopu posjete Hrvatskom saboru, gdje je pred zastupnicima održao vrlo zapažen govor, ukrajinski predsjednik se susreo i s predsjednikom Hrvatskog sabora Vladimirom Šeksom. Uz to što je pozvao gospodina Šeksa u posjet Ukrajini (nakon izvanrednih izbora), predsjednik Juščenko je posebno naglasio perspektivu jačanja odnosa dviju zemalja u području gospodarstva, političkog dijaloga te humanitarnih i kulturnih veza, a pokrenuo je i temu da se i Hrvatski sabor izjasni o Velikom gladomoru u Ukrajini 1932/33. kao aktu genocida.

Susret s predstavnicima nacionalne manjine Ukrajinaca i Rusina upriličen je u kasno poslijepodne. Tom prigodom Viktor Juščenko je izjavio da će Ukrajina aktivno podržavati inicijative ukrajinskog iseljništva, jer je to važan element njene državne politike i interesa. Uz kulturološke i obrazovne teme, nazočni su sa zadovoljstvom primili vijest da je u razgovorima na visokoj razini dogovarao organiziranje manifestacije Ukrajinski dani u Hrvatskoj, u čemu se očekuje i aktivno sudjelovanje ukrajinskog iseljništva u Hrvatskoj. Također je obavijestio o inicijativi ustavnoljenja Ukrajinskog kulturnog centra u Zagrebu te postavljanja spomen-ploče Ivanu Franku u Lipiku, gdje je taj ukrajinski klasik svojedobno boravio na liječenju.

U nazočnosti predsjednika Viktora Juščenka i Stipe Mesića, ministri prosvjete Stanislav Nikolajenko i Dragan Primorac potpisuju bilateralni sporazum (foto. – www.predsjudnik.hr)

U sklopu ovog posjeta, u Zagrebu je sljedeći dan, 01. svibnja, održan hrvatsko-ukrajinski biznis-forum na kojem su sudjelovale delegacije koje su sačinjavali najeminentniji gospodarstvenici i poduzetnici obiju zemalja. U okviru foruma potpisan je i sporazum o suradnji između Hrvatske gospodarske komore i Ukrajinskog saveza gospodarstvenika i poduzetnika. *Aleksa Pavlešić*

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ПІД ЧАС ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

У кафедральній церкві св. Кирила і Мефодія в Загребі, в неділю 6 травня ц.р., після літургії, яка постійно правиться українською мо-

Й.В. М.Лубківський після літургії спілкувався з парафіянами

вою кожної першої неділі в місяці, відбувся і молебень за загиблих під час чорнобильської катастрофи.

Українці згаданій парафії правлять такий молебень вже низку років, так що можна його вважати традицією. Цього разу літургію правив о. Петро Ребчен за участю диякона Ігора Федешина. Під час проповіді, в контексті ширшої духовної теми, о. Ребчен згадав і жах чорнобильської катастрофи та трагічні наслідки аварії атомної електростанції.

Як і звичайно, церква

Молебень за загиблих під час аварії на ЧАЕС

була повна віруючих, а між ними був і посол України в Хорватії пан Маркіян Лубківський з сім'єю (дружина і двоє діточок). Під час спілкування після літургії віруючі обмінялись інформаціями з життя громади. #

В ЗАГРЕБІ ПРОХОДИТЬ ВИСТАВКА КАРТИН МАРІЇ ПРИЙМАЧЕНКО

В Хорватському музеї найвного мистецтва в Загребі, 1–17-го червня проходить виставка картин відомої української художниці Марії Приймаченко. Виставку підготовлено з нагоди візиту Президента Віктора Ющенка до Хорватії, а її можна було оглянути вже 31 травня, хоч святкове відкриття мало відбутися наступного дня в присутності обох президентів – С. Месича і В. Ющенка. Нажаль, через політичні обставини в Києві, президент Ющенко завершив свій візит швидше. Тому, між іншим, не було ані згаданого відкриття. Все-таки цей надзвичайно цінний проєкт успішно досягне своєї мети представляючи відвідувачам частину українського найвного малярства.

Директор Хорватського музею найвного мистецтва Владімір Црнкович своє звернення в каталозі про цю виставку та художницю почав такими словами:

Летить змії на Україну та заплутався в рослинах.
Випустив третє крило, та воно йому нічого не допомогло.

1987; 62x88 см; гуаш, папір

«Щиро вітаю презентацію картин відомої української художниці Марії Приймаченко (1908–1997) у Хорватському музеї найвного мистецтва. І хоча йдеться про перехідне явище – творчість на стику народного, селянського мистецтва і найви, низка робіт цієї талановитої художниці безперечно входить у сферу високої і винятково індивідуальної творчості. На жаль, ця її винятковість ще не є так широко знаною, хоча художниця й була представлена в Лексиконі найвного мистецтва Анатолія Яковського (1976) і в Енциклопедії найвного мистецтва світу (1984), а її картини у 2000-му році були виставлені на престижному братиславському міжнародному трієналі "Гнста" – виставці найви, артбрутизму та аутсайдерського мистецтва.»

Пан Црнкович закінчив звернення подякою:

«Від імені Хорватського музею найвного мистецтва висловлюю подяку усім, хто у будь-який спосіб долучився до реалізації цього проєкту. Насамперед, усім власникам картин, які надали свої експонати для виставки. Велику подяку висловлюю й авторам вступного слова до каталогу з додатковою документацією, переліком найважливіших індивідуальних та колективних виставок і бібліографією академіку Миколі Жулинському, Ользі Левченко, Лілії Добжанській та Олегу Пінчуку. Насамкінець, найглибшу і найбільшу вдячність висловлюю Його Високорповажності Послу Маркіянові Лубківському, а також аташе Посольства України пану Ярославу Сімонову, без усебічної підтримки яких ця виставка не могла би відбутися.» #

(З нагоди цієї виставки, наступних днів Посольство України в РХ і Хорватський музей найвного мистецтва організують дружню зустріч.)

UKRAJINSKA ODLIČJA GRAĐANIMA HRVATSKE

U Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj 6. lipnja o.g. održana je svečanost dodjele državnih nagrada Ukrajine – ordena „Za zasluge“, građanima Republike Hrvatske, za njihov poseban i važan doprinos u uspostavi i razvitku ukrajinsko-hrvatskih odnosa.

Markijan Lubkivskij, Žarko Domjan, Ivica Trnokop (prima odličje) i Franjo Gregurić

Posebno, visoke državne nagrade Ukrajine dobili su nekadašnji predsjednik Hrvatskog sabora Žarko Domjan, nekadašnji predsjednik Vlade Hrvatske – predsjednik Društva prijateljstva Hrvatska-Ukrajina Franjo Gregurić i nekadašnji opunomoćeni predstavnik Hrvatske u Ukrajini Ivica Trnokop, koji su svojedobno uložili maksimum truda da Republika Hrvatska prizna neovisnost Ukrajine, te su niz godina doprinosili razvitku hrvatsko-ukrajinske suradnje.

Među nazočnima bio je i bivši hrvatski veleposlanik u Ukrajini Đuro Vidmarović (u sredini)

U okviru svečanosti nazočne je pozdravio veleposlanik Ukrajine Markijan Lubkivskij, koji je visoko ocijenio razinu suvremenog bilateralnog dijaloga između Ukrajine i Hrvatske, naglasivši značajan doprinos laureata u produbljivanju svih područja ukrajinsko-hrvatske suradnje.

U svečanosti su sudjelovali predstavnici Društva prijateljstva „Hrvatska-Ukrajina“, članovi vladinih, građanskih i kulturnih organizacija Hrvatske, a također i predstavnici ukrajinske nacionalne manjine koja živi na ovom području. Sa www.mfa.gov.ua/croatia preveo A.P.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР У КАНІЖІ

1 В селі Каніжа, у яке перші українські переселенці прибули понад сто років тому, відбувся шевченківський вечір, організований місцевим КМТ ім. Тараса Шевченка. Згадане товариство було засноване декілька років тому, але довгий період до того культурна самодіяльність українців в Каніжі затихла. Тому це була добра нагода показати різноманітність культурної самодіяльності колективу.

Програма складалася з літературної і музично-танцювальної частини.

о. Микола Ступняк

2 Про Тараса Шевченка розказав парох о. Микола Ступняк, а його промова була проткана Шевченковими віршами, котрі декламували старшокласники – учні початкової школи.

В другій частині виступали молода й старша група танцюристів котрі виконали низку жвавих українських танців. У перервах для відпочинку танцюристів виступили співоча група і хор з Каніжі, а також і гості з Славонського Броду – мішаний хор Т-ва «Україна», котрим диригувала

Мішаний хор КПТ-ва ім. Т.Шевченка дуже вдало виконує оригінальні народні пісні в місцевому стилі

У переповнений зал не могли всі увійти – та слухали через вікна

Танцюристи подали свій гарний внесок в програму

3 проф. Лариса Угleshч.

Усі частини програми, кожна на свій спосіб, полонили присутніх які поповнили зал та не всі бажачі могли у ньому поміститися. Якісна промова панотця, артистизм танцюристів та мистецьке виконання хору з Броду викликали бурхливі оплески, але все-таки треба наголосити що дикція учнів під час декламування заслуговує хвалу й пошану. (Можливо це результат попередньої роботи з дітьми вчительки Славиці Карпа.) Також, окрему увагу заслуговує намагання хору з Каніжі зберегти

Діточки – майбутні громади, перед програмою були в церкві на літургії

Деталь з виставки
рисуноків Зиновія
Соколовського

4 простий спосіб народного співу-двоголосся вже майже забутих оригінальних пісень.

Культурне свято було збагачене і виставкою рисунків дерев'яних церков зі західної України, автора реставратора доцента Зиновія Соколовського з Івано-Франківська. Виставку підготувало Товариство української культури зі Загреба.

Після закінчення цієї багатого програми, голова Т-ва Желько Хас запросив гостей – представників священства, Союзу українців і русинів, самодіяльних і просвітницьких товариств та всіх виконавців програми на спільну вечерю. Гарний настрій супроводжував гостей під час і після вечері, а пролунали і рідні пісні у супроводі двох акордеонів. С.П.

ПЕТРОВАЧКО ЗВОНО 2007

Ovogodišnja 34. središnja manifestacija Rusina i Ukrajinaca „Petrovačko zvono 2007“ održana je u Petrovcima 26. i 27. svibnja o.g. pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine RH, a u organizaciji Saveza Rusina i Ukrajinaca RH i društva-domaćina KUD „Joakim Hardi“.

Manifestacija je bila posvećena 105. obljetnici rođenja Dr. Fedora Laboša, 100. obljetnici rođenja Jurija Šeregija i 170. obljetnici od osnutka Grkokatoličke župe u Petrovcima, a u programu je i ove godine po formi obuhvaćala dosadašnje uobičajene sadržaje iz domene kulture.

Publika na početku programa

Združeni zborovi društava „Ivan Franko“ i „Ukrajina“

Uz organizatore, publiku su pozdravili i uzvanici

Folklorni plesni parovi iz Mikluševaca

S obzirom da će se s hvalospjevima bar dio čitatelja moći susresti na stranicama „Nove dumke“, a da „Naša gazeta“ ne bi uzela ulogu „dežurnog gundala“ - izostavit će se analitički pristup ovoj manifestaciji. Možda će se i time doprinijeti da predsjednici Društava i voditelji pjevačkih i plesnih skupina ne čekaju „nekog drugog“ već da objektivne primjedbe iz kuloarskog šaputanja prenesu u argumentirani demokratski dijalog na mjerodavnom mjestu, jer se samo tako može doseći boljitak.

Lpovljanske folklorne plesačice

Mješoviti zbor KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana

Pjevačka skupina KPD Rusina i Ukrajinaca Rijeke

Vladimir Provič

U dvodnevnom programu su bile zastupljene promocije knjiga, izložbe, duhovne sastavnice, gostovanje ansambla „Karpatjanyh“ iz Slovačke te smotre dječjeg i seniorskog plesnog i pjevačkog amaterizma Rusina i Ukrajinaca.

Sve u svemu, izvođači su sasvim odgovorno dali svoj maksimum, a u kojoj mjeri je to konceptijski i provedbeno uspješno organizatorima – utisnuto je i u onim „tihim“ dojmovima sudionika.

O smislenosti ovakvog mega-projekta možda ponajviše govori neupitna objektivnost fotografija brojnosti publike s početka i kraja ove fotoreportaže središnjeg programa manifestacije. #

.... publika u vrijeme oko polovine programa....

IZBORNA SKUPŠTINA KPD "UKRAJINA"

Kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonkog Broda, održalo je 11.05.2007. u Radničkom domu redovitu izvještajnu, a odmah u slijedu i izbornu skupštinu. Ove skupštine su dodatno zanimljive i zato

Radno predsjedništvo: Slavko Šmurhaj, Nikola Zastrižni – predsjedavajući, i Ankica Verhas

što je spomenutim Društvom već dulje vrijeme rukovodio vršitelj dužnosti predsjednika Jesenka Miškov (nenazočne zbog hospitalizacije, koja je narednih dana uspješno i završena), a na ovaj način je, na opće zadovoljstvo, stanje stavljeno u standardnu formu.

Mješoviti zbor pod ravnanjem prof. Larise Uglješić, trenutno je glavna osnovica aktivnosti KPD „Ukrajina“

Uzvanicima, koji su sačinjavali oko trećinu nazočnih, uz apel za kratkoću u pozdravima, ipak je ljubazno dana mogućnost da se pritom dotaknu i aktualnih tema iz domene kulturne autonomije, amaterskog stvaralaštva, organizacijske problematike, prosvjete i slično.

Podnesena su iscrpna izvješća o radu u proteklom periodu, financijama i nadzoru. O izvješćima nije bilo šire rasprave, osim jedne primjedbe na određenu nelogičnost u izvjesnom „prozivanju“ glede odgovornosti, ali je i to elegantno zaobiđeno (vjerojatno i zato što takvo „raščišćavanje“ ne bi donijelo konkretnih pozitivnih pomaka). Sve u svemu, skupština je tekla u normalnom i ugodnom radnom tonu, a sva izvješća su usvojena jednoglasno, a također i prijedlozi za izmjene

Preko polovine nazočnih članova Društva su u zboru

Statuta u čemu je najvažnija pojedinost bila smanjenje opsega predsjedništva na sedam članova. Nakon što su dane i određene sugestije za budući rad (ažuriranje knjigovodstva i evidencije članova, novi vidovi aktivnosti i sl.) u kontinuitetu se prešlo na izbornu skupštinu.

Oko izbora članova u organizacijska tijela društva, uključujući i predsjedništvo, vladalo je puno suglasje. Sukladno Statutu, predsjedništvo je narednih dana na svojoj prvoj sjednici biralo predsjednika. Na tu funkciju izabrana je gospođa Ankica Verhas.

Nakon skupštine zbor je izveo kraći program, a onda se nastavilo druženje u vedrom raspoloženju. No ipak, nedostajao je dječji orkestar, a i mladež iz nekadašnje brojne i vrlo kvalitetne folklorne plesne skupine. #

КОНЦЕРТ ПРИСВЯЧЕНИЙ ЮРІЮ ШЕРЕГІЮ

У співпраці з Центральною бібліотекою русинів і українців РХ, представник українців м. Загреб Славко Бурда організував концерт з нагоди 100-річчя від дня народження заслуженого режисера Юрія Августина Шерегія. Концерт, комбінований з доповідями про згаданого (покійного) режисера, відбувся в приміщенні Миської бібліотеки Загреб, 9 травня цього року. Після вступного слова організатора, про Ю. Шерегія говорила його дочка пані Ольга Грицак. Музичну частину програми виконали чоловік пані Ольги, п. Василь Грицак – тенор, та її дочка Оксана Звінекова – піаністка.

На репертуарі були арії з опери «Катерина» та музичної драми «Золотий меч», а решта - авторські пісні з музичної класики та сучасні. Гарною несподіванкою була італійська пісня «О sole mio», котру пан Грицак, наперекір своєму віку, виконав зовсім вдало. Крім супроводу, пані Звінекова на фортепіано виконала і дві класичні композиції.

Хоч серед хорватської громади (за винятком особистих знайомих) Ю. Шерегія не такий відомий, бо в Хорватії поставив тільки одну п'єсу, а набагато більше пра-

С.Бурда, О.Звінекова, Василь і Ольга Грицак

цював з аматорами в Боснії, на цей концерт прийшло біля 30 осіб, а по гучних оплесках здавалось що їх було принаймні вдвічі більше. Серед слухачів було і декілька осіб котрі під режисурою Ю. Шерегія зіграли немало ролей, але виходить що організаторові їхні спогади не були цікаві. #

IZBORI ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA 17.6.2007.

Pravo glasa na ovim izborima imaju građani - pripadnici onih nacionalnih manjina za čija su vijeća i predstavnici izbori raspisani. Birači moraju imati prebivalište u onoj općini, gradu i županiji u kojoj se provode izbori. Iznimno na ovim izborima, hrvatski državljani koji su u popisu birača upisani kao muslimani moći će glasati za vijeća i predstavnike bošnjačke nacionalne manjine. Koliko se vijeća i predstavnika bira u kojim općinama, gradovima i županijama te kojih nacionalnih manjina piše u odlukama o raspisivanju izbora (www.izbori.hr, www.gong.hr).

Zašto se održavaju izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina?

Zato što se Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, s ciljem njihova sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima, pripadnicima nacionalnih manjina jamči pravo na izbor svojih predstavnika i vijeća, koja će promicati i štiti njihove interese na lokalnom nivou te sudjelovati u radu Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi Republike Hrvatske.

Što su vijeća nacionalnih manjina?

Vijeća nacionalnih manjina su neprofitne pravne osobe koje čine izabrani predstavnici nacionalnih manjina s područja jedinice lokalne (gradovi i općine) ili područne (regionalne) samouprave (županije).

U onim općinama, gradovima i županijama na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu, ili u općinama i gradovima na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u županijama na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici tih nacionalnih manjina mogu izabrati svoje vijeće nacionalne manjine.

U kojim se slučajevima bira samo predstavnik nacionalne manjine?

Predstavnik nacionalne manjine bira se kad u pojedinoj općini, gradu i županiji nisu ostvareni navedeni uvjeti za formiranje vijeća, ali je broj pripadnika pojedine nacionalne manjine veći od 100.

Koja su prava vijeća i predstavnika nacionalnih manjina?

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina na razini općine, grada i županije imaju pravo:

- predlagati tijelima općine, grada i županije mjere za unapređivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata tijelima koja ih donose, a kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu;

Koji je postupak izbora?

Članovi vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasanjem na razdoblje od 4 godine.

Članovi vijeća određene nacionalne manjine biraju se za onu razinu samouprave za koju su izbori raspisani (općina, grad, županija) pa se tako u isto vrijeme može birati članove vijeća i/ili predstavnika određene manjine npr. i za grad i za županiju. Također, u isto vrijeme mogu se održavati izbori za veći broj vijeća i predstavnika nacionalnih manjina na istoj razini (općine, grada, županije), ali za različite manjine. Naravno, pravo glasa za određeno vijeće ili predstavnika imaju samo pripadnici manjine na koju se vijeće ili predstavnik odnosi.

Što je glasanje uz potvrdu?

U slučaju da birač koji udovoljava zakonskim uvjetima nije upisan u popis birača, svoje pravo glasa na dan izbora može ostvariti glasanjem uz potvrdu koja se dobiva na dan izbora u nadležnom uredu za opću upravu. Ukoliko treba dokazati prebivalište, uzima se potvrda o prebivalištu u policijskoj upravi, a ukoliko treba dokazati punoljetnost, uzima se potvrda u matičnom uredu.

O glasanju

Nakon dolaska na biračko mjesto, birač se identificira biračkom odborom osobnom iskaznicom, putovnicom ili vozačkom dozvolom. Nakon evidentiranja u Izvodu iz popisa birača, izdaje mu se glasački listić. Glasanje se obavlja osobno, zaokruživanjem rednog/rednih brojeva ispred imena kandidata. Ispunjeni glasački listić ubacuje se u glasačku kutiju na kojoj se nalazi zalijepljen isti onakav listić kakav se u nju ubacuje. Članovi biračkog odbora dužni su upoznati birače s načinom glasanja.

Izvadak iz teksta letka koji su publicirali udruga GONG i STINA News Agency uz potporu sredstava Europske unije.

PREDSTAVA MONODRAME „RECORDING“ U RIJECI

Nakon što je, suradnjom Društva za ukrajinsku kulturu i Središnje knjižnice Ukrajinaca i Rusina RH, predstava monodrame „Recording“, ukrajinskog pisca Oleksandra Irvanca, reprizirana 5. lipnja o.g. u kupoli Gradske knjižnice u Zagrebu, ona je, zahvaljujući KPD „Rušnjak“ t.j. Vladimiru Pročviju, 9. lipnja predstavljena i u Rijeci.

Aleksa Pavlešin, Nikola Čapko i Vladimir Pročvi

Monodramu je s ukrajinskog preveo na hrvatski i za komorni način izvođenja prilagodio Aleksa Pavlešin, koji je u vlastitoj režiji ujedno i izvodi. Ono što je nedvojbeno, ulogom je ovladano u cijelosti, počevši od sat vremena govorenja teksta bez šaptača, pa do glume palete emocija u zahtjevnoj postavi, skoro doslovno zjenicom u zjenicu s gledateljima. Ostalo je stvar ukusa i sklonosti emocionalnoj dramatici u okrilju znanstvene fantastike.

Glumac je dobio zdušan aplauz i „na otvorenoj sceni“

Aranžman je ostao nepromijenjen – uvodno izlaganje o opusu spomenutog suvremenog pisca, uz kratak pregled njegovih dramskih djela, potom sama predstava, a poslije nje, ovisno o raspoloženju gledateljstva, razgovor i razmjena dojmova.

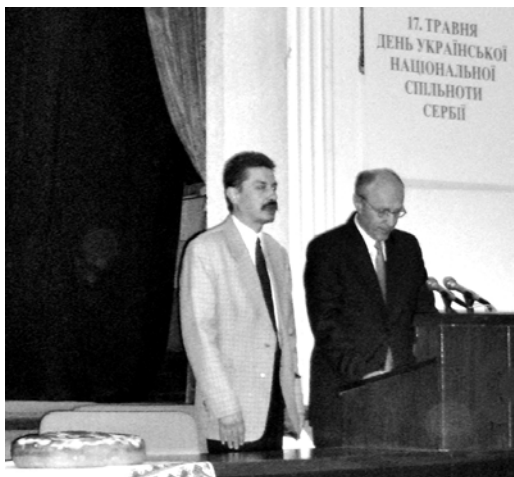
U Zagrebu je u ambijentu spomenute kupole, u terminu predstave ujedno bila i nadasve zanimljiva izložba fotografija bestijarija s fasada zagrebačkih zgrada. Izložbeni ugođaj je priređen i u Rijeci, u prostorijama koje koristi društvo „Rušnjak“ gdje je i bila predstava. Ovdje su bili izloženi nagrađeni dječji crteži učenika iz Ukrajine, a također i savršene pleterske rukotvorine od trske. Time je posjetiteljima darovan multikulturalan ugođaj. S.P.

Dio eksponata: slika „Vesnjanica“ i pletene zdjele i košarice

DAN UKRAJINSKE NACIONALNE ZAJEDNICE REPUBLIKE SRBIJE

U Novom Sadu je 17. svibnja o.g. svečano označen Dan ukrajinske nacionalne zajednice u Republici Srbiji. Otvarajući svečanu akademiju predsjednik Ukrajinskog nacionalnog vijeća Miroslav Kalenjuk je podsjetio da je spomenuta zajednica osnovana upravo na taj dan prije četiri godine, a bila je prvi službeno priznati organ Ukrajinaca na tim prostorima.

Prvi tajnik Jurij Lysenko i veleposlanik Ukrajine u Srbiji Anatolij Olijnyk

Svečanosti su prisustvovali i brojni uzvanici iz državnih i pokrajinskih upravnih struktura koje svojim resorom pokrivaju ili zahvaćaju i pitanja nacionalnih manjina, diplomati iz Veleposlanstva Ukrajine u Srbiji, predstavnici drugih organizacija ukrajinske i drugih nacionalnih manjina iz Srbije i susjednih zemalja te predstavnici svećenstva i časnih sestara.

Između ostalih, nazočne su pozdravili veleposlanik Ukrajine u Srbiji Anatolij Olijnyk, direktor Službe za prava nacionalnih manjina Marijus Rošu, tajnik za nacionalne manjine Službe za ljudska prava Slobodan Karanović, tajnik Rumunjskog nacionalnog vijeća Marčelo Dragan, predsjednik Ukrajinske matice u Republici Srpskoj (BiH) dr. Evgenij Pavlešin i drugi. Pročitani su i brojni pozdravi srodnih organizacija iz zemlje i inozemstva, a i pojedinaca.

Nakon svečane akademije za nazočne je priređen bogat program u kojem se mglo čuti ukrajinske stihove te narodne pjesme, a također uživati u temperamentnim folklornim plesovima. Članovi nekoliko ukrajinskih kulturno-umjetničkih društava pokazali su svoj maksimum u interpretativnom umjetničkom amaterizmu.

Prema podacima iz članka O.Stećuk

UKRAJINSKA KNJIŽEVNO- GLAZBENA VEČER U VUKOVARU

Kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ iz Vukovara i ove godine je organiziralo Književno-glazbenu večer Ivana Franka, posvećenu velikanu ukrajinske kulture i književnosti.

U spomenutoj večeri, održanoj 9. lipnja o.g. u Hotelu „Dunav“, nastupili su članovi Kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ s mješovitim ukrajinskim narodnim zborom pod ravnanjem profesorice Larise Uglješić, a kao gosti - Kulturno-umjetničko društvo „Taras Ševčenko“ iz Kanize, Kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“, iz Slavenskog Broda te Udruge Nijemaca i Austrijanaca „Drei rosen“ iz Vukovara.

Anatolij Černyšenko

„Književno-glazbena večer je središnja manifestacija KPD „I. Franko“ gdje se prikazuje cjelogodišnji rad. Osim nastupa zborova i recitala u programu se mogla vidjeti i mala etnografska zbirka, ručni radovi članica udruge, recepti ukrajinske narodne kuhinje, amaterske slike, knjige i ukrajinski časopisi koji se izdaju u Hrvatskoj.“ - doznajemo od predsjednika udruge

Zbor KPD „Ivan Franko“ pod ravnanjem prof. Larise Uglješić

Vasilja Vorasa, koji nastavlja: „Ovakvim programom želimo upoznati naše sugradane sa svojom nacionalnom kulturom i običajima te im dočarati barem dio ljepote i kulturnog blaga zemlje iz koje potječemo“.

Uz program posjetitelji su mogli vidjeti i izložbu crteža drvenih crkava zapadne Ukrajine, autora Zenovija Sokolovskog. Za nju je zaslužan Aleksa Pavlešin, predsjednik Društva za ukrajinsku kulturu iz Zagreba, s kojim KPD «Ivan Franko» tijesno surađuje.

Dio izložbe knjiga

Detalj izložbe crteža crkava

Kolika je uspješnost organizacije ovakve već tradicijske večeri Ukrajinaca u Vukovaru, pokazuje veliki odaziv posjetitelja. Bili su nazočni i uvaženi gosti: saborski zastupnik Nikola Mak, predstavnik Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj Anatolij Černyšenko, predstavnik vukovaškog Gradsčkog poglavarstva, članovi Vijeća nacionalnih manjina, članovi Savjeta za nacionalne manjine RH i mnogi drugi.

Nakon programa za sve sudionike priređena je zakuska uz druženje.

Marija Semenjuk

НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Старанням Української матиці Республіки Сербської, Міжнародна школа україністики Національної академії наук України в Києві запрошує молодих українських активістів з Боснії, Івана Репчека, Йосифа Сулему та Штефана Стахнека, взяти участь у XIV літній навчальній сесії, яка відбуватиметься цього літа в Києві.

Міжнародна школа україністики є науково-дидактичною установою Національної академії наук України, що плідно співпрацює з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. Навчальна програма складається з практичних курсів української мови, літератури, культури і краєзнавства, а також спеціальної культурної програми. Лекції з української мови та інших теоретичних дисциплін проводять викладачі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також провідні науковці Національної Академії наук України. Фінансову підтримку для висилання на це навчання до Києва між іншими дало і місто Баня Лука, завдяки розумінню пана Володимира Джукевича, керівника Відділу з питань національних меншин м. Баня Лука

Александар Чорний
Українська матиця РС

ДЕНЬ ПЕРЕПОХОВАННЯ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

Вибрав цитат і пролог написав Жан Макаренко (Україна)

Щороку Українці світу відзначають День перепоховання Т.Г. Шевченка на Чернечій горі поблизу Києва. Нинішня Шевченкова весна 2007-го припала за календарем на 22 травня, у вівторок. Тож пом'янути нашого безсмертного генія, поета-про-рока до Чернечої гори, священного місця України, мов на сповідь, прийшло чимало людей з усього світу. Пророчий дар Шевченка виявився втому, що він, як про це не раз писалося, за-малював навіть місце свого вічного спочинку ще влітку далекого 1859 року, коли плив на лівий берег Дніпра до Максимовича.

На Шевченковім малюнку "Коло Канева", а поет був, як відомо, талановитим художником, видно Чернечу гору. Цій землі 22 травня 1861 року було віддано Кобзаря на вічний спомин.

У цих до болю зворушливих поетичних рядках, написаних на заслані,-Шевченкове бачення життя і смерті. Їх об'єднує найулюбленіше, найжаданіше для поета місце на рідній землі - Дніпрові гори, куди він повсякчас переносився думками мріями.

Відомий український письменник Ярема Гоян талановито, щемливо тонко й зболено, мов Божа сльоза, передав ту незабутню подію про перепоховання ось такими проникливими рядками:

Дай же, Боже, коли-небудь,
Хоч на старість, стати
На тих горах окрадених
У маленькій хат.
Хоча серце замучене,
Поточене горем,
Принести положити
На Дніпрових горах.

(Т. Шевченко, "Сон")

Вічна Шевченкова Весна

Є в Україні святе місце, де чисту сповідь перед Матір'ю виповідає душа. Є в Україні Чернеча гора, яку знає весь світ і з якої видно весь світ. Є зелена круча над Дніпром у Каневі, освячена "Заповітом", який вернувся до народу з тяжкого застійного забуття, і найменша грудка цієї землі священна для кожного українця, бо це земля з могили Тараса і над нею витає пісня України, як живий дух Поета.

Живе під сонцем любов Шевченкова весна. Тарас прийшов на світ, коли, ще скутий кригою, сивів у берегах Дніпро.

Березень благословив першу сльозу не мовляти, що, мов з серця, упала Славутичу на груди розтопила кригу. Перший крик тонесенькою тріщинкою проліг у глибоких льодах, щоб лавиною пустити древнім руслом праслов'янської ріки льодохід весняних надай. Квітень землю уквітчав зеленим рястом і приніс на веселих крилах молодому кріпакові вистраждану волю.

Травень квіти з брав з всієї України, і сльозою скропив, і в рою повив та встелив Кобзареві останню путь з Петербурга до його вічного і тихого дому на Чернечу гору, що стала Тарасовою горою.

Маленька громадка проводжала холодного березневого дня 1861 року свого Тараса на Смоленський цвинтар, а за два місяці, серед травневого розмаю, за труною, покритою козацькою червоною китайкою, ішла за своїм Кобзарем уся Україна.

Нині ж шляхи до могили на Дніпровій кручі пролягли з усього світу, і не буде цьому велелюдському походу кінця-краю, поки є Україна і світить сонце. Вічна Шевченкова весна прийшла на землю, яку сходяв Тарас малими босими ногами і засівав словом, а слово те було про Матір'ю про Україну: "Орю Свій переліг - убогу ниву. Та сію слово. Добрі жнива Колись-то будуть".

(Український народний календарі за 2007р.)

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 10.06.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2340009-1110045869	Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	

Л І Н А К О С Т Е Н К О

*Старий співав без гриму і гримас.
Були слова палкими й не сучасними.
О, заспівайте дівчині романс!
Жінки втомилась бути не прекрасними*

Ліна Василівна Костенко (нар. 1930р. в містечку Ржищеві на Київщині) була однією з перших і найпримітніших у плеяді молодих українських поетів, що виступили на рубежі 50-60-х років. Збірки її віршів "Проміння землі" (1957) та "Вітрила" (1958) викликали інтерес читача й критики, а книга "Мандрівки серця", що вийшла в 1961р., не тільки закріпила успіх, а й засвідчила справжню творчу зрілість поетеси, поставила її ім'я серед визначних майстрів української поезії. Чергова книжка "Сонячний інтеграл" (1963) була порізана внаслідок втручання цензури. Поетеса уникнула репресій, яких зазнала частина непокірних українських письменників, її довголітнє мовчання, що мало бути покарою влади за оборону прав людини і, сказати б, прав культури на існування, переросло в загальний вияв протесту й обернулося високим авторитетом не тільки в сфері літератури. Від 1961 по 1977 рік поетеса не друкували, а підготовлені у видавництві збірки лірики були розсіпані. Творчий доробок Ліни Костенко – поетеси гострої думки і палкого темпераменту – досить тривалий час практично не потрапляв до друку. Та саме в ті роки поетеса, незважаючи ні на що, посилено працювала, крім ліричних жанрів, над своїм найвидатнішим до сьогодні твором — романом у віршах "Маруся Чурай".

Ліна Василівна Костенко

Відтоді вона опублікувала кілька важливих поетичних книжок: "Маруся Чурай" (1979), "Неповторність" (1980), "Сад нетанучих скульптур" (1987) та збірку віршів для дітей "Бузиновий цар" (1987). Захоплено сприйнята читачами книжка "Вибране" (1989), видана тиражем 70 тисяч примірників і швидко розкуплена, передвіщала час великих змін в Україні. Та після активних 70-80-х років Ліна Костенко знову друкує небагато, не бере участі в публічному літературному житті й далі залишається мовчазним авторитетом сучасної української літератури. Пише книжку про чорнобильську трагедію. Ліна Костенко є також авторкою кіносценаріїв та кваліфікованим перекладачем польської лірики, зокрема поезій Марії Павлівської-Ясножевської.

Ліна Костенко посідає виняткове місце в українській літературі останніх десятиліть не завдяки радикальним творчим експериментам, не з огляду на зайняту політичну позицію чи "провокативний" стиль життя, Ліна Костенко є видатною постаттю українського культурного життя завдяки своїй сильній особистості, принциповому запереченню позиції пристосуванства, здатності мовчати в час, коли це мовчання означало відмову од спокус облаштувати своє життя ціною поступок. Загальне визнання видатної поетеси вона здобула завдяки вмінню синтезувати в своїй творчості найкращі риси української поезії і відкинути гірші.

Історичний роман "Маруся Чурай"

В основу свого твору Ліна Костенко поклала відому чи не кожному українцеві, знану в багатьох країнах світу баладу «Ой не ходи, Грицю...». «Маруся Чурай» - твір новаторський як трактуванням самої постаті народної поетеси, так і художніми засобами зображення.

Розробляючи відомий сюжет, Ліна Костенко змінює деякі вже усталені в літературі та в народнопоетичній традиції «ходи». Ліні Костенко вдалося створити не просто психологічно вірогідний портрет Марусі Чурай, а й показати свою героїню причетною до важливих подій періоду боротьби українського

народу за незалежність в середині XVII століття. Отак і постає перед нами на весь зріст образ гордої українки, що має ті ж ціннісні орієнтації, що і її пращурки - герої національно-визвольних змагань.

Поезію Ліни Костенко знають, люблять і обожають мільйони людей в Україні. Навіть затяті українофоби, слухаючи цю поезію, не можуть приховати захоплення красою і вишуканістю поетичного вислову.

У творчості Ліни Костенко зародилась ідея дословесного, а отже, істинного й у філософському сенсі цього слова, і в контексті ідейного духу того часу, в якому випало їй жити. Образ невітленого у слові буття становить чи не найголовнішу естетичну прикмету поезії Ліни Костенко:

*Ще кожен пальчик сам собі Бетховен.
Ще все на світі гарне і моє.
І світить сонце оком загадковим
Ще слів нема. Поезія вже є.*

Неповторність і відвага є мистецьким і життєвим девізом Ліни Костенко. А ще - вірність собі, непокірність. Неповторність Ліни Костенко радше духовна, ніж формальна, вона визначає її спосіб існування в сучасній літературі - сприйняття традиції і водночас наявність індивідуальних рис поетеси, яка ніколи не ступала стоптаними стежками і вперто прагнула до вироблення власного, притаманного тільки їй стилю. Ліричне "я" поезії Ліни Костенко змагається з історією, порушує моральні проблеми, що стоять перед людиною XX століття, замислюється

над жорстокістю цієї епохи, яка так брутально топтала будь-які вияви гуманності й водночас була сповнена гуманістичними ідеями.

Поетеса, яка не все могла висловити, виспівати, усвідомлює, що з нею завжди залишаються іронія або мовчання. І ці дві останні цінності, які відсилають нас до її біографії і прикмет індивідуального стилю, вона зберігає як незаперечну печать власної неповторності.

*Страшні слова, коли вони мовчать,
коли вони знеацька причаїлись,
коли не знаєш, з чого їх почать,
бо всі слова були уже чиймись.*

*Хтось ними плакав, мучився, болів,
із них почав і ними ж і завершив.
Людей мільярди, і мільярди слів,
а ти їх маєш вимовити вперше!*

*Все повторилось: і краса, й потворність.
Усе було: асфальти й спориші.
Поезія - це завжди неповторність,
якийсь безсмертний дотик до душі.*

Принципова жінка з чоловічим характером, сталими принципами та поглядами на життя, з дитинства дивилася на світ аналітичним, навіть критичним поглядом. Книги Л. Костенко "Над берегами вічної ріки" (1977), "Маруся Чурай" (1979), "Неповторність" (1980) стали небуденними явищами української поезії, які помітно впливають на весь її подальший розвиток. Так, як вона подивилася на проблему жіноцтва, її одвічні болі, так ніхто й ніколи не наважувався говорити про стереотипність думок і традицій. "Моя любов сягала неба, а Гриць ходив ногами по землі!" - обман, жорстокість буденності - усе це пролунало в "Марусі Чурай". Ліна Костенко була великим знавцем жіночої натури, незламним воїном за честь жінки, такий собі лицар у залізних обладунках під якими ховається чутлива, ніжна у красива жінка.

Підготувала Дарія Павлешен

ДИВОСВІТ МАРІЇ ПРИЙМАЧЕНКО

«Роблю сонячні квіти тому, що людей люблю, творю на радість, на щастя людям, щоб всі народи один одного любили, щоб жили вони, як квіти по всій землі...» – так говорила про себе самобутня художниця Марія Приймаченко. Вона через усе життя пронесла жагу творити, неминучу потребу ділитися своїми відкриттями з людьми.

Народилася Марія Овксентіївна 1908 року в селі Болотня на Київщині в родині творчо обдарованих людей. Бабуся фарбувала і розписувала писанки. Батько бондарював, займався теслярством і різьбленням по дереву. Мати була визнаною майстринею вишивання. Від неї і перейняла художниця вміння створювати той чарівний, характерний для українських майстринь орнамент.

У дитинстві Марія перехворіла страшною недугою – поліомієлітом. Це зробило її не по-дитячому серйозною і спостережливою, загострило слух і зір. Через хворобу, не маючи можливості працювати в полі, проте вона весь час прагнула бути в оточенні людей, приносити їм радість. Свою енергію і працелюбність вкладала в малювання.

«Починалося все це так, – згадувала художниця. – Якось біля хати, над річкою на заквітчаному лузі пасла я гусей. На піску малювала різні квіти, побачені мною. А потім помітила синюватий глей. Набрала його в пелену і розмалювала нашу хату...». Всі сусіди, які проходили повз, милувалися красою, зробленою руками дівчинки. Хвалили, просили прикрасити і їхні хати. Так розпочався її творчий шлях.

У 1960 році художниця починає працювати над новим циклом – «Людам на радість», до якого увійшли роботи «Сонях», «Синій вазон з квітами», «Голуб на калині», «Павва у квітах», «Лев». За цей цикл Марії Приймаченко присвоєно звання лауреата Державної премії України ім. П. Шевченка.

Марія Приймаченко

Як зізнавалася Марія Приймаченко, у неї не було «професійних хитрощів». Вона малювала на звичайному ватмані пензлями фабричного виготовлення, використовувала гуаш та акварель. Перевагу віддавала гуаші, бо саме ця фарба дає соковитий, декоративно виразний образ з чітким силуетом. Художниця спочатку вела лінію олівцем, якимсь небалом, «по-дитячому» окреслювала контури зображення, а вже потім упевнено, вправно клала колір.

Вона була не тільки прекрасною художницею, але й талановитою поетесою. Її вдалі підписи до картин у вигляді коротеньких примовок дуже легко запам'ятовуються: «Веснянки-роговицьки – веселії птички», «Куріпочки пляшуть і хліб пахнуть», «Собачка Ада не боїться гада», «Ворон дві баби мав – обох обнімав» тощо.

Фантастичні звірі – це витвір геніальної уяви художниці. Таких звірів не існує у природі. «Дикий чаплун» – від слова «чапати» – таку назву Приймаченко придумала одному зі звірів, акцентуючи увагу на його лапах, що здатні продиратися крізь вільхові зарості. Взагалі її «звірина серія» – явище унікальне і не має аналогів ні у вітчизняному, ні у світовому мистецтві.

А незадовго до смерті вона створила вражаючу чорнобильську серію. Рідне село Марії Приймаченко знаходиться у 30-кілометровій зоні від Чорнобиля. Тому проблеми і біди багатьох чорнобильців вона знала дуже добре. Цикл робіт, присвячений цій трагедії, розійшовся по світу.

В останні роки життя стара недуга прикувала Марію до ліжка. Але спілкування зі світом продовжувалося – вона малювала...

З
а
г
р
о
з
а
в
і
й
н
и

У 1936 році Марію запросили до експериментальних майстерень при Київському музеї українського мистецтва. Її творчість стає різноманітнішою – вона не тільки малює, але й вишиває, захоплюється керамікою. В цей час вона почала виставлятися. Її виставки з великим успіхом проходили у багатьох країнах світу. У 1937 році на всевітній виставці в Парижі Марія Приймаченко отримала золоту медаль, здивувавши своїми картинами мистецький світ... Але на деякий час їй довелося забути про творчість.

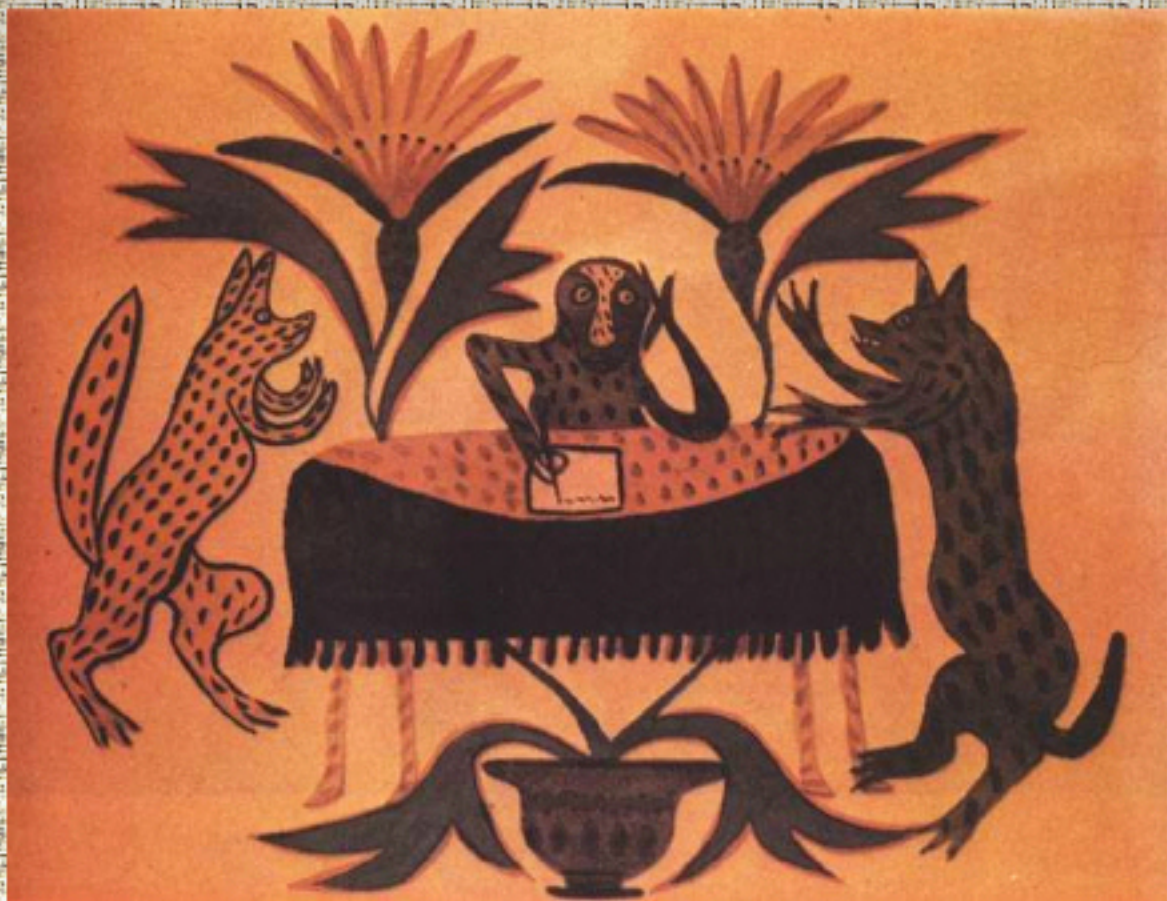
Розпочалася війна і Марії Приймаченко повернулася до рідного села. Тут вона пережила найстрашніші роки свого життя. Війна забрала в неї чоловіка, який так і не встиг побачити сина Федора. Однак важкі умови життя і злидні не зломали її творчий дух.

П
р
и
д
і
д
и

На 89 році життя видатна художниця померла. Та, на щастя, рід Приймаченків-митців продовжився. Її найкращим учнем був син – Федір, нині заслужений художник України. Пішли її шляхом і онуки – Петро та Іван. Сьогодні вони – молоді, талановиті художники, кожен – яскрава індивідуальність. Зростаючи поряд із такими майстрами, як їх бабуся та батько, вони перейняли все найкраще.
Віра КИСЛА - «ОБРИЙ» №44 / 2006

M
A
R
I
J
A

Zvijeri se sude (1937)

P R I J M A Č E N K O

Jesen jaše na konju (1984)

U
K
R
A
J
I
N
A

Наша газета

02.09.2007. • HOMEР • B R O J (54) 7 • PIK • GODINA VI • ISSN 1333-686X

POSTIZBORNI TRIPTIH

ЛЕМКІВСЬКА ВАШРА В ЖДИНІ

К
Л
И
Ч
К
О

СВІЙ ДО СВОГО

Пав-
ли-
ко

Українській і русинській
громаді Республіки Хорватія

Шановні земляки! Дорогі друзі!

Від щирого серця вітаю вас з
Днем Незалежності України!

Цей святковий день є результа-
том тисячолітньої боротьби україн-
ського народу за право мати свою дер-
жаву.

Ця визначна дата навіки увійшла в
історію нашої молоді держави золо-
тою сторінкою її біографії, започат-
кувала нову епоху в житті нашого
народу, законодавчо закріпила його
вікові демократичні прагнення до
національного відродження, духов-
ної свободи, економічного зростання,
культурного піднесення.

Від усієї душі зичу вам, вашим рід-
ним та колегам міцного здоров'я, щас-
тя, добра, достатку, миру, щедрої долі,
подальших успіхів в усіх справах і по-
чинаннях заради процвітання неза-
лежної України, добробуту її народу.

Нехай серця наповнюються гордіс-
тю за нашу державу, прагненням до
єдності та порозуміння, а ваша на-
тхненна діяльність буде надійною запо-
рукою її щасливого майбутнього.

З глибокою повагою.

Надзвичайний і Повноважний Посол
України **Маркіян Лубківський**

У ХОРВАТІЇ З'ЯВИТЬСЯ ПАМ'ЯТНИЙ ЗНАК НА ЧЕСТЬ І. ФРАНКА

Про це було досягнуто домовлено-
сті 25 липня ц.р. між Послом України
в РХ Маркіяном Лубківським і мером
м. Ліпик Антуном Харамією в рамках
робочої поїздки глави української дип-
ломатичної місії до цього центрально-
хорватського міста.

І. Франко перебував у м. Ліпик, ві-
домому як лікувальний бальнеологіч-
ний курорт європейського масштабу, на
оздоровленні з березня по квітень 1908
року, про що він згадує у своїй статті
«Історія моєї хвороби». Це був драма-
тичний період в житті Великого Ка-
меняра, коли він боровся із тяжким
недугом. (.....) www.mfa.gov.ua/croatia

ВІТАЛІЙ КЛИЧКО ВІДВІДАВ ХОРВАТІЮ

Від 12 до 15 липня ц.р. Радник Президента України, чемпіон світу з боксу Віталій Кличко, відвідав Республіку Хорватія. Цей візит відбувся в рамках виконання до-
мовленостей між Віктором Ющенком та Степаном Месичем, досягнутих під час
візиту Президента України до РХ 31 травня 2007р., а візит здійснений з метою
розширення гуманітарного співробітництва між Україною і Хорватією.

Під час робочого візиту Віталій Кличко мав багату низку зустрічей. В тім брав
участь і Надзвичайний і Повноважний
Посол України в Республіці Хорватія
М. Лубківський, який був ініціатором та орга-
нізатором приїзду В. Кличка до Хорватії.

13 липня ц.р. відбулась зустріч Віталія
Кличка з мером міста Загреб Міланом Бан-
дичем. Співрозмовники обговорили перспек-
тиви регіонального українсько-хорватського
співробітництва, зокрема, налагодження полі-
тичних, ділових, культурних та спортивних
зв'язків між столицями двох країн.

Під час розмови В. Кличко звернувся до
мера Загреба з проханням сприяти відкрит-
тю Українського культурного центру.

Того самого дня відбулась зустріч Віталія
Кличка з заступником міністра науки, освіти
та спорту Хорватії Жельком Кларичем. В тій

нагоді особливу увагу було приділено необхідності підписання Меморандуму про
співробітництво в галузі фізичної культури і спорту між Міністерством України у
справах сім'ї, молоді та спорту і Міністерства науки, освіти і спорту Республіки
Хорватія. В зустрічі взяли участь Посол України в РХ Маркіян Лубківський, генера-
льний секретар Хорватського олімпійського комітету Йосип Чоп, а також колишній
хорватський чемпіон Європи у важкій вазі Желько Маврович.

Другого дня робочого візиту до Хорватії Віталій Кличко відвідав м. Задар (на
Адріатиці), де зустрівся з мером міста Жівком Колегою, з яким обговорив пи-
тання двостороннього культурно-гуманітарного співробітництва в рамках реалі-
зації домовленостей досягнутих між президентами України і Хорватії.

Для членів національної збірної Хорватії з боксу В. Кличко провів і майстер-
клас, а щоб краще зрозуміти тактику бою, наголосив, що «перемагає не той,
хто добре б'є, а той хто тримає удар». #

За матеріалами з газети „Jutarnji list“ та сайту www.mfa.gov.ua/croatia

Віталій Кличко

С В І Й Д О С В О Г О

В резиденції на Каптолі в Загребі, 14 червня ц.р., крижевсько-
го владику Кір Славомира Мікловша відвідала делегація парафії
Царя Христа з Баня Луки (Боснія). Причина цього візиту була по-
відомити владику з актуальними моментами що до продовження
будівництва нової церкви в тій парафії, та попросити його допо-
моги у цій справі. Це було б дуже важливо, зокрема, що до да-
льшого позитивного ставлення відповідних банялуцьких інсти-
туцій до цього проекту та вирішення декотрих складних справ.

В складі делегації були о. М. Кринішин – парох, Др.
Е. Павлешен, А. Чорний і Д. Бачинський, які після зустрічі, у роз-
мові з кореспондентом «Нашої газети», відзначили те що вони
задоволені способом як обговорювались згадані справи, та що є
основи для реального оптимізму. #

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A. Pavlešić Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 02.09.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

Голові Товариства
української культури
п. Алексі Павлешину

03.07.2007

Шановний пане Павлешин!

За повідомленням Міністерства культури і туризму України, 29 жовтня – 3 листопада 2007 року у містах Києві та Луцьку відбудеться Міжнародний культурологічний симпозиум “Українська ікона. Іконописне мистецтво діаспори”.

Програма симпозиуму передбачає: науково-практичну конференцію за участю культурологів, мистецтвознавців, іконописців; проведення виставки української ікони з фондів українських музеїв та приватних колекцій, а також виставки робіт іконописців діаспори; презентацію нових тематичних видань. Для учасників симпозиуму буде організована відповідна культурна програма.

Оргкомітет забезпечує учасникам безкоштовне проживання, харчування та участь у культурно-мистецьких заходах. Транспортні витрати учасники симпозиуму сплачують власним коштом.

Просили б, шановний пане Павлешин, використати зазначену інформацію у наступному числі “Нашої газети” та, в разі виявлення інтересу щодо участі у вищезазначеному симпозиумі, звертатися до Посольства України в Республіці Хорватія.

З повагою, Перший секретар Р.І.Буга

ІНСТИТУТ ДОСЛІДЖЕНЬ ДІАСПОРИ INSTITUTE OF THE DIASPORA STUDIES

ба, вул. Золоторитська, Київ, 01034 ; а/с 126, Київ, 01034
тел.: (38097) 153 0436 ; idd@users.ukrsat.com ; <http://idd.ukrsat.com>

7 липня 2007 р.

Головному редакторові
часопису „Наша газета”
пану Алексі Павлешину

Високоповажаний пане Павлешин,

красно дякуємо за редагований Вами часопис, який, завдяки Вашій ласці, отримуємо від часу його появи. Інформація, що міститься в „Нашій газеті”, є надзвичайно цікавою, актуальною й різноманітною. А це особливо важливо з огляду на брак відомостей в Україні про життя хорватської гілки українського народу, її історії та сьогодення, проблем та намагань їх вирішити, ставлення Хорватської держави до наших родаків тощо. Тож робота, яку Ви провадите, заслуговує на надзвичайно високу оцінку та поцінування не лише хорватськими українцями, а й Українською державою.

Щирозердно зичимо Вам та Вашим помічникам козацького здоров'я, творчого натхнення, „легкого пера”, широкого і вдячного читацького загалу, віри в краще прийдешнє світового українства, а в особистому – родинного затишку й усіляких гараздів.

Маємо милу надію на продовження нашої співпраці, що має на темі, зокрема, сприяння поглибленню дружніх взаємин між Україною та Хорватією, між українським та хорватським народами.

З повагою, **Ігор Винниченко** – директор

Вельмишановний пане Винниченко, особисто, а і від імені Товариства української культури та редакції Нашої газети і її співпрацівників, щиро Вам дякую за ласкаві слова. З повагою, А.Павлешин

КИЇВ НАБУВАЄ ОЗНАК ЦИВІЛІЗОВАНОСТІ

Україна, що має величезний туристсько-рекреаційний потенціал, й до сьогодні не спроможеться його належно популяризувати й, відповідно, з користю для бюджетів всіх рівнів використовувати. Авторів цих рядків Посол Фінляндії в Україні Лаура Рейніля завважила: „У Вас (в Україні) є дуже багато цікавого. Проте Ви не вмієте цього показувати”. Не вміємо чи не хочемо? Адже „на папері” існують Стратегія розвитку та маркетингу туризму України до 2015 року, Указ Президента України від 21 лютого 2007 р., яким, зокрема, передбачено формування мережі туристських інформаційних центрів (ТІЦ) на території держави. Проте керівництво столиці держави, яка б мала подавати приклад решті регіонів країни, й до сьогодні в цьому питанні „спить”.

Зрушилась справа з місця завдяки ініціативі й активності небайдужих. Пані Яніна Гаврилова, яка не є новачком в туристському бізнесі, не один рік оббивала пороги в різноманітних владних кабінетах, доводячи очевидну вигоду від функціонування ТІЦ. Проте ні Київрада, ні Київська міськдержадміністрація не реагували належно, хоча формально й не відмовляли. Розуміння й підтримку Я.Гаврилова знайшла у директора Державного підприємства „Український дім” (вул. Хрещатик, 2) пані Наталі Заболотної. Саме завдяки їй віднедавна на першому поверсі будівлі розпочав свою діяльність туристський інформаційний центр.

Головним завданням цієї інституції є збір, узагальнення та поширення інформації про рекреаційно-туристські, культурно-історичні й соціально-економічні ресурси Києва, а також про найкращі туристські пропозиції держави. Незабаром відвідувачі ТІЦ зможуть скористатися базою даних, що містить тисячі адрес організацій та інституцій туристської галузі (заклади проживання, харчування, культури, транспорту, страхування тощо).

Поза те, Центр надаватиме послуги з розробки, просування та реклами якісних туристських продуктів, що дасть можливість комерційним структурам туристської галузі формувати свої пропозиції відповідно до очікувань гостей та мешканців Києва.

Представники мас-медій знайдуть в ТІЦ інформацію про події, новини та тенденції розвитку туристської галузі в Україні, анонси культурно-масових заходів, всеукраїнських виставок та фестивалів. Центр співпрацює з професійними асоціаціями та підприємствами, державними та комерційними установами, видавництвами та засобами масової інформації.

Координати столичного ТІЦ: телефон (38044) 278 4542, e-mail: yanina_tic@ukr.net

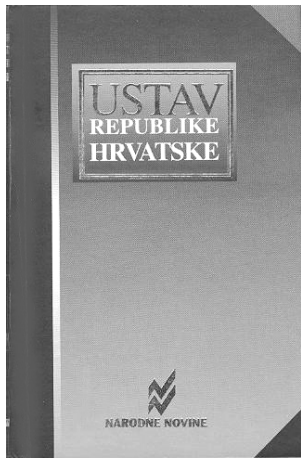
„Як дбаємо, так і маємо”. Київ, постійне населення якого становить 2,7 млн. осіб (нині ж у столиці, за неофіційною інформацією, мешкають 4,4 млн. чол.) відвідали минулого року лише 205 тис. іноземних туристів. Себто на 1 мешканця припало 0,1 іноземця. У країнах же, де, зокрема, туристські інформаційні центри є звичними атрибутами тамтешньої туристської галузі, це співвідношення становить 1:1 та більше. Подеколи набагато (наприклад, у Таллінні). Сподіватимемося, що Київ не завжди пастиме задніх.

Ігор Винниченко (Київ)

POSTIZBORNI TRIPTIH

Osnova

Sintagma „nacionalna manjina“ (nekoć narodnost) relativno je nova u našoj sredini, i zato je u svijesti prvenstveno značenje sastavnica, a ne sintagme kao takve. U tom percipiranju javlja se suprotnost u pijetetnom doživljavanju „nacionalnog“, a odmah potom „manjine“ kao stršeće različitosti, odstupanja od standarda, a društveno - oporbenog jer je nadglasano većinom i s primjesom neispravnog jer nema prevagu. Dodatna nelagoda je u paralelnom asociranju i na minornost tj. beznačajnost. Bez obzira što je to doslovan prijevod engleskog izraza, može li takva sintagma sugerirati „suživot“ u značenju „zajedno, jedni s drugima“ kao ravnopravni žitelji jedne povijesno prepoznatljive, međunarodno priznate i poznate države, ili pak u značenju „jedni pored drugih“ sa svojim konotacijama.

Od pojma autohtonosti i relativne važnosti nabiranja nacionalnih manjina u preambuli Ustava RH, malo je što ostalo u Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, koji se u praksi primjenjuje u prilagodljivoj interpretaciji (npr. višeznačne relacije poimanja Bošnjaka i Muslimana). Koliko je taj formalizam (ne)važan svjedoči i svojedobna primjedba jednog zastupnika (u prethodnom sazivu) koji je sa saborske govornice skrenuo pozornost da je u preambuli Ustava jedna nacionalna manjina navedena dva puta (Ukrajinci i Rusini), a da je to prošlo bez ikakvog reagiranja. Doduše, odgovor na pitanje što je vrijedilo ukrajinskoj nacionalnoj manjini to što je imala svog zastupnika u Saboru, možda i nije superlativan.

U Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina iscrpno su definirane organizacijske formalnosti, no je li tako i s provedbenom formom u smislu nadležnosti. Možda je to razlog da, u principu dobra ideja, u primjeni nailazi na prepreke kao da je nametnuta. Prvi izbori za članove Vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave dali su kakve-takve formalne rezultate. Određene pojave opravdane su tzv. početnim poteškoćama. No, aktivnost spomenutih Vijeća i predstavnika nije adekvatno zaživjela ni do kraja njihovog mandata. Očito je da je nešto pogrešno - ili pristup, ili analize ili kurativne mjere. Tako u ovim izborima

ima primjer jedinog sam-sebi birača, a u osam slučajeva nije izabran čak ni jedini kandidat - jer nije došao glasovati niti on sam za sebe. Pak, najveća šteta je što u nešto više od sto jedinica lokalne samouprave izbori nisu ni održani jer nije bilo kandidata (čak ni kao raspored „figura“ za predstojeće parlamentarne izbore).

Prve preokupacije i iscrpljivanja prvoosnovanih Vijeća bila su organizacijske naravi - konstituiranje, prostor za rad i financijska sredstva. U tome, sam smisao Vijeća i predstavnika kao da je ostao u drugom planu. Zato su se samo neka „uhodana“ Vijeća mogla susresti s temeljnim pitanjima svoga profiliranja (npr. stvarna narav, forma i doseg njihove savjetodavne uloge). Za razliku od drugih sredina, u gradu Zagrebu postoji bitan odmak glede materijalnih pretpostavki za rad Vijeća i predstavnika. Upravo bi zato na ovom uzorku trebalo obaviti bar statistička istraživanja o oblicima i sadržaju njihovog rada u proteklom mandatu.

Zadržavajući se na primjeru „iz vlastitog dvorišta“, a brojne su indikacije da i u drugim „dvorištima“ nije puno drukčije, može se zaključiti da je u aktivnostima predstavnika (i utrošku sredstava) bilo ponajmanje onoga što je u spomenutom Ustavnom zakonu navedeno kao domena rada Vijeća i predstavnika

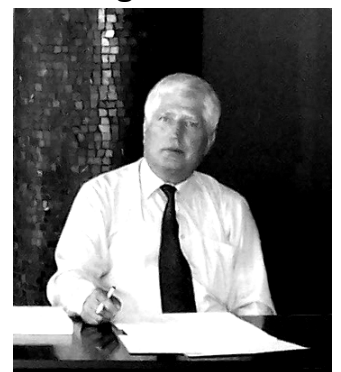

Susret pred biralištem

nacionalnih manjina. „Moj“ predstavnik je organizirao međunarodne konferencije, književne večeri, označavanje obljetnica, koncerte, prigodničarske domjenke i slična društvena zbivanja. Postavio je svoju web-stranicu, izdavao je brošure i bilten u kojima se moglo naići i na mnoge zanimljivosti iz raznih područja, ali

teško se moglo pronaći bilo što od aktivnosti iz specificirane nadležnosti predstavnika. Izgleda da se bavio svim i svačim iz područja aktivnosti primjerene nekom amaterskom kulturno-prosvjetnom društvu, a predstavnička aktivnost se svela na puko primanje materijala od gradske uprave i nazočenje pokojem seminaru za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. Za što mu je uopće bila potrebna uposlena jedna osoba na pol radnog vremena?

Korak k boljem involviranju nacionalnih manjina u društvene tokove i zaštitu njihovih prava posredstvom Vijeća i predstavnika u jedinicama lokalne samouprave bila je - edukacija u vidu seminara. Bez obzira na postignute rezultate vrijedilo bi se pozabaviti pitanjem ciljanog edukacijskog dosega. Na primjer, jesu li korištene i

Član Biračkog odbora
Nikola Jurista

POSTIZBORNI TRIPTIH

Nastavak s prethodne stranice

dodatne mogućnosti. Jesu li o seminarima obavještavana uredništva glasila nacionalnih manjina, da bi uz samu vijest mogla publicirati i ključne tematske pojedinosti? (To im ne bi bilo teško jer svojedobno je održan vrlo sadržajan seminar za urednike takvih glasila.) U smislu probijanja edukacijskog hermetizma, jesu li materijali s tih seminara blagovremeno slani i udrugama nacionalnih manjina, a ako jesu, koliko su bili dostupni članstvu? U kojoj mjeri su se na web-stranicama udruga nacionalnih manjina mogle naći teme s tih seminara publicirane bar kao sažetci. Ako je dobroj ideji i mjeri ograničen domet, čemu onda naknadno lamentiranje nad lošim učincima „nečinjenja“?

Slika prva

Rasprave o posebnom terminu izbora za Vijeća i predstavnike ili istovremenim s lokalnim izborima možda su pokazale i veliku ispolitiziranost ove teme. Kada se tome pridoda i odugovlačenje u Saboru glede raspisivanja izbora i određivanja konkretnog nadnevka njihovog održavanja, teško se mogla očekivati "oduševljenost" birača.

*Predstavnik Delegacije
Europske Komisije
Alfons Peeters*

Daljnji tijek postupka je također donosio svoje inovacije. Sasvim precizna definicija pravila kandidiranja, naknadno je u skoro neslužbenoj formi imala slobodnije tumačenje. Tako, blagovremeno nije bila svima dostupna informacija da bilo koja udruga nacionalne manjine, registrirana bilo gdje u Hrvatskoj, može predlagati svoje liste za Vijeća i kandidate za predstavnike za bilo koju jedinicu lokalne samouprave u RH (gdje su zadovoljeni kriteriji brojnosti žitelja i sl.).

Ima indikacija da je stanje s popisom birača, od mjesta do mjesta, šaroliko. Slično je i s iskustvima glede odnosa lokalne uprave i izbornih povjerenstava s biračima.

Mogu iznijeti vlastita, tj. zagrebačka iskustva. S obzirom da je u gradu Zagrebu evidentiranje birača sustavno uređeno, uključujući i mogućnost izravne provjere na web-stranici, čak i bilo koji uzorak je reprezentativan. Tako sam se mogao uvjeriti da je praktično odmah nakon osamnaestog rođendana, osoba uvrštena na popis birača. Jedino ne i kao pripadnik nacionalne manjine - dok se osobno ne izjasni. Samo izjašnjavanje se obavlja rutinirano, za kratko vrijeme i bez ikakvih problema.

Stvarno stanje brojnosti već ranije registriranih birača je drukčiji problem. Naime, uvidom u stanje

oko polovine biračkog tijela, ustanovio sam da se oko 20% birača više ne bi trebalo nalaziti na popisu u gradu Zagrebu (na prijavljenoj adresi su nepoznati, ili su odselili ili već godinama žive u drugom dijelu Hrvatske).

Naprosto, moram spomenuti veliku susretljivost svih članova zagrebačkog Izbornog poglavarstva i pratećih ureda opće uprave, koji su vrlo profesionalno objašnjavali sve nedoumice, davali informacije, upućivali na potrebne postupke ili pak institucije i sl., te su kao tim i kao pojedinci s razlogom ostavljali odličan dojam.

Skup svih okolnosti glede ovih izbora daje i niz nedoumica i paradoksa. Jedna od ključnih nedoumica možda je dvoobraznost kriterija u ostvarivanju prava nacionalnih manjina. Naime, specificiranje tih prava obavlja se po popisu pučanstva, a njihovo ostvarenje po popisu birača. Tako je na postizbornoj analizi iznesen jedan od primjera paradoksa da se može imati pravo na Vijeće, a da je broj glasača manji no što vijeće treba imati članova.

Paradoksa ima i drukčije naravi. Kao primjer može se uzeti postupak kandidiranja. Neovisni kandidat treba sakupiti 20, 30 ili 50 potpisa birača, uz rizik pravovaljanosti (ljudi ne žele obznaniti da su "promijenili nacionalnost"), a kandidat udruge je pošteđen tog napora. No i to bi bilo u redu kada za osnivanje udruge ne bi bila dovoljna tek tri osnivača. Na taj način, tri osobe mogu bilo gdje u Hrvatskoj kandidirati listu za Vijeća ili predstavnika, bez "padanja s nogu" u prikupljanju potpisa. Još ako se osnuju kao pannacionalna udruga (Presedan već postoji iz ovih izbora, a odbacivanjem prigovora -

*S nedavno navršenih 18
- njeni prvi izbori*

potvrđen je i službeno.), mogu obavljati kandidiranje za bilo koju nacionalnu manjinu bilo gdje u Hrvatskoj. Ako pozicija člana vijeća ili predstavnika postane materijalno unosna ili na neki drugi način dodatno atraktivna - evo načina za biznis. A što ako se to preslika i na parlamentarne izbore?

Slika druga

Ocjenjuje se da ovi izbori nisu bili dovoljno medijski praćeni. Ima mišljenja da bi daleko veći medijski prostor bio ustupljen bilo kojem događaju zanimljivom za 7,5 % građana RH (a približno toliko je pripadnika nacionalnih manjina). Tijek izbora se mogao dobro pratiti na web-stranici Državnog izbornog povjerenstva (www.izbori.hr) gdje su davani podatci o odazivu birača do 11, a zatim do 16 sati, no za ukupni odaziv na kraju dana podatak nije dan.

Također su izostali preliminarni, odnosno neslužbeni rezultati.

Nastavak na str. 8

Літня школа українців і русинів в Норватії

Продовжуючи традицію, і цього року відбулася літня школа для українських і русинських учнів. З метою вивчення рідної мови, недовго по закінченню шкільного року, в Центрі Червоного Хреста «Меркур» в м. Ораховіца, зібралися згадані учні з різних країв Хорватії де живуть наші люди.

Підготовка доповіді про Др. Федора Лабоша

І цього року організатором був Союз русинів і українців РХ, а літню школу фінансувало Міністерство науки, освіти і спорту. Школа відбулася у двох частинах. Перша частина, в якій брало участь майже сорок молодших учнів, тривала 1 по 8 липня, а друга з 9 по 17 липня для старшокласників. Викладачі були Вера Павлович і Телена Милетич (українська), та Невенка Мудри і Марія Блотней (русинська). Разом з навчанням рідної мови, учні ознайомилися з історією та географією України, а показаний і фільми про її знамениті краї та міста. Отримані і дві лекції на тему специфіки греко-католицької церкви, бо

велика більшість нашої громади в Хорватії є греко-католиками. Пополудні учні займалися співом, танцями й спортом, а могли і плавати у відкритому басейні.

Цьогорічна літня школа була присвячена річницям від дня народження: 105-річчя Др. Федора Лабоша і 100-річчя Юрія Шерегія, про котрих учням отримані доповіді.

Присмнено примітити що цього року збільшилась кількість українських учнів, зацікавлених за вивченням рідної мови, бо все такі розпорошеність українського населення по різних куточках Хорватії являє ся великою проблемою що до отримання знань української мови у восьмирічних школах.

Вера Павлович доповідає про Юрія А. Шерегія

У науці та розвазі шкільні дні швидко минули і прийшов час розлуки. По звичаю, потекла і декотра сльоза, але на прощання всі побажали зустрітись в школі наступного року.

Вера Павлович (фот. – www.sriu.hr)

Асоціювання: Хорватія «» Шерегії «» Сорочин «» Боснія

Сайт Сорочинського ярмарку - www.yarmarok.poltava.ua

Ні, це не пов'язане зі сатирою – асоціювання літньої школи у зв'язку з ярмарком.

В давній традиції українських ярмарків, той в селі Великі Сорочинці став відомим завдяки Миколі Васильовичу Гоголю (де він і народжений 1809 р.), тобто його повісті «Сорочинський ярмарок». Той справжній ярмарок в Сорочинцях цього року відбувся 14 – 19 серпня, а якраз половиною того терміну в Хорватії закінчилась українська літня школа. Ну – і? В цих подіях ланкою асоціацій є постать культурного діяча, заслуженого режисера Юрія А. Шерегія.

Згадана літня школа була присвячена і ювілею 100 років від дня народження Юрія Августина Шерегія, а завдяки його великому намаганню в галузі українського аматорського театру на цих просторах, в протязі

60/70-тих років, українські аматори в Баня Луці 1980 р. здійснили на сцені п'єсу «Сорочинський ярмарок».

Одна частина акторів з тієї п'єси живе і в Хорватії, а їхні діти колись йшли в згадану літню школу, та – вже переросли. Час минає, а спогади й духовні цінності тривають.

С.Павлешин (дів. Стефанюк)

«Сорочинський ярмарок» в банялуцькому театрі
Попереду: С. Стефанюк, С. Сікорський і С. Бурда

XXV ЛЕМКІВСЬКА ВАТРА В ЖДИНІ

В Ждині 20-22 липня ц.р. відбулася ювілейна XXV Лемківська Ватра. На запрошення Оргкомітету "Лемківської ватри" це свято відвідали і в програмі взяли участь хор й танцюристи КПТ-ва українців «Карпати» з Липовлян (Хорватія). Згадане товариство на сцені виступило тричі: двічі – другого дня свят

Липовлянські дівчата

(коли був присутній і Президент України Віктор Ющенко), а ще раз третього дня. Наших виконавців глядачі кожний раз нагородили гучними оплесками котрі заглушували численні викрики «браво». Членам хору, а ще більше юним танцюристам це була якнайбільша нагорода за їхній труд і намагання що найголовніше зберегти свою культурну спадщину, та збагатити її і сучасними перлинами. Переживання були і радіс-

Гостей було з різних країв

ні та зворушливі, бо біля половини українського населення в Липовлянах за походженням - лемки. Ті, яким пощастило з ансамблем загостити на цій «Ватрі», відчували що цілим святом тихо проникають тіні їхніх далеких предків.

Цього року припадає 60-та річниця сумної події - депортації майже 150 тисяч українців (у тім числі лемків) з Бескиду, Холмщини, Підляшшя і Надсяння, в рамках акції "Вісла". Це згадав і Президент Ющенко коли з рідною брав участь в церемонії відкриття XXV фестивалю "Лемківська ватра" . "У нашій спільній заяві з Президентом Польщі Лехом Качинським вперше на офіційному

Хор КПТ-ва українців «Карпати» з Липовлян

рівні засуджено акцію "Вісла" як злочин тоталітаризму", – сказав в тій нагоді Президент Ющенко. Президент з родиною взяв участь у церемонії освячення Дзвонів миру, присвяченій згаданій річниці акції "Вісла", а також і в панахиді за її жертви.

Підчас церемонії відкриття В. Ющенко згадав про плани створення в Горлицях Центру лемківської культури ім. Богдана-Ігоря Антоновича, а також вручив державні нагоро-

На «Лемківській ватрі» багато відвідувачів

ди України діячам лемківської громади.

ЗМІ відповідно попровалили згадану маніфестацію інформуючи про програму, а і загально. Так, в громадсько-політичному виданні "Прес-Центр" пише:

«Свято лемківської культури "Лемківська Ватра" в Ждині має істотне значення для збереження культури української етнографічної меншості Лемків у Польщі. Імпреза, котра триває три дні, відбувається щороку. У ній щороку бере участь біля семи тисяч осіб - мешканців Нязьких Бескидів, гостей та туристів з краю (Польщі) та з-поза кордону (Канада, Україна, Словаччина, США, Хорватія, Сербія, Австрія та ін.). На "Ватрі" виступає до 1000 виконавців народної музики, рок-музики, фолк-музики, джазу та різних театралізованих сценічних форм. "Ватра"

Президент В. Ющенко між глядачами

демонструє лемківські сезонні обряди, Лемківську Спартакіаду, вистави, конкурси, покази традиційних лемківських ремесел та інше. Унікальний формат Свята Лемківської Культури в Ждині підкреслюється візитами персон світу культури та політики.»

На XXV Лемківській Ватрі, протягом три дні, в

Виступати разом з ансамблями високого рівню, юним липовлянським танцюристам було признання їх мистецьких досягнень

програмі виступили біля двадцять ансамблів й колективів пісні і танцю, котрі виконали багату музичну програму та численні танці, а також були показані і лемківські звичаї. Крім згаданих виступали й окремі виконавці, а біля десяти колективів виступили у вечірніх програмах, тобто нічних забавах.

Алекса Павлешин ; інфо. і фот. - Іван Семенюк

Сцена «Лемківської ватри»

POSTIZBORNI TRIPTIH

Nastavak sa str. 5

Statistika rezultata za ukrajinsku nacionalnu manjinu

Ukupno birača: 1859
Glasovalo birača: 433 ; 23,3%

Rezultati izbora za ukrajinsku nacionalnu manjinu

Značenje brojeva iza imena: (ukupno; glasovalo; za dotičnog)

U Vijeće ukrajinske nacionalne manjine u Gradu Vukovaru izabrani su (268 ; 68) :

MARIJA SEMENJUK 54;
ŽELJKO MAZUREK 53;
LARISA UGLJEŠIĆ 52;
JOZO KAVALKO 48;
VASILJ VORAS 48;
SLAVKO VASILEK 44;
IVICA PEPČAK 43;
SIGISMUND BARAN 42;
VLADIMIR MATUŠINSKI 42;
NATAŠA REHOROVAC 41;
PETAR STUPJAK 41;
SLAVICA STUPJAK 41;
NADA VATRALJ 39;
ZORA VOJTKIV 38;
VERA PAVLOVIĆ 36

Aleksandar Tolnauer

Za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u:

- Brodsko-posavskoj županiji izabran je MIHAJLO SEMENJUK (183; 54; 43)
- Gradu Slavanskom Brodu izabran je NIKOLA ZASTRIŽNI (92; 35; 28)
- Općini Bebrina izabran je ŽELJKO KOROPATNICKI (55;12; 12)
- Sisačko-moslavačkoj županiji izabran je MIRKO FEDAK (214; 37; 34)
- Općini Lipovljani izabrana je IVANKA SLOTA (139; 36; 31)
- Vukovarsko-srijemskoj županiji izabrana je LARISA UGLJEŠIĆ (457; 86; 69)
- Općini Bogdanovci izabran je VLADO MAZUR (150; 11; 11)
- Gradu Zagrebu izabran je VIKTOR FILIMA (301; 94; 56)

Slika treća

Kao dio kampanje javnog osvješćivanja povodom manjinskih izbora, u sklopu projekta „Potpora vijećima nacionalnih manjina u područjima posebne državne skrbi“ EU CARDS 2003 koji vode WYG International i Savjet za nacionalne manjine, u Zagrebu su nevladina udruga GONG i News Agency STINA organizirali javni skup „Manjinski izbori i rad vijeća nacionalnih manjina: iskustva, izazovi i preporuke“. Spomenuti skup je održan od 10 do 14

sati, 16. srpnja o.g. u hotelu Westin, uz sudjelovanje oko stotinjak predstavnika iz kruga nacionalnih manjina, a promotori su bili predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer, predsjednica Vladinog ureda za nacionalne manjine Milena Klajner, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu Antun Polarić, predstavница agencije PULS Mirna Cvitan, savjetnik za nacionalne manjine Bjelovarsko-bilogorske županije Nenad Vlahović i predsjednik Vijeća srpske nacionalne manjine iz Knina Željko Džepina. Promotori su, svatko iz svoje domene, iznijeli određene elemente koji su došli do izražaja u spomenutim izborima, a njihove teme su davane i na diskusiju.

Agencija PULS obavila je za GONG i STINU anketno istraživanje o spomenutim izborima s ciljem uvida u efikasnost kampanje, upoznatost s održavanjem izbora, razloge izlaska i neizlaska na izbore, poznavanje svrhe Vijeća nacionalnih manjina te zastupljenost tema vezanih za nacionalne manjine. Iz anketom dobivenih podataka zaključeno je da iako je izborna kampanja kratko trajala ona je solidno zamijećena, informiranost o održavanju izbora nije dovoljna jer oko trećinu pripadnika nije ni znalo da se održavaju izbori te da poznavanje svrhe i funkcije Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina nije dovoljno.

Antun Polarić

Nije bilo pokušaja da se iz rezultata ankete pokuša izvući zaključak o mogućim razlozima zašto se na izbore odazvao približno tek deseti dio birača. U tom smislu jedino je spomenuta djelomična odgovornost medija, a kao dobra mjera pohvaljena je obavljena edukacija.

Iz domene ureda za upravu navedeni su postupci pri konstituiranju i registraciji Vijeća nacionalnih manjina, problematika koju se pritom susreće te uspješnost njenog rješavanja. U širem izlaganju navedena je i pojedinost da će se registrirati samo novi sastav vijeća, a Vijeća kao takva ne, jer su već registrirana. Slično tome, predstavnik nacionalne manjine će dobiti potvrdu kojom će se na toj funkciji dalje legitimirati.

Nazočnima se obratio i predstavnik Delegacije Europske komisije Alfons Peeters, koji je, svojim nešto zvučnijim glasom, uputio primjedbu Vladi RH što je po ovim pitanjima učinila tek minimum, a prigovorio je i aktivistima nacionalnih manjina što sami nisu više animirali birače.

Bilo bi zanimljivo da se netko stručno pozabavio analizom (ne)motiviranosti odaziva birača. Naime, ako Vijeća i predstavnici u prošlom mandatu nisu postigli zamjetne rezultate, te ako je samo jedna lista ili kandidat za predstavnika (koji će biti izabrani i s jednim glasom), koji bi to mogao biti

POSTIZBORNI TRIPTIH

Nastavak s prethodne stranice

motiv za veliki odaziv birača? Također, kod aktivista, koji bi to mogao biti motiv za veliko animiranje elektorata, ako se zna da će očekivani rezultat izbora biti ostvaren i s minimumom truda. Nadalje, vrijedno bi bilo znati koje su okolnosti i motivi tamo gdje je odaziv bio dobar. Je li to veća svijest birača, ili bolja promidžba zbog nadmetanja više kandidata ili lista. Također, zanimljivo bi bilo znati je li više lista ili kandidata za predstavnika rezultat atraktivnosti funkcije, odgovornosti, svijesti ili možda previranja i tenzija unutar dotične zajednice. Zašto nije od interesa da se ovakva pitanja potaknu?

Kasum Cana

prigodu i pristup. Nazočni su se više pozabavili temama uklopivim u dani trenutak - poput nejasnoće kako to da troškove ima udruga-predlagač (jer obavlja i promidžbu), a pravo na novčanu naknadu ostvaruje izabrani kandidat tj. predstavnik. Bila su i brojna pitanja upućena upravi, no gospodin Polarić je zbog obveza već bio otišao, te je obećano da će ova i druga pitanja biti proslijeđena nadležnim instancama.

Sve u svemu, ako možda i nije sasvim ispunio očekivanje svih sudionika, ovaj skup je bio aktualan, te primjereno osmišljen i vođen, a kao takav i te kako potreban. Bilo mi je žao što sam jedini nazočni Ukrajinac, ali za ravnotežu, ugodno je bilo primijetiti da nisam jedini „manjinac“ koji usput i novinarski, slikom i riječju, bilježi važnije momente odvijanja skupa.

Vjenčić pitanja kao okvir

Nakon ovog sažetog tematskog pregleda nameću se i druga pitanja:

- Ako se obistine nagovještaji i u dogledno vrijeme otpočinu procesi za promjenu Ustava, mogu li nacionalne manjine u ovoj konstelaciji bitnije utjecati na suštinu odredbi koje se odnose na njihova prava?

- Mogu li se životni elementi, standardni za sve

pučanstvo (stanovanje, zapošljavanje, mirovine, socijala i sl.), uspješno rješavati uhodanim općim mehanizmima sustava i bez programa nacionalnih obilježja? Ako su nacionalne manjine kao takve prepoznatljive jer im je različit prvenstveno dio njihove sveopće kulture, zašto se pojam kulturne autonomije postupno ili razvodnjava ili folklorizira?

- S obzirom da čak i nazivno ista problematika za razne nacionalne manjine nije ista po svojoj formi i značaju, u kojoj mjeri univerzalna regulativa stavlja maloljudne nacionalne manjine u podređeni položaj prema nacionalnim manjinama s većim brojem pripadnika?

- Uz zadržavanje izbornog legitimiteta, uz bolje određivanje domene (npr. već spominjana kulturna autonomija i sl.), jet li moguće doradom Ustavnog zakona povećati utjecaj nacionalnih manjina na lokalnoj razini više od savjetodavnosti.

- S obzirom na upitnost modela zastupljenosti nacionalnih manjina u Saboru, pri čemu se misli na malu izbornu selektivnost (izbore se dobiva i sa nekoliko stotina glasova), nepoznata kompetencija za potpunost uloge zastupnika (nema potrebe za predizborni program), neodgovornost prema biračima (naknadno trgovanje priklanjanjem strankama), a s druge strane kompleksnost eventualnog poistovjećivanja nacionalne manjine s političkom

Valerija Horvat

strankom (presedani iz povijesti), sugerira iznalaženje trećeg modela. Možda bi to bio prilagođeni model zastupanja na lokalnoj razini, tj. zastupnik nacionalne manjine u Saboru s kompetencijom ograničenom na tematiku iz područja prava nacionalnih manjina, a time i odgovarajuće umanjnim

zastupničkim obvezama, pravima i privilegijama.

Ako se provuku popratne nelogičnosti kao na primjer: dosljedno upućivanje na supsidijarnost, a da se ne uzme u obzir i stvarna učinkovitost prve razine te kakvoća veze s višom instancom; izgrađivanje općedruštvenog profila, a zapravo otvaranje procesa spontane politizacije (pretvaranje kulture u politiku); neželjena profesionalizacija (normalno je da se zaposleni u drugim sektorima ne mogu i ne trebaju baviti nacionalno-manjinskim pitanjima u radno vrijeme); umjesto jačanja kulturalnosti, kriterijima potpore spontano stimuliranje folklorizacije nacionalnih manjina - onda će veliki naponi i niz u principu dobrih mjera rezultirati tek novim društveno-političkim placebo.

Aleksa Pavlešin

U raspravi su dane brojne primjedbe, pitanja i sugestije

Дмитро Павличко

(Дмитро Павличко нар. 1929 року в селі Стопчатів Івано-франківської області)

У перших збірках Павличка — «Любов і ненависть» (1953), «Моя земля» (1955), «Бистрина» (1959), «Днина» (1960) та ін. трапляються речі, оцінювані неоднозначно. Проте 1958 року — виходить у Львові збірка поезій Дмитра Павличка «Правда кличе!». Павличко у вірші «Коли умер кривавий Торквемада» відтворює дух страху, непевності, нерішучості, який панував у країні. Надто вже прозорою була алегорія й ряд віршів про мову, віршів, які відверто суперечили офіційній політиці щодо мови сколонізованого народу. «Ти зрієш мови рідної», «Якби я втратив очі, Україно...», «О рідне слово, що без тебе я?!», «Лист до одного знайомого в справах філологічних». Для Павличка мова — то найцінніший скарб, з яким ніщо не може зрівнятися. У народі вважається найбільшою цінністю зір. Кажуть: бережи, як зіницю ока, або — як око в лобі. Павличко ж знаходить цікавий і несподіваний поворот, щоб ще вище піднести цінність мови. У сонеті «Якби я втратив очі, Україно», він пише, що, осліпнувши, міг би жити:

Мені і в непроглядній п'їтмі днів
Твоя лунала б мова солов'їна,
І світ, що ти дала мені у віно,
У сьайві слова знову б заяснів.

Ставлення до рідної мови для Павличка — то найвищий критерій моральності, взагалі вартості людини. Що вона — як вогонь, котрий може «спалити або зігріти дух». Та перевертень, що рідну мову забув і зрадив, — не зігріє душі чужою мовою, не здатен ні до чого світлого, доброго («Лист до одного знайомого в справах філологічних»). Подальші збірки «Бистрина» (1959), «Днина» (1960), «Пальмова віть», «Жест Нерона» (1962) збагатили художньо-тематичні обрії творчості Д. Павличка, засвідчили його дальше зростання, а вибрані поезії «Пелюстка і лоза» (1964) дають можливість окреслити основні параметри його поетичного обдарування. Подорожі по світу (Куба, Канада, Америка), ряд інших країн, глибоке ознайомлення зі світовою літературою не тільки розширили його уявлення про світ, а й наблизили до нього поезію Заходу і Сходу, збагатили художню палітру. Так, він блискуче оволодів такою складною віршовою формою, як сонет, зробив чималий внесок у його цікавий різновид — білий сонет, увів в українську літературу поширені в близькосхідній ліриці рубаї, віродив у сучасній поезії жанр притчі. Треба відзначити його збірки «Гранослов» (1968) і «Таємниця твого обличчя» (1974), а також вибрані твори в двох томах (1979). Поетичне мислення Павличка характеризується синтезом глибокого ліризму та інтелектуалізму, поєднанням конкретної художньої деталі з образами широкого узагальнюючого значення, які здебільшого виходять на обшири світових проблем. Павличкова піра тяжіє до складних загальнолюдських проблем у їх найгостріших суперечно-

стях, контрастах. Добро і зло, любов і ненависть, пелюстки і леза, світло й п'їтма — Павличко розмірковує над цими вічними тезами як філософ, а осмислює й розповідає про них — у вишуканих і точних образах.

Як і кожен поет, Д. Павличко, звичайно ж, звертався до інтимної лірики, де талант його розкрився на повну потужність. Чудові вірші про кохання, що ввійшли до збірки «Таємниця твого обличчя» (1974, 1979), з повним правом можна зіставити зі славнозвісним «Зів'ялим листям» І.Франка.

Ліричний герой Павличкової збірки — то наш сучасник, духовно багата людина, що вміє бачити й тонко відчувати красу. Його кохання чисте й щире, а разом з тим — суто земне, поєднане із здоровою пристрастю. В інтимних поезіях Павличка криється глибинний прихований зміст. Кохання — почуття багатогранне, і Павличко, не повторюючись, відображає в стислих, але ємких віршах якусь одну виразну грань: «Не бійся сивини моєї», «Ми вийдем з тобою на листя опале», «Зеленим вогнем береза», «Горить суницями поляна», «Дівочих непорочних ліній», «Ніч була ясна, я стежками біг» та інші маленькі (за розміром) шедеври творять могутню симфонію найблагороднішого людського почуття, такого знайомого всім — і такого неповторного, належного тільки йому, поету. Своєрідна, закроена за давніми язичеськими зразками прекрасна поезія «Я стужився, мила, за тобою», де закоханий юнак перетворюється в явора, стала улюбленою піснею молоді — та й не тільки молоді. Взагалі чимало поезій

Дмитро Павличко

Фот. А.Павлешин в Загребі 2006-го р.

Павличка покладено на музику, а славнозвісна пісня «Два кольори» за популярністю конкурує з Малишковим «Рушником».

Два кольори

*Як я малим збирався навесні
Піти у світ незнаними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними нитками.*

*Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в моїй душі оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне - то любов, а чорне - то журба.*

*Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги,
Переплелись, як мамине шиття,
Мої сумні і радісні дороги.*

*Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому -
Лиш згорточок старого полотна
І вишите моє життя на ньому.*

1965

Дмитро Павличко

Продовження з попередньої сторінки

Відомий Д. Павличко і як поет-епік. Його поеми «Земля», «Іван Загайчук», «Вогнище», «Поєдинок» Не обминув поет своєю увагою й найменших читачів, яким подарував чудові книжечки — казку «Золоторогий Олень», «Дядько Доц», «Де найкраще місце на землі» та ще декілька. Розмова про творчий доробок Дмитра Павличка була б неповною без згадки про його діяльність як літературознавця. Його статті, есе, виступи з питань літератури склали три ваговиті збірки — «Магістралями слова» (1977), «Над глибинами» (1983) та «Біля мужнього світла» (1988). Діапазон літературознавчих праць поета досить широкий. Це й статті з історії української літератури — насамперед про Шевченка, Франка, Лесю Українку, про земляків-галичан М. Шашкевича, Ю.Федьковича, В. Стефаника, про сучасників О. Гончара, М. Рильського, А. Малишка.

Втім, Павличко не обмежує рамки досліджень лише рідною літературою: його перу належать статті про Хосе Марті й Христо Ботева, про Шолом-Алейхема й Шолохова, про багатьох польських, білоруських, російських письменників. Для стилю Павличка-літературознавця характерне поєднання ерудиції та вдумливості дослідника з пристрастю публіциста та багатством і образністю мови поета.

Великою заслугою Д. Павличка є введення в літературне життя України творчості видатного поета-лемка, до цього майже не знаного Богдана-Ігоря Антонича, книгу якого «Пісня про незнищенність матерії» він упорядкував і видав ще 1967 року, супроводивши її ґрунтовною вступною статтею під такою ж назвою як і книжка. А ще б треба сказати й про Павличка-перекладача, який увів у світ нашої духовності, нашої поезії і Хосе Марті, і Николу Вапцарова, і великого Шекспіра... Сьогодні Павличко-письменник виступає ще в одній важливій для нашого часу іпостасі — політика, державного діяча, який пристрасно й рішуче відстоює інтереси суверенної України, її народу.

Вже збірка «Правда кличе» (1958), яка побачила світ на самому початку хрущовської «відлиги», засвідчила, що він був сповнений віри в можливість появи в тогочасних суспільних умовах справді вільної, духовно багатой людини. Однак вісімнадцятитисячний тираж книжки було знищено за вказівкою партійних цензорів. Етапною для Д. Павличка стала збірка «Гранослов» (1968), в якій автор утверджував ідею незнищенності національної культури. Але чи не найповніше талант поета розкрився в його ліриці. Збірки «Сонети подільської осені» (1973), «Таємниця твого обличчя» (1974, 1979) стали помітним явищем в українській літературі другої половини ХХ ст. Традиції пристрасного слова І. Франка продовжують книги поезій «Спіраль» (1984), «Поеми й притчі»

(1986), «Покаянні псалми» (1994). Перу Д. Павличка належить також антологія перекладів «Світовий сонет» (1983). Літературно-критичні праці зібрані в книжках «Магістралями слова» (1978), «Над глибинами» (1984), «Біля мужнього слова» (1988).

Саме з цього погляду є слушною думка М. Ільницького про те, що творчість Д. Павличка виявилася зв'язковою ланкою між живими класиками та новаторами української літератури. Завдяки безстрашному внутровуванню художньої думки в нові, досі не займані життєві сфери, реалізованій настанові докопатися до суті, до правди речей він має всі підстави іменуватися предтечею нині

усланеної літературної хвилі. Від поезики Д. Павличка велими різняться каскадно-метафоричний вірш І. Драча, неспішно-розважливий роздум Б. Олійника, матеріально відчутний образ М. Вінграновського. А поклик громадянського сумління і правди у всіх — єдиний. Після М. Рильського культурологічні функції української літератури найбільш послідовно перебрав на себе Д. Павличко, маючи І. Франка за взірець творчої невтоленності, а навіть і мети роботи, що виконується не заради слави. Тепер він вважає себе послом діаспори до України.

Раїса Тростинська, Дмитро Павличко і Дарія Павлешен

Фот. ♦♦ в Загребі 2006-го р.

Явір і яворина

*Я стужився, мила, за тобою,
З туги обернувся мимохить
В явора, що, палений журбою,
Сам – один між буками стоїть.*

*Грає листя на веснянім сонці,
А в душі – печаль, як небеса.
Він росте й співає явороньці,
І згоряє від сльози роса.*

*Сніг летить колючий, ніби трина,
Йде зима й бескидами гуде.
Яворові сниться яворина
Та її кохання молоде.*

*Він не знає, що надійдуть люди,
Зміряють його на поруби,
Розітнуть йому печальні груди,
Скрипку зроблять із його журби.*

1977

Підготувила Дарія Павлешен

КАТЕРИНА БІЛОКУР

«Сніданок» (1950 р.)

Білокур Катерина Василівна (1900-1961)

Художниця-самоук, майстер народного декоративного живопису, Катерина Василівна Білокур, народилася 7 грудня 1900 року в селі Богданівці Пирятинського повіту Полтавської губернії (нині Київської області) в бідній селянській родині. Писати й читати навчилася самотужки.

Перші спроби малювати робила вуглиною на шматку домашнього полотна.

У 20-х роках двічі хотіла вступити до художньо-керамічного технікуму в Миргороді та до Київського театрального технікуму, але не мала документів про закінчення семирічки. В другій половині 30-х — у 40-х роках опанувала техніку живопису.

1941 року відбулася персональна виставка її творів у Полтаві, що мала величезний успіх.

50-ті роки — найбільш плідний період творчості. Їй допомагає Спілка художників України, вона бере участь у багатьох виставках, у Богданівку приїжджають видатні представники української культури.

1954 року в Парижі на міжнародній виставці демонструються її картини які високо оцінив Пабло Пікассо.

1956 року їй присвоєно звання народного художника України. Творчість художниці з села Богданівки належить до найкращих надбань української культури XX століття.

З матеріалу www.ukrop.com/ua/encyclopaedia

Наша газета

17.10.2007. • HOMEР+B R O J (55) 8 • PIK+ GODINA VI • ISSN 1333-686X

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Ч
А
Й
К

Л
А
О
Р
Д
Е
Н

MIKLUŠEVICI

2007

Н
М

Позачергові вибори народних депутатів України 30 вересня 2007 року

Станом на : 15.10.2007 12:49:37

% опрацьованих протоколів по Україні	100.00
% виборців, які не підтримали кандидатів від жодної партії (блоку)	2.73
Кількість партій (блоків), що набрали три (3%) та більше відсотків голосів виборців	5

Партії (блоки), які за підсумками голосування набрали три (3%) та більше відсотків голосів виборців

Партія регіонів -----	34.37%	8 013 895
"Блок Юлії Тимошенко" -----	30.71%	7 162 193
Блок "НАША УКРАЇНА – НАРОДНА САМООБОРОНА" -----	14.15%	3 301 282
Комуністична партія України -----	5.39%	1 257 291
"Блок Литвина" -----	3.96%	924 538

www.cvk.gov.ua

Посол України Маркіян Лубківський з дружиною Оксаною вітає гостей

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

З нагоди дня незалежності України посол України Маркіян Лубківський з дружиною Оксаною та дипломатами й посадовцями Посольства підготував урочистий прийом, котрий відбувся 5 вересня п.р. в Кришталевому залі загребського готелю "WESTIN". На прийомі були представники Кабінету Президента РХ, уряду Хорватії, дипломатичного корпусу, відповідних міністерств та інституцій, церкви й української громади, а також інші приятелі України.

Вітаючи присутніх, посол М.Лубківський принагідно доповів про історичні й сучасні етапи розвитку України, наголошуючи європейський напрям щодо інтеграцій і співпраці з інституціями. Говорячи про розвиток міжнародних відносин України і Хорватії, пан Посол підкреслив позитивний вплив недавнього візиту Президента Віктора Ющенка до Хорватії.

Після урочистого відкриття святкування присутні затрималися в приємному спілкуванні. #

ПОВІДОМЛЕННЯ З ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

ЕЛЕКТРОННА ВЕРСІЯ ЖУРНАЛУ "ЗОВНІШНІ СПРАВИ"

Для української громади, що проживає за кордоном редакцією журналу МЗС України "Зовнішні справи" було створено спеціальну електронну версію цього журналу, яку розміщено на електронній адресі: www.uaforeignaffairs.com.

На цьому сайті можна ознайомитись із цікавими та змістовними матеріалами та фотоілюстраціями, а також проголосувати за цікаву новину тижня "ТОП 15", обговорити в рубриці "Форум" поточні новини та інформацію, яка викликала найбільший інтерес. #

МІЖНАРОДНА УКРАЇНЬСКА ШКОЛА

4 жовтня 2007 року у Центрі позашкільної освіти Міністерства освіти й науки України (МОН) відбулось урочисте відкриття загальноосвітнього навчального закладу дистанційної форми навчання "Міжнародна українська школа" (засновник – Міністерство освіти й науки України).

У зв'язку з цим просимо поінформувати, по можливості, представників української громади в Республіці Хорватія, що відкриття цього унікального навчального закладу, де використовуються дистанційні форми навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій, слугуватиме забезпеченню конституційного права на освіту українських дітей за кордоном, батьки яких в силу тих чи інших обставин перебувають за межами України.

За додатковою інформацією можете звертатися до Посольства України в Республіці Хорватія. #

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje, po mogućnosti prve nedjelje u mjesecu, sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A.Pavlešić Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 17.10.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

ІСТОРИЯ НЕ ВИЗНАЄ КОРДОНІВ

З дводенним візитом на початку жовтня, у м. Ліпіку побувала делегація м. Дрогобича, що на Львівщині, на чолі з мером міста п. Миколою Гуком та його замісником з економічних питань п. Святославом Йоником.

Головною метою відвідин була пропозиція посольства України в Хорватії про братання Ліпіка та Дрогобича, які об'єднав великий син українського народу – Іван Франко. З минулих видань "Нашої газети" нам відомо, що славний поет-публіцист відпочивав та лікувався на бальнеологічному курорті навесні 1908 року.

Микола Гук, Маркіян Лубківський, Ірина Матієвич і Антун Харамія

(Фотографію подав «Пакрачкий лист»)

Приїзд делегації співпав із святкуваннями Дня міста та іменинами покровителя Ліпіку св. Франьо Асішкового. Привітати своїх земляків не забув Посол України п. Маркіян Лубківський та аташе з питань культури п. Сімонов, котрі приїхали у Ліпик на запрошення місцевої влади.

Одразу ж після приїзду українці включилися в багату програму. На місцевому базарі було відкрито виставку-продаж місцевих бджолярів, де присутні могли покуштувати вироби з меду, воску, яблук і др.

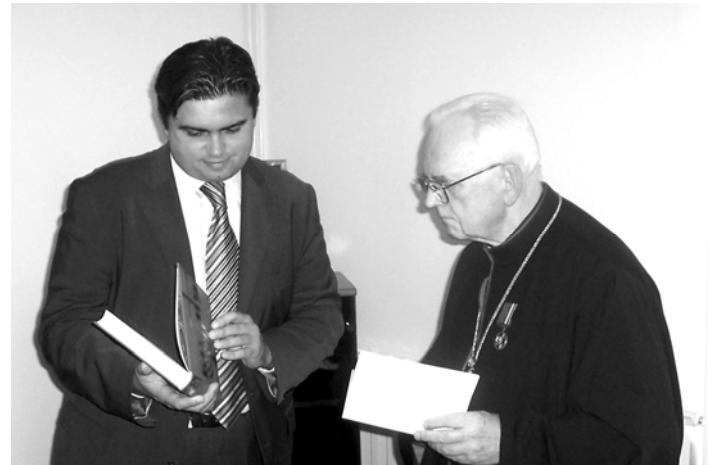
Після цього відбулося покладення вінків до пам'ятника загиблим захисникам Ліпіка у недавній вітчизняній війні. Гості у супроводі мера м. Ліпіка п. Антуна Харамія та голови міської ради п. Вінка Касани були і на богослужінні у церкві св. Франі. Одразу ж після цього у мультикультурному центрі розпочалися святкові річні збори. На сесії до присутніх звернувся п. Гук, який щиро подякував за теплий прийом. Він, зокрема, сказав, що Ліпик і Дрогобич у межах своїх держав є малими містами, але малі міста творили велику історію. Він сподівається, що українсько-хорватська співпраця почнеться на культурному, а продовжиться і на господарському рівні. Мер передав дарунки, котрі несуть у собі символіку Дрогобича і дух галицького краю. Посол України п. Маркіян Лубківський також привітав присутніх та коротко розповів про місце Івана Франка в історії України та на європейській і світовій сцені. Була передана і тимчасова угода про співпрацю між містами-побратимами. Після обіду гості мали вільну програму. Оглянули місто, парк, джерело з термальною водою, виставку скульптур коней. Відвідали м. Пакрац та українську церкву у Липовлянах. День закінчився у дружній атмосфері на вечері з мером п. Харамією та його співробітниками.

На другий день візиту українській делегації був влаштований урочистий прийом у міській раді, де остаточно домовлено початок дружніх взаємин. Делегація м. Ліпик планує відвідати Дрогобич на початку наступного року. До зустрічі в Україні!

З Ліпіка - Ірина Матієвич

КРИЖЕВЕЦЬКОМУ ВЛАДИЦІ КІР СЛАВОМИРУ ВРУЧЕНО ОРДЕН

Указом Президента України № 739/2007, з нагоди 16-ї річниці незалежності України, орденом "За заслуги" III ступеня нагороджено владика Крижевецької єпархії - Кір Славомира Мікловіша. Цією високою відзнакою його нагороджено за великий внесок у зміцнення авторитету України у світі та популяризацію її історичних і сучасних надбань.

Посол М.Лубківський розглядає Біблію, котру Посольству подарував владика Кір Славомир Мікловіш

У присутності представників ГКТ церкви, громади й відповідних хорватських інституцій, 5 вересня ц.р., в Посольстві України в Хорватії пан Посол Маркіян Лубківський вручив Кір Славомиру згаданий орден.

Дякуючи за цю велику нагороду, владика Кір Славомир сказав:

Ваша Екселенціє, пане Маркіяне Лубківський, Посол України в Республіці Хорватія!

Вручення цього знаку визнання Президента України Віктора Ющенка викликає в мене велику вдячність за вказану мені честь, але і щире несподіванку. Ця висока нагорода свідчить не лише про добру обізнаність щодо нашої діяльності, особливо коли йдеться про втамування духовного голоду українського народу, а й про високу оцінку Посольства України в Хорватії, яке Ви, Ваша Високоповажності, очолюєте. Власне, цей голод ми пробували втамувати виданням *Ілюстрованої Біблії для молоді на українській мові*, що побачило світ вже 1982 року в Загребі у видавництві "Християнська сучасність" ("Kršćanska sadašnjost").

(.....)

Тому сьогодні ми вдячні передовсім Всевишньому за дар побожності українському народові, який завжди прагнув і вмів харчуватися здоровою Божою наукою, а це і призвело до росту й розквіту і цього покоління, що діждалося своєї незалежності. У цій нагоді посилаю і мої щирі побажання Україні з нагоди Дня її Незалежності і прошу Божого благословення для цього народу, щоб жив і процвітав у єдності духу.

А Вам Екселенціє, щиро дякую від імені Крижевецької єпархії, але і від мого імені за все, що Ви робили і робите для нас. # (Промова скорочена редактором)

НЕЗВИЧАЙНА ЗУСТРІЧ

Минулого місяця подзвонив в редакцію гість з Хамілтон (Канада) щоб довідатися про можливість зустрічі з українською громадою в Загребі, з бажанням спілкуватися й показати ДВД запис святкування 50 річниці постановлення українського КМТ-ва "Чайка" в Хамілтоні. Відразу подані йому координати товариств - КПТ Рус. і Укр. Загребу та ХОРУС, а для Нашої газети домовлена зустріч.

В певний час в редакцію загостили дідо Микола (за походженням з Вуковару) з унукою Марією. Його зять (за походженням з с. Брезік біля м. Прнявор в Боснії), перед еміграцією в Канаду в дев'яностих роках, з жінкою жив в Спліту. Дочка Марія народжена вже в Канаді, але разом з англійською й французькою мовами, зовсім добре володіє і тими котрі навчила від батьків: українською - від тата, та хорватською.

Дитячий хор в народних костюмах (знято з ДВД запису)

За закликом, що є і українського походження, 12-річна Марія дуже ангажована в різних гуртках згаданого т-ва "Чайка".

Вона танцює фольклорні танці і співає в хорі, що можна було бачити і на знімку згаданого свята, але коли показала і фотографію дитячого гуртку бандуристів, тоді для неї в редакції була зроблена несподіванка. Відразу було принесено настроєну бандуру і вона охоче заграла.

Щодо знімку представлення з нагоди 50-річчя "Чайки", аж дивує що гамільтонські аматори досягли такий високий мистецький рівень, якого ми тут звичайно бачимо у виконанні професійних ансамблів з України. Декілька десятків пар юних танцюристів, десяток пар старших, також і дитячих пар старшого і молодшого віку, а до того і грандіозні дитячий та хор дорослих, показали такий багатий репертуар - мов професіонали. Кажуть що подібна діяльність українців і в Едмонтоні, Торонті й інших містах де живе багато українців.

Юні бандуристи товариства «Чайка» в Хамілтоні

Окремо дивує що канадські українці самі фінансують свої товариства. Можливо що такий спосіб фінансування в якийсь (європейський) час буде і тут у нас. Тоді наші культуро-менжери зникнуть, а надіймось що наша культура переживе. #

UKRAJINSKI LIMICI I ZOV DAVNIH POLJIČKIH PREDAKA

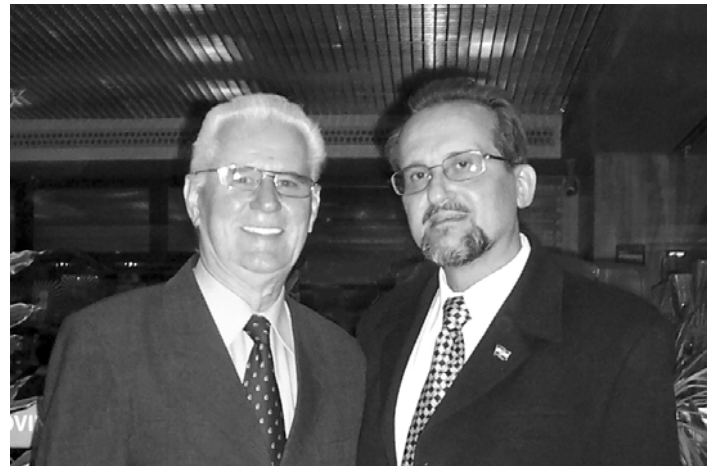

Poljica su u Dalmaciji, između Splita, Sinja i Omiša, a sastoji se od dvadesetak raštrkanih sela. Predaja kaže kako su se 949. godine u Poljica doselila tri brata: Tišimir, Krešimir i Elem, koji su osnivači Poljičke župe. Tri brata su potomci hrvatskog kralja ili kneza Miroslava. Društvo Poljičana i sada bira svoje knezeve. Sadašnji Veliki poljički knez je Petar Rodić, izabran 2005. god., a Mali poljički knez je Luka Marić – Banje.

Iz materijala www.poljicka-republika.hr

U Ukrajini živi skoro dvije tisuće Ukrajinaca hrvatskog podrijetla iz starog roda Limić, koji su se, na inicijativu dr. Andrija Lymyča, 2000 g. ujedini u obiteljsku društvenu organizaciju Fond roda Lymyč. Jedan od ciljeva organizacije je preporod i čuvanje duhovnih i kulturnih vrijednosti ovog roda.

Podrijetlo svog prezimena Lymyči vezuju sa imenom Elema - sina hrvatskog kralja Miroslava (945-949). Kako svjedoči Poljički Statut (1440 g.), potomci Elema su po njemu dobili prezime Limić. Po dokumentima, oni zaključuju da je njihovo prezime poznato od X stoljeća, a trag prate istraživanjem povijesnih i arhivskih dokumenata, od čega za mlađi period koriste arhiv grada Ljova.

Zagrebački susret mr. Teodora Frickog i dr. Andrija Lymyča

U posljednjoj četvrtini 16 stoljeća, migrirajući pred Osmanli-jama, neki predstavnik plemena poljičkih Limića se našao u Karpatskom selu Likotj, na rijeci Sjan, i nastavio rod. O tome, stoljećima kasnije, svjedoči i zapis pisca Ivana Franka koji 1887. god. opisuje obitelj Lymyča, čiji običaji i zadružno kućanstvo, po njemu, jako liče na hrvatsko. (I.Franko se svojedobno liječio u Lipiku)

Zahvaljujući i kontaktima s mr. Teodorom Frickim, nedavno je dr. Andrij Lymyč sa sinom Maksymom doputovao u Hrvatsku i posjetio Poljica, gdje je bio gost poljičkih knezova Petra Rodića i Luke Marića – Banje. Cilj posjeta bile su konsultacije o podrijetlu i migraciji Limića; uspostavljanje veze sa Limićima iz Hrvatske; organiziranje turističkog putovanja u listopadu 2008. godine velike grupe Lymyča iz Ukrajine, s ciljem upoznavanja značajnih spomenika Poljičkog povijesno-geografskog područja Dalmacije.

Za Našu gazetu upriličen je i susret s dr. A.Limićem i njegovim sinom Maksymom u zračnoj luci Pleso u Zagrebu. Tom prigodom, gosti iz Ukrajine su oduševljeno pričali o neskvakidašnjim ugodnim dojmovima stečenim ovim posjetom i o planovima za organiziranje posjeta Hrvatskoj tristotinjak ukrajinskih Lymyča.

U Hrvatskoj ima preko 270 obitelji Limića, a sve koji u istraživanju tog roda mogu pomoći, dr. A.Lymyč moli da se jave na adresu tatjana.marjanovic@st.t-com.hr #

ЛИМИЧІ - ІСТОРИЧНЕ ПОСЛАННЯ

З Божої ласки на початку 2005 року була відкрита тисячолітня таємниця нашого роду. З історичних джерел стало відомо королівське походження Лимичів, зміст і значення прізвища. Засновником нашого давнього роду був син хорватського короля Мирослава - Елем. Від його імені всі нащадки стали зватися Лимичами. Так виникло наше родове ім'я!

Елем і його брати Тишемир і Крешимир, після загибелі батька, під час громадянської війни у 949 році, знайшли притулок у хорватських горах. Там вони заснували в провінції Далмація Поліцьку общину, яка з часом стала князівством, згодом - республікою.

Назва округи Поліца походить від багатьох невеликих кам'янистих полів, які характерні для цієї місцевості. Знаходиться Поліца на Балканах, виходить на побережжя Адріатичного моря поблизу всесвітньо відомого міста Спліт.

У давнину населення Поліци за традицією ділилося на три роди, які походили від трьох синів хорватського короля Мирослава: від Елема - Лимичі, від Тишемира - Тишемиричі, від Крешимира - Крешимиричі.

Відповідно до ст.3 Поліцького Статуту, заснованому на звичаях предків, "При князі повинно бути три судді, що присягнули від трьох племен: один від Лимич, другий від Тишемиричів і третій від Крешимиричів. І вони разом

із князем отримують посаду і звільняються з неї". Також із цих знатних родів призначалися "прокуратори". Поліцький Статут є найціннішою правовою та історичною пам'яткою хорватської давнини, завдяки якій збереглися відомості про рід Лимичів.

Королівська династія Терпимирів, до якої належав король Мирослав, правила Хорватією із середини IX ст. до кінця XI ст. У ті часи вони вже прийняли християнську віру. Ймовірно, король Мирослав дав своєму синові ім'я Елем на честь святого мученика Елима, котрий загинув під час гоніння на християн у середині III ст. Вдячна пам'ять про нього відзначається церквою 12 серпня. Саме тому іменинами нашого роду відтепер являється цей день.

Біблійне ім'я Елима зазначено в Євангелії (Дії Святих Апостолів, 13:6-8). Як перське ім'я Елима означає: божественний, могутній, пророк, мудрець, волхв. Тому прізвище Лимич розшифровується як "син волхва". Відомо, що і при народженні Ісуса Христа до Нього зі сходу прийшли волхви і піднесли Йому свої дари (Євангелія від Св. Матвія, 2:1-12).

Повернемося до історії На початку XII ст. вся територія Хорватії опинилася під владою угорських королів і втратила свою самостійність на багато століть. Але ж нищівного удару населення Поліци зазнало від турецьких

завойовників у XVI ст. Тривалі війни призвели до масового переселення людей у внутрішні райони Угорщини, в тому числі, у Закарпаття.

Таким чином, в останній чверті XVI ст. хтось з колишніх поліцьких Лимичів опинився у гірському селі Лікоть на прикордонній території Польщі. Всі умови сприяли для швидкого росту карпатської гілки Лимичів. За кілька століть Іван Франко та його дружина Ольга у своїх етнографічних записках за 1887 рік описують "найбільше маючу в цілмі селі патріархальну родину Лимичів, звичаї і побут задружного життя якої дуже нагадує хорватський..."

Досліджено, що в першій половині XVIII ст. частина родини з карпатського села Лікоть переселилася у подільське село Гарячківка, де утворилася ще одна гілка роду Лимич. Історичне відновлення родинного зв'язку між ними відбулося у місті Рівне в 2000 році.

Загалом, в Україні, за офіційними даними, в 17 областях проживає 191 родина Лимичів, всі ми є українцями хорватського походження. На Балканах залишилися Лимичі від нашого спільного предка, і зараз тільки в одній Хорватії, також за офіційними даними, в 11 населених пунктах є 271 родина Лимичів. На часі - встановлення предковичного родинного зв'язку, ознайомлення з історичними пам'ятками часів нашої королівської династії.

Свого часу походження прізвища Лимич виводилося від етнографічної назви карпатських українців - лемки - за співзвуччям та ознакою їх розселення в Бескидах. Більше того, балканські хорвати і карпатські лемки мають спільний початок від білих хорватів, нащадків сарматського (перського) етнічного угруповання. У II-III ст. воно мігрувало через Дон, Північне Причорномор'я на Закарпаття, у VI ст. - на Балкани, у VII ст. досягнуло побережжя Адріатичного моря.

Звернули на себе увагу і подібні за співзвуччям слова волхв і вільха. Волхв означає - могутня, чарівна людина. Вільха - дивна, чарівна рослина, про що підтверджують старовинні легенди. Тепер зрозуміло, чому в Карпатах вільха гірська має ще одну давню, рідкісну назву - лемич, а наше реліктове родове ім'я Елем - означає волхв. Зміст цих двох родинних символів вдало поєднався в зображенні сучасного фамільного Герба.

Усвідомлюючи сакраментальність повідомленого, передаю вам особливу духовну спадщину і заповідаю берегти її, наче зіницю ока. Не виставляйте її напоказ. З покоління у покоління урочисто передавайте її нащадкам як безцінний родовий скарб, що чекав на нас тисячоліття!

І це моє свідчення в ім'я Ісуса Христа. Амінь!

Глава роду: Андрій Лимич

Герб роду Лимичів

Перша сторінка Полічко-го статуту з 1440-го р.

(Архів ХАНМ в Загребі)

ПРЕДСТАВЛЕНИЙ "МАЛИЙ СЛОВНИК ЛЕМКІВСЬКОЇ ГОВІРКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ"

За ініціативою Товариства української культури з Загребу, а в співпраці з КМТ українців "Карпати" з Липовлян, 5 жовтня 2007 р. між хорватськими лемками в Липовлянах, з нагоди 60-тої річниці від негуманного примушування і розселення українців в Польщі акцією "Вісла", представлений "Малий словник лемківської говірки української мови".

З тією нагодою, перед майже шістдесятма учасниками, між котрими були і аташе з питань культури Ярослав Сімонов з дружиною, начальник міста Степан Марканович, представники української та інших громад доповідали про: акцію "Вісла" - канд. наук Теодор Фріцкій; діалекти й говірки української мови - Др. Оксана Тимко-Дітко; звичаї й говірка липовлянських лемків - парох о. Ярослав Лещешин; опублікований згаданий словник - автор Алекса Павлишин (не є лемко). Гарними українськими (в тім і лемківськими) піснями програму прикрасила співуча група т-ва "Карпати". На завершення, присутнім було подаровано 50 примірників цього словника.

Лице обкладинки: Скульптура «Приземлене сонце» концептуального художника, академіка Івана Кожарича; Локація – Загреб, вул. Боговичева 3 / Ф.Петрича

Фото і обробка А.Павлишин

З осіб, від котрих запитувалося лемківські лексеми, до випуску словника дожила лише пані Шекля Явиляк, й тому для автора Алекси Павлишина було окремо зворушливо подарувати їй примірник словника й фотографуватись з нею.

Щодо словника (А5 формат, 316 сторінок, ілюстрована м'яка обкладинка, 120 примірників, видання Тов. укр. культури), він є авторсько-компіляційним некомерційним виданням, зміщує біля 2800 лексем, від чого лиш четвертина записана в Липовлянах, а решта слів використовуване зі словників О.Гойсак / А.Бігуняк та проф. Стефана Панцьо. Словник упорядкований трьома мовами - "по лем. / укр. / хорв." і "хорв. / укр. / по лем.". Українська мова використовувана як посередня.

Цей словник є результатом багаторічної праці, котра була найбільш обтяжена тим, що декотрі структури (внутрішні і зовнішні) непотрібно політизували тему, а представники (культуро-монопольного об'єднання самодіяльних організацій) русинсько-української громади були супротивні подаванню Совітом фінансової підпори. Тому скромна фінансова допомога Совіту за національні меншини РХ вистачала лише за "тонер", папір, друк обкладинки та деякі дрібниці, а всі решта фази виробки волонтерне здійснив собою сам автор. Тим чином, це є майже унікально мануфактурним випуском. #

Л И П О В Л Я Н С Ь К И Й Я С Н И Й В Е Ч І Р

Ф О Т О Р Е П О Р Т А Ж

Якийсь поет сказав «Гай і пощастить падати і власти – я знову встану й буду вперто рости!»

Сонце вже поволі схилялось і тим кінчався гарний суботній день 25 серпня ц.р. коли почався концерт пісні й танцю

Співуча група КМТ-ва українців «Карпати»

в складі маніфестації «Літо в Липовлянах». Хоч традиція подібних маніфестацій довга, українське т-во «Карпати» знов і знов починає знову – цей концерт проводиться «традиційно»

Володимир Провчі

Танцюристи із с. Шандровац

вже другий раз. Чи вистачить сили в майбутньому?

Організатор, КМТ-во українців «Карпати», а і учасники в програмі, зробили все що потрібно і тому здійснили як найкращу програму, але.... В програмі, котра під назвою «вечір» почалася ще за час доброго дня, разом з домашніми «Карпа

Співуча група українців і русинів з м. Ріска

тами» виступили і товариства «Тарас Шевченко» з Каніжі, співуча група «Калина» з Рієки, одинокий соліст В.Провчі з Рієки, хорватське КМТ-во з с. Шандровац та народний оркестр «Графи» з м. Велика. Колись бувало, що виступало і

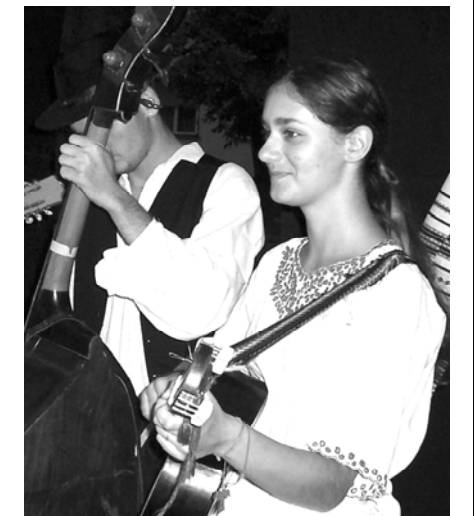
діток на сцені. Це є дуже індикативне.

То в чому треба бути певним – вина не є ані організаторів, ані виконавців, ані чемних людей.

Але не є на Нашій газеті робити аналіз чому той самий

Привітний танець липовлянських танцюристів

Музиканти з с. Шандровац

Танцюристи з Каніжі з хореографією «Рукодільниці»

більше самодіяльних товариств, але і на цей раз біля 90 виконавців немале число. Вся ця якісна програма виконана перед майже п'ятидесятьма спостерігачів. Щоб не було помилки, ось і номером – біля 50 !!!

Значить, що навіть не всі батьки прийшли побачити своїх

Гості збільшили невелику кількість глядачів

брак спостерігачів і на інших, навіть і на «мега-маніфестаціях». Керівники самодіяльної культури української громади – «м'яч у вас»!!!

Фотографією і словом – Алекса Павлишин

Розтанцовані липовлянки

Липовляниці все мають що показати на сцені

М И К Л У Ш Е

Riječju i slikom – A.Pavlešin

PROGRAM I FOLKLORNI PLES

U organizaciji mjesnog KUD-a „Joakim Govlja“ Mikluševcima je 01-02. rujna ove godine održana XXII kulturna manifestacija „Mikluševci 2007“. Pokrovitelj ove manifestacije bio je Župan Vukovarsko-srijemske županije Božo Galić, a supokrovitelji Savjet za nacionalne manjine RH i savez Rusina i Ukrajinaca RH.

Od bogatog i vrlo sadržajnog programa, onaj scenski dio izveden je vani na otvorenoj sceni. Moglo se čuti dobrodušne komentare da mjesto ima dobrog dušobrižnika i vjernike koji su, kao i ranijih nekoliko godina, tih dana izmolili lijepo vrijeme, te je ublažen nedostatak društvenog doma. Glede potonjeg, u pozdravnom govoru su ponovno dana obećanja. I opet su nazočni pozdravili ove izjave, jer tako je lijepo – nadati se.

Simpatično ležeran nastup Mikluševčanki

U oba dana program je koncipiran s intelektualnom i umjetničkom sastavnicom. Upravo je to dalo opći pregled stanja i potreba kulturološkog bića nacionalne manjine, kao i potrebne smjernice daljnjeg razvitka, koji uz očuvanje tradicijskih i standardnih, treba uključivati i nove forme kulturnog izražaja.

Veliki odaziv mikluševačke publike

KUD „Ivan Goran Kovačić“ iz Lovasa

U subotu prije podne, 01. rujna, održan je okrugli stol na temu „Rusini u RH danas i sutra“ na kojem je prisustvovao i saborski zastupnik Nikola Mak. Bila je to prigoda s raznih aspekata proanalizirati i oslikati kulturnu autonomiju nacionalne manjine, kao i ključne uporišne točke njenog etničkog samoodržanja. U tom

smislu su bile zastupljene teme poput religije, kulturnog amaterizma, školstva, umjetnosti i sl. Kroz sve teme osjetio se naglasak na potrebi usporavanja spontane asimilacije.

Navečer je održan koncert društva „Tarka“ iz Slovačke. Ovaj ansambl je svojim glazbenim i folklornim programom, te humorističkim iskricama nadmašio i onako visoka očekivanja publike.

Narednog dana, u nedjelju, nakon polaganja

Razigranost u plesnom pokretu

vijenaca na spomen-obilježja i bogoslužja u crkvi koja obilježava svoju stotu obljetnicu, u mjesnoj školi je otvorena izložba likovnih radova mikluševačke djece, Vladimira Provčija iz Rijeke i radova s likovne kolonije „Petrovačkog zvona“. Nakon otvorenja i razgledavanja izložbe, upriličeno je predstavljanje knjiga „Mikluševci u Domovinskom ratu“ Đure Bikija i „Maturalna ekskurzija ili zatočeništvo u Staljinovim logorima smrti“ Ivana Pečuha.

Poslije podne je održana vrlo kvalitetna i bogata smotra folklora pod nazivom „Pozdrav ravnici“, u kojoj su, uz domaće, sudjelovala amaterska društva iz Vinkovaca, Petrovaca, Rijeke – duet Provči, Lovasa, Kucure (Srbija) i Bardejeva (Slovačka).

Ukrajinske sastavnice u programu, po riječima organizatora - zbog neodaziva, nije bilo.

Plesači KUD-a „J. Govlja“

Krećući na ovu manifestaciju, ljubazno sam odbio putne sendviče, objasnivši supruzi da ovaj put ne idem u „ono“ selo već u Mikluševce – te mi sendviči ne trebaju. Naravno, kao što se i po tradiciji i po prvim pokazateljima moglo očekivati (pozivnicu sam dobio pet tjedana ranije, a po drugi put i neposredno prije manifestacije), susretljivost i umješnost organizatora došla je do punog izražaja. Cijela ekipa, kojom je koordinirao predsjednik društva Zlatko Hirjovati, odradila je svoj posao lege artis „iz pozadine“, tako da je izgledalo kao da se besprijekoran tijekom manifestacije odvija spontano „sam od sebe“, a treba znati da je ovo vrlo zahtjevan projekt.

V C I X X I I

ЛИКОВНА ИЗЛОЖБА

Govoriti o likovnosti u okrilju naše nacionalne manjine, vjerojatno je jedna od najnezahvalnijih tema iz palete nacionalne kulturalnosti. Pogotovo što se kritičaru-amateru može prigovoriti istim argumentom koji on koristi u oslikavanju određenih aspekata spomenute likovnosti – da je nevježa. Upravo zbog tog opreza, vrijedi zadržati se samo u onoj domeni gdje „za prepoznati pregorenu žarulju ne treba biti Edison“.

Ako se izostave možebitni kriteriji naših kulturnih menadžera i time školarci ostave školi, onda likovnih umjetnika baš i nemamo mnogo. Menadžerima je to nebitno.

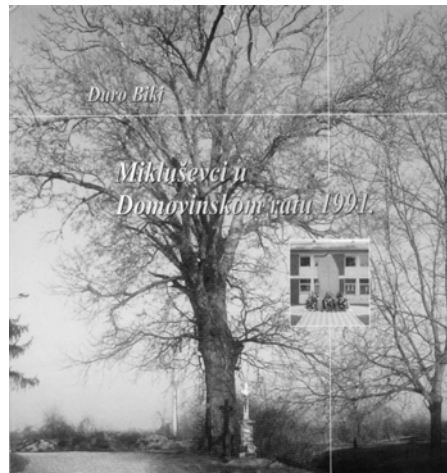
Razgledanje „okačenih“ slika

Zato se ne libe i onih par akademskih slikara degradirati. Pa se tako na ovim izložbama uz njih, osim „urednijih“ zna naći i tehnički uredan ali isprazan slikar, nerazvijeni talent, nametljivo mazalo, pa i đački crteži ili glinamolni prefarbani brošić ili drugi „nakit“. Nadalje, tu će se naći i vrijedni i jadni okviri, neuokviren karton, ocafani papiri... Koncept izložbe je uglavnom po principu „daj što daš“ jer je važno „okačiti slike“. Uglavnom, u neodgovarajućem prostoru, na neodgovarajući način – osrednjost se kompenzira učestalošću izlaganja. A samo zato što se iz fonda dobivaju sredstva za izložbu. Tipični primjeri menadžerskog fondožderstva!

Vladimir Provčić uz svoje slike

PROMOCIJA KNJIGA

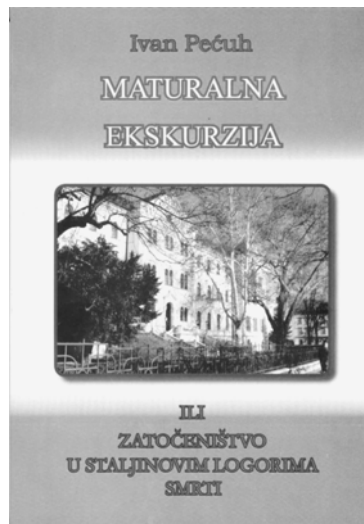

Đuro Biki: „Mikluševci u Domovinskom ratu“ – na hrv. jeziku – nelektorirani govorna forma autora.

Nakladnik: Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske

Tvrđi uvez 21x20 cm, papir - kundruk sjajni, 158 str. + dodatci, prilozi – fotografije i tablice.

Planira se održati promocije u još nekoliko gradova u Hrvatskoj.

Ivan Pećuh: „Maturalna ekskurzija ili zatočeništvo u Staljinovim logorima smrti“ – na hrv.

Nakladnik: Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske

Meki uvez, 23x16 cm, papir ofsetni, 144 str., prilozi – fotografije, mape, ilustracije.

Steta što je ovo, i faktografski bogato djelo, nestručno promovirano u bih-nebih stilu, a ovdje se (čak na 50-tak stranica) govori i o Ukrajinacima na Križnom putu.

ETNOGRAFSKA ZBIRKA

Evo mikluševskog bisera!!

Za hvalu je i što je urađeno, i kako, i zašto, i tko, te kako se skrbi i kako se prezentira etnografska zbirka.

Gospođa Marija Takač i gospođica Marija Homa susretljivo su pokazale eksponate. Tu nije bilo „nepremostivih“ problema tipa „ne zna se gdje je ključ“, a već prvi pogled na postav zbirke pokazuje s kojom je ljubavlju i samoprijegorom ona prikupljena i obrađena.

G-đa Takač je ispričala da je zbirka nastala inicijativom paroha o. J. Simonovića, a za realizaciju su zaslužni mještani samoprijegoranpredvođeni članovima KUD-a „J. Govlja“ i drugi

Prof. Marija Homa uz „muški brijači pribor“, ali zrcalo je ipak...

pojedinci. Prikupljanje je obavljeno akcijom, a onda je uslijedila obrada prikupljenog. Evidentiranje i katalogiziranje je obavila M. Takač koja je i u ovoj prigodi s ushićenjem ukazivala na vrijedne predmete iz davne svagdanje kućne uporabe, među kojima su poneki doneseni još za doseljenja sa Karpata, a mnogi ovdašnji, napravljeni su s posebnom tehničkom i estetskom umješnošću.

Nehoteći, ovaj mar podsjeti i na jednu drugu zbirku koja se održava „plaćenim pobudama“ pa sada tako i izgleda, te još jednog daljeg vrijednog etno-muzeja, kojeg su ljudi uz pomoć svog paroha osnovali, a kasniji paroh ga je praktično – dokinuo.

Kako bi ljudi rekli: „Svaka zvjerka ostavlja svoj tipičan trag.“

Rezbarija na stranici ležaja

TRADICIJA I GOVOR LEMKA U LIPOVLJANIMA

Lipovljani se nalaze na rubu Slavonije, između Kutine i Novske. Glavnina Ukrajinaca doseljava se u ovo područje od 1894. - 1905. a 1933. doseljavaju još tri obitelji: Konsankijević, Hoško i Kravčuk. Pri osnivanju grkokatoličke parohije - župe Lipovljansko-moslavačkog dušobrižništva sa sjedištem u Lipovljanima, godine 1909., ova je župa imala oko 550 vjernika. (Vrlo vrijedni i detaljni podatci na ovu temu obuhvaćeni su u knjizi o. Romana Myza „Ukrajinci u Lipovljanima i Novoj Subockoj“ – Vukovar 2004.) Dio Ukrajinaca, koji se još zovu i Lemkima, doselio se iz okruga Jaslo na Lemkivščyni u zapadnoj Galiciji (današnja Poljska), a dio iz istočne Galicije u današnjoj Ukrajini.

U popisu pučanstva 2001. god. u Sisačko-moslavačkoj županiji, Ukrajinacima se očitovao 309 žitelja, od kojih je glavnina upravo u Lipovljanima.

Noviji podatci na ovu temu susretljivo su dobiveni (krajem svibnja 2007.) od lipovljanskog gkt. župnika o. Jaroslava Leščešena. Od župljana, njih 306 su Ukrajinci. S obzirom da određene pojedinosti nemaju službenu evidenciju, njih je moguće tek procijeniti na osnovi izravnog poznavanja župljana. Tako, o. Leščešen izjavljuje da je oko polovinu Ukrajinaca podrijetlom iz Lemkivščyny. (U ovoj župi živi još samo jedna doseljenica tj. osoba koja je i rođena u prapostojbini, u okrugu Jaslo – Teklja Javiljak, rođ. Kostantkevyč).

Odmah po doseljenju, Ukrajinci su se brzo uklopili u okruženje, tako da se nisu očuvali elementi ni ukrajinske ni lemkivske (kao lokalne - ukrajinskog subetnosna) kućne arhitekture. No unutar obiteljskog i vjerskog života, pojedine svojstvenosti su sačuvane. U tom smislu, Lemki u Bogoslužju naglašavaju služenje akafista (*Akafist - dio u bogoslužju s molitvama i napjevima u čast Krista, Bogorodice ili određenih svetaca, a u toj prigodi obvezno je stajanje, od čega i potječe grčki naziv.*) Specifičnih elemenata imaju i prigodom vjerskih blagdana, a također i tradicijsku kuhinjaru, dok su drugi svjetovni običaji nestali, pa čak i oni koji se inače najdulje održavaju – svadbeni. U glazbi, sačuvali su tek manji broj lemkivskih pjesama, koje izvode na njima svojstven način s lemkivskim izgovorom. Da bi se ove pjesme obnovile i sačuvale, uvrštene su u repertoar zbora lipovljanskog Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“. Prirodna asimilacija je neminovna, no glede identiteta ona je kod Lemka čak nešto i sporija no kod ostalih Ukrajinaca. U tom smislu, u narodu čak postoji i fraza „Tvrđ kao Lemko!“.

Lipovljanski Lemki zanemarili su rodbinske kontakte u prapostojbini, ali nekoliko obitelji (npr. Ardan, Hoško, Konstankijevič...) održava kontakte s rodbinom u Ukrajini, npr. u mjestu Kaluš kod Ivano-Frankivska (također doseljenika iz Lemkivščyni, ali u vrijeme akcije „Visla“). Prigodom takvih susreta komunikacija je donekle i otežana jer ovdašnji Lemki u svom govoru imaju kroatizama, a tamošnji pak u govoru koriste i vokabular ukrajinskog književnog jezika. No, s obzirom da je u Lipovljanima rođeno već nekoliko naraštaja potomaka ukrajinskih doseljenika, zbog prirodnog slabljenja veza s daljnjim rođacima, spomenuti kontakti se vremenom sve više prorjeđuju. Za razliku od drugih Ukrajinaca (u Poljskoj, Ukrajini, ...) podrijetlom iz određenih dijelova Poljske, poglavito Lemka, Ukrajinci u Lipovljanima nisu do sada evocirali nehumanu akciju „Visla“. Ovo je vjerojatno stoga što se ova migracija zbivala desetke godina prije spomenute akcije, a dijelom možda i zbog spontane samozatajnosti glede iskazivanja nacionalnog čuvstva, inducirane kolektivnim pamćenjem tragičnog

stradanja u Drugom svjetskom ratu, kada je iz Lipovljana znatan dio ukrajinskog muškog pučanstva nepovratno odveden u koncentracioni logor Jasenovac.

Govor lipovljanskih Lemka je u nestajanju. Procjenjuje se da po lemkivski govori još svega pedesetak ljudi, ponešto druge, ali mahom treće dobi. Samo manji dio mladeži poznaje lemkivski govor, ali i to pasivno, tj. tek razumije što stariji kažu. Znači, od oko 150 ovdašnjih Lemka, tek trećina koristi lemkivski govor, a od toga dio njih tek u povremenim susretima. Imajući u vidu i druge momente, kao što su sve veća raspršenost žitelja i nacionalna mješovitost brakova, takav odnos je vrlo vjerojatno ispod kritične granice mogućnosti prirodnog samoodržanja lemkivskog govora u ovoj sredini.

Aleksa Pavlešić

L E M K I

www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/use/18464.html

Lemki su etnografska (subetnička) skupina Ukrajinaca, koji su od davnina naseljavali Karpate na obroncima Niskih Beskyda (između rijeka Už i Sjan na istoku, te Poprad i Dunajec na zapadu).

Smatra se da su Lemki dobili svoj naziv od susjednih naroda, zbog čestog korištenja dijalektne čestice „lem“ u govoru – u značenju „ali“, „tek“ (O.Verhatskyj). U posljednje vrijeme promiče se hipoteza antroponimskog podrijetla ovog termina – od osobnog imena Lemko (M.Hudaš).

Tradicionalno, Lemki su se bavili poljodjelstvom i stočarstvom, a također i domaćim zanatima: tkalaštvom, grnčarstvom, rezbarijom i drugima.

U sklopu reguliranja granica između Poljske i SSSR-a, 1945. god. bila je provedena uzajamna razmjena stanovništva. Kao posljedica toga, u Ukrajinu (Temopiljsku, Ljvivsku, Ivano-Frankivsku, Mikolajivsku i druge oblasti) se preselilo oko 500 tisuća Lemka iz Žešuvskog, Ljublinskog i Krakovskog vojvodstva.

Poljska vlada je 1947. god. u zapadna i sjeverna vojvodstva prinudno raselila oko 300 tisuća Lemka.

U Ukrajini, Lemki su kompaktno nastanjeni u Perečinskom i Velykobereznjanckom rajonu Zakarpatske oblasti. #

S ukrajinskog preveo A.P

СЮЖЕТ

Українці поселилися в Липовлянах протягом 1894 – 1905 років. Сьогодні тут їх живе біля 300 осіб, майже половина з яких є лемками (походженням з району м. Ясло в Польщі).

Протягом років занедбані стосунки з закордонною ріднею, розселеною негуманною акцією «Вісла». Також занедбані і їх звичаї, навіть і весільні, хоч вони по своїй природі у всіх найдовше зберігаються. Збереглася лише частина специфічної кулінарії та декоративної релігійної форми: наприклад, лемки наголошують відправлення акафіста.

У Липовлянах лемківська говірка поступово зникає. За деякими оцінками нині нею володіє, хоч і недосконало, лише біля п'ятдесяти осіб старшого, точніше, похилого віку. На жаль, і ці люди не мають нагоди часто розмовляти по-лемківськи (бесідувати), бо лемки розсіяні, а багато є і національно мішаних подружжів. Тому тут цій говірці загрожує зникнення. А.П.

Akademski slikar Vjačeslav Kryvickyy: „Kijevska Marija oranta nad gkt. crkvom u Lipovljanima“ 2004., ulje na platnu 50x70 cm

І Н М Е М О Р І А М О Л Ъ Г А П А В Л Е Ш Е Н

3 вересня 2007 р. у Баня Луці, в Бозі, померла **Ольга (Оля) Павлешен** (дів. Гралюк). В останню путь її провели чоловік **Евген**, дочка **Соня**, син **Ігор**, близька й далеко рідня, а також численні приятелі. Поховано її 7 вересня на цвинтарі Св. Марка в Баня Луці. Похоронили її боснійський декан о. Михайло Стахник і парох о. Мирослав Кринишин.

Оля народилася в боснійському м. Дервенті 16 вересня 1941 р. як найстарша з чотирьох дітей в сім'ї Антона й Теофілі Гралюк (дів. Завацкі).

Основну школу закінчила в Дервенті, до середньої економічної вступила в Осієку (Хорватія), а закінчила в Боснійському Броді. У 1966 р. закінчила економічний факультет.

Жила й працювала в Руському Керестурі (Сербія), Пнриворі (Боснія), Дервенті, а під кінець життя – в Баня Луці, де з керівної посади пішла на пенсію 1991 р.

1967 року обвінчалася з **Евгеном Павлешен**. У подружжі народилося двоє дітей: дочка **Соня** й син **Ігор**.

Сумно плакав дзвін, коли початок колони з вінками й букетами квітів відійшов вже далеко, а ті, що несли труну, ще чекали, щоб за квітами могло вирушити в останню путь Олине тіло. Коли рушили, за труною тихо йшли найближчі, рідня, громада й довга колона приятелів та знайомих. У думках пробігали спогади про улюблену Олю.

Небагато людей, котрі, так як Оля, щиро й жертвовно віддавали себе спільній справі громади й церкви. А вона горіла громадою й церквою весь свій вік. Тихо, майже непомітно, давала поради, відновлювала або зміцнювала культурне життя громади у всіх осередках, куди б не прийшла. Їй не треба було бути керівником, щоб робити великі справи. Вона повністю викладалася і як звичайний учасник. Так було і коли в студентські роки разом з товаришами організувала перші з'їзди української

Чуєш, брате мій,

Товаришу мій,

*Відлітають сірим шмуром
Журавлі у вирій.*

Кличуть: кру-кру-кру...

В чужині умру,

Заки море перелегу,

Крилонька зітфу,

Крилонька зітфу,

Кру-кру-кру...

*Ольга (Оля) Павлешен
дів. Гралюк (1941. - 2007.)*

молоді в колишній Югославії, а також, коли з іншими діячами в Боснії організувала гастролі відомого режисера **Юрія Шерегія** та заслуженого диригента **Іринея Тимка**. Вона зробила вагомий внесок в постановку п'єс, заснування хору, організацію церковного хору та парафіяльних заходів.

У її домі щиро вітали всіх, хто б не прийшов. Подорожніх пригощала, зажурилих й сумних розраджувала, нужденним радила й допомагала. Під час дружніх зустрічей вона приймала і простих людей, і культурних діячів, і ху-

дожників, і письменників, а також інших інтелектуалів не тільки з цих просторів, а й з України та із закордону.

Тремтячим голосом, добірними словами з Олею біля могили попрощалися і панотці. А особливо зворушливим були слова прощання, сказані від імені молоді. Воно кінчалося словами:

«.....З багатьох Ваших намагань, все-таки Ваша найважливіша місія полягала у збереженні української мови, а те, що Ви посіяли, вродило добрим врожаєм. Ви – взірєць для нас. У Вашому домі ми знаходили все: захист у Вашій пораді, розуміння і підтримку в здійсненні наших бажань на шляху до успіху...»

Дорога тьотю Олю, хай Вам Бог сотворить вічну пам'ять, а земля буде пухом.

Ваші молоді приятелі».

М
А
Л
Є
В
И
Ч

К
А
З
И
М
И
Р

Малеви́ч: Жнець на черво́нім фоні, 1912-13

Малеви́ч Казими́р Севери́нович, 1878-1935, укр. маляр-авангардист; народився на Поділлі у пол. родині; вел. вплив укр. народного декоративного мистецтва та іконопису; творець супрематизму, заснованого на кольорових поєднаннях і ритмах розписів подільських хат, візерунків писанок і плахт; у 20-х дир. Інституту художньої культури у Ленінграді, 1927-29 викладач Київського художнього інституту; 1929 повернувся у Росію, рятуючись від першої хвилі сталінських репресій в Україні; Чорний (супрематичний) квадрат, Супрематизм: Жовте і чорне, Голова селянина, Селянин між хрестом і мечем.

www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/use/17668.html

С
Є
В
Є
Р
И
Н
О
В
И
Ч

1
8
7
8
-
1
9
3
5

Наша газета

20.11.2007. • HOMEPE÷B R O J (56) 9 • PIK÷GODINA VI • ISSN 1333-686X

X. MANIFESTACIJA

ВУКОВАР

НОВИ ВИДАЊИЈА

ВИСЛА

Дјецје

STVARALASTVO

ЛЕКЦІЯ Й.В. МАРКІЯНА ЛУБКІВСЬКОГО

Координація хорватських товариств дружби, очолювана паном Андрієм Карафилиповичем, в приміщенні Словенського дому в Загребі, організувала трибуну на тему "Україна і Хорватія від Юрія Крижанича до сьогодні". Цікаву лекцію на цю тему виклав Посол України Маркіян Лубківський.

На початку, перед числе-

На закінчення лекції – дарунок

Доповідь полонила увагу відвідувачів

ними відвідувачами, котрих було більше ста і між котрими були представники МЗС Хорватії, дипкорпусу, члени українсько-хорватського, італійського, словенського та угорського товариств дружби, української громади, члени культурно-мистецьких товариств, викладачі кафедри україністики та інші, студенти Кафедри української мови і літератури Університету в Загребі - Анна Шешет, Петра Голубич і Іван Мунін виразно декламували вірші українською й хорватською мовами, за що були нагороджені бурхливими оплесками.

У своїй доповіді пан посол повідомив присутніх про етапи історичного розвитку двосторонніх відносин України з Республікою

Хорватія та з основними напрямками співробітництва між цими країнами. За звичаєм, присутні мали нагоду поставити свої запитання. Відповідаючи, пан Посол наголосив на необхідності продовження існуючої традиції представлення історичних та культурних надбань наших держав хорватській та українській

громадськості. На прохання, також розтлумачив що русини – це давня назва за українців, та що вони сьогодні, як і дотепер, є складовою частиною українського народу.

Наприкінці виступу Й.В. Маркіян Лубківський повідомив, що наступного

Анна Шешет

року в Україні відзначатиметься 75-річниця трагічного Голодомору 1932-33 рр. і закликав підтримати визнання цієї трагедії актом геноциду українського народу.

На кінець викладу пан А. Карафилипович від імені організаторів подарував, послу М. Лубківському, на згадку, картину. #

В ЗАГРЕБІ ПРОХОДИТЬ ВИСТАВКА «УКРАЇНА У ФОТОГРАФІЇ»

Фот. і дані з www.mfa.gov.ua/croatia

Посольство України в Республіці Хорватія, у співпраці з відомою загребською фото-галереєю "Бадров", організувало виставку фотографій відомого українського фото-митця Василя Пилипюка, під назвою: "Україна у фотографії". Виставку, котра триватиме до

Й.В. Маркіян Лубківський відкриває виставку світлин

1 грудня 2007, відкрив 30 жовтня Посол України Маркіян Лубківський.

Експозицію виставки склали біля п'ятдесяти робіт, які віддзеркалюють красу українського краю, зокрема, архітектуру українських церков, елементи національного вбрання, мальовничі краєвиди, історичні події тощо.

Звертаючись до близько 150 відвідувачів та представників уряду, дипкорпусу і товариств, пан Посол, між іншим, підкреслив важливість цієї виставки, згадавши потужну хорватську школу фотомистецтва, та висловив надію, що ця виставка може багатьох надихнути відвідати Україну. #

Частина відвідувачів виставки

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni m.: Privredna banka Zagreb 2340009 – 1110045869	izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 20.11.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

ZBIRNA LISTA KANDIDATA

AUSTRIJSKE, BUGARSKЕ, NJEMAČKE, POLJSKE, ROMSKE, RUMUNJSKE, RUSINSKE, RUSKE, TURSKE, UKRAJINSKE, VLAŠKE I ŽIDOVСKE NACIONALNE MANJINE

- 1.- SAMI ALIŠAN, Rom, r.1950.
- 2.- NADA BAJIĆ, Rusinka, r.1947.
- 3.- BAJRO BAJRIĆ, Rom, r.1959.
- 4.- BOJAN BALOG, Rom, r.1966.
- 5.- ŽELJKO BALOG, Rom, r.1962.
- 6.- ŽELJKO BOGDAN, Rom, r.1969.
- 7.- SLAVKO BURDA, Ukrajinac, r.1950.
- 8.- VIKTOR FILIMA, Ukrajinac, r.1979.
- 9.- ŽELJKO GAĆA, Rusin, r.1960.
- 10.- SEAD HASANOVIĆ, Rom, r.1953.
- 11.- MILAN IGNAC, Rom, r.1958.
- 12.- ZVONKO KALANJOŠ, Rom, r.1961.
- 13.- ZVONKO KOSTELNIK, Rusin, r.1962.
- 14.- DUŠKO KOSTIĆ, Rom, r.1974.
- 15.- NAZIF MEMEDI, Rom, r.1956.
- 16.- TOFKO MOMIROVIĆ-DEDIĆ, Rom, r.1958.
- 17.- VALTER NEUGEBAUER, Nijemac, r.1945.
- 18.- VESNA PIHLER, Austrijanka, r.1945.
- 19.- ZVONKO RAC, Rusin, r.1948.
- 20.- NUSRET SEFEROVIĆ, Rom, r.1970.
- 21.- RENATA TRISCHLER, Njemica, r.1974.
- 22.- JOSIP ZAVACKI, Poljak, r.1955.

PARLAMENTARNI IZBORI 25.11.2007.

RIJEČ-DVIJE TEK O NEKOLIKO KANDIDATA XII. IZBORNE JEDINICE

Bez ulaženja u širinu i pojedinosti njihovih promidžbenih poruka, riječ-dvije o nekoliko kandidata koji su samo za ovu prigodu odabrani po nekoj, možda i nevažnoj specifičnosti, čime se ne pretendira ni na kakvo favoriziranje u smislu promidžbe.

SLAVKO BURDA, Ukrajinac iz Zagreba, kandidat je Saveza Rusina i Ukrajinaca RH čiji je predsjednik. Bio je kandidat i na prošlim izborima, a u međuperiodu je pojačao rejting intenziviranjem svoje aktivnosti po pitanjima ukrajinske i rusinske nac. manjine u RH i šire.

VIKTOR FILIMA, Ukrajinac iz Zagreba, kandidira se neovisno, a jedan je od najmlađih kandidata. Potpomognut krugom vlastitog menadžmenta, jače se angažira posljednjih nekoliko mjeseci kada, zahvaljujući i tenzijama unutar ukrajinske manjine, dobiva važne funkcije.

NAZIF MEMEDI, Rom iz Zagreba, kandidiran od Mreže romskih udruga RH. Dugogodišnji je društveni aktivist svoje nac. manjine. Posljednjih godina se angažira na provedbi projekta „Desetljeće za Rome“, te na drugim romskim pitanjima kao član Savjeta za nac. manjine RH.

JOSIP ZAVACKI, Poljak iz Velike Gorice. U bliskom je srodstvu i s nekoliko ukrajinskih obitelji (Graljuk, Svatok...). Kandidat je udruge „Nikolaj Kopernik“. Prvi je podnio kandidaturu. Zanima se širom problematikom svih nac. manjina u čemu potencira bolju primjenu Ustavnog zakona, životne uvjete, zapošljavanje „manjinaca“ i sl.

KONSTITUIRANA JE KOORDINACIJA UKRAJINSKIH VIJEĆA I PREDSTAVNIKA

Na inicijativu predstavnika ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba Viktora Filime, u Zagrebu je 21. listopada o.g., u prostorijama "Češke besede", konstituirana Koordinacija vijeća i predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u RH. Uz predsjednicu ukrajinskog vijeća grada Vukovara, sjednici su nazočili i ukrajinski predstavnici na županijskim i gradskim razinama. Nakon formalnog konstituiranja bilo je riječi o iznalaženju optimalnog rješenja za registraciju Koordinacije, jer status udruge nije sasvim prihvatljiv. (Naravno, rješenje ovog pitanja može biti dano samo sustavno na državnoj razini, a u ovom trenutku treba imati na umu njegove moguće forme, zbog tumačenja državne uprave da je npr. većina Vijeća konstituirana već u prethodnom mandatu, a sada se tek verificiraju njihovi novoizabrani članovi, o čemu je N.gazeta već pisala - op.ur.)

Za predsjednika je izabran Viktor Filima, zamjenici su Larisa Uglješić i Mihajlo Semenjuk, tajnica je Marija Semenjuk, a Ivanka Šlota je član predsjedništva. Nazočni su potpisali odluku o

pristupanju Koordinaciji, a Statut će biti donesen naknadno.

Nakon sjednice je održan sastanak kojem su se pridružili i još neki predsjednici ukrajinskih KPD koji su, navodno, došli spontano kao i „neki predstavnici ukrajinske zajednice“. Riječi je bilo o doglednom osnivanju Ukrajinske zajednice RH (ili slično), a s obzirom da, po izjavi predsjednika, ti planovi za sad "nisu za javnost", redakcije N.dumke i N.gazete vjerojatno zato nisu obaviještene ni o konstituirajućoj sjednici Koordinacije. To ukazuje i na moguću selektivnost "spontane nazočnosti".

Glede organiziranosti Ukrajinaca u RH, posljednjih godina se često i govorilo, a bilo je i konkretnih pokušaja. Ni pokušaji ni apeli da se prikloni evoluciji da bi se izbjegla revolucija, nisu bili uspješni. U svakom slučaju, razvojnim procesima odnosa spomenute zajednice treba dati "neselektivnu" podršku. U tom smislu, "podobnjaštvo" i tajnovitost podsjećaju na tmurno svitanje. Poželimo da takvo jutro ne donese dan bez sunca. #

В ПРОГРАМІ ВІДЗНАЧЕННЯ 60 РІЧНИЦІ АКЦІЇ ВІСЛА, МАЛИЙ СЛОВНИК ЛЕМКІВСЬКОЇ ГОВІРКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ І В ЗАГРЕБІ

Після Липовлян, де проживають і українці-лемки, завдяки Т-ву української культури у співпраці з КМТ українців «Карпати», початком жовтня було відзначено 60 річницю негуманної акції «Вісла» та представлено «Малий словник лемківської говірки української мови», згадане товариство у співпраці з Бібліотеками м. Загреб і Центральною бібліотекою русинів і українців РХ, здійснило подібну програму і в Загребі.

У програмі відзначення сумної річниці 15 листопада ц.р. перед відвідувачами у цілком поповненій куполі загребської Місцевої бібліотеки також було представлено словник, котрий з нагоди цієї річниці опублікований. Програма складалася з історичної, лексичної та музичної частини.

В першій частині програми проф. Джуро Відмарович ознайомив

присутніх з історичними фактами пересилування і розселювання українців в Польщі акцією «Вісла». Пан Відмарович, відомий між іншим як знаменитий викладач, і цього разу зумів багаті факти скласти і коментувати у стислій формі. Особливої вартості були наведені ним паралелі з подібними географічно та в часі недалекими подіями. Беручи до уваги те, що темі акції «Вісла» на цих просторах вперше присвячено подібні заходи, можемо вважати, що здійснено важливу справу.

Канд. наук Теодор Фріцкій оповідає про лемків

Амбасадор Джуро Відмарович

Рідкісна нагода: А.Павлешин як бандурист у вишиванці

Др. наук Оксана Тимко - Дітко

Алекса Павлешин, Др.вет.мед. Еміл Бобрек і дипл.інж. Горан Нідогон

На цю ж тему говорив і канд. наук Теодор Фріцкій. Так як є лемком, він об'їхав колишню Лемківщину, зустрівся і спілкувався з потерпілими в згаданій акції людьми, між котрими була і його дальша рідня. Дуже зворушливим було його оригінальне оповідання, котре подало сумний запах реального терпіння звичайних людей.

Підготовкою до ознайомлення зі словником лемківської говірки була коротка лекція про говірки і

діалекти української мови, котру отримала Др. наук Оксана Тимко-Дітко – викладач на кафедрі української мови і літератури в Загребі. Це додало особливого зацікавлення, тому що серед присутніх були і студенти україністики.

Про згаданий лемківсько-українсько-хорватський / хорватсько-українсько-лемківський словник говорив сам автор

словника Алекса Павлешин. Він зокрема сказав і про стан лемківської говірки між липовлянськими лимками, котрим із нагоди 60 річниці акції «Вісла» словник присвячений. Наприкінці присутнім подаровано примірники словника, а також книжечки того самого автора з новелою «Гореслов громадянина Каїна» українською і хорватською мовами.

Окремо вдалий присмак додали пісні у виконанні Др.вет.мед. Еміла Бобрека, дипл.інж. Горана Нідогона і Алекси Павлешина. С.П.

OSNOVANA JE UKRAJINSKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

Inicirana od grupe čija se većina članova angažirala i u promidžbi pri izboru predstavnika ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba, u zagrebačkom Europskom domu je 10. studenog održana osnivačka skupština građanske udruge pod nazivom Ukrajinska zajednica grada Zagreba. Na osnivanju je bilo nazočno oko četrdesetak ljudi, a od toga, 26 ih se upisalo kao osnivači.

Skupština je usvojila statut profiliran nalik drugim statutima sličnih udruga. Jedna od specifičnosti je ta što uz fizičke članovima mogu biti i pravne osobe, što u krajnjem slučaju može pogodovati transformaciji u

ukrajinsku udrugu na državnoj razini, ako se u tom smislu ne iznađe bolje rješenje. (Tendencije k takvom objedinjavanju se sporadično pobuđuju već dulje vrijeme, a u dogledno vrijeme bi se mogle i ostvariti.) Izabrano je deveteročlano predsjedništvo u sastavu: Andrej Pavlešen – predsjednik; Zdenko Kanjuga – zamjenik predsjednika; Filip Pobran – tajnik; Tatjana Šagadin – blagajnica; te članovi – Tatyana Fuderer, Jevgenij Paščenko, Borislav Graljuk, Viktor Filima i Emil Bobrek.

Sjedište udruge je u Zagrebu, Ogrizovićeva 9. #

Poželimo im plodan rad na opće dobro i vlastito zadovoljstvo.

ШЕСТА СМОТРА ДЈЕЧЈЕГ СТВАРАЛАШТВА

Smotra dječjeg stvaralaštva Ukrajinaca i Rusina u RH, već ustaljena kao tradicionalna priredba u organizaciji KPD "Ukrajina" iz Slavenskog Broda, po šesti put održana je 27. listopada ove god.. I ovaj put smotra je održana u "Slavonskom restoranu", koji se za ovakav koncept priredbe pokazao sasvim zadovoljavajući. Značaj ovog zbivanja u

Po završetku programa – zajednička fotografija sudionika i gostiju

KPD-a iz Lipovljana, Kaniže, Petrovaca, Vukovara, a iz inozemstva su gostovala društva iz Sremske Mitrovice, te Banje Luke i Prnjavora. Sukladno konceptu manifestacije, s očito jakim pozitivnim pedagoškim učinkom, mladi sudionici su, uz programski nastup, bili i glavna publika jedni drugima, te su se mogli i ogledati i usporediti.

U programu je

KPD „Ukrajina“ iz Sl. Broda ima već potpuno respektabilan dječji orkestar širem kontekstu potvrđen je i nazočnošću uvaženih gostiju među kojima su bili predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u RH, grada i županije, svećenstva, ukrajinske nacionalne manjine i njenih kulturnih organizacija.

Na ovogodišnjoj manifestaciji, koja je prigodno posvećena ukrajinskom dječjem piscu i pjesniku Juriju Štrumeljak (o kojemu se zato daje enciklopedijski članak na stranici 11), uz domaće KPD „Ukrajina“, nastupili su mladi članovi

Tradicionalno kvalitetni Mitrovčani

Iz Prnjavora su stigle pomalo neuobičajene nošnje

prevladavao folklorni ples (tek donekle prilagođen dječjem uzrastu), a nastupili su i dječji orkestri, pjevačke skupine, solo-pjevači i recitatori. S obzirom da je bila postavljena i izložba dječjih slika, naziv "manifestacija dječjeg stvaralaštva" sasvim je opravdan.

Sagledavajući ukupni dojam, čak i ne ulazeći u specifičnu problematiku rada s mladima, na opće zadovoljstvo - organizator zaslužuje svaku pohvalu.

S.P.

Igre primjerene dječjem uzrastu bile su manje zastupljene

Mlade violinistkinje KPD „Taras Ševčenko“ iz Banje Luke

X. MANIFESTACIJA – KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA

Mr.sc. Zdenka Šuhmil, Dr. Siniša Tatalović i Jadranka Kosor

Ansambl SKD „Prosvjeta“
Srpski svadbeni običaji
(fot. desno)

Pod pokroviteljstvom Vlade RH, Savjet za nacionalne manjine RH organizirao je X. manifestaciju Stvaralaštvo nacionalnih manjina koja je održana u 4. studenog 2007. u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.

Na početku, povodom X. obljetnice manifestacije prikazan je dokumentarni film u režiji Ognjena Golubića, a potom su nazočne pozdravili dopredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor, savjetnik Predsjednika RH Dr. Siniša Tatalović i predsjednik savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer.

Predstavljajući svoje nacionalne manjine, nastupilo je šesnaest ansambala, a kao poseban gost večeri nastupio je i profesionalni Ansambl narodnih plesova i pjesama „Lado“, koji je izveo vijenac međimurskih pjesama i plesova.

Osim židovskog klezmer sastava, četiri zbora i ruske pjevačke skupine, ostali ansambli su se predstavili folklornim plesovima, od kojih su neki bili popraćeni i pjevanjem. S obzirom da narodi zbog vlastitih tradicija imaju i vlastite, po svojoj specifičnosti prepoznatljive plesove, normalno je što su i ovoj prigodi ansambli izveli uobičajene plesove, koji su se od izvođenja ranijih godina manje ili više razlikovali tek u nijansama koreografije. Jedna od zapaženih ugodnih različitosti bio je nastup soliste na slovačkom tradicijskom instrumentu egzotičnog zvuka – fujara, a također i zbor uz

Egzotični slovački tradicijski puhački instrument – fujara

izvršnu pratnju na citrama. Nadalje, ma koliko bilo kvalitetno izvođenje, sam element popunjavanja scene velikom brojnošću izvođača (tzv. „masovke“) više i nije tako fascinantna.

Po redosljedju su nastupili:

Dječji zbor Njemačke narodnosne zajednice iz Osijeka; folklorna skupina „Holubička“ Češke besede iz Daruvara; Društvo perojskih Crnogoraca „Peroj 1657“ iz Peroja; Mješoviti pjevački zbor KPD „Slovenski dom“ iz Zagreba; KUD „Šota“ Zajednice Albanaca iz Rijeke; pjevačka skupina Nacionalne zajednice Rusa iz Zagreba; romsko KUD „Darda“ iz Darde; združene plesne skupine Saveza Slovaka; židovski klezmer sastav „Jawsers“ iz Zagreba; Ansambl narodnih igara Srpskog kulturnog društva „Prosvjeta“ iz Zagreba; pjevačka skupina poljske udruge „Nikolaj Kopernik“ iz Zagreba; udružena MKD „Makedonija“ iz Splita i MKD „Ilinden“ iz Rijeke; bošnjački Ansambl narodnih igara, pjesama i običaja BNZH iz Zagreba; udružena Središnja folklorna skupina Saveza mađarskih udruga; folklorni ansambli rusinskog KUD „Joakim Govlja“ iz Mikluševaca i KPD Ukrajinaca „Karpati iz Lipovljana; udruženi mješoviti zbor talijanske nacionalne zajednice „Unione Italiana“ Pula-Rovinj-Rijeka.

Zanimljiva pojedinost je i ta što su Ukrajinci i Rusini najavljeni skupa „u paketu“, ali kao dvije posebne nacionalne manjine, a tako su i nastupali. *Aleksa Pavlešin*

Rusinski plesni par iz Mikluševaca

Veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Lubkivski s diplomatima

Crnogorci iz Peroja

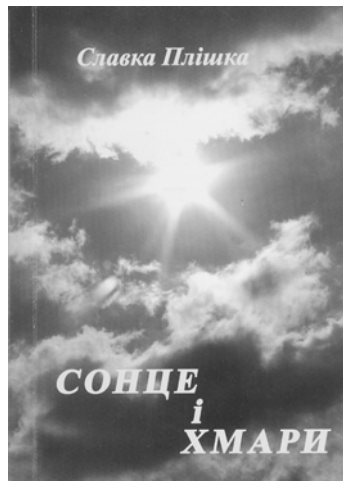

Ladarice

KPD Ukrajinaca „Karpati“ - ples „Povzunc“
Ovaj ples se još zove i niski kozačok, jer momci sve vrijeme plešu u čučnju

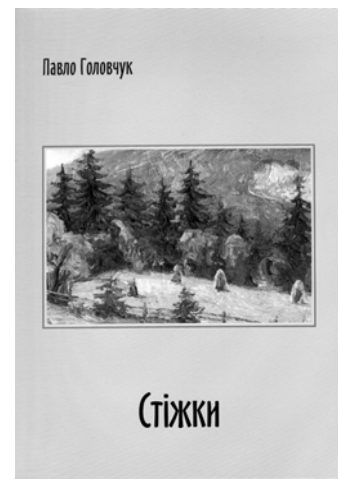
NOVA IZDANJA NOVA IZDANJA NOVA IZDANJA NOVA IZDANJA NOVA IZDANJA

Slava Pliška:
SONCE I OBLACI
Poezija; na ukrajinskom
Petrovci 2006.; 76 str.
S ilustracijama

Izidor Jašinjski:
SJEĐANJA
Poezija i proza; na ukr.
Osijek 2006.; 92 str.

Pavlo Holovčuk:
STIŽE
Sjećanja; putopisi; pripovijetke
Naklada autora; 218 str.; na ukr.
Lipovljani 2007.; s foto-prilozima

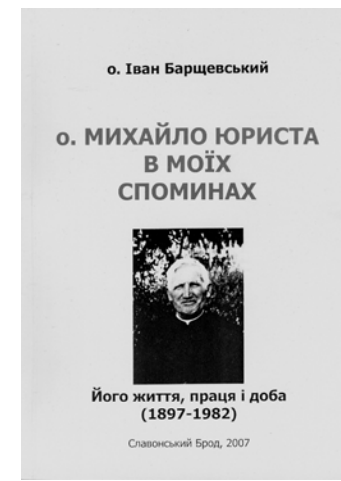
Ova godina je za Ukrajince i Rusine bila vrlo plodna glede izdavaštva. Tiskano je osam autorskih književnih djela, jedan rječnik i jedan almanah. Kada ne bi bilo izdanja u vlastitoj nakladi dvojice autora te jednog izdanja Slavenskog dekanata kao i Društva za ukrajinsku kulturu, moglo bi se pomisliti da je broj izdanja Saveza Rusina i Ukrajinaca povećan u promidžbene svrhe zbog izborne godine. No, kako god bilo, ovo je veliki prilog kulturi Ukrajinaca i Rusina u RH.

Zajednička crta većine ovih izdanja je potpuni ili prevladavajući povijesni štih, izravno ili kao odjek povijesnih zbivanja kako na prozna djela tako i u dijelu poezije.

Od ostalih izdanja bitno se razlikuje „Mali rječnik lem-kivskog govora ukrajinskog jezika“ kojeg, zbog sasvim drukčije naravi, treba valorizirati na poseban način.

Uz zapise iz Domovinskog rata i njegove refleksije u poeziji, posebno vrijedan doprinos povijesti Ukrajinaca na ovim prostorima dan je u djelima prof. Ivana Pečuha i o. Ivana Barščevskog.

Ovig dana su u tri prigode zasebno predstavljena sva spomenuta izdanja, a ovdje se daju osnovni podatci za ona izdanja o kojima u Našoj gazetici do sada nije pisano.

o. Ivan Barščevskij
o. MIHAILO JURISTA
U MOJIM SJEĆANJIMA
Povijesna proza, 204 str. ukrajinj.
Slavonski Brod 2007.

Miroslav Kiš
SONETNI VIJENAC I DRUGE
PJESME, KRATKA PROZA
Poezija i proza, 104 str.; ilustr.
Vukovar 2007. na rusin, ukr. i hrv.

Aleksa Pavlešin
JADOSLOV GRAĐANINA
KAJINA - novela na ukr. i hrv.
Iz op. Pripovijetke bake Zosje
Zagreb 2007.; 32 str. naklada aut.

VUKOVAR

1991

2007

(Data: HRTweb – Vukovar)

O hrvatskoj Hirošimi ili Guernici, kako se od tada zove ovaj simbol ratnih stradanja, nitko ne govori bez emocija. Majke nestalih i poginulih, zarobljenici, prognanici, svatko ima svoju ispovijed i ne zna se čija je sudbina strašnja.

PRIČA O NEPRIJATELJU

„Život je pun zagonetki, ali najzagonetnija je to kako od prijatelja nastaje neprijatelj.

Jeste li ikad pomišljali zašto je lakše steći neprijatelja negoli prijatelja?

Cijeli sam život želio biti okružen dobrim i vrijednim ljudima, koje svi poštuju i vole. Sreća je bila na mojoj strani, barem do sada. Ostao sam u ruševinama Vukovara, ali s ljudima uzdignuta čela. Mnoge od njih nisam ni poznao. Mnogi od njih još jučer nisu bili ni svjesni svoje snage. Vjerujte, najljepše što vam se sada u Vukovaru može dogoditi jest da učete u prostoriju punu ljudi i sa svima se pozdravite.

Rat u Vukovaru počeo je 24. kolovoza 1991. i trajao sve do polovice studenoga iste godine. Stotinu i dva dana Vukovar je živio pod zemljom, u podrumima, bez struje, vode, i lijekova. Opirao se tri mjeseca nadiranjju elitne gardijske divizije s tri oklopne brigade i oko 4000 ljudi i 360 tenkova...

Često i ne znate, ali događa se da vaši pozdravi, vaše iskrene i dobre želje, ostanu u sjeni nečije mržnje. Jedino što možete jest upitati se jeste li baš vi to zaslužili. To, doduše, neće smanjiti nastalo neprijateljstvo, ali će vam umanjiti tugu, a može se čak dogoditi da se mržnja zanese u svojoj jarosti, pa da samu sebe pretvori u prah, u ništa.

A može se dogoditi i da mrak zada vi svaku ružnu misao. Ali to se može dogoditi tek ako je u svijetu ostalo makar malo ljubavi.

Zato, ako je u vama ima, ne štedite je. Podijelite, dajte djelić svoje ljubavi prvome do sebe, i bit će manje neprijatelja.

Za početak, dovoljno je i to.“

Siniša Glavašević

(Ratni Hrvatski Radio-Vukovar)

Голодомор (1932-1933 років)

"Який голод, питаєте, був? Те, що собак та котів виїли - те дрібниця. Те, що дохлятину із скототомогильника, щоб власті не бачили, тягали, - теж ніщо. Серед зими почали мертвяків одривати і їсти, а тоді й за живих взялися. Чегринесь, той вкрав у Сахники хлопця, зарізав та й з'їв. Гарне таке хлоп'ятко було, Панасиком звали, тільки рученята мати в зарізяки отняла, під порогом лежали..."

(Із спогадів Михайла Миколайовича Котенка, с. Дзюбізка, Сумська обл.)

Коли дослідники говорять про голодомор 1932-33 рр., мається на увазі період з квітня 1932 по листопад 1933 рр. Саме за ці 17 місяців, тобто, приблизно за 500 днів, в Україні загинули мільйони людей. Пік голодомору прийшовся на весну 1933 року. В Україні тоді від голоду вмирало 17 людей щохвилини, 1000 - щогодини, майже 25 тисяч - щодня...

Дослідники називають різні цифри загиблих під час голодомору: 5, 7, 9 та 10 мільйонів. Але, в будь-якому випадку, мова йде про МІЛЬОЙНИ безневинних жертв. З урахуванням непрямих жертв, за приблизними підрахунками, голодомор забрав життя 14 мільйонів людей.

Причиною голодомору стала ПОЛІТИКА сталінського режиму щодо українців як нації і, зокрема, щодо селян як класу. Головною метою організації штучного голоду був підрив соціальної бази опору українців проти комуністичної влади та забезпечення тотального контролю з боку держави за всіма верствами населення.

15 травня 2003 р. Верховна Рада України в офіційному зверненні до народу України визнала голодомор 1932-33 рр. актом геноциду.

У 1988 році Конгрес США, а у 1989 р. Міжнародна комісія юристів офіційно визнали голодомор 1932-33 рр. актом геноциду проти української нації. На вересень 2003 р. офіційні документи з приводу голодомору прийняли у Бельгії, США, Канаді, Аргентині і Країні Басків (Іспанія).

(Потім і в Австралії, Грузії, Екватору, Естонії, Литві, Парагваю, Перу, Польщі і Угорщині – зам.ред.)

Жити...
Вірити...
Пам'ятати...

Автор плакату в задньому плані:
Дмитро Даниченко - м. Вінниця 2003 р.

Дані з www.golodomor.org.ua

O RIBAMA, GLAVAMA I JOŠ KOJEČEMU

Unipolarna suradnja

Svoj je svoj, te rado pregledam i jedne (inozemne) novine koje su počele izlaziti prije nekoliko godina uz najavu da su nastavak izlaženja jednih drugih uglednih (u početku - ovdašnjih) novina koje su se "ugasile" prije šezdesetak i nešto godina. Iz dobrohotnosti neću komentirati smislenost deklariranja „nastavka izlaženja“, te ću u ovoj prigodi tek primijetiti da dotične novine u cijelosti imaju vlastiti profil i osobnost. (Ovom konstatacijom ne ulazim u valorizaciju - to je na čitateljima.) Čak sam mislio da imaju i vlastite nedoličnosti, ali prevario sam se. No, u tom kontekstu, o čemu je riječ?

Kako i priliči među "svojima", nedugo nakon spomenutog pokretanja lista pozvan sam na suradnju. Ali kako nije običaj da urednik jednih, objavljuje u drugim novinama, našao sam kompromis. Te godine (o vlastitom trošku) bio sam "na prazniku" u Prnjavoru (B i H). Zato sam mogao odustati od reportaže u Našoj gazeti, a sav potrebni materijal prepustiti onom listu. Uredniku poslah svu potrebnu faktografiju, a i fotografiju

gkt. crkve u Prnjavoru (na kojoj je, u skladu s redakcijskim običajima, bio usnimljen izvor - "Naša gazeta"). Kao da sam slutio, izričito napomenuh da je to za njihovu redakcijsku vijest uz navođenje izvora materijala. A gle čuda! Sve to se pojavilo u vidu članka njihovog autora (valjda da si naplati honorar), koji podatke nije ni provjeravao iz drugih izvora te je poput prepisane dačke zadaće preuzeo i faktografske pogreške koje su mi se omakle. Naravno, od citiranja izvora - ništa. I ne samo to. Na objavljenoj fotografiji je pomno izbrisana oznaka Naše gazete. Znači, to što sam čekao insolaciju pod povoljnim kutom, odabrao rakurs, te što je to, uz fot. Fabijanac 2004., do tada vjerojatno jedna od rjeđih objavljenih fotografija te crkve snimljena s jugoistočne strane, jer su skoro sve ostale dostupne snimljene iz polukruga sjever-zapad-jug, to dakle nije važno. Iako kao autor, predloškom šireg originala, mogu dokazati „rabotu“, čemu to? Ako i pokažem - pa što onda... Zato se i moglo desiti da dotični urednik, kada mu je za ovaj gaf upućen prigovor, izjavi kako je to zahtijevalo uredništvo (sic!), a on i dalje poziva na suradnju. Ovo nazvati cinizmom - bio bi kompliment.

Kao pokaz da se ćud ne mijenja, služi ponovno nedavno publiciranje spomenute fotografije, naravno - "izbrisanog autorstva".

Iz istih krajeva od tamošnje "hromade" stižu plemenite inicijative za kohezivne forme. Zdušno se nadam da se to, sličnom manirom, neće izroditi u balkano-centrizam "izbrisanog identiteta" susjednih "hromada".

Multipolarna suradnja

Nije ništa čudno što susjedna sela imaju isti klimat. Onda je normalno da je u susjeda i korov isti. Jedan drugi urednik, ovdašnji našijenac, pun je inovativnih dovijanja. Ni on ne voli citirati izvor. Tako, bez navođenja web-stranice, kopira članke pod skupnim nazivom "Iz rada..." kao da se radi o rubrici "Iz rada naših društava" gdje su autorizirani članci ili redakcijske vijesti. Doduše, institucija na čiju se web-stranicu aludira, ponekad blagonaklono redakcijama i šalje izvorni materijal, ali bez citiranja tiskati njihov materijal s interneta.... Na isti način s web-stranice određenog KPD-a, bez citiranja uzima članke i objavljuje u obliku kao da ih je redakciji poslao sam autor.

I opet "brisanje izvora". Onoj spomenutoj instituciji, za njihovu web-stranicu, redakcija Naše gazete, u duhu suradnje, s vremena na vrijeme ustupa fotografije s određenih zbivanja. Naravno, kako i priliči dostojanstvu struke, web-majstor najnormalnije na fotografijama ostavlja usnimljeno "Naša gazeta". No, spomenuti urednik pri kopiranju takve fotografije revnošno "izbriše" tu oznaku, čime prisvaja autorstvo (uzalud

Crkva Sv. Preobraženja u Prnjavoru (fot. A.P.)

mi praćenje događaja, reagiranje na pogodan trenutak i optimalno snimanje situacije). Na prigovor, dotični urednik reagira izjavom: "Pa malo sam je uljepšao". Evo dovijanja kako pravdati troškove za neuloženi trud. Naime, Savjet za nacionalne manjine RH ne priznaje troškove tiskanja više od dozvoljene kvote kopiranih/citiranih članaka. Ovakvim prikrićivanjem, prekoračenje kvote "ne postoji" i sve je financijski pokriveno.

Slična posla

Dosad navedeno podsjeća na naslov "Krađa i prijevara kao norma", N.gaz. br. 49, doc. E.Paščenka, a koji se kritički osvrće na određeno ponašanje "mentora" tog urednika.

Ovih dana se "mentor" pojavio u svojstvu „za izdavača“ (skoro luksuzne - hm, kao za izbornu promidžbu?) bogato ilustrirane knjige, koju kao "manjinski Ukrajinac" u principu srdačno pozdravljam, ali... Unatoč tome da je za svaku pohvalu što je urednik ovaj put uložio truda i naveo sve autore vrlo kvalitetnih fotografija, koje zapremaju preko polovinu opsega knjige, ipak iritira jedna naoko sitnica. Naime, u knjizi je stavljena i „copyright“ naznaka s dodatnim napomenama od kojih je i zabrana pretiska i objavljivanja dijelova iz ove knjige, bez suglasnosti nakladnika i nositelja autorskih prava. Bilo bi za čestitati na grandioznom pothvatu ovog nakladnika na prikupljanju suglasnosti svih nositelja autorskih prava, ako ne glade materijala iz desetak edicija i dvadesetak web-stranica, a ono, osim urednika, 25 autora fotografija. Ali, možda se ovdje ipak prije radi o prisvajanju nego prijenosu autorskih prava. (Naravno, eventualnu nekomercijalnost izdanja treba uzeti kao olakotnu okolnost).

Ima li tu što od narodne mudrosti, da riba, ono nešto od glave..., a od repa... Ma ništa "od repa" - kome takva riba uopće treba!!!

Aleksa Pavlešin

ЮРІЙ АНДРІЙОВИЧ ШКРУМЕЛЯК

З нагоди пам'яті поета Юрія Шкрумеляка 27 жовтня ц.р. в Славонському Броді проведено б огляд дитячої творчості. Про нього подаємо енциклопедичну довідку з матеріалу Вікіпедії

Біографія

Юрій Андрійович Шкрумеляк народився в селянській сім'ї 1895 р. в с. Ланчин, нині смт Надвірнянського району Івано-Франківської області. Після сільської школи навчався в Коломийській гімназії та Львівському університеті і на філософському факультеті Празького університету.

Під час Першої світової війни воював у складі Українських Січових Стрільців, був учасником визвольної війни, а працював у архівах Начальної Команди УГА.

У роках 1920-1930 Ю.Шкрумеляк був співробітником видавництва «Світ дитини», а 1928-1939 рр. співробітником видавничого концерну Івана Шиктора, головним редактором і фейлетоністом газети «Народна справа» та журналу для дітей «Дзвіночок». Публікував під псевдонімами Іван Сорокатиий, Юра Угорків, Ю. Підгірський, Смик, Гнотик, Олекса Залужний і Максим Цимбала.

1945 засуджений на 10 років ув'язнення в радянському концтаборі. Покарання відбував у Печорських таборах, а після повернення з ув'язнення (1956) його реабілітовано.

Помер 1965 р. у місті Коломия, а поховано його у Львові на Личаківському кладовищі.

Творчість

Перший вірш Ю. Шкрумеляк надрукував 1915 у Відні. Автор понад 30 книг для дітей (найвідоміші «Юрза-Мурза» (1921), «Записки Івася Крілика», «Стрелець Невмираха», «Мова віків» та (під псевдонімом Юра Ігорків) «Історії України для дітей» у чотирьох частинах).

Численні переклади зі світової класики, Юрій Шкрумеляк пристосував для малого читача («Казки з 1001 ночі», «Алядин і чарівна лампа», «Історія про малого Мука», «Пригоди мореплавця Сінбада» та ін.), а вірші, оповідання та белетризовані спомини публікував в календарях-альманахах та у виданнях «Червоної Калини».

Автор поем «Кузня в Нагуєвичах» (1958), «Довбушева слава» (1961), а окремо вийшли поема «Сон Галича» (Станіслав, 1920), пірико-публіцистична проза «Поїзд мерців» (Львів, 1922), «Авелева жертва» (1926), пригодницька повість «Чета крилатих» (1928, перевидано 1954 у США), повість «Вогні з полонин» (1930), п'єса «Стрелець Невмирущий» (1938), повість «Високі гори і низини» (1939), збірка поезій «Лісня про радісну осінь» (Київ, 1940), збірка поезій «Сопілка співає» (Львів, 1957) та вибрані твори «Привіт Говерлі» (Київ, 1964).

СЛОВО УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Что ты, мальчику маленький?

*Син я України-Неньки!
Українцем я зовуся
И тою назвою горджуся!*

А по чім тебе пізнаю?

*По українському звичаю,
В мене вдара щира й сміла,
І відвага духа й тіла,
І душа моя здорова,
Українська в мене мова.*

А скажи, де Край твій рідний?

*Там, де неба круг погідний,
Там, де сонце сяє ясне
На українські діти красні;
Де лани, степи безкраї,
Де орел дужий літає,
Де Карпат вершки високі,
Де потоків дна глибокі;
Де Дністер і хвилі Прута,
Де Дніпро, старий Савута;
Де високі могили,
Що в них голови зложили
Мої предки в мотім бою
За Україну любу свою.*

Ал помажеш свому люду?

*Пильно все учитись буду,
Щоб свої мене любили,
А чужі щоби цинили,
Щоб про мій народ питали,
Україну шанували.
Чи при праці, чи в забаві,
Все послужу рідній справі.
Ні маєтку ані труду
Малувати я не буду,
Щоб народові України
Помогти устать з руїни, -
Все зумію перенести
Для України слави й честі.
Господа буду блавити,
Щоб нам дав добра дідждати!*

1932

1933

на знак жалоби за українцями,
загиблими під час голодомору
та репресій запалимо

**СВІЧКИ
ПАМ'ЯТІ**

Автор плакату: Тетяна Малєга, Київ 2003. р.

*Уривок з Указу Президента України про відзначення
у 2007 році Дня пам'яті жертв голодоморів:*

**...Оголосити 24 листопада 2007 року о 16 годині на вшанування пам'яті
жертв геноциду Українського народу хвилину мовчання...**

Наша газета

24.12.2007. * HOMEPE÷B P O J (57) 10 * PIK÷GODINA VI * ISSN 1333-686X

10-ТА РІЧНИЦЯ

**КАФЕДРИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

IZBORI 07.

**NEOVISNOST
HRVATSKE
I UKRAJINE**

**PROMOVIRANJE
TURIZMA**

Дорогі наші читачі! Від щирого серця вітаємо Вас з Різдвом Христовим та наступаючим Новим Роком! Зичимо Вам міцного здоров'я, родинне тепло та злагоду, творчих натхнень, здійсненняваших професійних планів, особистих бажань та усіх мрій та задумів.

Щешлїви Крачуни! Sretan Božić i Nova godina!

"ХРИСТОС РОДЖАЄТЬСЯ - СЛАВТЕ ЙОГО!"

СВЯТО РІЗДВА ХРИСТОВОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ

Скорочена і опрацьована стаття з Інтернет-сторінки www.rada.kiev.ua

У процесі свого становлення християнська церква поступово витісняла давні свята. Спочатку 6 січня було потрійним святом народження, хрещення й богоявлення Христа. У IV столітті 25 грудня стали відзначати народження, а 6 січня - хрещення та богоявлення. І лише наступного століття Різдво Христове міцно увійшло в життя християн. Розбіжність в святкуванні Різдва західними і східними церквами викликана тим, що вони користуються різними календарними системами. Православна церква святкує його 7 січня (25 грудня за старим стилем), а католицька церква - 25 грудня за новим стилем.

У X столітті християнство було запроваджено на Русі й відтоді свято Різдва Христового стало невід'ємною частиною нашої культури. Разом із вірою Христовою в Україні та за її межами набули поширення такі народні традиції, як колядування та щедрування. В Україні Різдво називають ще Колядою або Корочуном. Коляда - це гімн Христу,

оспівування його народження. У щедрівках славлять природу, закликають весну. Різдву, передував чотиритижневий піст, а переддень Різдва - Святвечір (або Багата кутя) починався з

появою на небі першої зірки. У цей день піст був особливо суворим. Крім куті на столі обов'язково стояли 12 страв: грибні, ягодні, пиріжки з квасолею чи капустою, смажена риба, борщ з рибою і грибами та ін.

На день Різдва неодмінними пригощаннями на святковому столі була свіжина: ковбаси, окорок, тушковане або смажене м'ясо, холодець, інші традиційні українські страви.

Надвечір село знову оживало - починалося масове колядування. Обходячи оселі, колядники піснями та відтворенням побутових сценок поздоровляли господарів та їхніх дітей, бажаючи всім щастя й здоров'я на многії літа. Відомі класичні колядки "Нова радість стала", "Ой, новина в нас, новина".

Наступило третє тисячоліття від Різдва Христового, але вертеп (печера), де народився Христос, зберігся таким самим, як був у момент Божественного втілення. Знаменно те, що Віфлеємський храм Різдва над вертепом, споруджений у 330-му році, є нині єдиним в світі, де богослужіння здійснюється ось уже шістнадцять віків. Це найдавніша церква з усіх, що збереглися.

Нехай оцей всемогутній, преображаючий дух світлого Народження Христового запанує в наших серцях нині, і посвяч час, і на віки вічні! Славмо Його!

BLAGDAN SV. NIKOLE U KPT „UKRAJINA“

Kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonkog Broda, u utorak, 4. prosinca proslavilo je blagdan sv. Nikole. U prostorijama Radničkog doma, u pratnji svojih najbližih, okupili su se najmlađi članovi Društva. Svečanost je otvorila Ankica Verhas, predsjednica Društva, a o samom blagdanu i Sv. Nikoli govorila je Jesenka Miškv.

U zanimljivom kulturno-zabavnom programu (voditelj Ivo Rajaković) nastupili su Dječji orkestar KPD „Ukrajina“ (voditelj Mihajlo Semenjuk), Baletni studio „Brodski leptirići“ (voditeljica Olga Andrusenko) i glumci Dječjeg kazališta „Ivana Brlić-Mažuranić“, Stanislav Hudi i Darija Vlajnić.

Dječji orkestar je odsvirao kozačok, čaban i pjesmu „I šumyt i hude“, u izvedbi Nikoline Stupjak. Članovi Baletnog studija izveli su tri točke: Lana Gajger otplesala je *Esmeraldu*, četverogodišnja Bjanka Gruičić je otpjevala božićnu pjesmu, a trio Alma Nuhanović, Ana Kmet i Floren Radovanović izveli su ples „Kauboj“.

Najveća radost i uzbuđenje uslijedili su dolaskom Sv. Nikole i krampusu, koji su nakon duhovitog obraćanja i razgovora s djecom podijelili darove.

KPT „Ukrajina“ nastoji svake godine obilježiti blagdan sv. Nikole, tog najpopularnijeg kršćanskog sveca - dobročinitelja i simbola darivanja, kako bi se djeci pružilo veselje i radost zajedničkog druženja.

Jesenka Miškv

REZULTATI IZBORA ZA ZASTUPNIKE U HRVATSKI SABOR

www.izbori.hr XII. IZBORNA JEDINICA : austrijska, bugarska, njemačka, poljska, romska, rumunjska, rusinska, ruska, turska, ukrajinska, vlaška i židovska nacionalna manjina

Stanje od: 17.12.2007 u 18:00; Broj obrađenih redovitih biračkih mjesta: 6550 od ukupno 6550, a objavljeni rezultati sadrže i podatke u koje su uključeni i podaci s mješovitih biračkih mjesta

	kandidati	glasova
1.	NAZIF MEMEDI	351
2.	NADA BAJIĆ	314
3.	RENATA TRISCHLER	236
4.	VIKTOR FILIMA	228
5.	BAJRO BAJRIĆ	224
6.	NUSRET SEFEROVIĆ	214
7.	ŽELJKO BALOG	175
8.	ŽELJKO BOGDAN	175
9.	SAMI ALIŠAN	140
10.	VESNA PICHLER	140
11.	SLAVKO BURDA	121
12.	ZVONKO KOSTELNIK	97
13.	ZVONKO RAC	83
14.	JOSIP ZAVACKI	71
15.	DUŠKO KOSTIĆ	46
16.	SEAD HASANOVIĆ	35
17.	VALTER NEUGEBAUER	33
18.	ZVONKO KALANJOŠ	29
19.	MILAN IGNAC	18
20.	ŽELJKO GAČA	13
21.	BOJAN BALOG	4
22.	TOFKO MOMIROVIĆ-DEDIĆ	4

POBJEDNIK U XII. IZBORNOJ JEDINICI JE ROM NAZIF MEMEDI

Nazif Memedi i supruga Ramiza

Nakon konzultacija s izbornom bazom, pri postizbornom potpisivanju sporazuma podrške HDZ-u, Memedi je ostao dosljedan stavu da treba intenzivirati Nacionalni program za Rome i Akcijski plan da bi se još više poboljšao život Roma u Republici Hrvatskoj.

DRUGA PO USPJEHU U XII. IZBORNOJ JEDINICI JE RUSINKA NADA BAJIĆ

"Niti rusinski narod nema matičnu državu, niti Romi imaju matičnu državu. Znači, nama je svima RH jedina država koja o nama može brinuti." istaknula je N.Bajić pred romskim biračima.

www.hrt.hr

OD UKRAJINACA, NA IZBORIMA SE BOLJE PLASIRAO VIKTOR FILIMA

Zahvaljujući savjetnici ma te promućurnoj strategiji i žustroj taktici promidžbenog tima, nacionalnim fonom glede unutarnjih tenzija uspjele se animirati birače za kratko vrijeme aktivnosti.

broj birača na obrađenim biračkim mjestima	9.894
pristupilo glasovanju	2.829
glasovalo birača (prema glasačkim listićima)	2.825
broj važećih listića	2.751
broj nevažećih listića	74

16. OBLJETNICA UZAJAMNOG PRIZNANJA HRVATSKE I UKRAJINE

Dr. Franjo Gregurić

Društvo prijateljstva Hrvatska-Ukrajina u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u RH, organizirali su 30. studenog o.g. u zagrebačkom Europskom domu svečano obilježavanje šesnaeste obljetnice uzajamnog priznanja neovisnosti Hrvatske i Ukrajine.

Svečanost je vodio predsjednik Društva prijateljstva, expremijer RH Dr. Franjo Gregurić, a nazočnima su se prigodnim riječima obratili i veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Ljubkivskij, izaslanik Predsjednika RH Borislav Vučković, te predsjednik koordinacije društava prijateljstva Andrija Karafilipović.

Kao uvaženi gosti među nazočnima su bili i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, zamjenik ministra vanjskih poslova i europskih integracija RH Ivica Tomić, slavni skulptor Dušan Džamonja, poznati hrvatski producent Igor Prizmić, te brojni predstavnici kulturnih i prosvjetnih organizacija, poslovni ljudi, diplomati, sveučilišni profesori i predavači, predstavnici udruga ukrajinske nacionalne manjine i drugi.

Uz evociranje pojedinosti iz povijesnog čina uzajamnog priznanja neovisnosti, prigodnim govorima navedeni su i mnogi elementi uspješne suradnje između Hrvatske i Ukrajine. Pritom su spomenuti i planovi iz različitih domena – otvaranje ukrajinskog kulturnog centra, podizanje spomenika (uz sugestiju da autor bude D.Džamonja), gospodarski projekti, te športske manifestacije (što je odmah podržao i gradonačelnik M.Bandić). Naglašena je i potreba razvoja regionalne povezanosti i kulturne suradnje. S.P.

Na naslovnoj stranici su gradonačelnik Milan Bandić, Nj.E. Markijan Ljubkivskij i Mr.sc. Teodor Fricki

TURISTIČKE RELACIJE IZMEĐU UKRAJINE I HRVATSKE

U vrlo sadržajnom razgovoru 26. studenog o.g. za „Primorski radio“ u Rijeci, od mnogih tema, Nj.E. Markijan Lubkivskij je dao izjavu i o susretu s gradonačelnikom Rijeke Vojkom Obersnelom i županom Primorsko-goranske županije Zlatkom Komadinom:

- Drago mi je da sam primljen u Gradsko poglavarstvo i županiju. Bili su izvanredni razgovori. Naravno, moji su domaćini bili zauzeti zbog izbora, u RH. Međutim, mi smo razgovarali o nekim oblicima konkretne suradnje i o povezivanju nekih gradova, Rijeke i Odeše, o povezivanju Primorsko-goranske županije s Odeskom oblasti. Tako je to bio kompletan razgovor o jako konkretnim smjerovima suradnje. Razgovarali smo i o vezama iz oblasti turizma, jer turizam je jedan od najznačajnijih oblasti suradnje između Ukrajine i Hrvatske. Vi ste ove godine u Hrvatskoj imali 50.000 Ukrajinaca što je neznčajna brojka kada usporedimo sa Česima, Mađarima i Austrijancima. Međutim, za nas je dinamika jako dobra, jer prošle godine imali smo porast od 15.000, a prethodne 7.000 %.

Odlomak iz zapisa Vladimira Pročvija

PREDSTAVLJANJE TURIZMA UKRAJINE

Republiku Hrvatsku je posjetilo izaslanstvo Središnjeg zavoda za turizam i rekreaciju Ukrajine predvođeno načelnikom Eugenom Macaj. Tim povodom je veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Lubkivskij sa suprugom Oksanom priredio primanje 19. o.mj., u zagrebačkom hotelu Regent Esplanade.

Na primanju su bili brojni uvaženi gosti, a među njima i Dr. Franjo Gregurić, savjetnici Predsjednika RH Budimir Lončar i Tomislav Jakić, Dr. Miroslav Tuđman, počasni konzul Ukrajine u RH Nikola Malić, predsjednik Savjeta za nac. Manjine Aleksandar Tolnauer, skulptor Dušan Džamonja, producent Igor Prizmić, kao i brojni drugi predstavnici institucija, gospodarskih i turističkih organizacija, gospodarstvenici, poduzetnici te predstavnici ukrajinske nacionalne manjine.

Pozdravljajući nazočne, veleposlanik M.Lubkivskij je u toj prigodi načinio i kraći osvrt na davne i novije povijesne i kulturne veze između dvaju naših naroda, a posebno je naglasio sadašnji moment i perspektive kulturne i gospodarske suradnje. U tom kontekstu, istaknuo je značaj, pozitivne trendove i velike mogućnosti turizma. Na tu temu je govorio i voditelj delegacije Eugen Macaj, a sukladno s prigodom, prikazan je informativno i vizualno vrlo dojmljiv promidžbeni film o kulturnim i turističkim destinacijama Ukrajine. #

Na naslovnoj str. (desno): Oksana Lubkivska, Dušan Džamonja i Franjo Gregurić.

Eugen Macaj i Nj.E. Markijan Lubkivskij

DRAVSKI VALOVI

Udruženi zbor „I.Franko“ i „Ukrajina“

U Osijeku je 2.prosinca o.g. održana treća smotra pjevačkih grupa i zborova Rusina i Ukrajinaca u RH. Tom prigodom predstavile su se pjevačke grupe i zborovi KP društava Rusina i Ukrajinaca iz Osijeka, Slavenskog Broda, Rijeke, Lipovljana, Vinkovaca, Kaniže, Vukovara – dvije grupe, Petrovaca, te Matica slovačka iz Osijeka.

Iz zasebnih obavijesti Marije Semenjuk i Ivanke Slota

Izvođači su ujedno bili i publika

SPOMEN NA GLADOMOR 1932/33

Vukovar: U Vukovaru su predstavnici Ukrajinaca na gradskoj i županijskoj razini, te predstavnici KPD „Ivan Franko“, posljednje subote u studenom položili vijenac i upalili svijeće kod vukovarskog Križa na ušću Vuke u Dunav. Minutom šutnje pridružili su se milijunima Ukrajinaca u svijetu koji su obilježili dan sjećanja na žrtve Holodomora u Ukrajini 1932/33 – genocida izgladnjivanjem. U tom duhu je u grkokatoličkoj crkvi «Krista Kralja» održana sveta liturgija.

(Marija Semenjuk)

Slavonski Brod: U Sl. Brodu je, u grko-katoličkoj crkvi „Uzvišenja sv. Križa“, 24. studenog ove godine, održana panahyda u spomen na sve žrtve Velike gladi 1932.-1933. godine na Ukrajini, poznate i kao Holodomor, kojeg je Ukrajinski parlament proglasio genocidom protiv ukrajinskog naroda i zločinom protiv čovječnosti. Nakon završetka liturgije i panahyde, dekan slavonski o. Ivan Barščevski, održao je predavanje o ovoj strašnoj tragediji koja je zadesila ukrajinski narod od strane sovjetske vlasti u vrijeme Staljinovog režima, kada je od posljedica prisilne kolektivizacije i otkimanja žita, i sve ostale hrane, od gladi umrlo više od sedam milijuna ljudi.

(Jesenka Miškiv)

Lipovljani: Dana 24. 11. 2007. godine članovi KPD Ukrajinaca Karpati iz Lipovljana obilježili su dan Holodomora. U grkokatoličkoj crkvi održana je misa s panahydom za žrtve Holodomora, a nakon toga u prostoriji Društva prikazan je film o tom nemilom događaju.

(Ivanka Slota)

Zagreb: U gkt. Crkvi Sv. Kirila i Metodija, 24. studenog o.g. održana je panahyda za žrtve Gladomora u Ukrajini 1932/33. Liturgiji su prisustvovali zagrebački Ukrajinci, predstavnici Društva prijateljstva Hrvatska-Ukrajina, predavači i studenti Katedre ukrajinistike, osoblje Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj zajedno s veleposlanikom M.Lubkivskim, koji je u primjerenom momentu kratko evocirao spomenutu tragediju. Nakon liturgije, pred crkvom su poredani zapaljeni lampaši.

Na Večer je u Matici hrvatskoj, pred auditorijem u još širem sastavu, Nj.E. Markijan Lubkivskij održao predavanje na temu Gladomora u Ukrajini 1932/33, a nakon minute šutnje u spomen na žrtve, prikazan je film „Glad - 33“.

(Slavica Pavlešin)

Rijeka: U sklopu službenog posjeta Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, veleposlanik Ukrajine u RH, Nj.E. Markijan Lubkivskij, u pratnji atašea za kulturu gosp. Jaroslava Simonova, navečer 26. studenog o.g. sudjelovao je u obilježavanju 75. obljetnice Gladomora u Ukrajini. U toj prigodi, uz sudjelovanje Rusina i Ukrajinaca iz Rijeke, otvorio je izložbu „Kronika komunističke inkvizicije u Ukrajini“, održao kraće izlaganje evocirajući taj genocidan čin, a potom je prisustvoval prikazivanju filma o Gladomoru u Ukrajini 1932/33 god.

(Vladimir Pročvi)

УКРАЇНЦІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Під таким гаслом пройшов I-ий Економічний Форум українців світу в Києві, в Українському домі 30 листопада – 1 грудня 2007 р.

Пише учасник Форуму Михайло Семенюк

Форум організували Українська Всесвітня Координаційна Рада і Міжнародна громадська організація "Четверта хвиля".

Також з допомогою Європейського конгресу українців згадані організатори зібрали більш як 200 учасників Форуму, серед яких було 37 учасників з 12 країн, які обмінявшись досвідом, подали пропозиції стосовно напрямків співробітництва розвитку економіки та бізнесу.

Греко-католицька Кафедральна церква в Києві

Згідно інформації, отриманій від заступника керівника Торгово-економічної місії при Посольстві України в Хорватії Романа Буга, із цих країв у Форумі взяли участь пан Григорій Овад, представник із Боснії і я, як представник з Хорватії. До Києва, через Будапешт, із Загреба вирушили вранці 29 листопада ц.р., а вже пополудні розглядали центр Києва. Подорож і розміщення в готелі оплатили самі учасники, а дводенне харчування фінансували організатори.

На Форумі я представляв Республіку Хорватія не тільки як українець-представник малого бізнесу в умовах транзиції і майбутньої євроінтеграції, а і як багаторічний активіст української громади в Хорватії. Мені особисто було дуже приємно, що офіційною мовою спілкування була українська.

Було цікаво обмінятися думками з численними учасниками Форуму, зокрема тому, що я походжу з так званої першої хвилі еміграції, чії предки емігрували з України наприкінці XIX – на поч. XX ст., а тому мій досвід стосовно бізнесу та збереження традицій значно відрізняється від досвіду емігрантів четвертої хвилі, котрі в західні країни емігрували недавно.

Дуже цікавою і повчальною була доповідь, котру від імені греко-католицької церкви прочитав молодий священник о. Роман Небожук. Він наголосив на необхідності обстоювання засад поваги моральних і церковних принципів справедливості, щирості й допомоги тим, які не можуть про себе піклуватися самі. Також о. Небожук наголосив важливість захисту від продажу рідної землі та необхідність аграрної реформи. У доповіді він згадав і Митрополита А.Шептицького, котрий кілька разів відвідував українську діаспору в різних куточках світу, допомагав порадою та підтримував морально, по можливості, підтримував і фінансово (1902 і 1908 рр. відвідав і українців в Боснії – *заміт. ред.*), а також відвідував віруючих по всій Україні, і кілька разів побував у Києві.

Від присутніх я очікував зауваження стосовно пропагування в Києві греко-католицької церкви, але все пройшло спокійно, і лише під час кави чулися коментарі, що, можливо, треба було запросити й православного священника. Ці зустрічі

на каві були дуже доброю нагодою для знайомства. Так, розмовляючи з о. Небожук, я дізнався, що він знайомий з декотрими священниками з колишньої Югославії.

Щодо доповідей, у мене склалося враження, що багато поважних викладачів з України забагато говорили про теоретичні принципи («як би мало бути»), скаржачись діаспорі, що ніхто ні в Уряді, ні в Секретаріаті Президента їх не слухає. І тому ми їх слухали, слухали...

З огляду на те, що вони забрали багато часу, представникам діаспори для доповідей часу майже не лишилося, а тому ми обмінювались інформаціями й думками на каві або під час обіду, а організаторам запропонували, щоб в майбутньому Форум тривав хоч три дні. Так би і ми, котрі приїхали здалека, мали можливість подавати пропозиції і обговорювати ідеї та проекти.

По закінченні Форуму, під час спільної вечері, на котрій був і Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради пан Дмитро Павличко, учасники спілкувались, знайомились і обмінювались візитівками, а з якнайкращими побажаннями батьківщині й прабатьківщині Україні, пролунала й рідна пісня.

Випадково сталося так, що моє розміщення було неподалік від недобудованої греко-католицької Кафедральної церкви. У неділю я її відвідав. Там я отримав інформацію, що літургії служать ся о 9 і об 11 годині, а також дізнався, що кількість віруючих постійно збільшується. Біля собору збудована дуже гарна дерев'яна церква, котра вміщує понад сотню людей. Літургію правили три священники, а проповідь була дуже повчальна.

Одночасно з Форумом, у тому ж приміщенні на іншому поверсі проходила виставка „Голодомор 1932/33 рр.“, а також були представлені книги й фільми на цю тему.

Після літургії я пішов у центр Києва пошукати і попробувати оригінальний український борщ й пироги, а потім до вечора розглядав визначні місця великого Києва. Цікаво було помітити, що в центрі Києва всі крамниці працюють цілий день, і навіть у неділю.

У понеділок я ще продовжив свою прогулянку Києвом, а пополудні вирушив назад в Хорватію. Лише під час польоту, я нарешті міг спокійно проаналізувати враження від цього візиту. Я був щасливий і задоволений, що брав участь в цьому Форумі і зустрівся, поспілкувався та обмінявся досвідом стосовно збереження традицій, мови, культури українців у діаспорі, а також досвідом у сфері бізнесу.

Славонський Брод, 4 грудня 2007 р.

Переклад з хорватської – А.П.

10-ТА РІЧНИЦЯ КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ НА ФІЛОСОФСЬКОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ЗАГРЕБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Цього року грудень був особливо святковим для викладачів та студентів Кафедри української мови та літератури філософського факультету Загребського університету: 1 грудня Кафедра урочисто відсвяткувала 10-ту річницю заснування єдиного в Республіці Хорватія повного чотирирічного (за болонським процесом п'ятирічного) Студію української мови й літератури, а отже, і підвела підсумки важкої, клопіткої, але й плідної десятилітньої роботи.

Раїса Тростинська, Маркіян Лубківський, Миленко Попович і Миленко Юркович

Ця подія стала святом не лише для членів Кафедри, студентів, абсолютів та випускників, а й для Філософського факультету, який пишається загребською славістикою і, всіляко підтримуючи її, сприяє її розвитку, та для української громади Республіки Хорватія, яка вже вповдовж великого часу небайдужа до всього українського на цих просторах.

Оксана Тимко-Дітко

Святкування відбулося у приміщенні факультету. На вході до аудиторії, де проходило святкування, гостей зустрічали студенти українистики пісню „Зелене жито, зелене”, слова якої звучали особливо тепло. Першим до зібрання зі словами привітання звернувся професор dr.sc. Миленко Юркович, декан Філософського факультету, підкресливши, що за десять років існування загребської українистики були злети і падіння, але нині вона твердо стоїть на ногах: Кафедра має добрий кадровий потенціал (до 2004 р. основна вага викладання лежала на плечах двох викладачів, професора dr. sc. Миленка Поповича та mr. sc. Раїси Тростинської, а тепер Кафедра налічує 6 постійних членів, серед яких три доценти dr. sc. Оксана Тимко-Дітко, dr. sc. Євген Пашенко, dr. sc. Дубравка Поляк-Макаруха, а також лектор Дарія Павлешен, асистент Сільвія Гралюк, науковий співробітник-асистент Тетяна Фудерер, і 5 гонорарних

співробітники: mr. sc. Раїса Тростинська, отець Володимир Кубінський, mr. sc. Леся Петровська та викладачі української мови Ана Дуганджич і Іва Лехуншек-Панич). Також декан факультету висловив сподівання, що до наступного ювілею Кафедра зможе похвалитися більшою кількістю викладачів і студентів, а також значними досягненнями в науці.

З привітаннями і теплими побажаннями до присутніх звернулися також заступник міністра науки, освіти й спорту Республіки Хорватія dr. sc. Зрінка Ковачевич, та Посол України Маркіян Лубківський, який зачитав привітальний лист, надісланий Президентом України Віктором Ющенком.

Виконуюча обов'язки завкафедрою Оксана Тимко-Дітко зачитала привітальні листи з побажаннями успіхів у науковій і викладацькій роботі, надіслані кафедрами славістики Київського та Львівського університетів, а також привітання окремих викладачів Філософського факультету та крижевацького владики. Особливо тепло прозвучали зачитані нею слова привітання 95-річного представника української громади Миколи Глюза, який у свій час подарував загребській українистиці свою приватну бібліотеку.

„Червону руту не шукай вечорами...”

Професор Миленко Попович, перший завкафедрою, який очолював кафедру вповдовж дев'яти років, дав короткий екскурс у розвиток загребської українистики і представив бюлетень, виданий факультетом з нагоди 10-ої річниці Кафедри. А Раїса Тростинська як найдосвідченіший викладач розповіла про свій

Євген Пашенко

досвід викладання української мови та літератури на Філософському факультеті та подякувала академікам Александру Флакеру та Антиці Менац за підтримку Студію українистики. Після закінчення виступу студенти, колеги й решта присутніх подякували, стоячи і гучними оплесками, Раїсі Тростинській за плідний і невтомний труд на ниві загребської українистики.

Євген Пашенко представив часопис „Дубровник”, велика частина якого присвячена Україні, а у його підготовці взяли участь викладачі, студенти, випускники та прихильники українистики.

Абсолютка Петра Голубич розказала про свій досвід навчання на українистиці, а також про проект перекладу на хорватську мову українських казок. Студент першого курсу Іван Мунін доповів про заснування Клубу студентів українистики.

Р.Тростинську присутні вітали оплесками стоячи

Офіційна частина святкової програми переривалася художніми номерами у виконанні викладачів, студентів і представників громади. Присутні мали нагоду слухати чудову гру на скрипці Ореста Шургота, душевну пісню у виконанні Алекси Павлешина під супровід бандури, ніжні романтичні балади, які на гітарі виконала Дарія Бошняк. Іва Лехуншек-Панич декламувала „Лілею” Т. Шевченка. А особливо гостей порадував виступ хору студентів-україністів під керівництвом отця Володимира Кубінського, які, крім віншувального „Зеленого жита”, натхненно заспівали ще й „Два кольори” та „Червону руту”.

Алекса Павлешин

Дарія Бошняк

Святкування насправді було радісним. Було дуже багато гостей. А надзвичайно приємним було те, що на святкування прийшло три покоління випускників і два покоління абсолютів. Хоч офіційна частина заходу була досить тривалою, ніхто не відчував втоми. А по завершенню свята гостей чекав розкішний святковий стіл, влаштований для гостей керівництвом факультету.

Тетяна Фудерер

REX RUTHENORUM, DUX TOTIUS SCLAVONIAE

КОРОЛЬ ГАЛИЧА ПОХОВАНИЙ В ХОРВАТІЇ

Вибрані уривки із статті Николи Радича, опублікованої хорватською мовою на стор. 10.

Після загиблі Галицько-Волинського князя Романа Мстиславича 1205 р., бояри прогнали його 4-річного сина Данила. Угорський король Андрій II поставився як захисник Данила, увійшов у Галич і взяв титул "Rex Gallicie Lodomerique", як перший король Галича й Волині. Після кількох років міжусобиць в Галичі, Андрій і малопольський князь Лешко Білий домовилися про шлюб хлопчика Коломана з ще молодшою Лешковою дочкою Саломеєю. Малу Саломею послано на угорський двір, де вона обвінчалася з Коломаном, а Андрій звернувся до папи Інокентія III з проханням, щоб той дозволив помазання Коломана на короля Галича. За це Папа вимагав унії галицької церкви з Римською церквою. Коронація тоді 7-річного Коломана відбулася 1215 р. в Галичі. Пізніше Коломан і Саломея потрапили в полон, а щоб їх визволити, Андрій 1222 р. мусив зректися всіх Коломанових претензій на Галич. Так Коломан, Rex Ruthenorum, ще як хлопець назавжди відійшов з галицької політики й історії.

У липні 1226 р. Коломан поставлений за славонського герцога "Dux Totius Sclavoniae". За свою столицю в Хорватії обрав Чазму, звідки енергійно старався викоринити богумілство в Боснії.

Церква Св. Марії Магдалени в Чазмі

1240 р. монголи зайняли Київ, а хан Батий зруйнував Галич і Північну Угорщину. Навесні 1241 р. Бела IV вирішив дати відсіч монголам на річці Шайо біля Мішкольца. До брата приєднався герцог Коломан з хорватським військом, добре підготовленими і озброєними вершниками, з якими мав успіх в першій фазі битви. Потрапивши в оточення, хорватське військо з допомогою архієпископа Угрини й тамплієрів почало прориватися. У жорстокій битві архієпископ і старшина тамплієрів загинули, а Коломан був поранений, але встиг прорватися до своєї фортеці в Чазмі. Поранення було надзвичайно тяжке, і він помер через місяць, 18 квітня 1241 р., а похований в домініканському монастирі у схованому від людського ока мавзолеї, бо було відомо, що монголи оскверняють християнські могили. Уже наступного року монголи зайняли й зруйнували Чазму і знищили Коломанове поховання. Коли монголи відступили, Король Бела IV відновив сьогоднішню парафіяльну церкву Св. Марії Магдалени як мавзолей свого брата Коломана. Надгробна плита з могили герцога Коломана (можливо, з червоного мармуру) була в Чазмі аж до підписання хорватсько-угорської угоди, коли в патріотичному запалі її зняли місцеві мешканці. Так закінчується історія про Коломана, одинокого короля Галича, похованого на хорватській землі.

Переклад з хорватської – А.П.

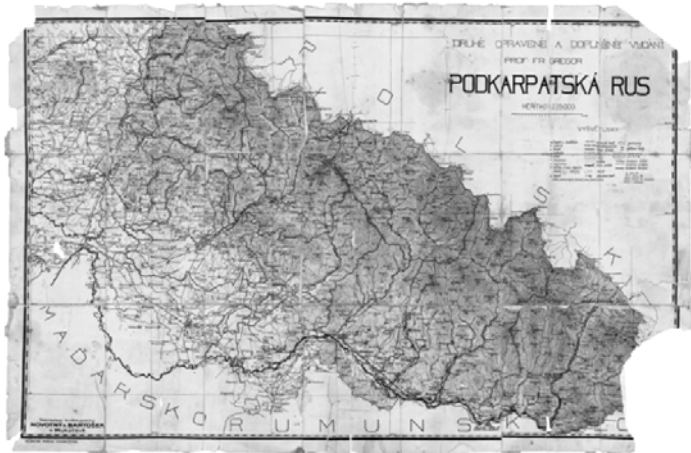
Takozvani „rusinski pokret“ može prijetiti teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine.

„ R E O R A C I J A “ ?

Inna Dmytrijenko (Ljviv)

„Ukrajina“ № 11/2007 (№ 2018 od osnutka 1907.)

Danas više nikog neće začuditi Izleti „ruskojezičnih“ aktivista tzv. „Donecke republike“ na istoku Ukrajine. Na zapadu je situacija, na prvi pogled, stabilnija, iako je čimbenik stvarno mnogonacionalnog kraja – Zakarpatja – uvijek bio u polju pozornosti. O problemu tamošnjih Rusina može se napisati hrpu publikacija. Ali zašto? Ako se njihovi aktivisti trse sve utrpiti u elementarnu logičku jednadžbu javno provokativnog sadržaja: „Ukrajina tek nastupa na put eurointegracije. Znači, Ukrajina – nije Europa. Zakarpatje je – središnja Europa. Zakarpatci su – Rusini. Dakle, Rusini – nisu Ukrajinci?“ Stvarno, operirajući samo formalnim zakonima logike, riješiti ovu glavolomku na korist državi nije lako. Čak bih rekla: čim više logičkih argumenata, nastaje to veća zamršenost danog pitanja.

To je zato što ovaj kraj, kojeg od davnih davnina zovu Srebrnom Zemljom, nije bogat samo vrijednim ljudima. Ima tu nalazišta, zlata, urana, škrljaca, brojnih ljekovitih izvora i slanih jezera... A planine nisu manje slikovite od švicarskih Alpa, a nije li Užhorod – potencijalna ukrajinska Ženeva? Tri željeznička i četiri cestovna pravca stvaraju koridor iz Istočne u Zapadnu Europu. Čak 70% čuvenog „čjevodova“ prolazi teritorijem Zakarpatja. Dakle – teško se oduprijeti napasti sve ovo uzeti u svoje ruke, tim više, što se ovdje desetljećima kultivirao, te forintama, krunama i rubljama obilno podgrijavao politički rusinizam.

Tamo je – „rusinski“ duh

Korijene i mogućnosti etnoteritorijalnog rusinskog separatizma treba tražiti u specifičnim povijesnim i etničkim preduvjetima svojstvenosti zakarpatskog regiona, koje ga razlikuju od ostalih područja Ukrajine. Zakarpatje, naseljeno pretežno istočnoslavenskim življem i etničkom grupom rusina, ušlo je u sastav URSS tek 1946. godine, kao rezultat teritorijalnih promjena u Europi poslije Drugog svjetskog rata. Prije ovoga, područje je ulazilo u sastav državnih i administrativnih formi koje nisu uključivale druge ukrajinske zemlje. U to vrijeme, kada se na većem dijelu Ukrajine, i u susjednoj Galiciji, u XIX stoljeću formirala ukrajinska nacija, pučanstvo Zakarpatja, očuvavši starodavni etnonim „Rusini“, praktično nije bilo uključeno u procese koji su se odvijali u svim ukrajinskim zemljama.

S druge strane, nemalo predstavnika zakarpatske kulturne elite XIX. stoljeća, naviklo je orijentirati se k ruskoj imperiji, koja je objedinjavala sve istočnoslavenske narode i poistovjećivala rusinski živalj s političkim Rusima. Rusofilsko i slavenofilsko raspoloženje je bilo svojstveno dijelu postrevolucionarne emigracije. Od 10 do 15 tisuća žitelja Zakarpatja bili su došljaci iz carske Rusije. Oni su bili i bitan čimbenik društvenog i građanskog života tog kraja.

Ukrajinski nacionalni identitet ovdje se formirao tek nakon ulaska Zakarpatja u sastav URSS, iako je dio pučanstva svoju

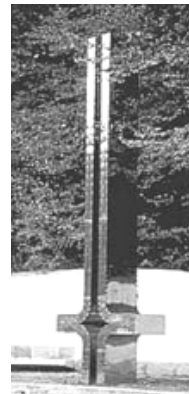
etničku pripadnost i nadalje smatrao rusinskom. Na početku 1990-ih, problemom nacionalnog identiteta zakarpatskih Rusina počelo se baviti oko petnaestak (!) rusinskih građanskih organizacija, koje danas skupno tvore „rusinski pokret“. Glavna ideja ovog pokreta je priznanje zakarpatskih rusina u svojstvu posebne etničke grupe, koja uopće nema ništa zajedničko s Ukrajincima. Čak se razrađuje i znanstvena rusinistika.

Mnoštvo planova

Raspad Jugoslavije stvorio je, kod političara niza zemalja, iluziju da će se Zakarpatje moći pripojiti njihovim teritorijima. Lideri mađarskih desnih stranaka zagovarali su odrođivanje svetostefanske države (očito – Velike Ugarske) i počeli su naširoko propagirati rusinizam. Svojedobno, takvu je politiku provodio i slovački tisak, koji je pisao o nezakonitosti ujedinjenosti Zakarpatja s Ukrajinom. Političari spomenutih zemalja stavljali su naglasak na razini života zakarpatčana u sastavu njihovih država.

Kako to često biva, u svim ovim „začkoljicama“ krije se drugi razlog. Recimo, u Slovačkoj, posebni politički krugovi se trse ukrajinsku nacionalnu manjinu uništiti njenom preorijentacijom na rusinizam.

Prjaševska oblast – naseljena je radišnim Lemkima. Voljom povijesti, ona je svojedobno pripala Čehoslovačkoj, a vremenom je postala najkoloritniji dio Slovačke. Kao i ukrajinsko etništvo Poljske i Rumunije, i Rusini-Ukrajinci u Slovačkoj u cijelosti su osjetili poznato kloparanje asimilacijske mašinerije... Bez suviše halabuke, tiho i neprimjetno u Svydnyku su nestali ukrajinski natpisi, ukinuta ukrajinska nastava. Rusinska propaganda, koja nije će istokrvnost Rusina s Ukrajincima, razjedinjuje proukrajinske snage. Tim više, što djelatnost državnih institucija u samoj Ukrajini nikako ne jača pozicije ukrajinskih zajednica izvan njenih granica.

Nedaleko zakarpatskog sela Dilove u Rahivskom rajonu nalazi se geografsko Središte kontinentalne Europe (www.tourinform.org.ua)

Na ovogodišnju tradicijsku 53. manifestaciju kulture Rusina-Ukrajincima Slovačke, u Svydnyk nije doputovao, ni iz Kijeva ni iz Užhoroda, nijedan visoki gost na državnoj razini. Na svoj vlastiti strah i rizik, Ukrajinu je predstavljao rahivski mjesni načelnik Jaroslav Dumyn. Ali zato je po prvi put na feštu stigla brojna delegacija iz Rusije, na čelu s prvim zamjenikom gubernatora Vologodske oblasti (Vologda – grad-pobratim s Prjaševom) Mikolom Vinogradovim. U posebnom festivalskom izdanju novina „Podduklijanske novosti“ vice-gubernator praznično je pozdravio Rusine i... Ukrajince.

Generalni konzul Ukrajine u Slovačkoj Jevhen Perebyjnis, na nekoliko stranica zahvaljuje organizatorima festivala, ali iz nekog razloga ništa ne govori o mogućem uplivu ukrajinstva na društveni život podduklijanaca. A kao što je poznato, sveto mjesto ne zjapi prazno - vakuum su uvijek popunjavali mjesni prevrtljivci i slugani koji su se klanjali i klanjaju se te prema Pragu, te prema Budimpešti, te prema Varšavi... Sada je već i do Moskve došlo.

Nastavak na sljedećoj stranici

Nastavak s prethodne stranice: „**NEONACIJA**“

Izazov Ukrajine? Ili za Ukrajinu?

U Užhorodskom univerzitetu je nedavno obavljena zanimljiva anketa među 315 studenata s četiri različita fakulteta (humanitarna i inženjersko-tehnička). Ukrajinacima se izjasnilo 88,27% ispitanika, 4,77% - Rusima, 4,14% - Mađarima, 1,27% - Rusinima, 1,55% - Česima, Slovacima, Rumunjima.

Vrlo je složeno govoriti o skupnom mentalitetu svojstvenom mozaičkim sastavnicama Ukrajinaca Zakarpatja (Huculi, Bojki, Dolinjani, Lemki). Zato pristaše političkog rusinizma sve češće govore o „nacionalnoj i socijalnoj psihologiji zakarpačana“, o tzv. srednjoeuropskom kulturno-psihološkom mentalitetu. Također, još i o – „dunavskom“ ili „autonomaškom“ mentalitetu.

Ne osvrćući se na to što takvi lideri rusinskog pokreta, poput protojereja Dymytija Sydora, sve vrijeme naglašavaju: da oni nisu separatisti i da vide svoju budućnost u cjelovitoj Ukrajini, a državno priznanje rusinske nacionalnosti dati će važne posljedice i za nacionalne interese sveg istočnoeuropskog prostora.

Kao prvo, u većini pučanstva Zakarpatja već se formirao ukrajinski identitet, što priznaju i sami lideri rusinskog pokreta (posebno nakon spomenutog anketiranja). Plansko uvođenje jezika na osnovi rusinskog dijalekta te njegovo administrativno uvrštavanje, dovelo bi do konflikta zbog „rusinizacije“ Zakarpatja.

Kao drugo, priznavanje Rusina kao posebne nacije neminovno će biti tek međukorak za isticanje radikalnijih zahtjeva. Čak do promjene političkog statusa Zakarpatja.

Kao treće, u slučaju priznanja Rusina posebnom nacijom, u ovaj problem će automatski biti uvučene susjedne države Istočne Europe (ponajprije Slovačka), u čijem sastavu ima područja naseljenih etničkim Rusinima-zakarpačanima.

Kao četvrto, daljnje širenje slavenofilskog raspoloženja od strane Ruske Federacije, postat će negativnim čimbenikom glede ukrajinske državnosti. A ovo će, vjerujte, biti tek stvar vremena.

I na kraju, kao peto, u etnopolitičke probleme moguće je uvažavanje pravoslavne crkve, usmjereno na ideološko razgraničenje na religijskoj osnovi, te prijeti međuregionalnom konfliktu sa susjednom Galicijom.

Treba primijetiti da, u slučaju uspjeha „rusinskog pokreta“, formiranje regionalnog identiteta i proširenje rusinskog književnog jezika na osnovi etničkih Rusina-ukrajinaca, može se stvoriti rusinska nacija... Tada će se Ukrajina sučeliti s realnim problemima nacionalnih manjina, a također i s ozbiljnom prijetnjom teritorijalnoj cjelovitosti države.

Usput budi rečeno, ovu tezu potvrđuju autori rada „SNG – načelo ili kraj povijesti“, među kojima su i članovi Vijeća za vanjsku i obrambenu politiku Ruske Federacije. U spomenutom djelu je i posebno poglavlje „Testiranje Ukrajine“ u kojem je sadržano i sljedeće: „...treba priznati, da rusko-ukrajinski odnosi neće ozdraviti bez jake terapije... Iako je raspad Ukrajine – za Rusiju problematična varijanta, no bolje ga je i poticati no trpjeti stalni izazov Ukrajine i eroziju naših napora u bližem inozemstvu.“ Kako se kaže – komentar je suvišan.

* * *

Obično, zainteresiranom suvremeniku je važno spoznati da je on potomak velikih Rusa, Helena i Arija, Gota i Huna, Etrurščana i Sarmata, protegom tisućljeća rasijanih po cijelom planetu. I da on živi na Crvenoj Rusi... I da je ova neponovljiva Srebrna Zemlja – suvremeno Zakarpatje...

Ali nikako neće biti suvišno uzeti u obzir i tu bez sumnje povijesnu činjenicu, koju konstatiraju još ljetopisci „Vesove knjige“ (ovaj pradavni ljetopis obuhvaća period VII.-II. stoljeća p.n.e. I VII.-IX. st. naše ere): „U to vrijeme nismo imali jedinstva, i eto, postadosmo poput voska, jer je dugo neprijateljstvo među rodovima kidalo te Rusine...“. Kakvu još motivaciju za jedinstvo treba tražiti, osim nehtijenja „biti poput voska“ i nehtijenja „svim narodima padati u sužanjstvo zbog tuđih i svojih jahača, koji izjedaju snagu sveg naroda“? #

S ukrajinskog (i dijelom ruskog) preveo Aleksa Pavlešin

IN MEMORIAM DARIJA BILJAK (MELENJUK)

У Загребі, 6 грудня 2007 р., на 71 році життя, померла **Дарія (Дарка) Біляк** (дів. прізвище – Меленюк). В останню путь її провели чоловік Роман, дочка Віра із сім'єю, близька й далека рідня, а також численні приятелі. 10 грудня її похоронили на загребському цвинтарі Мірошевац, поряд із сином, парох о. Никола Кекич і о. Петро Ребчен.

Дарка народилася 21 січня 1937р. в містечку Сошице (Жумберак, Хорватія), в сім'ї капелана о. Йосифа Меленюка і матері Марії (дів. прізвище – Хумнілович). Дитинство провела з братом і сестрою в різних краях, залежно від того, в яку парафію її батько отримував розпорядження: Сошице – Пецьно – Господінци (звідки під час війни 1941 р. депортовані мадярами) – Шумече – Крижевці – Ткалац – Бачинці (1945 р.) – Сібінь (1951 р.) біля Славонського Броду.

Дарія (Дарка) Біляк
дів.прізви. Меленюк
1937 - 2007

Основну школу закінчила в Бачинцях, а по закінченні гімназії в Славонському Броді, вийшла заміж за Романа Біляка з Прнявора (Боснія). Сім'я жила в Сл. Броді, де п. Дарка мала посаду референта у банку. Там у них народилися син Володимир і дочка Віра. В Загреб сім'я переселилася 1977 р., де п. Дарка працювала в банку, до 1993. р., коли пішла на пенсію.

Дарка була щира і приємна особа, комунікативна і дуже привітна до людей, а особливо до української громади. У парафіях, де жила, не було спільної культурної самодіяльності, але переселившись в Загреб, відразу вступила в КПТ русинів і українців, а коли було засноване Товариство української культури – стала і його активним членом.

Нехай пам'ять про Дарку, віруючу парафіянку і почесного члена нашої громади, буде у Господі нашому Ісусі Христі вічною і незабутньою. Вічна їй пам'ять.

ISPRAVAK NETOČNOG PRIJEVODA

Zahvaljujem anonimnom dopisniku koji je, doduše bez navođenja ili sugeriranja točnog prijevoda, uz širu argumentaciju tek ukazao na netočnost prijevoda naslova u obavijesti o novim izdanjima knjiga, objavljenom u prošlom broju Naše gazete. Naime, naslov knjige Pavla Holovčuka „Стіжки“ je neoprezno preveden kao „Staze“, a ispravno bi bilo „STOŽIČI“.

Urednik P.S. „Savle, Savle...“, ako ti i samom smeta, zašto ne izostaviš trpkost stila i ovakvu, u biti lijepu gestu, najnormalnije i potpišeš?

REX RUTHENORUM, DUX TOTIUS SCLAVONIAE

DRUGI HALYCKI KRALJ SAHRANJEN JE U HRVATSKOJ

Haličko-Volinjska kneževina bila je početkom trinaestog stoljeća u jednoj od čestih kriza - nakon pogibije kneza Romana Mstislaviča 1205. godine, bojari protjeraju njegovog 4-godišnjeg sina Danyla zajedno sa majkom Anom i bratom Vasiljkom. Upravo ustoličeni ugarski kralj Andrija II postavi se kao Danylov zaštitnik, uđe u Halyč te uzme naslov "Rex Gallicie Lodomerique" - kao prvi kralj Halyča i Vladimirije/ Volinije. Slijedećih nekoliko godina na prijestolju se ubrzano izmjenjuju

Andrija se 1222. morao odreći svih Kolomanovih pretenzija na Halyč. Tako je Koloman, Rex Ruthenorum, još kao mladić zauvijek otišao iz halyčke politike i povijesti. Možda je to za njega bila i sretna odluka - naime već slijedeće godine nadirući Mongoli nanijeli su udruženim snagama ruskih knezova, Polovaca i Kumana težak poraz u bitci na rijeci Kalki, iz kojega je samo Mstislav Mstislavič uspio pobjeći i sačuvati glavu. Što se Kolomana tiče, to je bila samo odgoda sudbonosnog sraza s nemilosrdnim mongolskim osvajačima.

im se suprotstaviti u bitci na rijeci Šajo, u blizini Miskolca. Herceg Koloman pridružio se bratu sa hrvatskim trupama - dobro obučanim i naoružanim pješacima i konjanicima, a Ugrin Csak, kaločki nadbiskup, doveo je čete iskusnih križara. Most preko rijeke čuvalo je tisuću ugarskih vojnika, i kada su ih Mongoli napali priskoče im pomoć Koloman i Ugrin, te potjeraju nazad mongolske čete koje su već prešle rijeku. Oduševljeni Koloman požuri objaviti svoju pobjedu bratu, no kada je pala noć Mongoli prijeđu rijeku i ujutro je ugarski tabor bio opkoljen. Hrvatske čete uz pomoć nadbiskupa Ugrina i templara krenu u proboj, u kojem su i nadbiskup i veliki meštar templara poginuli, a Koloman bude ranjen. Ugarska vojska je bila satrvana, ali su i Mongoli imali tolike gubitke da nisu odmah krenuli u potjeru za bjeguncima. Tako se ranjeni Koloman dokopao svoje utvrde u Čazmi. Međutim su rane bile tako teške da je nakon mjesec dana tu i umro, 18. svibnja 1241.

Fot. www.davnyihalych.if.ua

Fot. A.Pavlešin 2005.

Temelji Bogorodične crkve, katedrale u kojoj je Koloman okrunjen 1215. za kralja Halyča, i mjesta njegovog posljednjeg otpora Mstislavu Mstislaviču 1221. (iskopavanja Jaroslava Pasternaka u Krilosu - starom Haliču). Po dimenzijama (32,5 x 37,5 m) bila je samo nekoliko metara manja od najveće kijevske crkve Sv. Sofije.

kneževi, od kojih neki plaćaju tu čast i glavom. Halyčani konačno zatraže Andriju da im da svoga mlađeg sina Kolomana (rođenog 1208.) za kneza, no bojari 1213. proglase jednog između sebe, Volodyslava Kormilyčyča, za kneza. Ovo je bila kap koja je prellila čašu halyčke dinastičke politike, te Andrija i malopoljski knez Leško Bijeli dogovore brak dječaka Kolomana sa još mlađom Leškovom kćerkom Salome. Mala Salome je poslana na ugarski dvor gdje se vjenčala sa Kolomanom, a Andrija se obrati na papu Inocentija III s molbom da dopusti granskom nadbiskupu, primasu Ugarske, da pomaže Kolomana za "kralja Halyča". Za uzvrat je Papa tražio uniju halyčke crkve sa Rimskom crkvom. Krunidba tada 7-godišnjeg Kolomana za kralja Halyča je konačno obavljena 1215. u katedrali, koja će nekoliko godina kasnije biti i mjesto posljednjeg otpora ugarskih snaga drugom pretendentu na kneževsko prijestolje - Mstislavu Mstislaviču. Iskoristivši odlazak Andrije u križarsku vojnu 1217., Mstislav zauzme privremeno Halyč, koji nakon prelaska iz ruke u ruku, konačno i osvoji 1221. Ugri i Poljaci se povuku u katedralu koju su utvrdili kao zadnju liniju obrane - odatle su bacali kamenje i sipali strijelice na napadače, ali nisu mogli dugo izdržati. Ljetopisac veli "Prečista Bogorodica nije mogla trpiti oskrvnjenje svoga hrama te je predala Kolomana u Mstislavove ruke", koji ga zatoči u svome Torčesku.

Da izbavi sina i Salome iz zarobljeništva,

Nakon što je njegov stariji brat Bela (IV) okrunjen za suvladara svoga oca Andrije II, Koloman je u srpnju 1226. zauzeo upražnjenu čast slavonskog hercega, "Dux Totius Sclavoniae". Za svoje sjedište u Hrvatskoj odabere Čazmu, mjesto na važnoj prometnici između Dalmacije i Ugarske. Čazma je bilo prosperitetno mjesto u to doba - nekoliko godina ranije osnovan je dominikanski samostan, a uz samostan je izgrađena monumentalna romanička crkva. Stjecajem sretnih okolnosti Koloman je našao vrijednog suradnika u zagrebačkom biskupu, sposobnom i energičnom Stjepanu II Baboniću. Koloman slavonskim mjestima i trgovištima podjeljuje gradska prava i razne slobodine (1231 Vukovar, 1234 Virovitica), a biskup Stjepan 1232. u Čazmi osniva zborni kaptol.

Kao slavonski herceg Koloman se posvetio energičnom suzbijanju bogumilstva ukorijenjenog u Bosni. U mjestu Brdo (Blazuj) 1238. podiže stolnu crkvu Sv. Petra s kaptolom sa novoimenovanog bosanskog biskupa dominikanca Ponsu, a slijedeće godine mu je (vidovito) darovao posjed Đakovo. Po konačnom povlačenju iz Bosne, Đakovo je postalo i sjedište bosanske biskupije. Kuje planove o ujedinjenju splitske i zagrebačke biskupije, ali nije stigao ozbiljnije poraditi na tome. Naime, ponovo se približavala velika opasnost iz Azije - Mongoli su 1240. osvojili Kijev, a Batu kan je opustošio Halyč i sjevernu Ugarsku. U proljeće 1241. Bela IV odluči

U tijeku je restauracija romaničke crkve Sv. Marije Magdalene u Čazmi, što daje mogućnost detaljnog uvida u način njene gradnje. Fot. N.Radić 2007.

Pokopan je u dominikanskom samostanu u skrovitom mauzoleju, jer se znalo da Mongoli skrnave kršćanske grobove i rasipaju kosti. Već slijedeće godina Mongoli su osvojili i razorili Čazmu i uništili Kolomanov nadgrobni spomenik. Kralj Bela IV je nakon povlačenja Mongola obnovio današnju župnu crkvu Sv. Marije Magdalene kao mauzolej za svoga brata Kolomana. Nadgrobna ploča hercega Kolomana (vjerojatno u crvenom mramoru) mogla se u Čazmi vidjeti sve do hrvatsko-ugarske nagodbe, kada su je u domoljubnom žaru uklonili domaći stanovnici.

Tako završava priča o Kolomanu, jedinom kralju Halyča pokopanom u hrvatskoj zemlji. Njegova kraljica Salomea se zaredi kao klarisa, i bude zbog svoga svetog i čednog života 1673. beatificirana. Crkva Sv. Marije Magdalene je danas jedan od ključnih spomenika romaničke arhitekture u Slavoniji (Slika 2), i još uvijek postoji tračak nade da se arheološkim istraživanjima naiđe na nadgrobnu ploču sa likom ovoga prerano poginulog princa.

Nikola Radić

КАЗКА ПРО ЧЕРВОНОГО БАРАНА

Євген ДУДАР

Коли землю захопив червоний диявол, все ратом мало стати червоним: і трава, і дерева, і звірі, і птахи. Лиш ворону дозволялося бути чорним. Скрізь літати і пильно стежити, аби все було кольору крові. Тоді ж терміново перефарбовували отари овець. Зайшли рогаті малярі з червоними квачами вербували місцевих нечестивих, відловлювали овець та баранів і гваздяли в червоний колір. І не дай. Боже, щоб хтось опирався чи заїкнувся, що не хоче бути червоним. Його або різали на місці, або ж відправляли у вічні мерзлоти. Чорний ворон слідував, аби ніде не пробивалася ні біла, ні чорна волосинка.

Плинув час. Текли життєві ріки. Віці вже й самі навчилися підфарбовуватися. Відростає волосинка - кваць червоним квачиком. Бо побачить ворон чорний, що ти зверху червоний, а знизу білий чи чорний, - горя не обминути.

Тоді ж один запопадливий Баран, чи то з переляку, чи то з надмірної вірності, почав пити червону фарбу. Аби й із середини бути червоним. Жлуктив її денно іночі. Час від часу розглядав себе в дзеркалі, чи, бува, десь не пробивається

якийсь інший відтінок. А коли трішки занедужав, здав до лабораторії аналізу, і йому сказали, що в нього все червоне, заспокоївся. Навіть пісні почав складати про щасливе червоне життя у «червоному раї»...

Та ось на землю зійшла господня благодать. Червоний диявол канув у Лету. Ожила природа. Із небес пішли рясні життєдайні дощі. Змили усе брудне, підфарбоване, штучне. Світ став самим собою. Кожна рослинка, кожна тваринка, кожна пташка і кожна комашка набрали натурального вигляду...

Лише отой запопадливий Баран зостався червоним. Червоними очима дивився на світ. Червоную відростає вовна. На який горбок зіпнеться, блєє про «червоний рай»...

Усі зирять на нього, як на дивака. А він гонорово киває червоними рогами:

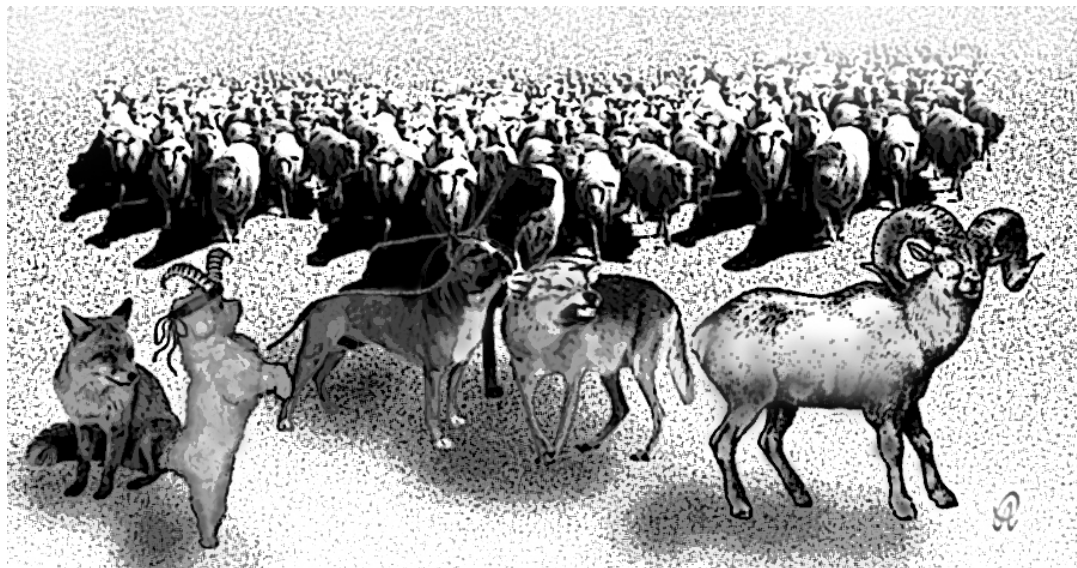
- Я ніколи не перефарбовувався!..

А в горах відлуння: - ...перефарбовувався... фарбовувався... Відлуння завжди відображає істину. Всі слухають оте блєання, оте відлуння і співчутливо кивають головами:

- Або ж пам'ять ушкодило, або ж - совість...

<http://ukrlife.org>

С М І Х Я К Л І К / S M I J E H K A O L I J E K

НАШІ СУЧАСНІ
„МОЛОДІ ЛЕВИ“

- Хоч у нього роги паперові, ми поставили молодого баранчика, а ти старий – геть звідси!

NAŠI SUVREMENI
„MLADI LAVOVI“

- Premda su mu roge od papira, mi smo postavili mladoga ovna, a ti stari – tornjaj se odavde!

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 24.12.2007. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Володимир Лукань: Свята родина (Ікона на склі)

Володимир Лукань народився 1961р. в місті Дрогобичі, Львівської області.

Навчався у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва.

Роботи знаходяться в галереях та приватних збірках України, США, Канади, Німеччини, Англії, Польщі, Росії.

Живе і працює в Івано-Франківську. (lukan@il.if.ua) www.pu.if.ua